Dedikeret til Johanne Haahr Uhd

MMANYT

Maskine Maskine Amager

Nr. 43, uge 1&2 2021
(S03xE01)

Søren Dixen (red.)
dixen@MMAmager.dk

INDHOLD

MMANYT TAGER HUL PÅ SÆSON 3 1
TEAM 'SÅ DU RØGEN?' HAR IKKE HOLDT JULE- OG NYTÅRSFERIE 2
ANMELDELSE AF *MMANYT*-BOGEN I LAP-BLADET 2
JA, OG SÅ ÅBNEDE MMA FOR DET NYE ÅR 3
JANUARS MINIUDSTILLING 3
ETABLERING AF MMAs HISTORISK-AKADEMISK SELSKAB 4
NY MMA-FOLDER 4
ÅBNING AF PROJEKT RÅKUNST #11: CHRISTA BONIS »FACE THE FACE« 7

INFO & KONTAKT

Søren Dixen og Nikolaj Brie Petersen har oprettet Maskine Maskine Amager (MMA), som er de såkaldt svært psykisk syge patienters eget tværsektorielt samarbejdende kreative værk- og værested i regi af civilsamfundet på Amager. MMA baserer sig på hjælpsomhed og er organiseret som en almennyttig fond. Vi bor og samarbejder med Psykiatrisk Center Amager og Københavns Kommune på det gamle Skt. Elisabeth hospital, Hans Bogbinders Allé 3, opgang 1, 2. th., 2300 København S. *MMANYT* er et nyhedsbrev for MMA, og det var bestyrelsesmedlem Marianne Haahr Lunds gode idé. Det udkommer ca. hver anden fredag pr. mail og på LinkedIn. *MMANYT*s logo er kreeret af bestyrelsesmedlem og strategisk konsulent Albert Konstantin Felix Alexander Barrit Tingsted-Jensen. Hvis du vil afmelde dit abonnement på *MMANYT*, så skriv »nej tak« til redaktionen. MMA er åben mandag-torsdag 9-16. Visitation til gruppe- og holdting samt besøg sker gennem Marie på *weber@MMAmager.dk* eller 2157 6731. Visitation til rengøring, egne projekter osv. sker gennem Søren på *dixen@MMAmager.dk* eller 2025 9869.

MMANYT TAGER HUL PÅ SÆSON 3

Hej med dig, kære læser af *MMANYT*! Hermed tager vi så hul på 3. sæson. Og hvis I ikke kan bære spændingen, så lad mig her afsløre for diverse connaisseurs, at *MMANYT sæson 1* (2019) bestod af 166 sider, og at *MMANYT sæson 2* (2020) minsandten også bestod af 166 sider. Og hvordan kan det så være, spørger diverse connaisseurs? Og det er da virkelig også et godt spørgsmål. Var det beregnet og planlagt sådan fra på forhånd, eller er der tale om et rent og skært tilfælde? Følg med her i *MMANYT*s tredje sæson, hvor du så måske også vil få svaret.

TEAM 'SÅ DU RØGEN?' HAR IKKE HOLDT JULE- OG NYTÅRSFERIE

MMAs cykelteam 'Så du røgen?' har naturligvis ikke holdt jule- og nytårsferie som vi andre lade baroner. I stedet var det af sted både på nytårsaftensdag, hvor turen gik til Amagerstrand, og søndag den 3. januar var det minsandten så af sted igen, hvor der tilmed var solskin og medvind på cykelstien, og hvor der blev cyklet i 1 time og 20 minutter. Det er et stort og vigtigt eksempel, I dér sætter for alle os andre, drenge! Please fortsæt med jeres meget gode, hårde og fromme arbejde, som på alle måder kommer os alle sammen i MMA til gode! Tusind tak for indsatsen!

ANMELDELSE AF *MMANYT*-BOGEN I LAP-BLADET

BOGANMELDELSE //

MMANYT – sæson 1

Tekst: Inger-Liss Christoffersen

For nogle mdr. siden fik jeg af Søren Dixen tilsendt en uforglemmelig flot bog som indeholder alt om Maskinmaskine (MMANYT) smukt illustreret med bl.a. malerier og tegninger af Nicolai Brie Petersen.

Til jer som ikke kender til de to dygtige herrer, kan jeg tilføje at LAP-Bladet har interviewet både Nicolai Brie (interview af Nils Holmquist og Inger-Liss i 2018) og Søren Dixen (blad 1/2019 – interviewet af Inger Liss).

Hver måned sender Søren nyheder pr mail udtil interesserede. Jeg modtager disse og sender dem videre til LAP. Alt dette er blevet til et flot og farverigt bogværk i A4-størrelse.

Bogen indeholder alle de afsnit fra 2019, som også har været tilsendt mig/LAP rigt illustreret med fotos, kunst og andet – samtidig er den opdelt i ugentlige med indholdsfortegnelse.

Søren og Nikolaj har startet Værkstedet MMA, som er de svært psykosociale udfordredes eget store kreative værksted og værested på 450 m2, der har til huse på Amager.

Bogen er på én gang optysende og spændende samt krydret med fotos af malerier og kunst, meget velskrevet og overskuelig kreeret af Søren Dixen som redaktør. Jeg vil henvise til en af de otte flotte anmeldelser, som står på bogens omslag.

"MMANYT dokumenterer i hvert eneste nummer en genialt, æstetisk velfortørtelagt, vrøvfuldt og på overbevisende måder kvalideten af de såkaldte psykisk syges kreative, differentierede og egenrådige tanke- og livsverden, der i langt højere grad end tilfældet er nu burde indgå som berigende momenter i enkompleks og fortravlet behandlingskulturs patient- og sygdomsforståelse".

Jørn Erslev Andersen, lektor i Æstetik og Kultur på Aarhus Universitet, bedre kan det ikke siges!

Forfatter: Søren Dixen
ISBN: 978-87-93859-00-5
Udgiver: MMApresseIVS
Sideantal: 178

Og så minsandten om der i år 2020s sidste nummer af det gode LAP-blad (nr. 4, 2020, årgang 22, s. 23) ikke også var en anmeldelse af *MMANYT sæson 1* (2019). Til dem, der ikke kender LAP, er der jo her tale om selve Landsforeningen for Nuværende og Tidligere Psykiatribrugere, og LAP-bladet er så deres medlemsblad, og det kan varmt anbefales. Anmeldelsen tager udgangspunkt i, at LAP-bladet tidligere »har interviewet både Nikolai Brie (interview af Nils Holmquist og Inger-Liss i 2018) og Søren Dixen (blad 1/2019 – interviewet af Inger-Liss).« Og så runder anmeldelsen af med at citere hele Jørn Erslevs Andersens pragtfulde anbefaling af *MMANYT*, som står trykt på én af smudsomslagets flapper. Det er den gode Inger-Liss Christoffersen, som Søren første gang mødte til Peer-landsmødet i Vejle i 2016, som nu igen viste sig at være en sand ven af MMA. Tusind tak for anmeldelsen til LAP-bladet og Inger-Liss. Man kan klikke på billedet herover for at komme direkte til bladet. Vi fortsætter. Bare vent at se!

JA, OG SÅ ÅBNEDE MMA FOR DET NYE ÅR

Ja, og så mandag den 4. januar 2021 åbnede MMA igen for det nye år. Vi har holdt lukket julen og nytåret over, og det ligner jo ellers ikke os at holde lukket, men det har der været lidt for meget af her på det sidste. I den forbindelse har vi ikke et forklaringsproblem, for man kan ikke forklare sig ud af sådan noget; vi skylder blot at gøre det bedre. Så nu er det igen mandag til torsdag fra 9-16. Vi har endnu ikke fået besat vores ene peer-stilling; ja, vi har ikke engang slået den op, for det projekt, vi har fået bevillingen til, og som den peer så skal lave, er ret omfattende. Så vi skal lige have afmålt, hvordan det egentlig vil kunne spille, før vi bestemmer os for, hvad vi gør. Søren tager derfor med bestyrelsens opbakning indtil videre den peer-stilling freelance, og så dobler han den frivilligt, så han er der fire dage om ugen i stedet for kun de normerede to. Men døren til MMA er i hvert fald åben igen herefter juleferien. Vi byder alle maskinister og gæster velkommen.

JANUARS MINIUDSTILLING

Og så er der en ny MMA-miniudstilling nede i forhallen her på Skt. Elisabeth. Denne gang er det med forskellige grafiske tryk, som er blevet til på MMAs grafiske tryk-værksted. Som altid står den og aftegner sig skarpt nede ved siden af Informationen og trappeomløbet her på Skt. Elisabeth på Hans Bogbinders Allé. Velkommen til Amagers hus for psykisk sundhed og god fornøjelse!

ETABLERING AF MMAs HISTORISK-AKADEMISK SELSKAB

Så er det officielt. Pr. 1/1 2021 blev Maskine Maskine Amagers Historisk-Akademisk Selskab (HAS) etableret. MMA bemærker, at forkortelsen er uden H til sidst og altså ikke har noget med tjald at gøre. Snarere er MMAs Historisk-Akademisk Selskab som hos Baudelaire, hvor poesien triumferer over det kunstige paradis. MMAs Historisk-Akademiske Selskab har til formål at forholde sig historisk og akademisk til henholdsvis »recovery« og »deltagelse« og ved dette arbejde understøtte MMA. MMA har jo i forvejen igennem længere tid haft interesse for området og set det som vigtigt. Hidtil har vi dog savnet det rette forum at bedrive historisk-akademisk virksomhed i. Nu har vi så et Selskab for det, som vil træde sammen den sidste mandag i hver måned. Et afgrænset emne vil da blive udvalgt, diskuteret og beskrevet, så velkommen til HAS!

SÅ FIK VI LANGT OM LÆNGE SKREVET VORES HUSORDEN OP

Så fik vi langt om længe skrevet vores husorden op, og den kan så ses her til venstre som skriften på væggen. Så mangler vi bare den stumme tjener (stum-tjeneren), hvor man skal kunne hænge sit ego ved ankomst, og så kører det for alvor. Tusind tak til Katten for det fine arbejde og til vores pragtfulde Biskop for den vigtige dokumentation!!

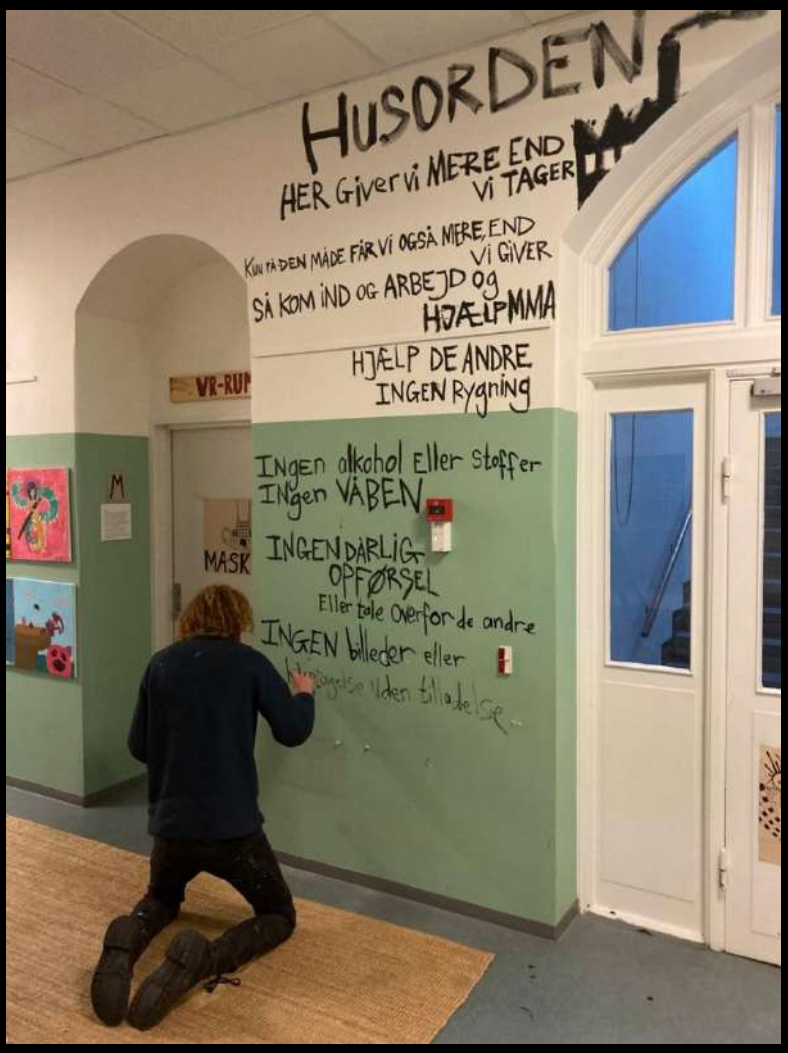

NY MMA-FOLDER

Og så vi har fået lavet en ny folder for januar/februar måned. Som I kan se, er der faldet nogle ting ud, og andre er kommet til. Dette nummer af *MMANYT* er sat så smart op, at hvis man printer det ud med print på hver side, så vil denne folder komme ud som sin helt egen, så den er lige til at lægge frem ét eller andet sted, hvor folk kan finde den. Som alt andet tager den nye MMA-folder sig bedst ud på 100 grams papir. Snart kommer der også én fra resten af foråret, for nogle maskinister er ved at afprøve et nyt koncept heroppe, som kan blive skidegodt. Men det bliver først klar til marts, så følg med her på MMANYT!

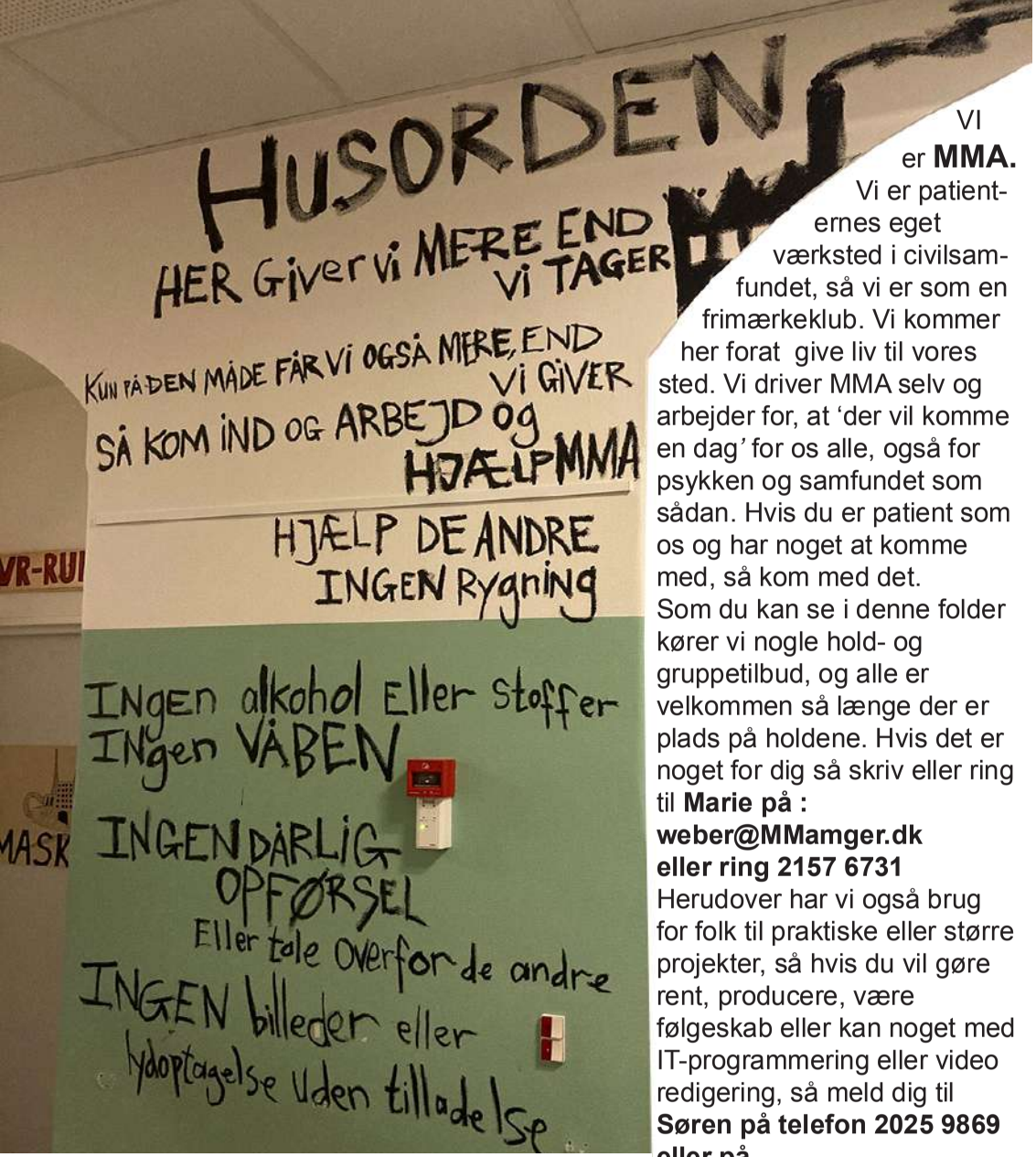

Maskine Maskine Amager
Skt. Elisabeth
Hans Bogbinders Alle´ 3, opg. 1, 2.sal
2300 København S

ÅBENT mandag til torsdag 9-16

VI er **MMA.**
Vi er patient-ernes eget værksted i civilsam-fundet, så vi er som en frimærkeklub. Vi kommer her forat give liv til vores sted. Vi driver MMA selv og arbejder for, at 'der vil komme en dag' for os alle, også for psykken og samfundet som sådan. Hvis du er patient som os og har noget at komme med, så kom med det.
Som du kan se i denne folder kører vi nogle hold- og gruppetilbud, og alle er velkommen så længe der er plads på holdene. Hvis det er noget for dig så skriv eller ring til **Marie på : weber@MMamger.dk eller ring 2157 6731**
Herudover har vi også brug for folk til praktiske eller større projekter, så hvis du vil gøre rent, producere, være følgeskab eller kan noget med IT-programmering eller video redigering, så meld dig til **Søren på telefon 2025 9869 eller på dixen@MMAmager.dk**

Tvivl ikke på alt. Hjælp til selvhjælp
- Peter Sømand.

WEB: www.MMAmager.dk
Face: MMA på Skt. Elisebeth
LinkedIn: Maskine Maskine Amager

Maskine Maskine Amager

MMA

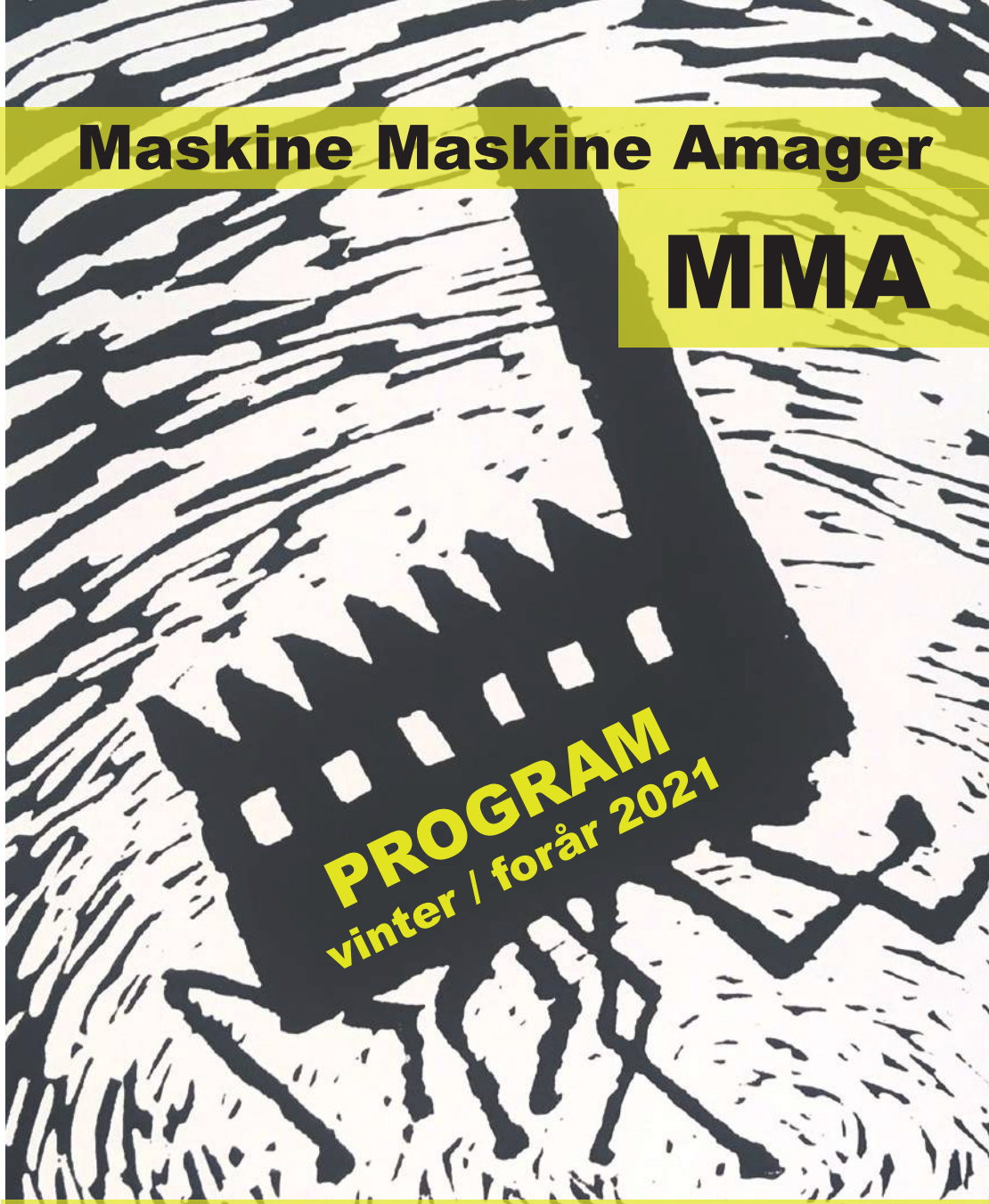

HANS BOGBINDERS ALLÉ 3 opgang 1, 2. sal
Sankt Elisabeth
2300 KØBENHAVN S

TID	MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG
10.00 - 12.30	Inspiration til recovery og deltagelse	Drømmefanger, væv skulptur mm værksted	Diverse møder Læseforeningen kommer	TRYKVÆRKSTED
12.00- 14.00	**MADHOLD OG FÆLLES FROKOST** Der laves mad og er fællesspisning hver dag omkring kl 13. Det koster 10 kr at spise med. Der er altid brug for en hånd til indkøb, madlavning, opvask (se Madholdet Kabyssen på modsatte side)			
14 - 15.30	Virtual- reality Åbne værksteder, også for skrivende	Virtual- reality TEGN OG MAL	ÅBNE VÆRKSTEDER	Åbne værksteder, også for skrivende

MADHOLDET 'KABYSSEN'
I Kabyssen eksperimenteres med at lave mad til mange for få penge.
Vi kører efter den forhåndenværendes grydes princip og køber kun tilbudsvarer.
Du bliver en del af et sundt fællesskab, hvor du lærer at lave lækker, sund og økonomisk mad. Mums - og vi spiser den sammen i køkkenet.

CYKELHOLDET 'SÅ DU RØGEN'
Efter aftale med kokken Lars laves der cykelture rundt på øen i et tempo alle kan være med til. Træd i pedalerne, få stimuleret dine sanser, se på naturen og mærk dopaminerne i kroppen. Det står ikke i skemaet, men arrangeres ad hoc.

TEGN OG MAL
Her får du mulighed for at arbejde med forskellige redskaber; blyant, kul, tush, akryl farve mm. Vi laver genstandstegning, blind- og mellemrumstegning, krusseduller og klatter, portræt og modeltegning. Vi afprøver forskellige teknikker, linjer, streger, flader, eksperimenterer, tegner og maler både stort og småt.

DRØMMEFANGER mm
Kom og lav dine helt egne og personlige drømmefangere, skulpturer eller dimser i forskellige materialer, fx. ståltråd, grene, snore, perler, sten, skaller, fjer, knapper, og med ting som du måske selv har fundet og medbragt. Samtidig får du mulighed for at høre lidt om, hvordan man bedre kan komme til at huske sine drømme og hvordan man kan arbejde med dem.

TRYKVÆRKSTED
På trykværkstedet kan du arbejde med mange teknikker. Du kan ridse, kradse, skære i linolium, stål, kobber, plexiglas og med alverdens redskaber og lave de sejeste billeder. Der skal sværtes, svines og trykkes.

VIRTUAL REALITY
På VR- værkstedet er du en del af et kreativt virtuelt oplevelsesunivers, hvor du kan tage en pause fra at være i din krop og bevæge dig frit rundt i verden uden lufthavne og flybilletter. Du kan endvidere lære at skabe dine egne tredimensionelle virtuelle verdner.

ÅBNE VÆRKSTEDER:
Kom og lav hvad du har lyst til af psykoartificerede mixed media projekter.
De forskellige værksteder er åbne og kan bruges. Selvom der ikke lige er en specifik holdleder på den dag, er der folk til at hjælpe igang og til at være med, så kom endelig og spred dine ideer.

Mandag og torsdag står vores forfatter til rådighed som læser og vejleder, for de skrivende. Man er også altid velkommen til at sidde her og skrive.

OPLÆG OM RECOVERY OG DELTAGELSE:
Søren Dixen kører en ugentlig række af inspirationsoplæg. Recovery handler om hvordan man kommer sig fra såkaldt psykisk sygdom og / eller misbrug. 'Deltagelse' handler om ens forhold til/deltagelse i eget liv. Søren har tidligere været recovery-mentor på en lukket afdeling i 5 år, og er formand for bestyrelsen af Maskine Maskine Amager- Der vil også være gæsteoplæg.

ÅBNING AF PROJEKT RÅKUNST #11: CHRISTA BONIs »FACE THE FACE«

PCAs Projekt Råkunsts ellevte udstilling bliver med Christa Boni, som også har været med på Råkunst-udstillingerne #01 og #02. Denne gang får hun en soloudstilling, og igen er det Peter Bjørn Franceschi, som vil docere værkerne helt rigtigt hen ad fællesgangen. Og det bliver igen Cathrine, som laver kataloget, og tusind tak for det gode arbejde, Cathrine. Christas soloudstilling åbner den 29. januar og hænger frem til 23. april. Pga. Corona-situationen med adgangsbegrænsningerne bliver der ingen rigtig fernisering, men kom forbi Digevej og se den udstilling!

Dedikeret til Johanne Haahr Uhd

MMANYT

Maskine Maskine Amager

Nr. 44, uge 3&4 2021
(S03xE02)

Søren Dixen (red.)
dixen@MMAmager.dk

INDHOLD

DET LOKALE NETVÆRK FOR PCAs RECOVERYMENTORER....1
LARS TAGER EN BLODPROP I HJERTET FOR OS ANDRE....2
LILLE BORDUDSTILLING....2
PLUDSELIGT BESØG FRA LAGKAGEHUSET....3
HAS PRÆSENTERER: HISTORIEN OM ALLEGED LUNATICS' FRIEND SOCIETY....3
STUD.MED. MADS LYNGE FIK 12 FOR SIT SPECIALE....6
BOGANMELDELSE: *RECOVERY-ORIENTEREDE PRAKSISSER* (2021)....7
ADMINISTRATIONSCHEF MORTEN KOM PÅ BESØG....8
ERIK OLSEN ER DØD....8
SAMTALE MED PRAGTLARS....9

INFO & KONTAKT

Søren Dixen og Nikolaj Brie Petersen har oprettet Maskine Maskine Amager (MMA), som er de såkaldt svært psykisk syge patienters eget tværsektorielt samarbejdende kreative værk- og værested i regi af civilsamfundet på Amager. MMA baserer sig på hjælpsomhed og er organiseret som en almennyttig fond. Vi bor og samarbejder med Psykiatrisk Center Amager og Københavns Kommune på det gamle Skt. Elisabeth hospital, Hans Bogbinders Allé 3, opgang 1, 2. th., 2300 København S. *MMANYT* er et nyhedsbrev for MMA, og det var bestyrelsesmedlem Marianne Haahr Lunds gode idé. Det udkommer ca. hver anden fredag pr. mail og på LinkedIn. *MMANYT*s logo er kreeret af bestyrelsesmedlem og strategisk konsulent Albert Konstantin Felix Alexander Barrit Tingsted-Jensen. Hvis du vil afmelde dit abonnement på *MMANYT*, så skriv »nej tak« til redaktionen. MMA er åben mandag-torsdag 9-16. Visitation til gruppe- og holdting samt besøg sker gennem Marie på *weber@MMAmager.dk* eller 2157 6731. Visitation til rengøring, egne projekter osv. sker gennem Søren på *dixen@MMAmager.dk* eller 2025 9869.

DET LOKALE NETVÆRK FOR PCAs RECOVERYMENTORER

I sin egenskab af udviklingskonsulent for PCA fik ut. redacteur ansvaret for at facilitere et lokalt netværk for PCAs recoverymentorer. For nogle år siden var PCA jo med recoverymentorer på alle døgnafsnit toneangivende for recoverymentorindsatsen i Region Hovedstadens Psykiatri. Senere faldt en del fra herunder ut. redacteur selv, men nu er der blevet ansat hele seks F-ACT-mentorer på PCA, og der har netop været nye opslag til de ubesatte stillinger på døgnafsnittene,

så et lokalt netværk for deres faglige og kollegiale sparring virkede som en god idé. Der blev i den forbindelse udarbejdet et notat, som sætter de formelle og indholdsmæssige rammer for netværket, og det er så meningen, at det skal mødes (ikke-påkrævet) i ca. halvanden time hver måned på enten Digevej, Hans Bogbinders Allé, Gammel Kongevej eller i MMA, og afdelingssygeplejerske Stine Koppel er vores lederrepræsentant. Desværre endte stort set alle med at melde fra til det første møde, som skulle have været den 18. januar, så Søren og Peter, den nye mentor i Botilbudsteamet, tog sig en snak på egen hånd. Næste gang vil der blive inviteret til et virtuelt møde. Så kan det være, nogle flere vil deltage, og vi kan komme ordentligt i gang.

LARS TAGER EN BLODPROP I HJERTET FOR OS ANDRE

Vores MMA-klippe – chefkok i kabyssen, Teamleder for cykelholdet »Så du røgen?«, kaptajn for Engagementet, borgmester i modeljernbanebyerne Lille Bøvlinge og Nørre Nederen, vor evige kilde til fornyelse og gode ven; den pragtfulde Lars Van Deurs (Pragtlars) – tog mandag den 18. januar en blodprop i hjertet for os andre. Heldigvis blev han opereret kun 2½ time efter på Rigshospitalet. Allerede samme aften var han i kontakt med maskinhuset på MMA, men så to gange samme nat holdt hans hjerte op med at slå. Dagen efter var han der heldigvis stadig, og dagen efter var han der heldigvis også stadig. Maskine Maskine Amager er Rigshospitalet meget taknemmelig. Vi skylder jer, og hvor må I være dygtige! Tak også til Hanne og ikke mindst til Lars.

LILLE BORDUDSTILLING

Her er et billede af den lille bordudstilling, som står oppe i MMA for tiden og skildrer visse ting, som er blevet til på vores drømmefangerhold. Arbejdet er primært udført af Ivan og David, og det er Maries lækre sokler. Billedet her yder dem desværre ikke retfærdighed. Man skal tættere på.

PLUDSELIGT BESØG FRA LAGKAGEHUSET

Og så en dag kom der pludselig en kvinde forbi MMA og fortalte, at hun arbejdede i produktionen for Lagkage-huset, og at hun plejer at bringe tiloversblevne kager ud til Vestre fængsel, hvor hun her under Corona-tiden dog ikke kan komme ind. Så i stedet havde hun af egen gode vilje fundet på at opspore værestederne for de svært socialt udsatte, hvor der jo trods diverse stadigvæk er åbent. På den måde landede denne fine kvinde en dag på Maskine Maskine Amager på Skt. Elisabeth med en ordentlig omgang lækre kager og muffins. Tak, og se lige her! Hun siger, at hun vil komme tilbage i næste uge også. Det er klart, at det er i strid med det forsøg på en fornuftig kost, vi prøver at køre her i MMA, men det er hyggeligt, og de smager godt.

HAS PRÆSENTERER: HISTORIEN OM ALLEGED LUNATICS' FRIEND SOCIETY

Nu skal I høre noget sjovt: Som læsere af *MMANYT* vil vide, har vi igennem længere tid betegnet os selv som de »såkaldt svært psykisk syge« patienter eller mennesker. Betegnelsen opstod efter længere tids snak med MMAs bestyrelsesmedlem og strategiske konsulent, Albert Konstantin Felix Alexander Barrit Tingsted-Jensen. Forskellige betegnelser blev diskuteret. De »såkaldt svært psykisk syge« er på ingen måde tilfredsstillende, men det var der heller ikke nogle af de andre, der var. »Svært psykisk syge« er jo psykiatriens betegnelse for sådan nogle som os. På engelsk hedder det »Severe Mental Illness«, som forkortes SMI. Men »de svært psykisk syge« betragter ikke nødvendigvis »det« som en »sygdom« i klassisk forstand, men som noget »andet«, hvis oprindelse videnskaben endnu ikke har kunnet finde en biologisk markør for, og som heller ikke nødvendigvis er kronisk eller for den sags skyld kronisk meningsløs og dårlig. Så man fornam et behov for en anderledes titulering, og denne blev så, at vi satte dette lille »såkaldt« foran »svært psykisk syge« for på den måde at vise, at »svært psykisk syge« trods alt blot er »så« vi »kaldes« indtil videre, men uden at det er afgjort endnu. Det har i denne forbindelse været sjovt for MMA

og vores Historisk-Akademiske Selskab (HAS) at opdage historien om det fantastisk forunderlige Alleged Lunatics' Friend Society (ALFS), som eksisterede fra 1845 til 1863, og som vi ellers ikke havde hørt om før i efteråret. Men »Alleged Lunatics« betyder jo netop de »såkaldt svært psykisk syge«, så tænk, at folk som os har siddet med dette samme dilemma som os og er endt på sådan cirka præcis den samme betegnelse som os allerede for hele 180 år siden. Men der er måske intet nyt under solen, og historien gentager sig omtrent? Men det er svært at vide med sikkerhed.

The Alleged Lunatics' Friend Society startede med, at den forhåndsværende tjenestemand i Det britiske Ostindiske Kompagni, Richard Paternoster (1802-1892), i 1838 blev løsladt fra et galeasyl i Kensington efter 41 dages internering. Richard havde haft et agiteret skænderi med sin far og svoger over penge, og nu var han pissesur over at være blevet spærret inde som galning i 41 dage, og han var chokeret over de forhold for sine medpatienter, han havde bevidnet i asylet. Og Richard var ikke hvem som helst. I 1820'erne var han en eminent studerende inden for sanskrit og havde af den grund fået ansættelse i Indien. Pga. dårligt helbred måtte han trække sig fra sin post, og han vendte så hjem til England og en månedlig pension. I 1841 udgav han bogen *The Madhouse System*, og i 1845 blev han advokat. Men i 1838 var han blevet indespærret, og da han kom ud efter 41 dage, satte han en annonce i *The Times*, hvori han efterlyste andre patienter, som havde lidt i asylerne og ville være med til at lave tingene om. Hurtigt fik han selskab af John Thomas Perceval, som var den femte søn af den snigmyrdede engelske premiereminister Spencer Perceval KC (1762-1812). Og som også var lillebror til Spencer Perceval jr., som på dét tidspunkt var medlem af parlamentet og tilmed én af Londons sindssygekommissærer, som bl.a. havde ansvaret for inspektion af asylerne. Så det har været et kompliceret pårørendeforhold. Men han har sgu været sej, ham John. I 1830 var han som 27-årig blevet psykotisk med stemmer og ånder og hele pivtøjet. I de følgende år var han »indlagt« på tre (efter datidens standard luksuriøse) private asyler, som han dog hævdede kun havde gjort ham dårligere. Bl.a. var han det første sted enten i spændetrøje eller mekanisk fastspændt otte måneder i træk. Og ud over de kolde afvaskninger udførte man også en operation på ham for at overskære hans *arteria temporalis superficialis.* Efter sin udskrivelse giftede han sig med en ostemagers datter langt under stand, flyttede til Paris, fik fire døtre og begyndte at skrive. Han fik

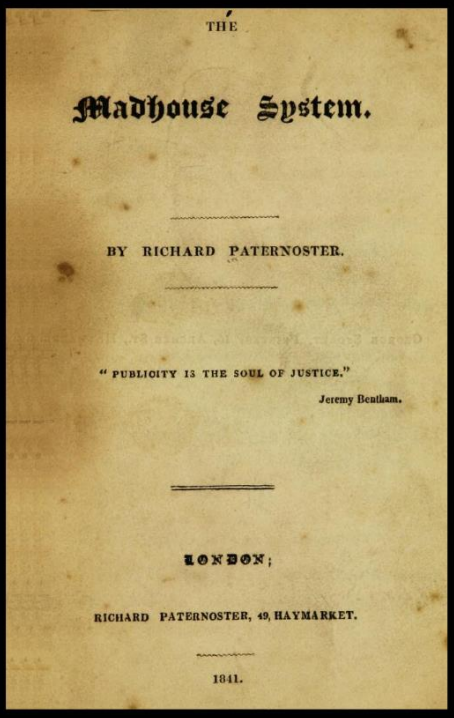
THE

Madhouse System.

BY RICHARD PATERNOSTER.

" PUBLICITY IS THE SOUL OF JUSTICE."

Jeremy Bentham.

LONDON;

RICHARD PATERNOSTER, 49, HAYMARKET.

1841.

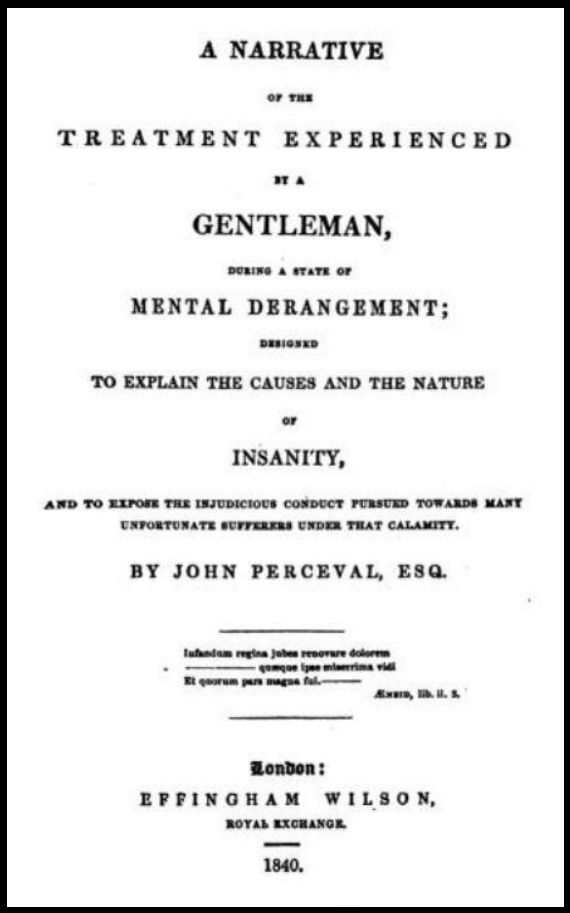

A NARRATIVE

OF THE

TREATMENT EXPERIENCED

BY A

GENTLEMAN,

DURING A STATE OF

MENTAL DERANGEMENT;

DESIGNED

TO EXPLAIN THE CAUSES AND THE NATURE

OF

INSANITY,

AND TO EXPOSE THE INJUDICIOUS CONDUCT PURSUED TOWARDS MANY UNFORTUNATE SUFFERERS UNDER THAT CALAMITY.

BY JOHN PERCEVAL, ESQ.

Infandum regina jubes renovare dolorem
——— quæque ipse miserrima vidi
Et quorum pars magna fui.———
ÆNEID, lib. ii. 3.

London:
EFFINGHAM WILSON,
ROYAL EXCHANGE.
1840.

snart myndighedernes opmærksomhed i forhold til dét, de så som hans uhensigtsmæssige ophidselse af de lavere klasser. I 1838 kom så hans første anonyme udgave af hans *A narrative of the treatment experienced by a gentleman during a state of mental derangement*, og samme år svarede han på Richards annonce i *The Times*, og da var grundstammen lagt. John Thomas Perceval ville med tiden af og til kalde sig for »Rigsadvokaten for Hendes Majestæts Galninge«, og han er citeret for i et brev at have sagt om sig selv, at han havde udtrykt sine meninger »without respect to persons or to my future prospects – and this is my only merit.« Til gengæld er dét så også den sejeste merit, og hvad de gamle grækere kaldte *parrhesia*, sandhedstale. Og som selveste Foucault faktisk har leveret seks foredrag om.

Richard og John fik hurtigt selskab, for nu hvor folk var blevet kaldt på, så kom de jo også som kaldet. Og som det vist tidligere er blevet bemærket: Når man rekrutterer blandt de såkaldt psykisk syge, så er det altså et meget bredt og imponerende udvælgelsesfelt, der kommer. Folk har altid trods deres psykiske udfordringer haft enorme kvaliteter. Så opfinderen William Bailey, som havde tilbragt 5 år på en galeanstalt, kom. Kirurgen og ex-patienten Dr. John Parkin kom. Glashandleren og ex-patienten Lewis Phillips kom, og kaptajn Richard Saumarez, hvis to brødre var sindssyge, kom. I 1845 dannede de Alleged Lunatics' Friend Society, og vel var de alle sammen intellektuelle mennesker fra de højere sociale klasser, men det har nok også været nødvendigt i forhold til de forandringer, de som selskab nu havde tænkt sig foreslå, og i forhold til den modstand, de stod overfor. For dér i første halvdel af 1800-tallet var vurderingen og behandlingen af de såkaldt psykisk syge pga. sekulariseringen overgået fra kirkens folk til »fagprofessionelle«. Men hvor kirken havde haft deres dæmonologi, var disse fagprofessionelle alle mulige typer som f.eks. apotekere, og de havde ingen fælles standard eller måde at undgå for subjektive domme på. Så selskabet kæmpede bl.a. for certificering af dem, der skulle vurdere, om mennesker skulle spærres inde på galeasylerne. Og så kæmpede de for at der skulle være en klageinstans, som kunne gå ind og vurdere, om de, der havde vurderet én sindssyg til internering, nu vitterligt også havde ret i den voldsomme dom. Og så kæmpede de imod dårlig behandling af de syge. De afslørede de mest barbariske asyler, hvor

mennesker kunne indespærres på livstid uden mulighed for appel, og så bekæmpede de også den praksis, i kraft af hvilken raske mennesker blev indespærret. Bl.a. kunne nogle mænd godt finde på at lade deres hustruer internere, selvom hustruerne ikke var sindssyge. Efter lidt tid på de asyler blev de det tit, så ting igen kunne passe sammen. Og vor Herre bevares.

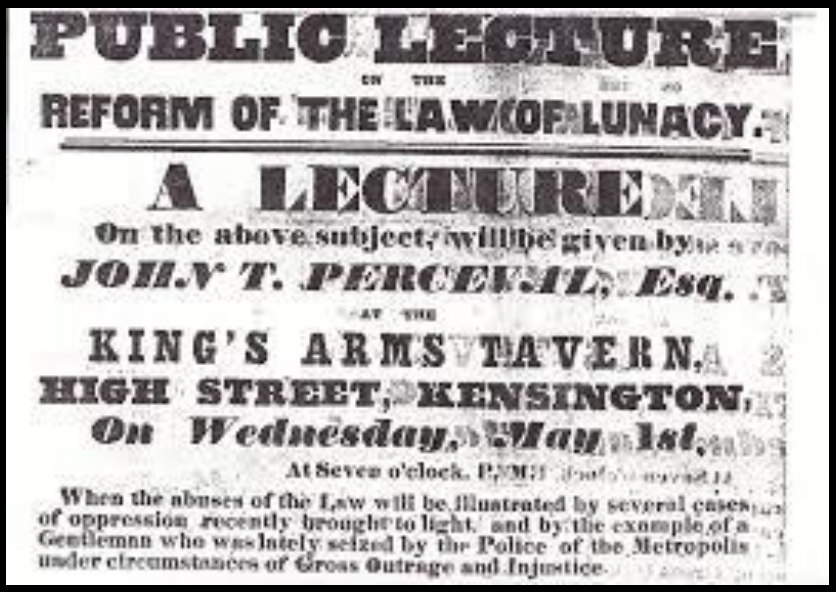
PUBLIC LECTURE
ON THE
REFORM OF THE LAW OF LUNACY.
A LECTURE
On the above subject, will be given by
JOHN T. PERCEVAL, Esq.
AT THE
KING'S ARMS TAVERN,
HIGH STREET, KENSINGTON,
On Wednesday, May 1st,
At Seven o'clock, P.M.
When the abuses of the Law will be illustrated by several cases of oppression recently brought to light, and by the example of a Gentleman who was lately seized by the Police of the Metropolis under circumstances of Gross Outrage and Injustice.

Så the Alleged Lunatics' Friend Society gik i gang med at propagandere for bedre vilkår for de psykiatriske patienter, og det var jo selvfølgelig uendelig mange gange hårdere, end det er i dag, men ALFS var recoveryens og brugerdeltagelsens historiske front og avantgarde. Deres gode Selskab gav foredrag. De skrev bøger og pamfletter og breve til politikerne. De forsøgte at påvirke lovgivningen. De tog sager og gav juridisk bistand og forsøgte at hjælpe patienter og pårørende. De dokumenterede og afslørede visse asylers pinlige modbydeligheder, og så har de jo selvsagt også været og tilbudt et gensidighedsfællesskab af levede erfaringer og en fælles kamp med peer-arbejde og recovery. Det blev ved i næsten 20 år frem til 1863, inden det tabte pusten, men sådan kan det jo gå, og sådan går det måske i reglen også. Historikeren Nicholas Hervey, som har skrevet fyldigst om The Alleged Lunatics' Friend Society, konkluderer i sin fortælling om Selskabet, at dets »vigtighed lå i det brede panorama af idéer, som det fremsatte for [Lord] Shaftesburys råd. Uhæmmet af bureaukratiske traditioner undersøgte Selskabet på fri hånd en vid vifte af alternative muligheder for at tage sig af de psykisk syge, og mange af disse idéer var så enten for visionære eller radikale til at kunne blive implementerede.«[1] MMAs HAS (Historisk-Akademisk Selskab) hilser og hylder hermed the Alleged Lunatics' Friend Society og siger mange tak! Det er vildt kæmpet, soldater!

STUD.MED. MADS LYNGE FIK 12 FOR SIT SPECIALE

Og så er det *MMANYT* en glæde at kunne berette, at Mads Lynge, som kom her i MMA i løbet af efteråret for at lave interviews sammen med Søren ang. folks subjektive oplevelser af fastholdelse og bæltefiksering og i den forbindelse også fik lavet en sej lerskål, den 21. januar forsvarede sit speciale baseret på det arbejde (jf. *MMANYT* #42:12!!), og Mads fik sgu 12 for det. Så det er flot, men han er også virkelig dygtig, og det er stærke sager. Tillykke med den fine eksamen, Mads!

[1] Hervey, Nicholas (1986). Advocacy or folly: the Alleged Lunatics' Friend Society, 1845-63. *Medical History. 30 (3): 245–275.*

BOGANMELDELSE: *RECOVERY-ORIENTERED PRAKSISSER* (2021)

Jeppe Oute og Kim Jørgensen har redigeret en ny bog og fyldt den med spændende kapitler skrevet af en bred vifte af internationalt anerkendte recoveryforskere. Larry Davidson, Mike Slade og Alain Topor skriver hvert et kapitel. Professorerne Karlsson og Borg, som leder Universitetet i Sydøst Norges Senter for Psykisk Helse og Rus, har skrevet et kapitel, og så er der også bidrag fra en masse andre. Oute er Ph.d. og lektor i psykisk helsearbejde ved USN. Jørgensen er post.doc. og lektor ved Diakonissestiftelsen og ekstern lektor ved Syddansk Universitet. Bogen hedder *Recovery-orienterede praksisser i velfærdsinstitutionerne og civilsamfund* og er netop kommet på forlaget Samfundslitteratur. Der er tale om en enestående ekspertbåren, dansk

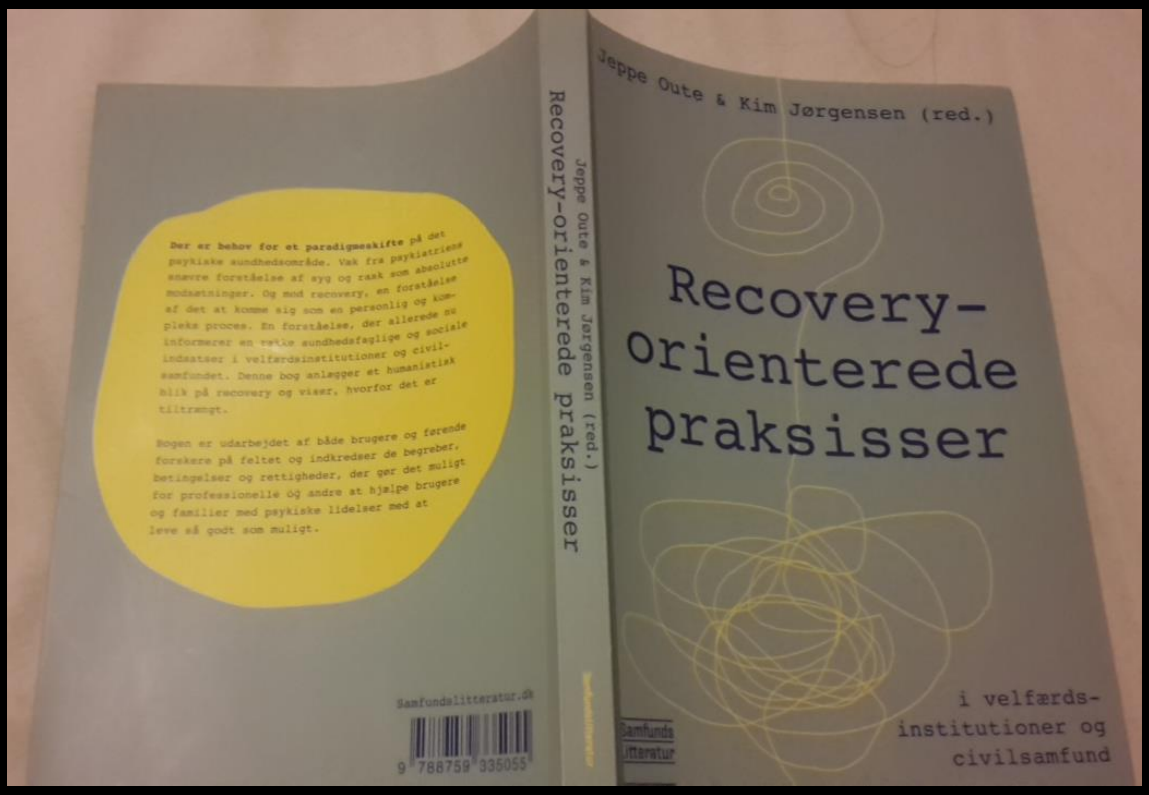

udgivelse, som via sin veldisponerede tredeling giver os en gennemarbejdet bred introduktion til forskningen og engagementet i recovery-orienterede praksisser forstået som et socialt fænomen (1) udført i henholdsvis velfærdsinstitutionerne (2) og civilsamfundet (3). Bogen er velskrevet og klart kommunikerende og kan læses af alle af god vilje. En særlig kvalitet, som bør nævnes, er, at et oprigtigt ønske om at ville lave tingene om til noget bedre synes at skinne afdæmpet igennem den som et sagte håb, og det bidrager til den fine læseoplevelse. Det er en stærk udgivelse, som ved sin markante profil også vil kunne lægge grobund for herlig diskussion inden for såvel teori som praksis på kontorerne og i klinikken. Den anbefales hermed.

Oute, Jeppe & Kim Jørgensen, Ed. (2021). *Recovery-orienterede praksisser i velfærdsinstitutioner og civilsamfund*. Forlaget Samfundslitteratur, 212 sider. 249,- kroner.

Læs mere på forlagets hjemmeside ved at klikke på denne boks.

ADMINISTRATIONSCHEF MORTEN KOM PÅ BESØG

Og så kom også PCAs nye administrationschef, Morten Koch, på besøg i MMA som led i sin introduktion, og det var rigtig hyggeligt. Morten har tidligere været administrationschef på Køge Sygehus og på Psykiatrisk Center Sct. Hans. Han har været økonomi- og planlægningschef for Gentofte Hospital, censor i offentlig revision, økonomidirektør for Region Sjælland og senior manager for KPMG Denmark, og nu er han så kommet til Amager, hvor tingene som bekendt sker. Og så har han i forhold til intern RHP-sparring tilmed fået Gert Hagelskjær som mentor. Gert, som er administrationschef på PC Ballerup, men som i sin tid også var administrationschef og medlem af Projekt Råkunst-arbejdsgruppen på PC Amager. Gert, som i sin tid pegede MMA i retning af vores nuværende lokaler på Skt. Elisabeth og som i øvrigt har været fast abonnent på *MMANYT* siden vores allerførste nummer. Så det er jo hyggeligt, og Morten virker dygtig og venlig, så velkommen til! MMA håber, at du bliver glad for dit nye job og for det gode på Amager.

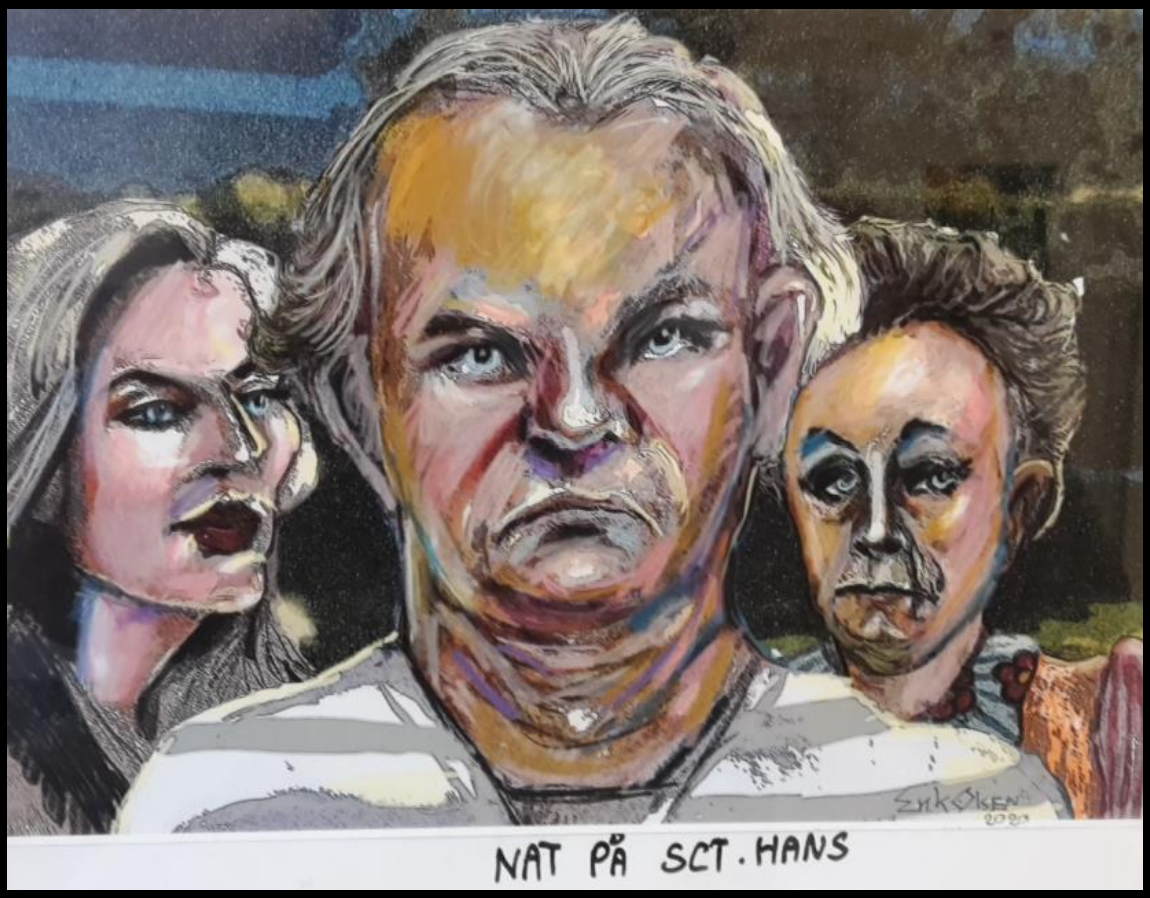

ERIK OLSEN ER DØD

Billedet herover er udført af Erik Olsen, som nu er død. Erik, som vi ikke kendte, før han kom forbi MMA til vores åbning den 4. september 2020, og hvor han så gav os ovenstående billede indrammet. Det hænger nu på væggen inde i Slyngelstuen (stue 12), og det hedder *Nat på Sct. Hans*. Erik havde en helt vild kommentar om MMA til den åbning, da jeg efter andet

delarrangement med talerne og Øssur ledsagede ham og Knud Fischer-Møller ud, og jeg vil gerne beholde den kommentar for mig selv lidt endnu, så den vil ikke blive gengivet her. Men Erik virkede til at forstå det hele. Og han virkede selv som en dejlig mand. Senere fandt vi jo så ud af, at han var blevet psykiatrisk patient i 80'erne. Han havde været aktiv i Galebevægelsen. I 1990 var han med til at starte ENUSP, European Network of (Ex-)Users and Survivors of Psychiatry, som ifølge deres hjemmeside er »the only grassroots umbrella organisation working across Europe to unite local and national organisations of (ex-)users and survivors of psychiatry. We directly represent the views of people who are or have been on the receiving end of psychiatric services.« Senere var Erik Olsen med til at starte LAP i dansk regi. Klavs Serup Rasmussen har i 2008 interviewet ham til *Outsideren*, som Erik tidligere havde været bestyrelsesformand for. Og i nummer 23 af *Stofbladet* findes der også et fint portræt, hvorfra følgende udsagn er plukket: »Hvis man skal undgå at blive psykiatrisk patient på livstid, er det vigtigste, at man ikke bliver ekskluderet i første omgang. Man kan sige, at den bedste form for inklusion er, at man ikke bliver ekskluderet til at starte med.« Well, det kan vi da bestemt kun skrive under på her på MMA. »Psykiatrien blev min skæbne,« som Erik sagde. Og det bliver den jo for del. Men af alle disse skæbner er der ikke mange, som så har rørt deres helt så meget, som Erik har, i forsøget på at bedre dem for alle. I årtier kæmpede han for at give psykiatrioverlevere, som han kaldte det, bedre vilkår, større stemme og flere valg. Hvil i fred, Erik, soldat, som jeg meget gerne ville have lære at kende. Tusind tak for billedet og din kommentar, opmuntring og kamp for os alle sammen.

SAMTALE MED PRAGTLARS

»Vil du fortælle mig om din far?«

»Det vil jeg gerne. Han faldt om af en blodprop, da jeg var seks år gammel. I en snestorm. Jeg gik og holdt ham i hånden. Og inden han lukkede øjnene, så nåede han lige at sige til mig: »Jeg elsker dig min dreng!« Og så var han væk. Og det var tidligt om morgenen. Jeg skulle med ham på arbejde. Og jeg kan huske, jeg havde fået nyt tøj. Sådan et brunt fløjlssæt, en jakke med bukser til og brune træsko. Og så var jeg stolt over at skulle med ham på arbejde. Han var typograf. Jeg tror, at klokken var tre eller halv fire om morgenen. Og det var ude et øde sted. Det var lidt uden for Taastrup. Og så efter et par timer – jeg blev selv nødt til at lægge mig ind til ham for at prøve at holde varmen – så blev jeg fundet i sidste øjeblik. Sådan helt blå. Det var i hvert fald meget koldt, kan jeg huske. Og dengang i 1971 hvor det skete, der skulle ting bare tysses. Der skulle ikke tales om, at Lars har mistet sin far, og det er jo så også derfor, at jeg går og udvikler alt mit, alle mine udfordringer. Hvad de så end er, for det ved jeg jo stadigvæk ikke den dag i dag noget om. Men det har efterladt sig sine spor. Jeg stiftede bekendtskab med stoffer allerede, da jeg var fjorten.«

»Hvad var det for nogle stoffer?«

»Amfetamin, så… Når jeg tog det… så de stygge drenge oppe i skolen, som bankede mig hver dag og alt muligt andet, så var det nok dem der fik tæsk lige pludselig. Så det blev en god ven, ik'?«

»Ja, det giver jo kraft og fokus, det må man lade det… Det er godt at arbejde på. Men hvad skete der så i dit liv?«

»Ja, min barndom og min ungdom det var jo ét stort sort hul. Men det, som jeg siger har gjort forskellen i mit liv, fordi jeg aldrig nogensinde har fået hjælp af psykiatere eller psykologer eller læger eller noget som helst, det er hver gang jeg har oplevet eller fået følelsen af at være inviteret inden for hos et andet menneske. Det kan være naboen, som giver en kop kaffe. Det kan også være et ansigtsudtryk, for jeg læser ansigter og kropssprog hurtigere end nogen når at stave til »Ib«. Det er noget, jeg har måttet tillære mig ligesom for at kunne begå mig. Fordi jeg altid sådan har været udenfor. Jeg er blevet drillet i skolen og mobbet og fået tæsk og alt sådan noget.«

»Ja, så lærer man jo at være på vagt...«

»Ja, det gør man. Men noget som jeg også har fortalt før, det var, at en dag kom jeg op til en frisør. Jeg var 21 år gammel eller lige dér omkring. Der kom jeg op til en frisør i Taastrup, som lå nede på Axel Torv. CD Klip hed den. Ham, der havde salonen, hed Kaj Dam. Og han var en meget anderledes frisør, end jeg hidtil havde oplevet det, for jeg var blevet klippet rundt omkring i Taastrup. Jeg har altid været én, som søgte nye steder hen; en søgende sjæl efter ét eller andet. Men så en dag kom jeg så op til ham. Og han startede med at klippe mig, og han stod bag ved mig med sin saks og sin kam. Og så lige pludselig så står han og kigger mig i øjnene i spejlet, og så begynder han at græde. Tårerne de triller ned af kinderne på ham. Og så lægger han saks og kam fra sig i bæltet der, og så tager han mig på skuldrene bagfra og holder fast og spørger mig: »Hvad har du da oplevet min dreng? Dine øjne de er så triste. Lad mig hjælpe dig«, siger han så. Og så når jeg egentlig ikke at sige noget, for han går ud og låser døren, så der ikke kan komme kunder ind. Og så sætter han sig foran mig og siger: »Nå, lad mig så høre.« Og så kan jeg bare huske, at så begynder jeg bare at tale. For første gang oplever jeg at sætte nogle ord på. Det havde jeg aldrig nogensinde gjort før over for nogen. Jeg ved ikke, hvor lang tid jeg sidder der, men da jeg kommer ned bagefter på Axel Torv i Taastrup, så har jeg det som om, at min krop den fryser. Jeg kan ikke bevæge mig. Jeg havde gjort det der med, at jeg lige pludselig havde sat ord på en masse ting, som jeg gik med i min krop eller i min mave. Og jeg havde siddet over for én, som jeg kunne se forstod mig. Det gjorde et eller andet helt vildt ved mig. Og jeg står og kigger op i luften, op imod himlen, og der er sådan en sky for solen, som så glider væk, så solen skinner mig lige i øjnene. Og så lige pludselig er jeg i stand til at kunne bevæge mig igen. Jeg kan ikke forklare det, andet end at det var helt vildt. Og da jeg så begynder at gå, så føler jeg sådan en anderledes lethed i min krop. Og grunden til at Kaj kunne forstå mig, det var jo, at han selv var syg. Dengang kaldte man det maniodepressiv; i dag kalder man det bipolar. Så han havde en forståelse. Han kunne se nogle ting. Og det har jo været sådan lige omkring 1984-85.«

»Du var 21?«

»Ja, jeg er født i 1964, ik'? Så tyve år til, så er det 1985.«

»Så der går stadigvæk noget tid, hvor du lever på en dårlig måde?«

»Ja, men han siger til mig… han siger til mig: »Hvis du har brug for at tale med nogen, så kom bare op forbi mig.« Og hver gang jeg så har det dårligt – jeg tænker egentlig ikke på hvad tidspunkt på dagen det er – så går jeg op til ham, og så går han ud og låser døren og finder en sodavand frem. Og det gjorde sådan set at jeg begyndte at få det bedre og ikke behøvede at tage stoffer i samme omfang, og at jeg fik mig en uddannelse og egentlig lever meget godt. Jeg oplever i hvert fald fra år til år, at jeg begynder at få det bedre og bedre og bedre. Jeg får en normal dagligdag. Selvom der selvfølgelig stadig er ét eller andet, der tynger, så får jeg det på afstand.«

»Ja, og du har betroet arbejde i mange år, ikke?«

»Jaja.«

»Hvad skete der så?«

»Nå, men så i 2003 der får jeg sådan en masse traumatiske oplevelser oven i hinanden igen. Der kommer 6-7 traumatiske oplevelser i løbet af 6-7 måneder. Og nu er jeg jo blevet voksen, så jeg ved godt, at nu skal jeg søge hjælp. Og så bliver jeg bare diagnosticeret hos nogle speciallæger med ting, som jeg ikke rigtig selv kan nikke genkendende til. Hver gang jeg træder ind af døren hos en læge, så bliver jeg spurgt: »Hvad fejler du?« Og jeg siger til vedkommende: »Jeg ved det ikke. Men jeg har haft en masse dårlige oplevelser, som tynger mig.« Man spørger mig, hvordan jeg har det, som jeg ikke har besvær med at sætte ord på, fordi jeg har det forskelligt fra den ene dag til den anden. Det kan svinge. Men på intet tidspunkt spørger man mig, hvad jeg har oplevet; man spørger mig kun, hvordan jeg har det. Og jeg har jo på én eller anden måde haft det dårligt hele mit liv, men jeg har bare lært at leve med det og lært at få en dagligdag til at fungere alligevel. Og så fordi jeg ikke bliver forstået og ikke bliver hjulpet, så bliver jeg bare sendt ud i en masse arbejdsprøvninger og praktikker, hvor jeg alle steder gør en forskel, men det knækker mig bare. Praktikkerne bliver brugt som billig arbejdskraft, og der er også en masse ting, hvor jeg bliver misforstået. Der bliver skrevet en masse ting i disse her slutrapporter om en måde, som jeg skulle have været på, og som jeg skulle have reageret på, men hvor der så også har været en grund til, at jeg har reageret, som jeg gjorde. Og hvor man er ligeglade med at høre min side af sagen. Og det var jeg så for følsom til at kunne klare. At der blev skrevet alle disse her ting omkring mig, som jo så gik videre til alle de læger, der sad og læste med og så bedømte mig ud fra dem. Og så stofmisbruget, som jeg aldrig havde sluppet helt, det eskalerer fuldstændig vanvittigt.«

»Og så lægger du dig?«

»Ja, jeg lægger mig i min seng. Fra 2003 og til 2015 der ligger jeg i min seng, og jeg er kun ude af min seng, hvis jeg skal i arbejdsprøvning eller praktik, eller hvis jeg skal ud at handle.«

»Hvad sker der så i 2015?«

»Nå, men der sidder jeg så på toilettet en søndag morgen og læser Søndagsavisen. Og så ser jeg sådan en lille rubrik, hvor der står et eller andet med: »Er du interesseret i en uddannelse, hvor du kan bruge dine levede erfaringer til at hjælpe andre mennesker?« Og jeg sidder bare der, men jeg har nogle levede erfaringer helt fra barnsben af. Og jeg vidste også godt,

at jeg kunne noget med unge mennesker. Og så næste morgen – jeg havde så mange abstinenser – men så ligger jeg ned i min seng, og så skriver jeg en ansøgning alligevel. Det var denne her Peers som brobyggere-uddannelse, som foregik nede i Roskilde under Region Sjælland. Det var nede i den gamle tobakskiosk på Sct. Hans, som var lavet om til sådan et konference- og kursusrum. Jeg kendte jo stedet, fordi jeg besøgte min fætter dernede, og vi skulle altid over og købe cola og chokoladekiks om søndagen, når jeg besøgte ham.«

»Og så kom du med i det?«

»Så kom jeg med i det. Og der har jeg jo joket med, når jeg mødte mange af de andre sidenhen, at jeg fakede mig ind på uddannelsen, for jeg fortalte jo ikke nogen, at jeg var på stoffer, for så havde jeg jo ikke måttet komme med. Men det bliver sådan en fantastisk oplevelse for mig at være med på det her hold. Der var en masse spændende mennesker, som selv havde haft eller stadig havde udfordringer. Og jeg forstod jo lynhurtigt, at selvom vi havde forskellige udfordringer, psykisk såvel som fysisk, så kunne vi bruge hinanden til en masse, for vi skulle det samme sted hen. Det handlede jo om at prøve at skabe sig – eller tage sit liv tilbage. Og det var så, at uanset om en var bipolar, og en anden var skizofren, så kunne jeg jo bruge mange af deres strategier. Jeg vidste jo sådan set godt i forvejen, hvad det var, der skulle til. Jeg behøvede sådan set ikke andres gode råd eller måder at gøre det på. Det var bare meget bekræftende at opleve, at mange af de tanker, jeg selv gik og gjorde mig omkring dette her recovery, det også var rigtigt.«

»Og så begyndte du også at gøre det… Hvor kom du så hen bag efter det?«

»I starten så tænkte jeg, at jeg skal bare prøve at hægte mig på der her peer-netværk. I starten havde de hovedsæde derude i Taastrup, men jeg tror, det var for dyrt. Der var en leder, der hed Christian Solholt. Og så da de rykkede ind på Vesterbro Torv, der fandt jeg ud af, at han kørte noget mindfulness. Og jeg har altid været sådan lidt ligeglad med mindfulness. Det har aldrig rigtig sagt mig noget. Men så for ligesom at koble sig på ét eller andet. Ligesom for at være i nærheden af ét eller andet dér hvor det sker; se nogle muligheder i hvordan jeg kan komme videre og finde nogle mennesker jeg kan læne mig opad eller måske lytte lidt til, så hoppede jeg på dét her hold mindfulness. Og så var det så, at jeg opdagede det her Recovery Lab, som også kørte derinde. Og så kørte de også sådan et kursus, en uddannelse, og så tænkte jeg: Kan man tage sådan én igen? Og det kunne man så godt, og så hoppede jeg også på der. Og det har så gjort, at jeg har været frivillig i Ballerup. Der har været noget med nogle unge og nogle stofproblematikker.«

»Og nu har du så været her i MMA i to år, ikke?«

»Ja, næsten fra starten af«

»Hvordan kan det være?«

»Det er jo det sted, hvor jeg får lov til at gøre dét, som jeg mener virker. Jeg kører jo det her, jeg kalder DDV.«

»Det Der Virker…«

»Jeg har det lidt stramt med det her med recovery, hvis der kommer en person og sætter sig foran mig og fortæller mig…. Altså, der er mange af dem, som kører recovery, som kommer

og fortæller, at nu skal du bare gøre sådan og sådan og sådan. Jeg har lagt mærke til, at gennem alle de mennesker, jeg har mødt på min vej, som har haft det svært; det eneste, de har ønsket og drømt om, det er det her med at blive inviteret inden for. Det er dét, jeg mener der virker. Som jeg lagde ud med at sige: Det, der har virket for mig i mit liv, det er, når jeg møder et andet menneske, som inviterer mig inden for. Så kan vi starte dér. Og så kan det godt være, at jeg hen undervejs, når jeg er blevet inviterer indenfor et sted, at jeg giver vedkommende lov til at give mig gode råd. Men det er først når jeg oplever, at vedkommende – han vil mig, han kan lide mig, når han er oprigtig i dét, jeg kan læse af hans ansigt og hans kropssprog – at det er noget godt det her. At han ikke er én, der giver op. At han ikke er en, der bare skal lire sit metorhalløj af. Jeg er blevet tilkoblet så mange mentorer gennem jobcentre, altså. Som har villet lære mig, hvad jeg skulle gøre for at ændre mit liv, og hvad jeg skulle gøre for at få en god hverdag. Uden at sige noget dårligt om dem, for det er jo deres job. Men jeg oplever jo en respektløshed og talen ned til folk, som kommer ind i Systemet. En bedrevidenhed, du ved, fra nogle, der bare ved det hele.«

»Heroppe er du jo kendt som Kaptajnen af Engagement. Hvor kommer dét engagement fra, og hvad er det? Det er et voldsomt spørgsmål, det ved jeg godt…«

»Det ligger nok i min opdragelse. På én eller anden måde. Men jeg har jo nok også fundet ud af, at der kommer ikke nogen og skaber ens dag for en. Jeg lå i min seng i mange år og drømte om, at der landede en lille engel ved siden af min seng, som kom og tog mig i hånden. Og det gjorde der jo ikke.«

»Nej, det gjorde der ikke… Og så ville du alligevel hellere kæmpe for dit liv, end du bare ville blive liggende?«

»Jah. Men hele dette her med hvorfor man rejser sig, og hvad der får én til at få det bedre – det er jo meget komplekst.«

»Ja.«

»Jeg har nok også altid været meget forfængelig. Eller forstået på den måde at jeg altid har været en meget flot fyr. Og så lige pludselig at opleve, at man stille og roligt går i forfald.«

»Er det dét, man også ville kalde ære, eller hvad?«

»Ja, det er noget med noget ære eller ét eller andet altså. Men jeg tror også på – alt den her snak omkring recovery: Der er jo ikke rigtig nogle mennesker, som har kunnet lære mig omkring recovery som sådan, men der er mange, som har bekræftet mig i, at det, jeg går og tænker, det er det rigtige. Og dét har gjort en forskel! Med alt det man har fået at vide af jobcentre og praktikker; at du kan ikke en skid, og du er bare syg… så begynder man at tro på det. Og det sætter sig ret dybt. Og når man så lige pludselig finder ud af, at alle de her ting, som man egentlig har gået og tænkt igennem alle de her år, omkring hvad som har trukket én ned; når man så lige pludselig møder nogle mennesker, som klapper én på skulderen og siger: »Du er eddermaneme sej. Det er eddermaneme godt tænkt, det dér!« Det er dét, der har gjort forskellen! At jeg lige pludselig kan møde nogen, som jeg måske – nu bruger jeg ordet – »se op til«, men hvor jeg synes, at vedkommende sgu har ét eller andet i værktøjskassen dér. Og så oplever at

vedkommende lige pludselig kommer og klapper mig på skulderen og siger: »Det er nogle fede ord, du sætter på, Lars!« Eller sådan ét eller andet, ikke? Det er jo dét, der har bygget mig op.«

»Ja, du har jo lagt dit liv fuldstændig om. En livsomvæltning. Med kost og motion og…«

»Ja, nu kalder jeg det jo for »bevægelse«, fordi det her med »motion« kan lyde vanvittig hårdt, når det er sådan, at man ligger med røven i vandskorpen. Så virker »motion« temmelig langt væk. Jeg startede med at kunne gå 500 meter, og så måtte jeg ligge ned i flere timer. Så dårligt havde jeg det. Jeg var så flov over, at jeg havde faket mig ind på peer-uddannelsen; jeg var så flov over det liv, jeg levede, at jeg sagde, at når nu nytåret kommer i 2016, så stopper mit misbrug. Så må jeg… ja, det stopper bare! Jeg tog en beslutning…«

»Ja, og stort tillykke med den! Og det er jo dét med den beslutning…«

»Og så må jeg så… man kan stadigvæk se det på min hals… store åbne sår og i hovedet og på min mave. De er ved sådan at forsvinde. På mine ben. Og det bar kun ét sted hen jo.«

»Ja.«

»Men dét, som jeg igen skulle opleve, før jeg – og det er også derfor, og som vi jo også er enige om: Det her med fællesskabet, kammeratskabet og de gode relationer. – Det var dét, jeg skulle opleve først. Jeg lå jo og var dybt ensom. Jeg havde heldigvis Hanne, men jeg kendte ikke nogle mennesker overhovedet. Jeg så ikke nogen mennesker. Det var sådan, at når jeg ligesom stillede mig op for at have noget socialt, så stillede jeg mig op i køerne i supermarkederne og begyndte at tale til folk om vejr og vind og sådan noget, ik'? Og jeg kunne jo se på 90% af dem, at de tænkte: Nå, her er også én, der er lidt småtosset, ik'? Eller som kiggede den anden vej og alt muligt andet. Men der var…«

»Og hvad var det så, der skete her mandag den 18, januar for et par uger siden?«

»Ja, der bliver jeg jo så indhentet af fortiden. Det skal lige siges, at dér i 2016 der blev jeg jo også ret bange, fordi jeg jo godt kan se, at jeg har behandlet min krop ret dårligt. Men jeg bliver bange. Så jeg betaler mig faktisk fra ude i Hellerup at få lavet sådan en komplet helbredsundersøgelse.«

»Ja.«

»Så jeg får taget et hav af blodprøver om alt muligt. Og man finder så ud af til sidst, at jeg har den her body age, som nærmer sig de firs år. Så slemt ser det ud. Alle mine blodtal er skæve. Forhøjet kolesterol. Forhøjet blodtryk. Problemer med leveren. Forskellige andre ting, som jeg ikke kan huske. Og jeg fik at vide, at nu skal du i gang med at motionere, du skal i gang med løbetøjet, du skal i gang med at styrketræne, og du skal både det ene og det andet. Og så sagde jeg: »Det kan jeg jo ikke.« Og så sagde de: »Det skal du!« Og så sagde jeg: »Ja, det skal jeg vel så.« Og jeg kunne ikke gå særlig langt. Men jeg begyndte at gå hver dag. Og jeg øvede mig i at gå og gå og gå. Hjem for at hvile mig og så ud at gå igen. I to til tre år er mine dage faktisk kun gået med at gå. Og så at kunne handle, lave sund mad, bevæge mig. Og så hvile altså. Og så næste dag: Op. Det samme. Men det bevirker så også, at da jeg kommer ind med min blodprop i hjertet her… så kommer lægerne også og siger til mig: »Hvad fanden, altså. Det er sjældent, vi ser en hjertepatient her, som kommer ind med fuldstændig normale blodtal, for der er altid ét eller

andet galt.« Så jeg tolker det lidt, som at jeg har fået mine blodtal på plads, men mit hjerte – eller overordnet set – har jeg jo taget skade.«

»Og så er der også denne her disposition i familien?«

»Ja, det er der. Jeg skal ind igen her den 23. til forundersøgelse. Og så skal jeg nok indlægges igen den 25. Og så skal de lige arbejde videre med hjertet.«

»Du var igennem en ballonudvidelse deroppe?«

»Ja.«

»Og så to gange samme nat holdt dit hjerte op med at slå?«

»Ja.«

»Og så stadigvæk kommer du tilbage til MMA blot én uge efter den 25. januar?«

»Haha ja. Er det ikke fedt?«

»Jo, det er!«

»Jeg synes, det er så fedt.«

»Det er pissefedt, men hvordan gør du det?«

»Jeg ved det ikke. Jeg har fået sådan en fighter. Du ved godt, du er mit løvehjerte. Altså når jeg er sammen med andre mennesker, der kæmper og går ind for sagen, så får jeg sgu kræfter. Jeg har set, at det er dén vej, jeg skal. Lægerne sagde også: »Hvis du ikke havde bevæget dig, hvis du ikke havde gjort det der arbejde, så havde du ikke overlevet.« Men jeg har fået lagt jo en god bund, ik'?«

»Ja, det har du virkelig. Men du tror ikke, at det er uansvarligt af MMA at tage dig ind igen så hurtigt? Du tror ikke, at vi skulle sende dig hjem i seng igen eller hvad?«

»Nej! … Jeg skal ud hver dag. Jeg er jo i gang igen så hurtigt, fordi jeg tror på, at det er min aktivitet – hvad det så end er, jeg er aktiveret med – som over tid skal gøre, at jeg får det godt igen. Og hvad det så end er, der sker i kroppen. Det er jo tidligere oplevelser omkring recovery, som gør, at jeg tænker sådan. Men der sker jo også dét, at når jeg er i gang med min aktivitet, så giver jeg mine bekymringer eller min hjerne en pause. Det her er min aktivitet, og derfor kommer jeg også hurtigst muligt tilbage til den. Det er vigtigt for mig. Jeg gik i seng i så mange år, hvor jeg sad på kanten af min seng. Og så sagde jeg til mig selv: »Nu fik du heller ikke lavet noget i dag.« Og jeg havde jo ret.«

»Slöven…«

»Og det er jo en fed måde at programmere sin søvn på, ik'? Og det første man tænkte på næste morgen, det var: »Nu fik du heller ikke lavet noget i går,« og man havde jo ret. Bare det at kunne sige til sig selv i starten: »Jeg var ude at gå en time og så sparede jeg 100 kroner på mine indkøb.« Altså selve tanken. Det er jo ikke så meget de fucking penge i sidste ende. Det er jo meget fedt at spare penge, men det er selve tankerne… Du snakker jo selv om, at det første man mister, det er selve egenomsorgen. Og den er så svær at tage igen. Men du begynder rent faktisk, man begynder at sige: »Årh! Jeg fik godt nok ikke lavet så meget andet, men jeg fik i det mindste gået en tur, og så sparede jeg 100 kroner, ik'?« Det er jo tanken i sig selv, som også er opbyggende, ik'? Det er jo den måde, man begynder at tage sit liv tilbage på ved at tænke

anderledes, ik'? Jeg ser jo nogle af dem heroppe; jeg har jo tænkt ligesom dem. »Hvorfor skal jeg begynde at lave mad oppe i MMA? Det gider jeg sgu da ikke! Jeg gider sgu da ikke rense lokummer; det er røvsygt!« Men det handler jo for mig om, når jeg går i seng om aftenen, eller når jeg står over for spejlet og børster tænder, hvis jeg husker det, eller når jeg sætter mig på kanten af min seng. Så skal det være sådan, at jeg kan sidde og sige: »Jeg var oppe på MMA i dag, og jeg fik sgu lavet noget god mad de andre kunne lide. Jeg kunne se, der var nogen, der blev glade. Jeg fik gjort noget, som gav nogen noget. Jeg fik cyklet en tur herind, ik'?« Og dét, jeg jo taler om til mange mennesker, når de spørger mig, det er; og der findes tusindvis af forklaringer, og tingene kan forklares på mange måder. Men jeg har jo den overbevisning, at en god dag kan skabes på én time. Hvis bare man starter en time om dagen med at gøre et eller andet. Lad være med at nøjes med bare at tænke på det, men før det ud i livet. Det kan godt være, at det så ikke lige er dét, du går og drømmer om, men find ét eller andet… Og det kan godt være, at det er noget du ikke har lyst til Men det kan være, at det måske er noget, der giver mening. Og så bliv ved med at gøre det. Lær at tænke de rigtige tanker. Jeg får det bedre og bedre. Det virker.«

»Ja, det gør… Der er en ting, jeg har tænkt på igennem mange år, og det er det her med tyngden af mening. Altså, hvis man tager mening som noget helt generelt, som et fænomen, så kan der både være let mening, og der kan være tung mening. Og det er tung mening, som på én eller anden måde får folk til at forandre sig. Jeg har set det flere gange ude på f.eks. endokrinologisk ambulatorium i venteværelset, når folk går ind til lægen og kommer ud igen med en dårlig nyhed. Lige dér er det, at man kan se, at flere af dem ændrer deres liv. Fordi meningen i dem er blevet gjort tungere af… hvem ved? Nødvendighed? Flere gange i mit eget liv har jeg også vidst, at min egen fremtid bestod i at skabe en tung og ikke kun let mening omkring mig selv og min situation, og så har jeg forsøgt at gøre det. Du ryger ikke længere?«

»Nej, det gør jeg ikke. Men det er jo også det her med, at på én eller anden måde begynder man jo at… jeg har jo godt vidst det hele tiden…«

»Ja, man har jo vidst det hele tiden! Men så bliver det alvor…«

»… og jeg har måske endda vidst det bedre end mange andre, fordi jeg har været syg igennem hele mit liv. Modsat dem, der måske først oplever at blive syge i fyrreårsalderen, så er jeg ligesom en professionel fodboldspiller. Jeg er startet tidligt, ik'?«

»Haha, jo… men hvad er det, der har gjort, at du er stoppet med at ryge nu? Hvad har gjort meningen tung?«

»Det er gennem relationer. Gennem samvær med andre mennesker. Hvis man mister dem, så er vi sgu på skideren. For det er gennem fællesskabet og relationerne til andre mennesker, at vi modnes, vi mindes, vi lærer, vi trives, alt muligt. Og når vi ikke har dem længere, når de glider længere og længere væk, så mister man jo på én eller anden måde også sig selv.«

»Tak for dine ord og for at du overlevede og kom tilbage til os, Lars. Det er en fornøjelse!«

»Selv tak, Søren!«

MMANYT

Maskine Maskine Amager

Nr. 45, uge 5-10 2021
(S03xE03)

Søren Dixen (red.)
dixen@MMAmager.dk

INDHOLD

BEKLAGELSE! 1
NYT FRA PROJEKT FUGLEHUSE 2
KRISTIAN ANDERSEN ER ANSAT SOM ANDEN VÆRKSTEDSFØRER 3
PROJEKT RÅKUNSTS CHRISTA BONI-UDSTILLING I GLORIAS RADIO....3
GAVER, GAVER, GAVER....3
NYT FRA MMA-BESTYRELSEN....5
NICO OG PRAGTLARS PÅ RHPS RECOVERYMENTORUDDANNELSE....5
SNAK PÅ SPS 6
MMAFILM PRÆSENTERER: OPVASKEN....6
KORT MASKINNYT 7
ÅRSHJULET....7
OG NU KOMMER SÅ FORÅRET… 8

INFO & KONTAKT

Søren Dixen og Nikolaj Brie Petersen har oprettet Maskine Maskine Amager (MMA), som er de såkaldt svært psykisk syge patienters eget tværsektorielt samarbejdende kreative værk- og værested i regi af civilsamfundet på Amager. MMA baserer sig på hjælpsomhed og er organiseret som en almennyttig fond. Vi bor og samarbejder med Psykiatrisk Center Amager og Københavns Kommune på det gamle Skt. Elisabeth hospital, Hans Bogbinders Allé 3, opgang 1, 2. th., 2300 København S. *MMANYT* er et nyhedsbrev for MMA, og det var bestyrelsesmedlem Marianne Haahr Lunds gode idé. Det udkommer ca. hver anden fredag pr. mail og på LinkedIn. *MMANYT*s logo er kreeret af bestyrelsesmedlem og strategisk konsulent Albert Konstantin Felix Alexander Barrit Tingsted-Jensen. Hvis du vil afmelde dit abonnement på *MMANYT*, så skriv »nej tak« til redaktionen. MMA er åben mandag-torsdag 9-16. Visitation til gruppe- og holdting samt besøg sker gennem Marie på *weber@MMAmager.dk* eller 2157 6731. Visitation til rengøring, egne projekter osv. sker gennem Søren på *dixen@MMAmager.dk* eller 2025 9869.

BEKLAGELSE!

Ja, som nogle af jer læsere måske vil have bemærket, er *MMANYT* ikke udkommet i et godt stykke tid, men det handler blot om, at der simpelthen ikke har været tid til at skrive og udgive det. Det kan være svært at få tid til alt, selvom *MMANYT* jo er et vigtigt forum for os, og det er sjovt at lave. Nogle gange er der simpelthen bare vigtigere ting at tage sig til end at skrive.

NYT FRA PROJEKT FUGLEHUSE

Som flere læsere vil kunne huske, fik Albert fra MMA-bestyrelsen den gode idé, at der burde være nogle fuglehuse ude på Psykiatrisk Center Amagers sengeafsnit på Digevej, for det ville kunne skabe lidt mere liv, end der er, og især nede på Geronto-afdelingen. Albert mente, at fuglehusene ville kunne laves i MMA, og også Søren mente, at det da ville være oplagt. Albert bad dernæst PCA om lov til at MMA kunne levere fuglehuse til dem og hænge dem op, og det fik han så lov til. Sidste år blev der ikke lavet nogle fuglehuse, fordi vi måtte holde Corona-lukket, men i år har vi fået lavet nogle, og herunder kan I se tre af dem. Nu skal de hænges op, for foråret er på vej, og småfuglene vil bygge rede snart. Det lykkedes os ikke at lave dem i Alberts coole design, for så gode er vi endnu ikke. Og de kunne heller ikke blive leveret som samlesæt som ellers planlagt. Men de er med dyveler, så der ikke er nogle potentielt farlige genstande i dem. Og så må de nøjes med at blive dekoreret af de indlagte patienter i stedet for at blive samlet af dem. Men der burde kunne bo en fuglefamilie i hvert af disse huse, og så bliver et spændende at se, hvem der flytter ind. Vores alles Biskop var primus motor i at samle dem – glimrende assisteret af Marie. Og Marie har tilmed lavet en lille stop motion-film med det vidunderligste lydspor ud af processen. Den kan I se, hvis I klikker på billedet herunder. I næste nummer vil der forhåbentlig komme en lille reportage fra installationsudflugten til Digevej, så følg med i *MMANYT*.

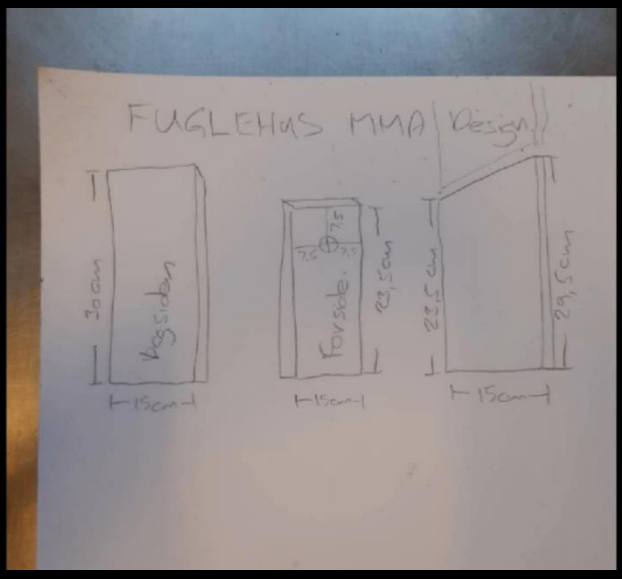

KRISTIAN ANDERSEN ER ANSAT SOM ANDEN VÆRKSTEDSFØRER

Og så var der jo opslag til den sidste værkstedsførerstilling i MMA, og det blev et stærkt ansøgningsfelt med 40+ ansøgninger. Af disse blev fem indkaldt til samtale, og det var maskinarbejder Kristmis aka. Katten aka. Kristian Andersen, som endte med at blive ansat. Katten er billedkunstner og i stald hos Copenhagen Outsider Art Gallery. Han kører det grafiske tryk-værksted her på MMA med stor succes, og så har han også tidligere bl.a. som frivillig sørget for Lov & Orden på det gode spillested Loppen inde på Christiania, hvor – og det skal ikke være nogen hemmelighed – det af og til godt har kunnet gå vildt for sig. Denne redaktion husker i hvert fald stadig Babes in Toylands afskedskoncert deroppe. Tak for dig Kat og velkommen!

PROJEKT RÅKUNSTS CHRISTA BONI-UDSTILLING I GLORIAS RADIO

Projekt Råkunsts »Face the Face«-udstilling med Christa Boni, der åbnede ude på Digevej i januars Corona-stilhed, er blevet portrætteret i Glorias Radio. Det er et skønt lille indslag, hvor, hvis man har et lille stykke tid på hånden, kan høre kurator Peter fortælle om udstillingen ved at klikke her.

GAVER, GAVER, GAVER

Og se så lige! Her er nogle af de gaver, som gode sjæle har skænket MMA i løbet af februar:

Først kom der, som I kan se her til højre, endnu engang huer fra Helena-sygeplejerskes mor, som også strikkede en bunke til os sidste år (jf. MMANYT #22). Tusind tak endnu en gang, Helenas mor! Og tak for den gode Helena for at komme forbi med dem. De bliver sgu revet væk!

Og så en dag kom der to venlige damer op nede fra Københavns Kommunes Psykiatrienhed, som sidder nede i stuen under os her på Hans Bogbinders Allé, og hvor områdets støttekontaktpersoner kører ud fra, og som var kommet på sporet af os via Røde Ulv. Men de kom med herlig kaffe, som den enes mand havde fået i

firmajulegave. Og fordi de ikke selv drikker kaffe, gav de den til os. Og tusind tak for den gode kaffe! Det blev til en hyggelig snak, for d'damer er højt specialiserede socialrådgivere, der tager sig af $108-ting og endda også helt ude i Stenløse og Bagsværd osv. Tusind tak for jeres besøg! Kom bare igen!

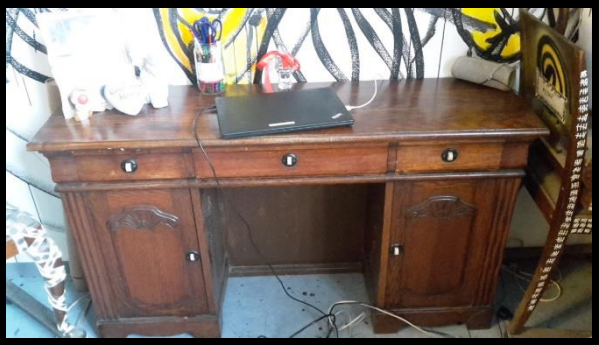

Og så var Gyda Barrit Tingsted-Jensen så sød at donere nogle smukke gamle møbler til MMA, så vi i endnu højere grad end tidligere kan få de mere institutionelle møbler ud af vagten. Der var bl.a. et smukt gammelt skrivebord, en lækker sofa, en lille kommode og minsandten også nogle efterspurgte bænke til bænkpres. Så tusind tak for det, Gyda! Det var virkelig sødt af dig, og jeg håber, at vi ses snart igen!

Og så kom minsandten også den gode Maja From nede fra ét af F-ACT-teams'ene her på HBA med et vildt sejt kamera, som hun uden videre gav til MMA. Det er simpelthen så godt. Mange tak til Maja, som i øvrigt lige har haft 16-års jubilæum i RHP, og tusind tak også for den værdifulde indsats, Maja. Check lige dette kamera…

Og så kom F-ACT-teamet over på den anden side af opgangen med et helt bur fyldt med bl.a. nogle af de printere, tasteturer, skærme og blækpatroner, som stod nede i kælderen. Det er en pragtfuld gave, og tusind tak for den, F-ACT-team! Nu må vi se, hvad MMAs datastue kan få ud af det. Her er flere gode sager, og *MMANYT* er sikker på, at vi vil gøre vores bedste for at få det bedste ud af det hele.

Tusind tak til jer alle for alle gaverne! Det er sødt af jer at tænke på os og ville hjælpe os. Tusind tak skal I alle have!

NYT FRA MMA-BESTYRELSEN

Og så har der også været bestyrelsesmøde i MMA. Fordi vi i nogen grad prøver at køre dette her armslængdeprincip, måtte Kristian Andersen pga. af sin MMA-ansættelse udtræde af bestyrelsen og af sit næstformandsskab. Albert Konstantin Felix Alexander Barrit Tingsted-Jensen er enstemmigt valgt til næstformand i stedet. Og så er Lars van Deurs ligeledes enstemmigt valgt ind i bestyrelsen i stedet for Kristian. Samtidig har den gode Marianne Haahr Lund skiftet arbejde, så hun nu ikke længere er koordinerende socialrådgiver ved PCA, men tværsektoriel konsulent ved PCK. Marianne vil dog gerne blive siddende i bestyrelsen, og eftersom bestyrelses-medlemmerne sidder i bestyrelsen som privatpersoner, har MMA-bestyrelsen ingen indvendinger imod det og hilser samtidig Marianne, *MMANYT*s fødselshjælper, velkommen til endnu en omgang. Tak fordi du gerne vil blive hos os. Det er stort. Og fordi bestyrelsesmedlemmerne kun sidder i den selvsupplerende MMA-bestyrelse for en toårig periode, og det nu er to år siden, vi startede, var der samtidig genvalg. Ingen ønskede imidlertid at træde ned, så alle blev valgt igen.

NICO OG PRAGTLARS PÅ RHPs RECOVERYMENTORUDDANNELSE

MMA-bestyrelsesmedlemmerne Nicoline Bram og Lars van Deurs er startet på Region Hovedstaden Psykiatris recoverymentoruddannelse, som foregår i regi af Kompetencecentret for Rehabilitering og Recovery ude på PC Ballerup. Så de vil her i første omgang begge være væk fra MMA i to dage om ugen i de næste fem uger. Derefter er de lidt tilbage igen, inden de senere skal være væk i tre uger mere. Vi vil prøve at klare os uden dem lidt. Det bliver hårdt, men det skal nok gå, for de har jo selv været med til at lægge gode spor ud for vores videre foretagsomhed, og de kommer her jo også stadig i de dage, de har fri. Sådan er det med den seje energi. Og så bliver det spændende at høre, hvad de har at bidrage med på uddannelsen, og hvad de kommer hjem med af indsigter. Og her er så et pragtfuldt billede af de to foran et skilt på PC Ballerup:

SNAK PÅ SPS

Tirsdag den 9. marts fortalte Søren på Uddannelsesregion Nords Specialuddannelse i Psykiatrisk Sygepleje (SPS) lidt om, hvordan det (for ham) er at leve med en såkaldt svær psykisk sygdom og sukkersyge. Det var Steno, som stod for dagen, og så havde de været så venlige at invitere Søren med, hvilket også var enormt gavmildt, eftersom Søren jo bl.a. havde et par ting at sige om den VIP »Novorapid efter skema« fra Steno, som overlægerne på de lukkede afdelinger behandler deres sukkersygepatienter efter. Det blev efter *MMANYT*-redaktionens mening et ganske udmærket indlæg, og den gode forsker, Ph.d. Anne Marie Varming fra Steno Research, var blevet inviteret med på en lytter. Og så om torsdagen fandt den årlige paneldebatdag sted, og den var som altid med forsker Jeanette Magne fra DPU, overlæge Lasse Schmidt fra RHP, forsker Jeppe Oute fra USN, pårørendementor Agnete fra RHP og Søren, så Værekstedet Maskine Maskine Amager blev naturligvis nævnt. Samtalen fandt sted via Zoom frem for i Sct. Hans-kantinerne og Slagelse-auditoriet, og selv om stemningen dermed ikke blev den traditionelle, havde det også sine fordele. Specialuddannelsen havde et håb om, at debatten ville »rase«, og der blev så sandelig også gået til makronerne, som det jo hører sig til i en god debat, men uden nogen dog af den grund blev rasende. Stemningen var god. Mange tak for invitationen! Vi ses til juni til en forhåbentlig inspireret snak om den famøse Galetale til de psykiatriske specialsygeplejerskers dimission. Hej indtil da!

SPS SPECIALUDDANNELSEN
i Psykiatrisk Sygepleje

Paneldebatdag Region H og Region Sjælland hold 23

Perspektiver på forskellige vinkler og tilgange i den psykiatriske sygepleje og behandling – en paneldebat dag torsdag d. 11.03.21 i Zoom kl. 9.00-14.30

Program:

Kl. 9.00-9.10 Velkommen til dagen ved Ina Rasmussen og Jane Lorentzen

Kl. 9.10-9.30 Oplæg ved Jeppe Oute – Positioner i psykiatrien i relation til den psykiatriske sygepleje

Kl. 9.35-9.55 Oplæg ved Agnete Klint Holbak – Et forældre/pårørendeperspektiv i relation til den psykiatriske sygepleje og behandling

Kl. 9.55-10.10 **PAUSE**

Kl. 10.10-10.30 Oplæg ved Søren Dixen – *Et brugerperspektiv* i relation til den psykiatriske sygepleje

Kl. 10.35-10.55 Oplæg ved Jeanette Magne - *Pædagogiske umuligheder og praksisbaseret evidens* i relation til den psykiatriske sygepleje og behandling

Kl. 10.55-11.15 **PAUSE**

Kl. 11.15-11.35 Oplæg ved Lasse Schmidt – *Diagnosers betydning* i relation til den psykiatriske sygepleje og behandling

Kl. 11.35-12.00 **FROKOST**

Kl. 12.00-12.45 Gruppearbejde – Hold 23 forbereder spørgsmål til paneldebat i grupper. Se inddeling og rum i KP. Indsend spørgsmål til ina.mie.rasmussen@regionh.dk og jaip@regionsjaelland.dk inden kl. 12.50. Husk at skrive hvilken gruppe I er.

Kl. 12.45-14.15 Paneldebat – Hold 23 stiller spørgsmål til panelet.

Kl. 14.15-14.30 **Afrunding og tak for i dag**

MMAfilm præsenterer: OPVASKEN

Og så er der minsandten også nyt fra MMAs filmgruppe, MMAfilm. Disse venner af maskinen har snedkereret følgende lille film sammen, hvoraf man kan se, at Søren faktisk evner at lave

noget, og så sludrer han lidt med Nico om det oveni. Filmen er blevet vel modtaget på både MMAs LinkedIn-side og på MMAs officielle Facebook-side, og nu bringer vi den så også her, hvor man kan se den, hvis man klikker på linket herover. Så gør det og nyd… dadadadaaa… OPVASKEN!

KORT MASKINNYT

Der begynder at komme rigtig mange mennesker heroppe i MMA. Torsdag den 18. februar satte vi ny rekord med hele 26 maskinister i løbet af dagen samt fire besøgende. Det er godt, at vi har så megen plads heroppe, så det stadigvæk kan være med afstand. Og samtidig har nogle af dem, der kommer heroppe, det jo rigtig dårligt, og det kan være hårdt for alle. Som civilsamfundsinitiativ kan vi deeskalere, ledsage folk til psykiatrisk skadestue og i akutte nødstilfælde ringe til politiet. Men hver gang, der er ting på færde, suger det af den gode stemning, som vi jo ellers lever af heroppe, men så er det godt, at vi hele tiden bliver flere og flere, så vi der også er flere til at bære. Søren har holdt en uges vinterferie, og Maskine Maskine Amager kører så stabilt, at han ikke længere er nødvendig, så det var en god tryktest. Herudover har han som deltidsudviklingskonsulent fået et kontor Digevej, hvor han så sidder hver onsdag sammen med Mathilde, som er PCAs nye forskningskonsulent, og det er rigtig hyggeligt. Samtidig har MMA aflagt status for Social- og psykiatri-udvalgets 2020-bevilling til MMA, og den er blevet godkendt. Og så har MMA sammen med Universitetet i Sør-Øst Norge indsendt en interessetilkendegivelse til Velux-fondets HUMpraxis-pulje, men den kommer I muligvis til at høre nærmere om, så følg med i *MMANYT*!

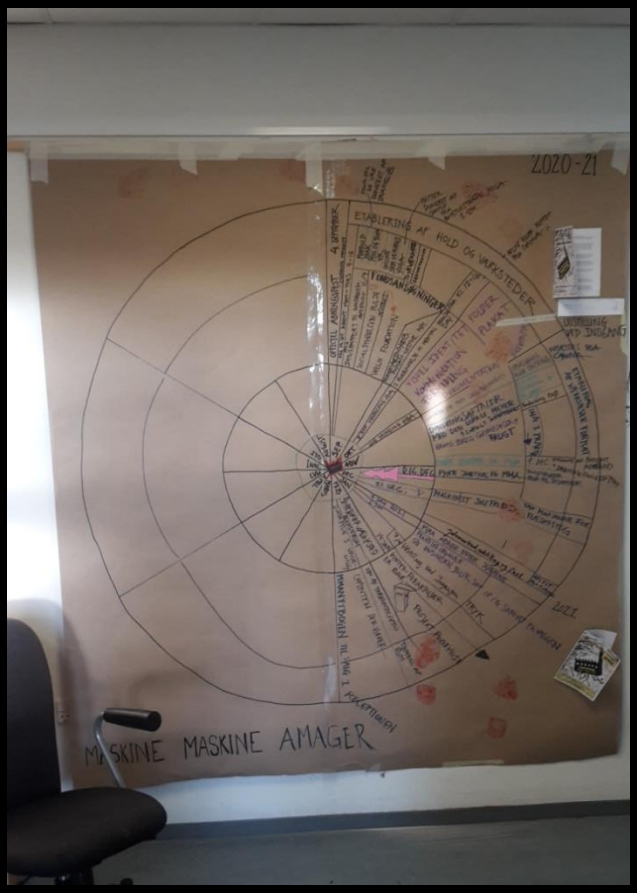

ÅRSHJULET

Som i hvert fald besøgende vil vide, fordi de selv har set det, lavede Marie i sin tid dette fine årshjul og hængte det op i MMA. Nu er det marts, og der er dermed gået et halvt år siden satspuljeprojektets opstart i august 2020 samt ansættelsen af projektleder Marie og værkstedsfører Signe. Hermed har vores første årshjul også taget en halv omgang, og her til venstre kan I så se resultatet. Der er blevet mange fine initiativer skrevet på, og der vil naturligvis komme endnu flere. Vi vil holde os aktive!

OG NU KOMMER SÅ FORÅRET…

Grenene, som man kan se på billedet herunder, blev bragt til MMA af vores tingfinder Nina for et par uger siden. Hun satte dem i en krukke i vinduet mod øst i Sortekrogen lige ved Røde Ulvs gamle læderlænestole, og nu er de så sprunget ud. Se, hvor smukke de er! Det må et tegn om, at foråret nu kommer – foråret, som jo er recoveryens tid, hvor livet genfødes og bliver nyt igen. De mennesker, som i efteråret blev kontaktet med henblik på at skrive anbefalinger til *MMANYT sæson 2 (2020)*, og som har været så søde at indvilge, må meget gerne begynde at skrive disse anbefalinger. Det skulle jo bare være nogle linjer, og I måtte som sagt skrive lige hvad I har lyst til. Én af jer har foreslået, at hun afleverer den 1. april, og det er da en fin dato. Hvis andre har brug for andre arrangementer, kan man jo bare skrive til u.t. Og så lige engang her, hvor fint grenene fra Nina står. Det er en vidunderlig ting at se. Tusind tak for de grene, Nina, og tusind tak til vandet og solen og foråret for at få dem til at springe ud. Der vil komme en dag!

Stort udvidet post-påskenummer dedikeret til Desirée-præst, som nu er gået på barsel fra Digevej. Alt det bedste!

MMANYT

Maskine Maskine Amager

Nr. 46, uge 12-14 2021
(S03xE04)

Søren Dixen (red.)
dixen@MMAmager.dk

INDHOLD

MMAs HAS PRÆSENTERER: ANTON BOISENs HISTORIE....1
BOKSERUMMET ER SNART OPPE....9
MMAs PÅSKEFROKOST....10
MMAs DATASTUE EFTERLYSER:....11
ANDET NETVÆRKSMØDE FOR SSTs PEER-PROJEKTER....12
BREAKING: KNUD FISCHER-MØLLER INDTRÆDER I MMAs HAS....13
SAMTALE MED RØDE ULV....13

INFO & KONTAKT

Søren Dixen og Nikolaj Brie Petersen har oprettet Maskine Maskine Amager (MMA), som er de såkaldt svært psykisk syge patienters eget tværsektorielt samarbejdende kreative værk- og værested i regi af civilsamfundet på Amager. MMA baserer sig på hjælpsomhed og er organiseret som en almennyttig fond. Vi bor og samarbejder med Psykiatrisk Center Amager og Københavns Kommune på det gamle Skt. Elisabeth hospital, Hans Bogbinders Allé 3, opgang 1, 2. th., 2300 København S. *MMANYT* er et nyhedsbrev for MMA, og det var bestyrelsesmedlem Marianne Haahr Lunds gode idé. Det udkommer ca. hver anden fredag pr. mail og på LinkedIn. *MMANYT*s logo er kreeret af bestyrelsesmedlem og strategisk konsulent Albert Konstantin Felix Alexander Barrit Tingsted-Jensen. Hvis du vil afmelde dit abonnement på *MMANYT*, så skriv »nej tak« til redaktionen. MMA er åben mandag-torsdag 9-16. Visitation til gruppe- og holdting samt besøg sker gennem Marie på *weber@MMAmager.dk* eller 2157 6731. Visitation til rengøring, egne projekter osv. sker gennem Søren på *dixen@MMAmager.dk* eller 2025 9869.

MMAs HAS PRÆSENTERER: ANTON BOISENs HISTORIE

MMAs Historisk-Akademiske Selskab (HAS) er tilbage, og hvor vi sidste gang var på besøg hos Alleged Lunatics' Friend Society i midten af det 19. århundredes England (jf. *MMANYT* #44), da vil vi denne gang se lidt nærmere på Anton Boisen. Han var nemlig en central og rørende figur i udviklingen i Amerika i starten af det 20. århundrede af bl.a. »recovery« og »brugerdeltagelse«, før disse fænomener for os blev kendt som »recovery« og »brugerdeltagelse«. Så kære læser: Vi håber, din påske var prægtig. Læn dig nu tilbage igen i den gode stol. Tænd standerlampen. Smæk fødderne op og nyd en fagligt inspirerende aften i selskab med MMA og bl.a. også Anton Boisens historie. Velkommen til dette post-påskede seksogfyrretyvende nummer af *MMANYT*!

Anton T. Boisen blev født i 1876 i byen Bloomington i staten Indiana i USA. Hans faders slægt var tysksindede danskere fra Flensburg, hans moders skotsk-irsk. Begge slægter var med deres dybe protestantiske tro og stærke intellektuelle årer i sig indvandret til Amerika, så både Antons far og morfar var professorer ved Indiana University. Han fik en kærlig, religiøs opdragelse, som nok var urokkelig og af og til streng, men også klart liberal i forhold til så mange andre. Anton forgudede sin far, som lader til at have været en karismatisk og brændende mand, som var beundret for sit alsidige geni (matematik, tysk, fransk, botanik) og sin undervisning. Men han var altså også temperamentsfuld. Han døde som 38-årig af en blodprop, da Anton var syv, og han og hans to år yngre søster blev herefter opfostret af deres mor, mormor og morfar.

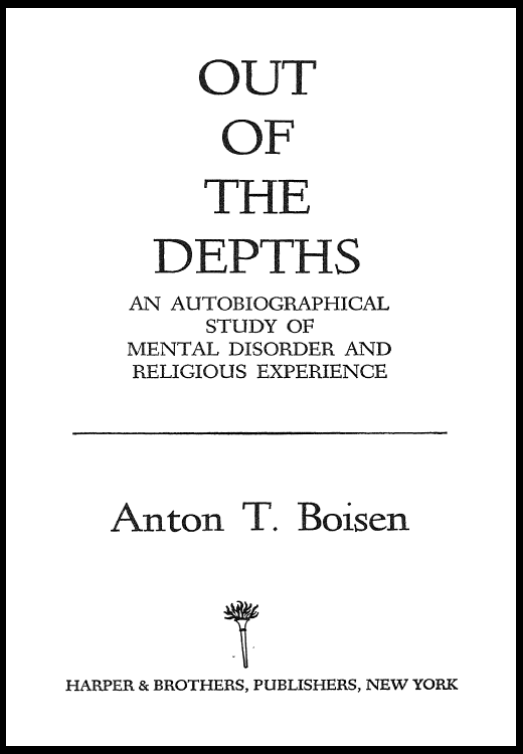

I 1960 udgav Boisen sin *Out of the Depths,* som var noget så sejt som et autobiografisk studium af psykisk sygdom og religiøs oplevelse. Det vil sige, at det er hans selvbiografi eller rettere: Hans egen »case record« og dermed samtidig et (selv)studium. Hvis du klikker på titelbladet herover, bliver du suget direkte over på archive.org, hvor du kan læse hele bogen.

Anton vokser op og bliver enspænder. Det fornemmer man, når man læser hans selvbiografi; han er for det meste alene og enten fordybet i intellektuelle sysler eller strejfende om i den natur, hans far lærte ham at elske og benævne. Han var både den fagligt bedste og yngste i sin klasse. Han var umoden, indadvendt, uden selvtillid, sky og genert og især over for det modsatte køn. Opdagelsen af seksualitet i ham og den bog om emnet, som hans mor ret sent i hans liv havde stukket ham – faderen var jo død –, gjorde for Boisen sex til noget »fascinating and terrifying about which I was afraid to talk.«[1] Som teenager og ung mand blev dét med selvkontrollen vanskeligt. Han kunne ikke altid kontrollere sin lyst eller sine udløsninger, og han kunne heller ikke indrømme dem af frygt for social fortabelse. Når han kommer til at overskride de love, han har sat for sig selv med hensyn til at fantasere eller inducere orgasmer, så mister han alt for sig selv og plages af skam. Efter at have bestået sin eksamen som 20-årig går han i sin fars fodspor og tager småansættelser i tysk og fransk. Da han senere endelig indser sensualiteten i den oldgræske og franske litteratur, bryder han for første gang sammen en smuk påskemorgen i 1898, hvor han træder ud i en blomstrende have og alt er sort fortvivlelse. Han får talt med sin mor og en bekendt, og så går det over efter et par døgn. Men det var den første gang. Herefter forlader han sin karriere inden for de moderne sprog og litteraturen og begynder at studere skovvidenskab ved Yale. Han var da 27 og møder nu for første gang Alice Batchelder.

[1] Anton T. Boisen. *Out Of the Depths: An Autobiographical Study of Mental Disorder and Religious Experience* New York: Harper & Brothers, 1960, s. 28.

Set fra vores tid ville vi sige, at Anton Boisen var hæmmet, men det er urimeligt at sige. Faktum er, at han levede i en helt anden tid, hvor man tog helt andre ting for givet, end man gør i dag. Og hvor menneskene var dybt moralske og langt mere ansvarsfulde, ligesom de levede deres liv på langt mere alvorlige og omkostningsfulde faconer, end vi lever vores i dag. Anton mødte Alice til en kristen kongres og elskede hende øjeblikkeligt. Han modtog ingen opmuntring, men prøvede herefter at se hende så ofte som muligt, og han tog hende ud. Det var på en udflugt, at han erklærede hende sin kærlighed og bad om i det mindste hendes venskab. Hun afslog begge, og man fornemmer mellem linjerne, at Anton nok heller ikke har opført sig super attraktivt. Dette var i foråret 1905. Fra sin skovpraktiks tømmerstationer skriver han til hende, men får intet svar. Om natten kæmper han med fantasier og lyst. Han lader sig omstationere for at komme tættere på hende, og han opsøger hende hjemme og bliver afvist. Han søger svar i kirken og Bibelen og synes at få autoritative svar, som overbeviser ham om, hvad han skal gøre. Han skriver hende et par voldsomme breve og oplever sig pludselig kaldet til at blive præst. Da Alice så efter et par dage svarer, at hendes første svar er og altid har været hendes eneste og endelige, og at Anton ikke skal skrive til hende mere, falder han ned i en tilstand af håbløshed, og det er så den anden gang. Men han bliver stadig ikke indlagt. Herefter arbejder han de næste år for US Forest Service, er aktiv i den kirkelige bevægelse og tænker på Alice. I 1908 hører han en prædiken og bliver småpsykotisk. Han skriver da igen til Alice, som indvilger i at mødes. Hun afviser ham på ny og så oplever han det for tredje gang, som han skriver, (og vi fornemmer, hvordan det kører):

> *Then I saw her, and it seemed* that she had appeared and reappeared through the centuries. And always across her path stood a poor wretch whose claim of need could not be denied, one who for her was a heavy cross. She was therefore always lonely and sad. *Then it came to me that* even though I had fallen, *even though I was a broken vessel*, I might give her to someone else. And another man, *one of my fellow foresters, seemed pointed out*. I went to him and stumblingly asked him to accept this trust; and *he seemed to understand*. After that I was very happy.[2]

Efter dén oplevelse bestemmer Boisen sig endelig for at blive pastor og lader sig indskrive på et kristent seminarium i New York. Her får han muligheden for at gå i dybden med den kombination af religion og psykisk sygdom, som han virkelig er kommet til at interessere sig for, og denne tid for pastoralstudierne er en guldalder. I 1902 havde William James erobret nyt territorium for religionsvidenskaben med sin *The Varieties of Religious Experience: A Study in Human Nature*. På baggrund af bl.a. kristne mystiker-geniers oplevelser havde Delacroix i 1908 udgivet sit storværk om mysticisme, og i 1911 udkommer den britiske lærde Evelyn Underhills *Mysticism: A Study of the Nature and Development of Man's Spiritual Consciousness*; et værk, som i sit romantiske engagement og i sin klarhed næppe vil blive overgået. Og vi må huske, at dér i den første halvdel af det 20. århundredes USA var Gud stadig en virksom og levende kraft blandt mennesker i langt højere grad end i dag og især i Danmark. De troende stod dengang stadig for en stor del af samfundets hjælpearbejde blandt de syge og lidende, ligesom man i USA altid har

[2] Op.cit., s. 59. Vores kursivering.

haft en mægtig tradition for, at civilsamfundet hjælper. Så på Boisens tid var der rigtig mange troende og især kristne, som via religiøse civilsamfundsprojekter arbejdede for at hjælpe i samfundet, og deres oplæring var især henlagt til de forskellige trossamfunds uddannelsesinstitutioner. Boisen havde i forvejen sin tro, men nu modtog han også træning og studerede religionspsykologi. Han fik sig en god ven, og Alice går med til at stå i korrespondance, men hun fastholder, at hendes første afvisning af ham aldrig vil kunne ændres. Efter sin eksamen arbejder Boisen i flere år med at inspicere kirkeligt arbejde i landdistrikterne. Ved at kombinere dette arbejde med sin tidligere erfaring fra skovvæsenet, bliver han medforfatter på en række rapporter, som vi her har samlet et udvalg af. (Hvis I klikker på dem, vil I blive fløjet over til de steder på Nettet, hvor I kan læse dem). Og årene går, som årene gør. Boisen kan ikke få fastansættelse i et større sogn, fordi han ikke er gift, og det anses ikke som muligt at udføre det nødvendige arbejde i et større sogn alene. Og Alice siger som bekendt nej.

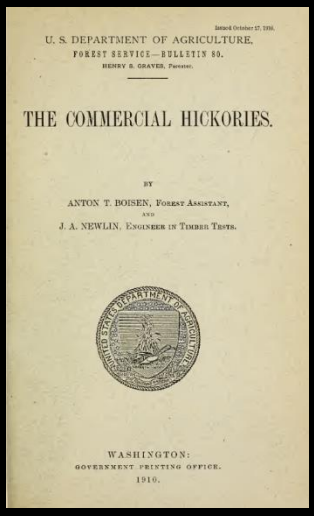
U. S. DEPARTMENT OF AGRICULTURE.
FOREST SERVICE—BULLETIN 80.
HENRY S. GRAVES, Forester.

THE COMMERCIAL HICKORIES.

BY
ANTON T. BOISEN, Forest Assistant,
AND
J. A. NEWLIN, Engineer in Timber Tests.

WASHINGTON:
GOVERNMENT PRINTING OFFICE.
1910.

Anton T. Boisen & J.A. Newlin. *The Commercial Hickories*. Washington: Government Printing Office, 1910.

Og så sker der i Boisens selvbiografi helt noget fantastisk. Amerika indtræder i Første Verdenskrig. Boisen, som nu er over de fyrre, melder sig øjeblikkeligt som sekretær for den schweiziske Young Men's Christian Association (YMCA), og så kommer det: »I was among the first to be sent to France, arriving there in September 1917. I was immediately assigned to the machine-gun battalion of the First Division's Sixteenth Infantry […] Throughout the rest of the war I traveled with Battery F of the 150th Field Artillery, seeing action at Chateau-Thierry, St. Mihiel, and the Argonne, and marching with them to the Rhine.«[3] Man tænker: Hold da op! At så voldsom en krigserfaring, som nødvendigvis må socialisere, modne og hærde enhver, som erfarer den, kun skal omtales med en halv ud af selvbiografiens 224 sider, er utroligt. Men dér står den i sin urokkelige knaphed. Og efter krigen vender Boisen tilbage til Amerika, til Alice og sin optagethed af ikke at kunne styre sig.

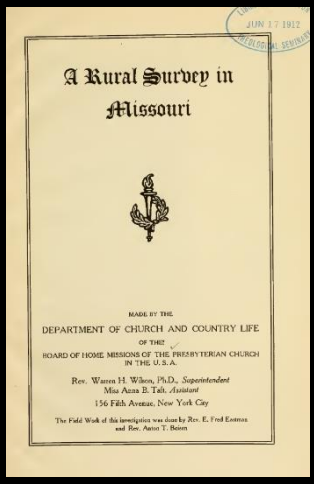
A Rural Survey in Missouri

MADE BY THE
DEPARTMENT OF CHURCH AND COUNTRY LIFE
OF THE
BOARD OF HOME MISSIONS OF THE PRESBYTERIAN CHURCH
IN THE U. S. A.

Rev. Warren H. Wilson, Ph.D., *Superintendent*
Miss Anne B. Taft, *Assistant*
156 Fifth Avenue, New York City

The Field Work of this investigation was done by Rev. E. Fred Eastman and Rev. Anton T. Boisen

Anton T. Boisen. *A Rural Survey in Missouri*. New York: Presbytarian Church in the U.S.A. Board of Home Missions, 1909.

I 1920 sker det så for fjerde gang, og det er også den hidtil mest voldsomme. Boisen har aldrig før været indlagt, men nu får hans fa-

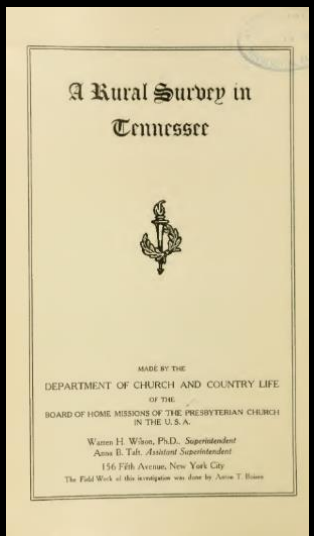
A Rural Survey in Tennessee

MADE BY THE
DEPARTMENT OF CHURCH AND COUNTRY LIFE
OF THE
BOARD OF HOME MISSIONS OF THE PRESBYTERIAN CHURCH
IN THE U. S. A.

Warren H. Wilson, Ph.D., *Superintendent*
Anne B. Taft, *Assistant Superintendent*
156 Fifth Avenue, New York City

The Field Work of this investigation was done by Anton T. Boisen

Anton T. Boisen. *A Rural Survey in Tennessee*. New York: Presbytarian Church in the U.S.A. Board of Home Missions, 1912.

[3] Op.cit., s. 72f.

milie ham indlagt på statshospitalet Westboro, hvor han tilbringer de næste 15 måneder. Man behandler ham primært med isolation og hydroterapeutiske »cold packs«, som er våde omslag og nedsænkning af patienten i et iskoldt bassin af vand, indtil han eller hun mister bevidstheden.

På hospitalet bliver Boisen med tiden temmelig kritisk over for den måde, man betragter og behandler de såkaldt psykisk syge på. Som han i 1921 skriver i et brev til en soldaterkrammerat:

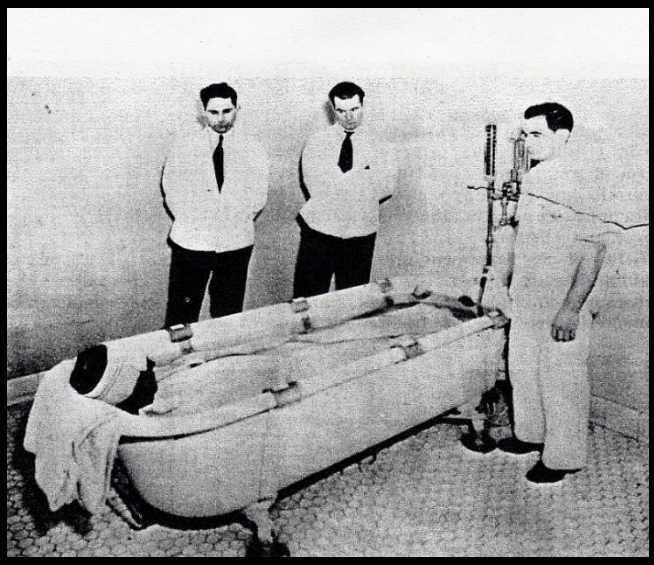

Courtesy of The Internet Archive

»We have no standing in the eyes of the law. We have no rights. Our word counts for nothing, and our wishes, our feelings, our judgments are only so many reasons for doing otherwise.« Og videre: »If I had to describe this place, I would say it is a place of weeping and gnashing of teeth, where the light is gone and the loved ones cut away, while those in control are industriously engaged in suppressing the symptoms which might lead to recovery, all too often through the agency of devils with the pitch-forks of authority in their hands.«[4] Da han bliver overført til en afdeling for lettere tilfælde, begynder han særdeles velargumenteret at klage til hospitalsledelsen over at han og de andre patienter ikke i tilstrækkelig høj grad har mulighed for meningsfuld beskæftigelse. Ledelsen udnævner ham da til hospitalsfotograf, så han producerer detaljerede kort, topografiske optegnelser og fotografier af patienterne og landskabet på hele hospitalets område. Han gør det for at holde sig beskæftiget og kunne studere hospitalets rammer og praksis, og han laver forestillinger og heldagsarrangementer for sine medpatienter med optrædener og konkurrencer på bl.a. 4th of July, Labor Day og i julen.

Samtidig udvikler Boisen i kraft af sin oplevelse, sin kristne tro og sit lange samvær med de andre patienter en egen forståelse af psykose, og han skriver i et brev til sin mor: »In many of its forms, insanity, as I see it, is a religious rather than a medical problem, and any treatment which fails to recognize that fact can hardly be effective.«[5] Grunden til at han kan definere psykosen som en religiøs frem for en medicinsk tilstand er, at han betragter psykosens virkelige onde som »the sense of estrangement and isolation due to the presence of instinctual claims which can neither be controlled nor acknowledged for fear of condemnation.«[6] Og da han samtidig betragter religionen som »the sense of fellowship raised to its highest level«[7], ja så ligger argumentet lige

[4] Op.cit., s. 113
[5] Op.cit., s. 111
[6] Op.cit., s. 197
[7] Ibid.

for. I breve til sine venner på det kristne seminarium læser Boisen de psykotiske karakteristika op imod de store åndarbejder på det mysticistiske område, og han skriver: »I hold that there is no line of separation between valid religious experience and the abnormal mental states which the alienist calls »insanity.« *The distinguishing feature, as I see it, is not the presence or absence of the abnormal and erroneous, but the direction of the change which may be taking place*.«[8] Man skal kende træet på dets frugter. Og fordi det ikke er en medicinsk tilstand, men snarere en historiografisk-spirituel, skriver Boisen også: »[A]bnormal mental conditions are not to be regarded as chronic«[9]. I stedet bør de snarere ses som udtryk for eksistensen af »a better self, blind and chained and struggling for release.«[10] Den psykotiske oplevelse fremtræder for Boisen som kreativ eller problemløsende i den forstand, at den uundgåeligt medfører en udvikling enten til det værre eller bedre. I de værre tilfælde disintegrerer den personligheden, hvorimod den i de bedre tilfælde arbejder »in the direction of the unification of the personality«.[11] Det er Boisens store forhåbning, at »the church will develop physicians of soul of a type whose work will be based upon sound and systematic study of spiritual pathology.«[12] Og idet han med sin sygdomshistorie (og stadig uden hustru) nu næppe nogensinde vil kunne få sig et pastorembede i et sogn i landdistrikterne, som det ellers var hans plan, beslutter Boisen sig for, at hans fremtidige »chief contribution should lie in the experience through which I had passed.«[13] Og se! Her kan man tale om peer-arbejde! Og så skriver han: »It is such a study that I desire to undertake and my desire to take work at some theological school is for the purpose of preparing for such a task.«[14] Dette er det egentlige vendepunkt i hans recovery. Han er snart halvtreds, men først nu begynder hans livsarbejde for alvor. For de, som er blevet afbrudt på vejen, tager det lidt tid at finde vej ind i.

Så efter sin udskrivelse kastede Boisen sig over pastoralstudierne med fornyet energi og retning. Lægen Richard Cabot, en transcendentalist og ven af Emerson, blev interesseret i hans planer og hjalp til, og det samme gjorde Dr. Bryan, som var inspektøren for Westmore-hospitalet, hvor Boisen havde været indlagt. I 1924 gjorde man Boisen til hospitalspræst på netop Westmore, og den lejlighed udnyttede han så til at invitere en gruppe særligt dygtige og interesserede studerende ind på hospitalet i praktik. Disse studerende havde vagter på afdelingerne, så de kunne få en praktisk erfaring. De deltog i personalemøderne, og de holdt studiekredse om aftenen, hvor de diskuterede deres oplevelser og indtryk. De blev trænet i at have med rigtige levende mennesker og disses rigtige voldsomme livsproblemer at gøre. De skrev breve for patienterne, tog dem med på udgang og blev venner med dem og hinanden. De udgav en lille avis med nyheder. De udviklede i fællesskab en ny praksis for sjælesørgeriet på hospitalet. De omredigerede bønnebogen og skrottede bl.a. alle de hymner, hvis fokus lå på recovery i det hinsides frem for i denne verden. De fik gradvist sat ord på deres meninger om bl.a. psykosens

[8] Op.cit., s. 135. Vores kursivering.
[9] Op.cit., s. 130
[10] Op.cit., s. 132
[11] Op.cit., s. 130
[12] Op.cit., s. 140
[13] Op.cit., s. 127
[14] Op.cit., s. 140

væsen og plejens ideal. Med tiden fik de knæsat deres eget curriculum, ifølge hvilket enhver patient skulle mødes og opfattes som »et levende menneskeligt dokument«, der så måtte hjælpes både individuelt og socialt i forhold til, hvad livet havde indskrevet i det i form af oplevelser og erfaringer, som nu var blevet til kvaler. Det var dét menneskes egenoplevelse af verden og sig selv, som man skulle studere ved empirisk observation for på den måde at etablere metafysikkens love, der så igen ville kunne bruges som grundlag for en generel videnskabelig sjælehjælp. Hvor de pastoralstuderende før blot havde siddet og læst de gamle teoribøger og diskuteret dem indbyrdes, revolutionerede Boisen på denne måde deres uddannelse ved nu også at give den en klinisk-praktisk dimension. På denne måde opstod Clinical Pastoral Education (CPE), som – selvom det nu kører over nogle lidt andre principper end Boisens – stadig findes den dag i dag. I 1925 og 1926 var der fire studerende. I 1927 var der syv. I 1928 var der elleve og i 1929 var der 15. Det største problem for bevægelsen var selvfølgelig penge. Selvom Boisen og de studerende modtog en beskeden hyre og gratis kost og logi, så var der ikke penge til andre ting og ikke nogle driftsmidler. Én af de tidlige elevers far lovede så at støtte projektet økonomisk, hvis de oprindelige kræfter dannede et råd til at administrere bevægelsen og udbrede den yderligere, og således skabtes The Council for Clinical Training of Theological Students. Boisen havde på dette tidspunkt tiltrukket sig en del interesse, og hans netværk udvidede sig kraftigt. Bl.a. blev han ven med psykiateren Harry Stack Sullivan, der udviklede den interpersonelle psykologi, og som recovery- og peer-bevægelsen længe har fremhævet som én af sine historiske aner. De burde tale om Boisen i stedet, for ordet »recovery« brugte han i sine breve fra 1921, og han var tilmed patient og peer, men det må de peers jo om.

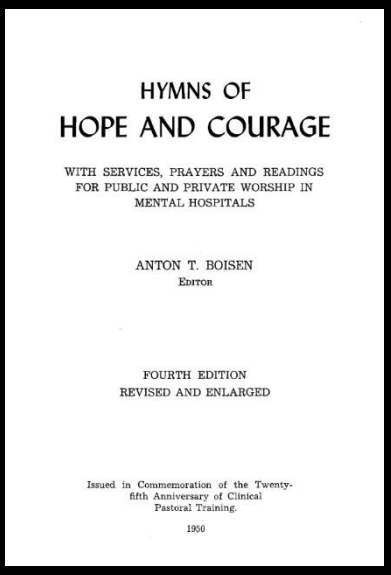
HYMNS OF
HOPE AND COURAGE

WITH SERVICES, PRAYERS AND READINGS
FOR PUBLIC AND PRIVATE WORSHIP IN
MENTAL HOSPITALS

ANTON T. BOISEN
EDITOR

FOURTH EDITION
REVISED AND ENLARGED

Issued in Commemoration of the Twenty-fifth Anniversary of Clinical Pastoral Training.

1950

Boisen udgav først den reviderede bønnebog i 1926 under titlen *Lift up Your Heats*. I 1932, 1937 og 1950 udkom den i nye reviderede udgaver under titlen *Hymns of Hope and Courage*.

I slutningen af 1930 blev Boisen så igen psykotisk. Der er noget organisationsmæssigt rod i forbindelse med arbejdet. Alice var med årene blevet mere føjelig, nu hvor Boisen havde succes, og hun jo også selv var blevet ældre. Af og til mødtes de, men hun nægter stadig at have yderligere med ham at gøre. Der er også noget med en anden kvinde, som kortvarigt træder i Antons synsfelt og viser sin interesse, men alt finder naturligvis sted på sømmelig vis og i den bedste orden. Og så bliver presset og den indre konflikt igen for voldsom. Denne gang er han kun indlagt i tre uger, men det får nogle konsekvenser. Richard Cabot trækker sig blandt hans støtter og sørger for, at Boisen fremover ikke får noget at gøre med instruktionen af studerende på Worchester, hvor der i sommeren 1931 kom 20 nye. Imens blev nye pastorale uddannelsescentre

åbnet på psykiatriske hospitaler i bl.a. Rhode Island og Syracuse, og pga. de nye vinde tog Anton i 1932 i stedet job som hospitalspræst ved Elgin-hospitalet og startede så dér bare et nyt uddannelsescenter selv.

Og så døde Alice. Af cancer. Boisen er i den forbindelse indlagt lidt og tilskriver selv sin milde reaktion med, at han langt om længe – som 60årig – har fået placeret den relation i sit liv, hvor den hører hjemme, og så er han jo for alvor også begyndt at skrive. Han har tidligere fået nogle artikler trykt i de store fagblade, men hans bog fra 1936, *The Exploration of the Inner World*, som han dedikerede til Alice, er et storværk, der vinder ham også international berømmelse. Den er yderst interessant og vel især i dag med nutidspsykiatriens opmærksomhed på recovery, resonans, safewards, Trauma Informed Care, fælles beslutningstagning og tværfagligt samarbejde (med peers) osv. osv. Heri Boisens bog finder vi en del af baggrundsforståelsen til alle disse koncepter, så ud over tanken om at psykisk sygdom og bedringen herfra er både et individuelt og socialt fænomen, så finder vi bl.a. også tanken om, at forståelse og tjeneste går hånd i hånd. Så hvis man ikke forstår sagen ordentligt, vil man heller ikke kunne tjene den ordentligt, og hvis man ikke først kommer som sagens ydmyge tjener, vil man heller ikke kunne forstå sagen ordentligt. Og vi finder tanken om, at dét at hjælpe de psykisk nødstedte ikke så meget er et spørgsmål om faglig træning, men om gensidig forståelse og venskab på den ene side og tillid på den anden. Ligesom i hans mere praktisk-instruktive *Problems in Religion and Life: A Manual for Pastors* fra 1946 og hans *Religion in Crisis and Custom* fra 1955 finder vi gang på gang sådanne tanker, som vi i dag nikker genkendende og bifaldende til. De blev altså skrevet for 80 til 100 år siden, men virker stadig friske. Anton T. Boisen døde i 1965 som omtrent 90-årig. Den kliniske pastoraluddannelse lever stadig, men pga. af bl.a. den fortsatte sekularisering, administrative nedskæringer og effektiviseringer samt forståelsesmæssige paradigmeskift og et øget fokus på biomedicin i løbet af årene er rammerne for uddannelsen og pastorerne selvfølgelig nogle andre i dag end tidligere, men de er der. Og vi kan alle stadig læse Boisens bøger for derved selv at møde ham.

At MMAs HAS i øvrigt er totalt tidssvarende bekræftes af, at der i sidste måned åbenbart i U.S.A. på Lexington-forlaget udkom fagbogen *Anton T. Boisen: Madness, Mysticism, and the Origins of Clinical Pastoral Education* skrevet af præsten Sean J. LaBat. *MMANYT* har endnu ikke læst den, og måske er det ikke nødvendigt. Alt godt til Desirée-præst!

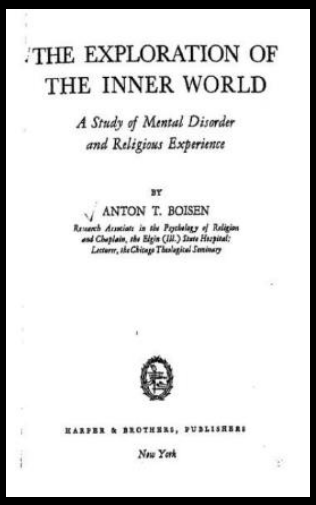

Anton T. Boisen: *The Exploration of the Inner World: A Study of Mental Disorder and Religious Experience.* New York: Harper & Brothers, 1936.

Anton T. Boisen. *Problems in Religion and Life: A Manual for Pastors; With Outlines for the Co-operative Study of Personal Experience in Social Situations.* New York: Abingdon-Cokesbury Press, 1946.

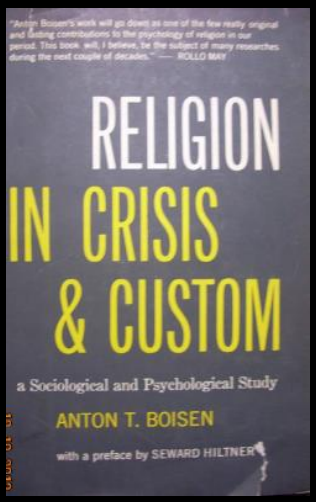

Anton T. Boisen. *Religion in Crisis and Custom: A Sociological and Psychological Study*. New York: Harper, 1955

BOKSERUMMET ER SNART OPPE

Af billedet herunder kan vi se det! Bokserummet tager form og er snart oppe. Det er primært den gode Anders' frivillige gerning, som har stået for det godt assisteret af vor alles Erik og med Uffe på sidelinjen. Det er det tidligere Vask&Bad, der snart er oppe som bokserum, og det kommer til at blive alt for vildt. C.K. er parat til at komme og starter 13. april. Tusind tak til drengene for en strålende indsats! (Søren har langt om længe fået en ny telefon, så nu bliver billederne bedre).

MMAs PÅSKEFROKOST

Og så blev det tid til MMAs påskefrokost, som blev afholdt på MMA tirsdag den 30. marts. Den gode Mariann havde doneret 200 kroner til madindkøbet, og tusind tak for det, Mariann! Det var igen vildt sødt af dig. Så der var både en kold servering med bl.a. sild, karry, æg og leverpostej. Der var Thors mellemvarme servering med æbleflæsk og salami, og så var der den varme servering med lam, flødekartofler og salat. Fløden havde Lars købt og frosset ned i juletiden, da der var flødetilbud overalt. Den gode Biskop havde købt lammene og et mandarintræ dagen før, og så var det vor alles Signe, som på dagen gik forrest og tilberedte det lam lige ud af ærmet, og

alle har siden været fremme med de allerstørste roser hertil. Erik medbragte Tuborg 0,0%, for der er jo en no-alcohol-politik i MMA. Men disse Tuborg helt uden alkohol er også udmærkede og de bedste, denne redaktion har smagt endnu. Og det var en pragtfuld dag. Termometeret sneg sig op på hele 16 grader Celsius i løbet af dagen, så når vi gik ned for at ryge, satte vi stolene og bænken ud i solen på græsset og sugede så i os af lyset og varmen som vintergækkerne og de nyudsprungne buske her rundt omkring på Skt. Elisabeth. Rektor Nico og Pragtlars var på recoverymentoruddannelse i Ballerup, og da de som pligtopfyldende maskinister ikke ville pjække, kunne de heller ikke være til stede. Også en del andre havde meldt afbud. Men vi endte da alligevel med at være 17 + 3 påskebørn. Der blev ikke danset, og vi skulle have planlagt nogle aktiviteter til efter maden, men påskefrokosten modtog stor ros. Det er dejligt, når vi alle sammen laver det samme sammen. Nina tog opvasken, så tak for det store arbejde, Nina. God påske, alle!

MMAs DATASTUE EFTERLYSER:

Maskine Maskine Amager
568 følgere
5d • Redigeret •

Så er det nu, at du som privatperson får den unikke chance for at kunne støtte de såkaldt svært psykisk syge patienters eget værksted i regi af civilsamfundet, Maskine Maskine Amager.

Har teenageren en gammel gamerPC eller kraftig bærbar liggende smidt til side ét eller andet sted, så find den frem og giv den til os.

Vi kan til gengæld tilbyde lokal afhentning, at slette harddisken for dig og give dig panegyrisk omtale i næste nummer af det banebrydende MMANYT. Maskine Maskine Amager har brug for netop din teenagers (eller din egen) gamle maskine, så gør en god gerning og hjælp os med at gøre vores.

Hvorfor ikke bare gøre det?

#psykiatri #recovery #deltagelse #MMA

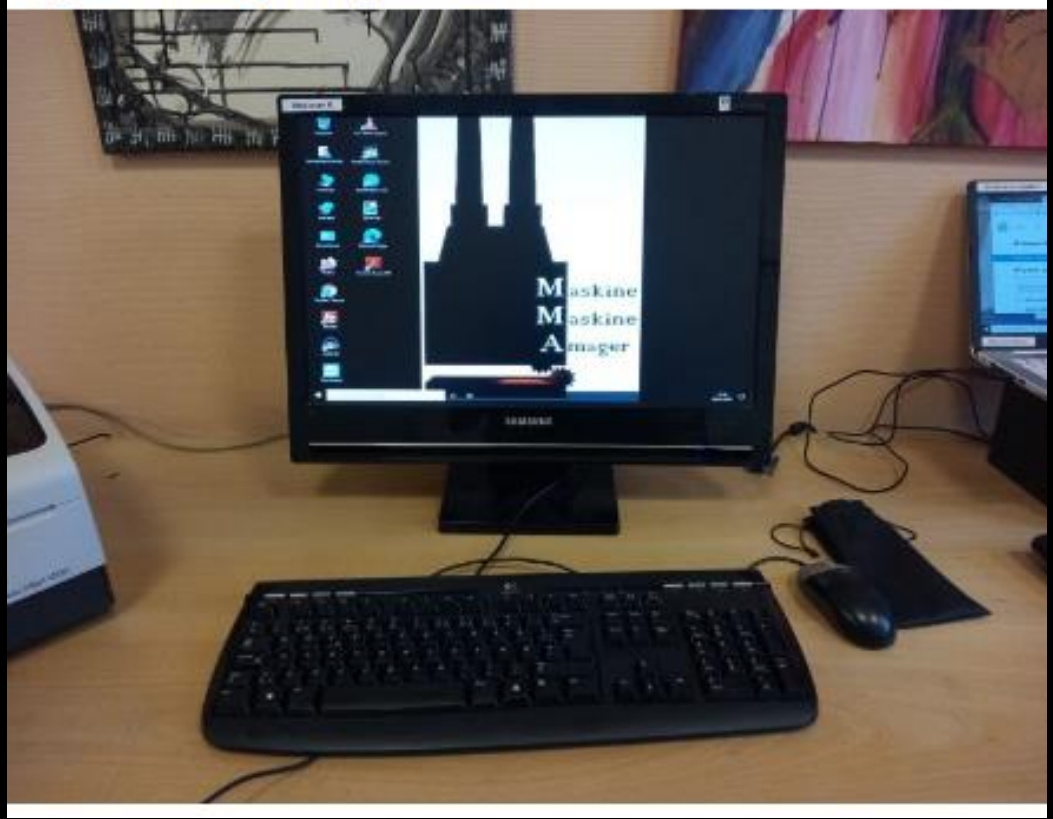

Hvis du vil give os din computer, så skriv det til datastuen@MMAmager.dk

ANDET NETVÆRKSMØDE FOR SSTs PEER-PROJEKTER

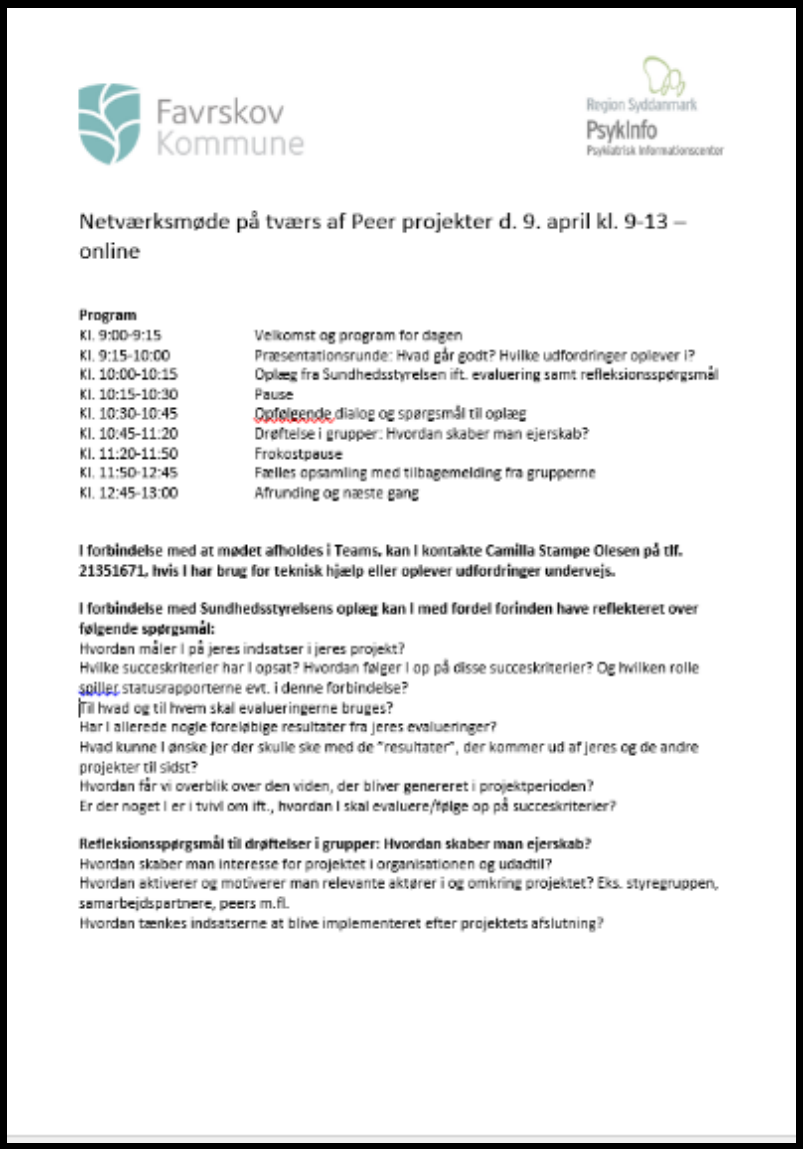

Favrskov Kommune

Region Syddanmark
PsykInfo
Psykiatrisk Informationscenter

Netværksmøde på tværs af Peer projekter d. 9. april kl. 9-13 – online

Program

Kl. 9:00-9:15	Velkomst og program for dagen
Kl. 9:15-10:00	Præsentationsrunde: Hvad går godt? Hvilke udfordringer oplever I?
Kl. 10:00-10:15	Oplæg fra Sundhedsstyrelsen ift. evaluering samt refleksionsspørgsmål
Kl. 10:15-10:30	Pause
Kl. 10:30-10:45	Opfølgende dialog og spørgsmål til oplæg
Kl. 10:45-11:20	Drøftelse i grupper: Hvordan skaber man ejerskab?
Kl. 11:20-11:50	Frokostpause
Kl. 11:50-12:45	Fælles opsamling med tilbagemelding fra grupperne
Kl. 12:45-13:00	Afrunding og næste gang

I forbindelse med at mødet afholdes i Teams, kan I kontakte Camilla Stampe Olesen på tlf. 21351671, hvis I har brug for teknisk hjælp eller oplever udfordringer undervejs.

I forbindelse med Sundhedsstyrelsens oplæg kan I med fordel forinden have reflekteret over følgende spørgsmål:
Hvordan måler I på jeres indsatser i jeres projekt?
Hvilke succeskriterier har I opsat? Hvordan følger I op på disse succeskriterier? Og hvilken rolle spiller statusrapporterne evt. i denne forbindelse?
Til hvad og til hvem skal evalueringerne bruges?
Har I allerede nogle foreløbige resultater fra jeres evalueringer?
Hvad kunne I ønske jer der skulle ske med de "resultater", der kommer ud af jeres og de andre projekter til sidst?
Hvordan får vi overblik over den viden, der bliver genereret i projektperioden?
Er der noget I er i tvivl om ift., hvordan I skal evaluere/følge op på succeskriterier?

Refleksionsspørgsmål til drøftelser i grupper: Hvordan skaber man ejerskab?
Hvordan skaber man interesse for projektet i organisationen og udadtil?
Hvordan aktiverer og motiverer man relevante aktører i og omkring projektet? Eks. styregruppen, samarbejdspartnere, peers m.fl.
Hvordan tænkes indsatserne at blive implementeret efter projektets afslutning?

Fredag den 9. april blev der afholdt det andet netværksmøde for de peer-projekter, som fik støtte fra Sundhedsstyrelsens satspulje. Møderne skal gå på tur, så denne gang var det Favrskov Kommunes projekt »Peerstøtte Favrskov« og »På arbejdsmarkedet med peerstøtte – et udviklingsprojekt af Region Syddanmark«, som sammen skulle stå for dagen over Teams. Man kunne enten vælge at deltage i en gruppe om peer-uddannelse eller en gruppe om at skabe ejerskab. MMA tog den gruppe om ejerskab, og det er sjovt at møde de andre folk bag de andre peersatspuljeprojekter. Projekterne har mange ting til fælles, mens de samtidig også er ret forskellige. MMA er jo vel som sædvanlig nok dét, der stikker mest ud, men det er vi jo så vant til her.

Marie, som om fredagen var med fra MMA, – og som i øvrigt også er startet på en projektlederuddannelse, så hun får træning i at lave diverse planer og strategier – siger, at det var en fin og veltilrettelagt dag, så tusind tak for den til Favrskov kommune og Region Syddanmark! De projekter, som vil lave fællesskaber, kæmper stadig pga. Corona, og digitale løsninger virker vist ikke så godt, hvorimod Region Nord rapporterer, at recoverymentorer på afdelinger virker fint i forhold til rammerne dér. Herudover blev der talt en del om evaluering af recovery, for der kommer jo ingen ekstern afslutningsevaluering af disse projekter; de er alle selvevaluerende. En idé kunne være at skabe fælles evalueringsstrategier, nu vi alligevel har et netværk at dele dem i. Først i oktober 2022 skal PC Amager og Værekstedet MMA afholde sin temadag sammen med Hillerød Kommunes projekt »Peerstøtte i det nære sundhedsvæsen«. Så der er rigeligt med tid til at finde ud af, hvad den skal handle om. Måske er tingene til den tid endda åbnet op så meget igen, at den også ville kunne holdes fysisk, selvom folk jo da godt nok bor og arbejder forskellige steder i hele landet. Det kunne bare være meget rart.

BREAKING: KNUD FISCHER-MØLLER INDTRÆDER I MMAs HAS

Dette er lige kommet ind: Knud Fischer-Møller, som er uddannet antropolog og i sin tid bl.a. var med til at stifte Vendepunkter, indtræder fra i dag i MMAs Historisk-Akademiske Selskab (HAS). Søren Dixen fra MMAs HAS udtaler i den forbindelse: »Det er MMA og MMAs HAS en stor glæde, at Knud er kommet. Ud over at han er venlig og kender psykiatrien indefra, så nærer Knud som os en brændende historisk og akademisk interesse, og samtidig er han fagligt særdeles dygtig. Så det er rigtig spændende for MMA og for vores fortsatte proces, udvikling og denne fantastiske rejse, at Knud nu er med.« Og nej, selvfølgelig sagde Søren ikke dette. Det er bare sådan noget, man siger. Det er bare ord. Tak til Knud for at komme! Der er plads til flere i selskabet, hvis de nærer en dyb historisk-akademisk interesse inden for recovery, brugerbevægelse og Maskinerne.

SAMTALE MED RØDE ULV

»Nå, Røde Ulv. I morgen er det den 23. marts, så der kommer du ikke på MMA. Hvorfor ikke? Hvad betyder den dato for dig?«

»I 1983 var det en onsdag. Klokken 20:05 kom den Røde Ulv til verden råbende og skrigende og dækket i en anden kællings blod, og sådan ville jeg heller ikke have noget imod at forlade denne verden. Og så i 2009 den 16. marts kl. 00:05 døde min søster. Og så blev hun begravet den 23. på min fødselsdag, så… Det er bare en dag, der skal rives ud af kalenderen.

Det sker som regel med druk. Og ellers når jeg ikke drikker, så befinder jeg mig som regel på hotellet på den dato.«

»På Digevej?«

»Ja, den dato og den 16. har jeg i mange år forsøgt at glemme.«

»Hvem var din forældre?«

»Min mor vil jeg helst glemme af navn. Hun var en person, man ikke kan stole på. Hun er, som Sømanden siger, Non Grata. Og det er for hendes egen sikkerhed. Hun skal bare glemmes, og det er bedst at glemme navnet. Min mor gav mig kun had og psykisk terror, og det er derfor, jeg gerne vil glemme hende. Men min far har jeg altid været stolt af. Han var ikke det bedste eksempel, men han var min far, og han var ærlig i forhold til det han gjorde. Blev han taget på fersk gerning, tilstod han, men så skulle han altså også lige fanges med fingrene i klejneklarinetten først. Og han sagde altid det her med: »If you can do the crime, you can stand the time«. Min far, Karl Bjarke Sonberg hed han. Han lærte mig vold og druk. Og det er jo ikke noget at lære et barn vel, men… han lærte mig det alligevel.«

»Røde ulv med indgang 9. En skipper entrerer«
Genoptryk fra MMANYT *#03.*

»Hvor mange søskende var I?«

»På min fars side var vi tre søstre og fire brødre. På min biologiske mors side en halvbror og to halvsøskende og så lille mig. Og så har min yngste søsters far giftet sig igen, som har en søn og en datter i forvejen. Og jeg vil ikke sige noget dårligt om nogen af dem. Men en af dem var jo Lykke, Lykke Flint Pedersen, hed hun. Hun var det stik modsatte af hele familien og også af mig. Men hun var ikke en forræder af familien. Selvom hun ikke blev i den kriminelle løbebane og heller ikke var kristen. Hun forsøgte at blive børnehave- og vuggestuepædagog. Men hun havde en meget bedre praktisk orientering end en boglig. Hun fik mere praktisk plads efter et nyt program var blevet sat i gang. Og hun lavede det væddemål med mig, at hver gang hun fik et 13-tal eller 12-tal, så skulle hun have 500 kroner. Og jeg var dum, for jeg troede jo ikke, hun ville bestå, vel? Men hun så begyndte hun at ligge og få de højeste karakterer konstant. Hun var to år yngre end mig, og hun blev ikke engang 24. Og hun blev begravet på min fødselsdag. Og det er også derfor, at jeg ikke kommer i MMA i morgen.«

»Hvordan var det for dig at vokse op i den familie med alle de brødre og søskende? Og de forældre?«

»Jeg vil ikke sige, at jeg har diskuteret færdig på det punkt med mig selv. Jeg ved ikke om jeg skal mene, at det var godt eller skidt. Fordi at selv om min far og mor ikke var gift, vel, så viste de hinanden noget respekt på hvert deres plan. Kunne jeg føle, selvom de ikke viste det. Og jeg blev meget kriminel. Det har været min opdragelse. Jeg blev farlig. Man har på et tidspunkt erklæret mig for at være uden følelser. Og jeg husker en dag jeg blev stoppet af politiet. Betjenten som står og afhører mig for at finde ud af, hvem jeg er, fordi jeg står sammen med en masse mennesker på et sted, hvor vi ikke må være, og nu skulle vi væk. Og så hører jeg over højttaleren at der bliver svaret fra Stationen: »Han er ikke eftersøgt. Men han er kendt for vold og farlig. Lad være med noget som helst med ham.« Så, hehe.«

»Hvordan var din barndom?«

»Først fordi min far og mor lå i retssag mod hinanden, og der var ingen af dem, der måtte passe mig; det sagde loven jo. Der var jeg tre år. Og så var jeg på opdragelsesanstalt til jeg var fem år.«

»Hvor var det henne?«

»På Fyn. Men man placerede mig forskellige steder, fordi man ikke turde have mig derhjemme. Der var nogle børnehjem, hvor der var gitre for vinduerne. Jeg har ikke været stolt af mine børnehjemsophold. Der har ikke været noget godt at sige om dem. Mor vandt forældreretten, men hver gang jeg kom hjem til hende, stak jeg af og tog hjem til min far. Man vidste jeg opholdt mig der, men mange gange gjorde man jo ikke noget ved det.«

»Du startede i skole?«

»Ja, men det gik ikke godt. Jeg startede med at stjæle de andres madpenge. Og drikke bajere nede ved kiosken, selvom jeg ikke var gammel nok. Og så begyndte jeg tage stoffer og sælge dem videre.«

»Hvad var det for nogle stoffer?«

»Hash til at starte med. Og druk. Begge dele på min syvårsfødselsdag. Det var en tradition i familien nu. Når far mener, jeg er gammel nok, så er jeg gammel nok. Men man kan sige: Mine andre søskende på fædrenes side, de boede ikke hjemme hos ham, de boede hos deres mor. Og det… fair nok. Jeg har aldrig kunnet enes med dem. Men det var alligevel dem, der fik den største arv. Jeg havde fået min arv gennem min opdragelse, fordi jeg havde fået lommepenge, og det havde de ikke. Og min far havde fortalt mig det allerede, så jeg vidste det jo godt. Jeg er ikke ked af det.«

»Og så blev du også kriminel. Hvad stjal du?«

»Alt. Biler af dét og dét mærke. Jeg lurede hurtigt hvor de holdt, og om de var med spærrer eller sender på eller sådan. Og så hvis de var det, så fandt jeg bare en anden. Og så stjal jeg den og afleverede den på det aftalte sted. Og jeg fortryder det ikke. Det var en oplevelse. Men det betyder ikke, at jeg ville ønske det for min egen datter.«

»Og du blev også interesseret i våben?«

»Ja, og jeg solgte dem også. Og som sagt: Jeg fortryder det ikke, men jeg ville ikke ønske det for min egen datter. Og så lige pludselig blev jeg jo gammel nok til at politiet ville gøre noget ved det, og så begyndte de at komme og hente mig. Min far blev træt af mig, og min mor gad ikke have mere at gøre med mig. For… jeg var ikke den sødeste.«

»Så det var da du var 15?«

»Ja, 15-16 år, var jeg blevet.«

»Hvad skete der så?«

Røde Ulv. Gammelt privatfoto.

»Så kom jeg ud at sejle. Far fik mig ud i praktik på et skib, for at finde ud af, om jeg egnede mig. Og det ligger jo i generne. Far var jo også sømand ned til Vikingetiden. Og så kom jeg til at sejle på en lille coaster. Den hed Elfie. Skipperen var pragtfuld. Og også de andre. Det var det første sted, hvor jeg følte mig hjemme, og hvor jeg kun lavede lovligheder. Og hvor jeg selv tjente mine penge. Og jo, det var småpenge i forhold til hvad jeg var vant til fra at sælge og stjæle, men jeg følte mig tilpas i det arbejde. Og jeg var stolt af det. Jeg vil nok sige, at jeg måske følte mig, som når de normalopdragede børn kommer ud og skal arbejde, og de føler sig som en del af det bedre borgerselskab. Kan du følge mig?«

»Ja, det kan du tro.«

»En følelsesrus af orgasmiske dimensioner på det arbejdsmæssige plan. Jeg sejlede 4 år og 3 måneder med landlov. Og så sejlede vi lidt over alt. Frem og tilbage landene imellem, og jeg fik set noget. Men jeg havde svært ved at opføre mig ordentligt i land.«

»Det var sluthalvfemserne, start 2000'erne. Og så kom du ind i psykiatrien i 2001? Hvad skete der for det?«

»Jamen, det kan vi måske se, hvis vi… Må jeg lige bede dig komme med herover til computeren? Jeg kan nemlig ikke selv huske det så klart, men så kan vi måske finde det på Nettet? … Og så skal vi vel ind på Sundhed, tænker jeg?«

»Mjaah. Hvis de har de gamle journaler liggende? Der er nogle gange, man ikke kan se dem. Jeg kan i hvert fald ikke se min fra Odense. Men så skal du lige have ID-nøglekortet frem…«

»Jamen, så er det jo godt, jeg har min telefon. Der er én, vi kender, som har lavet den for os, når det gælder den slags, der hedder ID-kort på nettet… Den prøver vi at se, hvad den siger til… Men det var en længere redelighed. »Journal fra sygehus«. Tror du ikke, det er den, vi skal ind over?«

»Jo… Og så skal du hele vejen tilbage. På trykknappen… Ja, vi skal endnu længere tilbage… Endnu længere… Dér!«

»Ja, der kan du se: »27/5 2001 Frederiksborg«. Jeg var ude at sejle på det tidspunkt. Det var nogle af mine venner, der kørte mig derop, tror jeg, efter hvad jeg forstod på dem. Jeg havde

været helt unormal. Unormal selv i forhold til det, som var unormalt for mig. Det var hvad jeg forstod på lægen i hvert fald. Det er en længere historie, som jeg ikke kan huske. Jeg har gået længe og tænkt på at læse den [journalen], men jeg har bare aldrig fået det gjort. »Antal i dette forløb: 2««

»Ja, klik på den… Det er første gang. »Aktionsdiagnose: Psykisk lidelse med forstyrrelse, ikke specificeret på anden måde. Sygdommens tilstand uden direkte sammenhæng med påført læsion.« Det var så kun én dag, du var der, kan man se?«

»Nå ja, og så stak jeg af om natten. De havde glemt at tage mine ting ind på kontoret, og så jeg var jo væk hurtigere end en vis herre fik sko på. Og så tog jeg tilbage til skibet. Og det var der ikke nogen, der lagde mærke til, så det var farvel og tak. Og heldigvis var søfartsbogen stadig om bord på skibet. Så jeg forlod landet.«

»Men hvordan var det? Du ødelagde din ryg, da du var ude at sejle?«

»Ja, jeg havde været i land i Amsterdam. En ung mand, meget ung. Du ved, hvad der sker.«

»Jeg kender godt Amsterdam.«

»Du kender de små sjove steder. Nå. Så havde vi fået at vide, at alle undtagen styrmanden og Skipper og kok skulle forlade skibet. Så vi forlod skibet. Styrmanden forlod også skibet, selv om han skulle blive. Han var yngre end mig og havde en højere uddannelse, så dette her skulle nok blive morsomt. Det endte så med, at da vi kom om bord igen, så gennemgår Skipper alles arbejde. Alles. Men han har ikke nogen finger at sætte på mit i hvert fald. Og så siger han: »Det er fint. I kan godt tørne ind.« Og vi tørner så ind, og vi kommer ud i rum sø. Der er tredive meter høje bølger. Midt i det hele river forreste lastbom sig fri. Og det er farligt. Den kan knuse alt muligt. Det endte så med, at vi alle mand bliver kaldt på dækket. Jeg er smart, skulle man da tro, at tage sikkerhedsudstyr på, men nej. Så jeg farer op i sikkerhedstræsko, sokker, underbukser, arbejdshandsker og styrthjelm. Op på min plads. Jeg når at være den første mand, hvilket er uheldigt, fordi… så da den krog kommer farende ude fra bagbord af, og jeg kan se, at jeg har to muligheder: Hovedet eller ryggen. Så valgte jeg ryggen. Anden gang den kommer er alle mand på plads, og jeg når at gribe den og surre den, som den skal. Og skipper han råber: »Så gør det dog ordentligt, styrmand!« Men styrmanden havde jo også været fra borde, så han havde ikke kunnet gøre det ordentligt. Næste dag måtte jeg kalde over anlægget til Skipper: »Jeg kommer ikke ud af køjen.« Jeg måtte flyves i land med hund og hele bagagen. Men Skipper gav mig en lille påmindelse om, at det jo ikke var min fejl, det arbejde der var lavet. Det var styrmandens. Skipper havde checket vores andres. Jeg er bare nødt til at sige: Sådan her ligger landet. Men det var til dels også min egen fejl, at jeg ikke havde det rigtige sikkerhedstøj på. Så jeg fik ikke nogen erstatning. Det ville jeg heller ikke have, når det til dels også var min egen skyld. Jeg forlangte bare tre liter vodka, en kasse colaer og en kasse øl og en billet hjem til Danmark.«

»Og siden da har du haft problemer med ryggen?«

»Ja, jeg har mistet lidt af rygsøjlen. Der er et stykke, der er knækket. Og ud over det så før var min ryg lige. Nu går den sådan her, som et spørgsmålstegn. Med prik under.«

»Du har kroniske smerter?«

»Ja. Og så var der en læge, der sagde: »Jeg måtte ikke være ude at sejle mere.« Det kunne han ikke stå inde for som læge. Og så kunne han altså ikke skrive papirerne i orden for mig. Så jeg mistede min sejlads. Det knækkede mig, og jeg røg på landevejen. Men jeg havde mange gode tricks og mange gode ærlige veje også dér. Og jeg lærte, at det er ligesom at rejse, når du går på den måde. Men det kunne jeg heller ikke. Og så til sidst så røg jeg ind i systemet igen.«

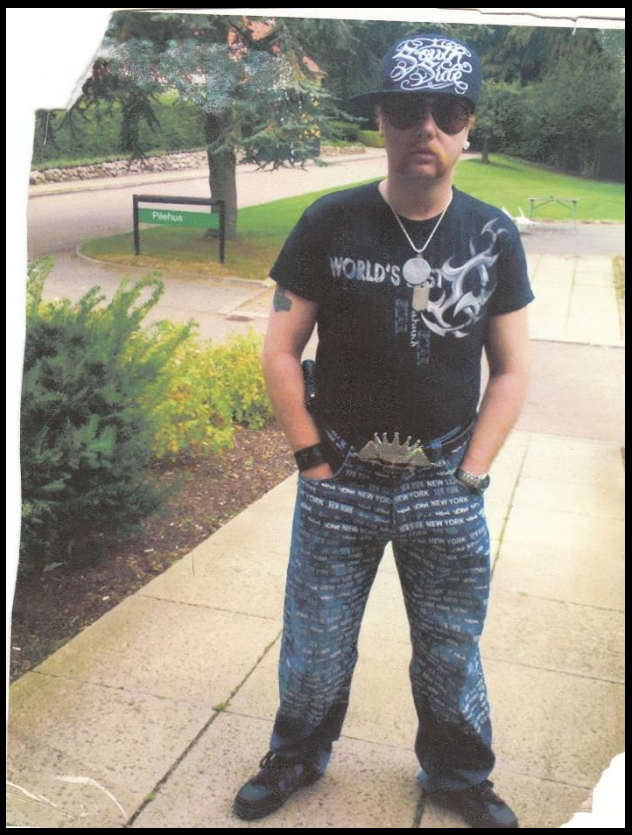

Røde Ulv. Gammelt privatfoto

»Ja, det man kan man se her. Du kommer ind i psykiatrien i november 2003 igen? Det er noget med alkoholdelir?«

»Ja, jeg havde drukket lidt meget.«

»Og året efter kommer der en alkoholintoksikation. Og så kommer der et alkoholafhængighedssyndrom med i pakken.«

»Ja, men det smager jo dejligt sådan noget.«

»Ak ja… Du har en datter?«

»Jeg gjorde moderen gravid i 2003, så hun er fra slutningen af 2004, start 2005. For at beskytte hende har jeg valgt ikke at have noget med hende at gøre.«

»Du har aldrig set hende?«

»Aldrig. Og det er kun for at beskytte hende. Og hvis hun en dag læser dette nummer, så skal hun vide, at det kun er for at beskytte hende, ikke mig selv.«

»Okay. Hvad skete der så videre?«

»Jamen så skal vi nok frem til 2005, maj måned…. Hvis jeg klikker her…«

»Ja, der kommer noget der… 2004… »Forgiftning med lægemiddel.« Og så kommer der »Forgiftning med metadon.« Og nu er du så rigtigt ind i psykiatrien. Du ryger til Storstrøm og får diagnosen skizotypisk sindslidelse. Og så må der være sket et eller andet her, for så ryger du til Sct. Hans… i 2005? Anbringelse på retspsykiatrisk?«

»Det var i maj måned. Der blev jeg tvangsindlagt. Men først var der jo alt det her med… mentalobservation, eller hvad det hedder. Og den dumpede jeg. Eller bestod. Det kommer an på, hvordan man ser det. Men det var også dér, jeg mødte Nikolaj, vores kære ven.«

»Ahja. Og så får du diagnosen paranoid skizofreni. Hvornår fik du din pension?«

»I 2005.«

Røde Ulv. Gammelt privatfoto

»Hvor længe var du på Sct. Hans?«

»Åh, hvad var det? Til omkring 2009, der røg jeg videre til Nykøbing Sjælland, lukket afdeling. Ikke Sikringen vel, men den afdeling lige før. Pilehuset.«

»Hvorfor kom du derned? Det lyder som om, de har haft svært ved at styre dig på Sct. Hans?«

»Det var fordi, jeg smuglede en pistol ind. Hvordan er underordnet. Og så blev jeg busted på det, selvfølgelig gjorde jeg det. De bustede mig ikke på at smugle den ind, men på at jeg stod med den. Og de måtte have fat i de blå blink. Ja. Men jeg fik ordnet det, jeg ville med den uden at dræbe nogen.«

»Og så røg du til Pilehuset?«

»Ja. Og der var jeg nede næsten tre år, indtil dommeren fandt ud af, at jeg faktisk havde siddet længere end jeg måtte på den dom, jeg havde fået, og så fik jeg en behandlingsdom med tilbagevirkende kraft og fik 14 dages lempelse på forskud. Jaja. Jeg fik visse fordele, men jeg følte ikke, det var nogen fordel. Jeg synes, det gik for hurtigt. Jeg havde været der inde i syv år. Jeg synes, det gik for stærkt. Men du kan se, at der er sket meget.«

»Og så kan vi se, at du begynder at dukke op i Region Hovedstadens Psykiatri her i 2013. Du var flyttet til Amager og kommet til at bo på Sundbygård. Og så kan man se, at så begynder der at komme mange indlæggelser her?«

»Ja. Hotellet har været gavmildt.«

»1-2-3-4… 5-6-7… 8-9… ti indlæggelser alene i 2013… Der var du begyndt at blive en velkendt herre ude på Digevej?«

»Ja, jeg stod på inventarlisten.«

»Hehe ja, det må du have gjort, men… jeg startede derude i december 2014. Hvornår mødte vi hinanden?«

»Omkring start 2015, slut 2014. Det var en længere historie. Men det var meget morsomt.«

»Jeg kan ikke selv huske det.«

»Arhmen, det var noget, hvor jeg havde stået ude i gården og kylet med ting. Og personalet… selv Xxxxxx og Xxxxxx, du ved, var der og ville ikke gå ud til mig.«

»He, du har sikkert også været sur.«

»Ja, jeg var rimelig tosset. Og du ved, at hvis jeg først er derude, hvor jeg ikke længere hænger sammen, og der ikke er nogen kontakt, og der kun er en rød farve, så er der ikke ret mange, der skal gå ud. Men du gik ud til mig. Jeg havde aldrig mødt dig før, og du gik ikke engang med alarm. Og så lige pludselig sad vi og grinede. Og så gik du ind og hentede en pakke af mine smøger inde på cellen og kom ud og sagde: »Skal vi ikke lige rydde op her?« Og de der store herrer, de stod bare der med åben mund og polypper over hvordan du gjorde det der. Det kunne de ikke fatte.«

»Jeg har nok ikke fattet, hvad der foregik. På mange måder er jeg snotdum.«

»Jeg vil ikke sige, at du er snotdum. Du har bare mod på en anden måde, end de har. Du har mere konduite, om jeg så må sige. Du forstår, hvad jeg mener med konduite? Og det havde du nok mere af end andre den dag, og det er jeg glad for at du havde, og ved du hvorfor? For ellers havde vi ikke siddet her, hvor vi sidder nu.«

»Men hold kæft hvor har du været indlagt mange gange.«

»Jaja, du kan godt se, at jeg har haft travlt med hotellet, ikke? Jeg har haft mange besøg dér. Jeg havde jo meget ferie, jeg skulle nå, hehe. Som sagt… inventarliste. Kan du se, hvornår jeg sidst var derinde? Det må være i efteråret 2018, mener jeg det var?«

»Ja, det var det. MMA startede op i januar 2019, og du kom i februar. Vi har et billede af dig, som blev trykt i ét af de første numre af *MMANYT*, hvor du entrerer MMA i uniform.«

»I orlovsuniform vel at mærke! Jeg var oppe og se det den dag. Og jeg kunne se noget positivt i det. Og Robert var der den dag, kan jeg huske. Og han var også ét af de her punkter, hvor jeg bare tænkte: Ham må jeg altså op og møde deroppe! Han kan måske give mig noget spil. Ham vil jeg gerne lære at kende. Han kommer også i morgen. Måske.«

»Hvordan kan det være, at du er blevet ved med at komme i MMA igennem disse to år, og har det givet dig noget som helst?«

»Der er flere aspekter i det. Og så kan du selv vælge, hvordan du vælger at betragte det. Men det har reddet mit liv på mange punkter. Det har reddet mig fra at sidde dernede, hvor jeg ellers sad konstant, nede på bænkene rundt omkring Amagertorv, hvor jeg ellers plejede at sidde.«

»Du arbejder oppe i MMA. Du har titel af sergent. Nogle gange kommer du så snart alarmen slår fra kl. 6 om morgenen. Du tager den tiloversblevne opvask og nogle gange et lokum, og du spritter af, før de andre kommer, og du kommer med ting! Du er en afholdt mand og rygrad.«

»Jeg vil ikke sige, at jeg er rygrad. Det er vi alle sammen. Alle sammen er rygrad på ét eller andet plan. Nogle mere end andre, ja. Men hver især er vi ét lille led i den krop, der hedder MMA. Nogle er knogle. Nogle er marv. Forstår du? Tænk over det.«

»Ja. Men du er én af dem der lægger mest.«

»Jeg er ikke den, der lægger mest. Det gør MMA. MMA har reddet mange. Det er takket være det fællesskab, vi har deroppe. Så er det ikke os, mig, personligt, der redder dig. Det er jer, der redder mig, og omvendt mig der redder jer. Det er os alle sammen. Det er et samarbejde på højt plan, vil jeg sige, af professionelle samarbejdere. Og som de siger på norsk: »Man får ligge som man har redt.«

»Vi er jo ikke engang helt professionelle, du ved.«

»Nej, men det *er* et professionelt plan vi arbejder på på vores plan, hvis du forstår. Vi er professionelle på hvert vores plan. Det har kun været til alles bedste. Og det har været en fornøjelse hele vejen igennem, Søren. Det har været hårdt, ja, men det har været dét værd. Det har været en oplevelse, jeg aldrig ville undvære. Det har også betydet, at min sagsbehandler kunne se, at jeg var vokset på den udtalelse, jeg fik fra MMA. Han var meget imponeret. Og så kom jeg fra Sundbygård og i egen lejlighed. Og efter 17 år ophørte min behandlingsdom sidste efterår. Det skrev du også i *MMANYT*.«

»Ja, der er sket meget på det sidste.«

»Takket være MMA og alle dem, der kommer deroppe. Og Mogens. Det er en stor ros til jer alle sammen.«

»Har MMA haft indvirkning på, at du ikke har været indlagt siden?«

»Det har gjort nogle ting, hvor jeg har måttet overveje. Hvor jeg normalt ville være gået ned på Digevej og sagt »indlæggelse«. Der har jeg haft det i baghovedet – også i det halve år, hvor jeg havde pause i det første halvår pga. en del begravelser – at selvom jeg har lyst til at give slip på det hele, så kan jeg ikke. De stoler på mig. Godt. De stoler på mig, og jeg stoler på, at jeg kan stole på mine venner. Hallo. Forstår du, hvordan dette føles? Så kan det ikke nytte noget, at jeg sidder derinde og ikke kan hjælpe dem, jeg stoler på og gerne vil hjælpe. Der er igen visse tanker, som giver visse tanker. Og så kan du selv lægge to og to sammen og beskrive det, som du vil.«

»Jeg er træt af at høre mig selv. Jeg vil hellere høre det fra dig.«

»Du kender Biblen, har jeg ret? Der står: »Der er større glæde ved at give end at modtage.« Og det må Herren jo så også tænke over. Og det har jeg nu gået og tænkt over i mange år. I mange år. Men jeg har aldrig fundet det rigtige punkt at give det jeg har til. Før nu, hvor jeg indser, hvor meget det giver mig at kunne glæde andre. Meget har jeg lært af Jehovas Vidner, ja, men dette var det bedste, de lærte mig. Og det glæder mig også at kunne se jer andre, når I kommer, at der er morgenkaffe, opvasken er taget, der er sprittet. Man bliver sådan helt lettet af at se jeres glade ansigter. Jeg kan ikke beskrive det. Det kan ikke beskrives.«

Nicoline Bram: »Billede af en loyal ulv«

»Hvad var det, der skete med din søster, Lykke?«

»Hun døde.«

»Hvordan?«

»Det er noget, jeg helst ikke vil ind på. Det gør for ondt. Men hun hjalp mig. På mange punkter. Hver gang jeg var inde på andre hoteller end de psykiatriske overnatningssteder, du ved, med låst dør, så stod hun der, når jeg kom ud, med det svenske flag og ventede på mig. Hallo. Hvor mange søstre ville gøre dét for en? Hun gjorde det alligevel. Hun vidste det. Og uanset hvor mange spjældture jeg fik, så blev hun aldrig træt af mig. Hun skældte mig ud, ja. Det gjorde hun. Og hun havde fornøjelsen af at få lov til det. Men hun blev aldrig træt af mig. Jeg kan også huske en dag, jeg var kommet i land med jeg ved ikke hvor mange penge på lommen. Så siger min søster til mig: »Skal vi ikke lige gå i byen?« Så vi går i byen. Bare ud for at kigge på forretninger og sådan. Så brugte hun lige 50.000 af mine… på sko! Og hun havde et motto, som min anden halvsøster på mødrenes side også har: De siger: »Jeg har ingen kvaler. Storebror betaler.« Haha. Men… Det er også derfor, jeg ikke kommer på MMA i morgen.«

»Selvklart.«

»Men jeg siger tak for det her i hvert fald. At du kiggede forbi.«

»Det kan du tro. Og så kommer jeg jo også forbi i morgen.«

»Det kunne være hyggeligt! Men så ses vi bare der så?«

»Det kan du tro. Vi ses i morgen.«

»I øvrigt var der noget, jeg gerne lige ville spørge dig om.«

»Fyr løs.«

»Det er bare, at hvis der skulle ske ét eller andet. Lad os sige sygdomsmæssigt f.eks. med Covid eller noget, eller hvis jeg kommer på hotellet, så jeg bliver nødt til at sige, »kan I ikke checke det, for jeg forstår det ikke.« Forstår du mig ret? Også hvis det skulle være hensigtsmæssigt i arbejdsmæssig forstand, at I skulle bruge disse oplysninger, forstået på den måde. Så vil jeg gerne have, at du og Marie og eventuelt Signe, at I kan gå ind og finde de oplysninger. Du ved. Man kan lægge en fuldmagt og så videre. Det er sådan jeg tænker.«

»Du vil gerne have, at vi så kan gå ind i Systemet og se, hvad der sker dig?«

»Ja.«

»Well. Som privatperson har jeg allerede nøglerne til din lejlighed, men nu må vi se. Civilsamfundet har vide beføjelser, men venner og pårørende har med patientens tilladelse endnu flere. Vi prøver at finde ud af det. På én eller anden måde.«

»Godt. Så lad os holde den der.«

»Cool. Så ses vi i morgen?«

»Ja.«

»Fedt. Tusind tak for i dag, Røde Ulv!«

»Selv tak, Puddel.«

Dedikeret til maskinist, soldat, medlæser af *MMANYT* (og PCAs teamleder for ledelsesbetjening, tværsektorielt arbejde og forskning) Louise Holm, der nu går på barsel fra Digevej. Tak for dit venskab og al hjælpen! Alt det bedste til vi ses igen.....

MMANYT

Maskine Maskine Amager

Nr. 47, uge 15-19 2021
(S03xE05)

Søren Dixen (red.)
dixen@MMAmager.dk

INDHOLD

LOUISE HOLM GÅR PÅ BARSEL....1
STUD.MED. MADS LYNGE OG TVANGSPROJEKTET KØRER ALT FOR VILDT....2
ANNEs AFSKEDSRECEPTION....3
NY MMA-HJEMMESIDE....4
OG MMAs LINKEDIN-SIDE RAMMER DE 600 FØLGERE....4
FORÅRET STÅR I JONs TEGN....5
ULTRAKORT-NYT....6
MMAs VR-CHEF DEMONSTRERER MMA-BRUSH....6
MMA I LIP2....7
SAMTALE MED ANNE HERTZ....7

INFO & KONTAKT

Søren Dixen og Nikolaj Brie Petersen har oprettet Maskine Maskine Amager (MMA), som er de såkaldt svært psykisk syge maskinisters egen recoverycentral i regi af civilsamfundet på Amager. MMA baserer sig på hjælpsomhed og er organiseret som en almennyttig fond. Vi bor og samarbejder med Psykiatrisk Center Amager og Københavns Kommune på det gamle Skt. Elisabeth hospital, Hans Bogbinders Allé 3, opgang 1, 2. th., 2300 København S. *MMANYT* er et nyhedsbrev for MMA, og det var bestyrelsesmedlem Marianne Haahr Lunds gode idé. Det udkommer ca. hver anden fredag pr. mail og på LinkedIn. *MMANYT*s logo er kreeret af næstformand og strategisk konsulent Albert Konstantin Felix Alexander Barrit Tingsted-Jensen. Hvis du vil afmelde dit abonnement på *MMANYT*, så skriv »nej tak« til redaktionen. MMA er åben mandag og tirsdag 9-19 samt onsdag og torsdag 9-16. Se www.MMAmager.dk for info. Visitation til gruppe- og holdting samt besøg sker gennem Marie på *weber@MMAmager.dk* eller 2157 6731. Visitation til rengøring, egne projekter osv. sker gennem Søren på *dixen@MMAmager.dk* eller 2025 9869.

LOUISE HOLM GÅR PÅ BARSEL

Dette nummer af *MMANYT* er dedikeret til Louise Holm, som nu går på barsel fra PC Amager, hvor hun er teamleder for ledelsesbetjening, tværsektorielt arbejde og forskning. Tidligere har hun også været konstitueret administrationschef og chefkonsulent dér, og før PCA var hun programleder for RHP, hvor hun bl.a. stod for udformningen af RHPs *Strategi for brugerdeltagelse* (2014). Og så er Louise jo også maskinist og soldat ved MMA. Som læsere af *MMANYT* vil huske, var hun bl.a. med til vores julefrokost i 2019, ligesom vi har set hende checke *MMANYT* for vanvid

på Roskilde Festival. Nu går hun på barsel, og hun vil blive savnet. Både af os og af PCA. Louise er pissesej. Hun sidder hver dag på sit kontor ude på Digevej fra tidligt om morgen til omkring 18-tiden. Og så er det noget med, at hun har kroniske smerter fra en faldulykke for et par år siden. Og ligesom Nikolaj og jeg tit har talt om i forhold til psykisk sygdom, har jeg også talt med Louise om det i forhold til dårligdom generelt: Det kommer an på, hvordan man bærer det! Du må have al den bedste vind med det kommende, Louise. Det er fantastisk med sådan et nyt liv. Gennem barnet kommer man til at opleve alting igen om end på en lidt anden måde. Tag ham på MMA, når I har fået stabiliseret jer. Børn er altid velkomne her; de skaber den bedste energi. Vi ses, du.

STUD.MED. MADS LYNGE OG TVANGSPROJEKTET KØRER ALT FOR VILDT

Som læsere af *MMANYT* vil vide, blev stud.med. Mads Lynge tilknyttet forskningsprojektet »Manual and Mechanical Restraint and the Hierarchy of Coersive Measures: Evidence or Tradition?« Her sad i forvejen Signe Düring og Katrine S. Johansen fra PCSH samt Søren Dixen, Annick Parnas og Julie Nordgård fra PCA. Mads og Søren interviewede da nogle godtfolk, og Mads skrev først guldkornene sammen til et speciale, og nu skal der også komme en artikel om det. Lige nu præsenterer Mads forskningen på online-konference, og check engang denne poster, som han stemplede os ind med til den konference! Det er MMAs gode veninde Stine Larsen, som har lavet maleriet på posteren, og der er også en tak til Maskine Maskine Amager, som hidtil har suppleret forskningsprojektet med alle interviewpersoner på nær én. Alt godt og fedt til Mads! Han er en super cool stud.med., og vi håber at kunne score ham til psykken, nu når han engang er færdig som læge. Han har åbenbart trukket et højt turnus-nummer, så han skal til provinsen. Det kan kun blive godt. Se blot, hvad som skete for Doc Hollywood! Tak for det hele, Mads!

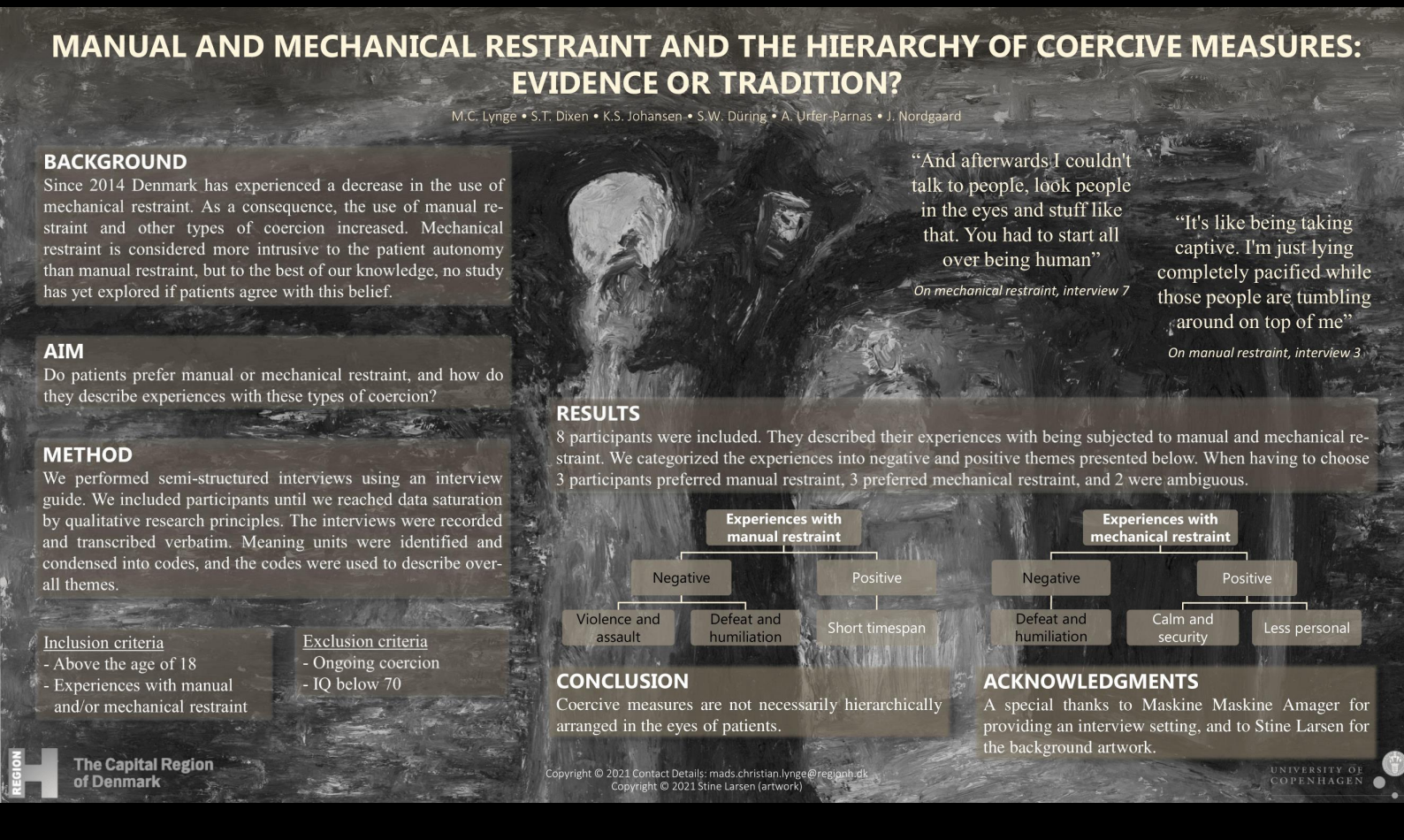

ANNEs AFSKEDSRECEPTION

Pr. 1. maj stopper vicedirektør Anne Hertz i Region Hovedstadens Psykiatri (RHP) for i stedet at blive direktør for Ergoterapeutforeningen. MMA holder jo meget af Anne, fordi hun er sød, dygtig og respektfuld. Hun var i sin tid afgørende for sikringen af de lokaler, MMA har til huse i, ligesom hun igennem tiden har været en stor støtte for Nikolajs Maskine Maskine på Sct. Hans. Hun har været en opmuntrende læser af *MMANYT*, og hun gav os endda en dejlig anbefaling, som blev trykt på hardcoverudgivelsen af *MMANYT sæson 1 (2019)*. Under Anne fik RHP bl.a. implementeret sin *Strategi for Brugerdeltagelse* (2014) og sin *Strategi for Recovery* (2019) (jf. også *MMANYT* #10), så hun har været vigtig. Ikke blot for RHP, men i særdeleshed også for os »brugere« af psykiatrien og for den kulturændring, som i hendes vicedirektørtid har fundet sted i forhold til at gøre Region Hovedstadens Psykiatri mere recovery-orienteret. Og som bl.a. recoverymentorerne og jo også engagementet omkring MMA udspringer af. Anne vil blive savnet, men eftersom ergoterapeuterne jo også er MMAs venner, vælger vi at glæde os på deres vegne fremfor at begræde tabet på RHPs. Det kan kun være meningen, at vi alle sammen skal forene kræfter og gøre, hvad vi hver især og i fællesskab kan for at sikre, at også den mentale sundhed i Danmark i fremtiden forbliver værd at leve i.

Søren binder MMAs boggave til Anne ind med søm.

Mandag den 26. april var formanden for MMAs bestyrelse så inviteret med til Annes afskedsreception, som i henhold til Corona-restriktionerne fandt sted udendørs på Kristineberg 3 på Østerbro. Der var 40 til stede, og Nikolaj Brie Petersen var der også. Det havde sneet om morgenen, så det var stadig lidt koldt om eftermiddagen, men vi stod i solen. Og beværtningen var udsøgt. MMA slog på glasset og sagde et par få ærlige ord. Vores afskedsgave til Anne var en ny bog, som i dagens anledning var blevet udgivet på forlaget MMApresse. For som læsere af *MMANYT* vil huske (jf. *MMANYT* #19), tog Nikolaj og Søren jo i 2019 til Fyn for at holde et oplæg for Ergoterapeuternes Faglige Selskab for Psykiatri og Psykosocial Rehabilitering. Ved den lejlighed talte Nikolaj om Maskine Maskine på Sct. Hans og viste en række billeder af sine værker, mens Søren herefter gav det allerede forbløffede selskab en galetale. Og det er denne galetale, som nu er blevet lavet til en bog på 24 sider og udgivet i fem nummererede eksemplarer med ISBN og hele pivtøjet. Af disse fem nummererede eksemplarer har Anne så fået nummer 1. MMAs

bogapotek har fået nummer 2. Søren har selv nuppet nummer 3, og nummer 4 og 5 er gået til pligtafleveringen til henholdsvis Det Kongelige Bibliotek og Statsbiblioteket i Aarhus, for når man udgiver noget med ISBN-nummer på, er man samtidig underlagt pligtaflevering. Gættet herfra er, at den fremover kun vil kunne blive bestilt hjem til læsesalsbrug. Som I kan se det af videoen her ovenover, blev selve bindingen af bogen ret speciel, men vi holder jo som sagt også til her på Hans Bogbinders Allé (og tak til Uffe for dén). Vi indvarsler en ny standard og ønsker Anne alt det bedste. Og hvis vi kan hjælpe ergoerne med noget, skal hun bare ringe. Så vi kommer farende.

NY MMA-HJEMMESIDE

Og så kom minsandten også drengene fra Psykologisk Have, Mads og Steffen, farende og bankede en cool ny hjemmeside sammen for MMA. De er virkelig nogle hajer, og de – samt et besøg på vores nye hjemmeside – kan klart anbefales. Der er selvfølgelig tale om et work-in-progress, så den vil løbende blive opdateret. Men allerede nu kan du læse lidt om vores forskellige værksteder. Der er links til de forskellige numre af *MMANYT* og også til vores Facebook- og LinkedIn-sider. Og så forleden kom i øvrigt også den nye Julie og sagde, at hun da gerne ville lave en Instagram-side til os, hvis vi ville have én, og det vil vi da sikkert gerne. Men nu er hjemmesiden her i hvert fald, og hvis du klikker på den herunder, vil du blive fløjet direkte derover.

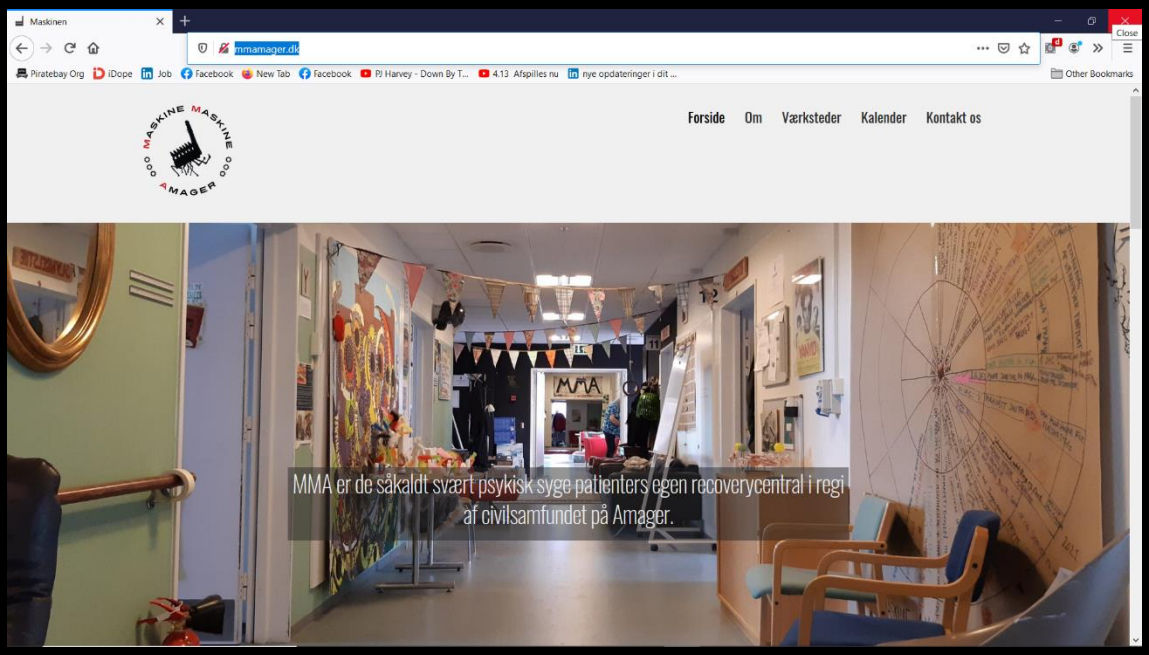

OG MMAs LINKEDIN-SIDE RAMMER DE 600 FØLGERE

MMAs LinkedIn-side har ramt de 600 følgere. Tusind tak til alle for at fatte interesse for os. Der er stadig et stykke vej op til Region Hovedstadens Psykiatris 9045 følgere, og pessimistiske røster hævder, at det ikke kan lade sig gøre, men nu må vi se. Der vil som bekendt komme en dag.

FORÅRET STÅR I JONs TEGN

Den utrolige Jon, som kommer og laver sine ting heroppe i MMA især om mandagen, er denne gang mesteren bag forårets mini-udstilling her nede i forhallen ved Informationen på Skt. Elisabeth. Herudover viser han også en anden udstilling med tegninger oppe i MMA, som der var fernisering på den 11. maj kl. 14. Jon har den fedeste streg, og I burde alle sammen komme og se den. Begge udstillinger hænger her nok i et par måneder, så kom, kom og se dem før din med-patient eller kollega. Tak til Jon. Vi har scannet alle dine ting på psykkens scanner. De er sikrede!

ULTRAKORT-NYT

- Fremover er der rengøringsdag for alle om onsdagen fra kl. 11-12.
- Fremover finder fællesmødet sted tirsdag kl. 14 i alle lige uger.
- Fremover er der åbent også mandag og tirsdag til kl. 19.

En maskinist har lavet 5x20 pragtfulde akvareller med blandede materialer. MMA søger på hans vegne et beskedent, men pænt og rent galleri i København, som ikke har nogen eksplicit tilknytning til psykiatrien. Ring til Søren (2025 9869) eller Marie (2157 6731), hvis du som gallerist er interesseret eller kender nogen, som du ved kunne være det.

MMAs VR-CHEF DEMONSTRERER MMA-BRUSH

I videoen herunder demonstrerer MMAs VR-chef, Martin, The MMA-Brush, og hvad vi bl.a. bruger den til her i MMA. Den vil bl.a. kunne bruges til at male psykoser med. Eller hvis man f.eks. hører stemmer kan man prøve at male ansigt på dem og positionere dem rundt om sig. Vi ville også kunne optage, hvad de siger og få dem til at sige det. Eller man kan male noget smukt eller sejt, hvis man hellere vil det. Der er alverdens muligheder, og uanset kan vi nu også videooptage din omtrentlige oplevelse imens, så du kan få den med hjem eller komme igen og arbejde videre på den en anden dag. Som med alt andet er det dog klart, at også The MMA-Brush gemmer et håndværk i sig og fordrer et vist håndelag, før man kan male lige præcis dét, man gerne vil male. Så det kræver lidt træning, men til gengæld er det sjovt og en spændende oplevelse. Og det er trods alt nemmere at lære noget, når man synes det er sjovt, ligesom de gamle romantikere (bare på et dybere niveau) mente, at man heller ikke kan forstå noget rigtigt, hvis ikke man rigtig elsker det. Men under alle omstændigheder: Hvis du i forvejen ikke synes, at du har noget bedre at bruge dit liv på, eller hvis du bare er gået i stå i det – hvad er der så for alvor at tabe? Og så kan du da lige så godt komme herop og få en kop kaffe og prøve vores VR-brush. Måske ville det rent faktisk kunne betyde og ændre noget for dig. Martin vil kunne hjælpe dig i gang, og han er flink.

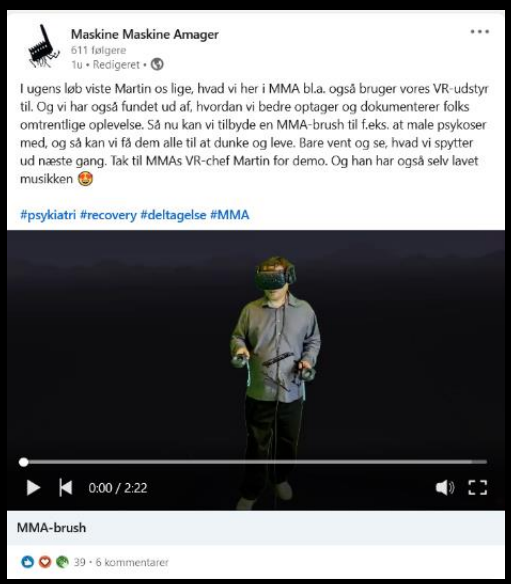

MMA I LIP2

Som flere vil vide, går der et spøgelse af brugerdeltagelse igennem Danmark, og psykiatrien er (måske af naturlige årsager såsom nødvendighed) faktisk den instans, som er allerlængst fremme på den front også målt i forhold til de somatiske indsatser. Af samme grund kom Steno Diabetes Center Copenhagen (SDCC) og spurgte MMA, om den ikke ville være med til at udarbejde den nyreviderede udgave af deres *Livsstils-guide i Praksis*, og det ville MMA selvfølgelig gerne. Resultatet er netop udkom-met, og som I kan se her til højre synes selveste Dansk Selskab for Folkesundhed også om dén idé. Tusind tak for interessen skal lyde til Steno med især Ingrid Willain, Nana Folmann Hempler og Annemarie Warming. Udover MMAs præsentation har også Anders Holm Rask fået trykt sin pragtfulde artikel »Drøm-me og horisonter« i bogen, så se at få fat i den! Og tusind tak til Steno for at tage os alvorligt og ville samarbejde med os!

SAMTALE MED ANNE HERTZ

»Tusind tak fordi *MMANYT* måtte komme forbi, Anne, og snakke lidt med dig.«

»Ja, selvfølgelig. Det er en ære.«

»Det er det sandelig også for os, og… Du stopper jo nu her som vicedirektør for Region Hovedstadens Psykiatri og tiltræder i stedet en stilling som direktør for Ergoterapeutforeningen. Og tillykke med den.«

»Jo, tak skal du have.«

»Som du ved, og som *MMANYT*s læsere også ved, har jeg jo været ansat som recoverymentor i fem år på en lukket afdeling ude på Psykiatrisk Center Amager. Og det er jo dig som har været primus motor på bl.a. dén ordning, så der nu… jeg tror, der snart er hundrede recoverymentorer ansat i RHP…«

»Ja…«

Anne Hertz. RHP-pressefoto

»Jeg kunne godt tænke mig at høre, hvad der har drevet dig til igennem otte år at sidde her som vicedirektør, for… jeg har selv været patient i psykiatrien siden 1998, så det må være et hårdt sted, forestiller jeg mig også. Det er stort og komplekst, og der er mange forskellige interesser.«

»Ja, det er rigtigt. Det er vel, hvad vi i dagligt sprog kalder en supertanker. Hvilket også sender mine tanker tilbage til et maleri, som Nikolaj Brie Petersen malede til mig på et tidspunkt. Jeg købte det af ham. Og som netop er denne her supertanker, og der er en kvinde og en masse andre ting.«

»Ja, jeg var der, da han arbejdede på det; vi havde et værksted ude på Avedøreholmen.«

»Så det er jo på godt og ondt et stort skib. Både at have i søen og også at skulle manøvrere rundt. Men vi er heldigvis flere om det, så jeg har bestemt ikke været alene. Og det har bare været en fornøjelse fra dag ét, vil jeg sige, at komme til psykiatrien.«

»Fedt.«

»Dét, der slog mig, da jeg kom her først, det var en megahøj grad af professionalisering. Fordi det er simpelthen bare nogle superdygtige mennesker, og jeg bliver nødt til at sende også

en tanke til alle de gode folk, jeg nu siger farvel til herinde i administrationen; det er virkelig et kompetent hold. Og det håber jeg også, at brugerne kan mærke.«

»Det tror jeg, de kan. Og de har fået mere at skulle have sagt…«

»Én af de første opgaver, der landede på mit bord, var at være med i en gruppe, som skulle lave en strategi for brugerdeltagelse.[1] Og der sad en god kvinde herinde på det tidspunkt, Louise Holm, som førte kuglepennen henover det skriv.«

»Ja, hun er vildt god, Louise. Hun er også maskinist og soldat.«

»Og jeg har jo været i sundhedsvæsnet i rigtig mange år. Jeg har været hospitalsdirektør på Helsingør hospital tidligere. Været vicedirektør på Nordsjællands hospital. Jeg har arbejdet 7½ år ude på Frederiksberg hospital og også været planlægningschef oppe i Regionen. Og i de forskellige stillinger har psykiatrien altid været en del. Og det at arbejde med brugerdeltagelse og brugerinvolvering har altid været en del af det, jeg har været optaget af. Så blev psykiatrien jo skilt ud og lavet til sin egen virksomhed her, RHP, og det synes jeg er rigtig godt på mange måder. Men derfor var hele feltet ikke nyt for mig og at skulle tale om, hvordan kan vi lytte endnu mere til brugernes stemme. Det faldt mig meget naturligt. Og så alligevel oplevede jeg, at der virkelig var meget nyt at lære for mig i det. Det var bare på sådan et next level niveau her i psykiatrien. Man er simpelthen længere fremme end i somatikken.«

»Det er også mit indtryk! Jeg har jo også sukkersyge og ved lidt om, hvordan det her med brugerinvolvering kører i forhold til den sygdom og i forhold til hele den række af ting, som brugerinvolvering kan medføre. Der har psykiatrien virkelig noget at kunne bidrage med til andre!«

»Fuldstændig! Og det siger dem fra somatikken jo også, og vi har jo så heldigvis kunnet være ude og holde en masse oplæg for dem og fortælle om, hvordan vi gør. For det er jo ikke bare én ting, vi gør her i psykiatrien. Det er en lang vifte af indsatser. Og jeg mener ikke, at vi er i mål endnu, og det tror jeg heller aldrig, man kommer. Også fordi jeg jo mener, at man hele tiden skal have nye og højere ambitioner i forhold til, hvad man gerne vil udvikle. Og jeg tror på, at man kan udvikle samfundet rigtig meget. Og udvikle os selv som mennesker selvfølgelig. Så når du spørger til, hvad der har drevet mig, så tror jeg også, at dét er en del af det. At være med til det. Det har virkelig været fantastisk.«

»Det er dejligt at høre.«

»Også at opleve den rummelighed over for mennesker og den menneskevarme. Da jeg var i somatikken, hvis jeg havde en dårlig dag, du ved; det kan vi alle sammen have. Eller hvis der var nogle besværlige ting, jeg skulle tænke over ved mit skrivebord. Så gik jeg altid ud på en afdeling, en medicinsk afdeling eller en ortopædkirurgisk afdeling, og spurgte: »Hvordan går det så her? Hvordan har I det i dag?«. Og når jeg så kom tilbage til mit skrivebord, så var jeg altid opløftet. Jeg var altid i bedre humør, end da jeg gik ud. Og derfor sagde jeg det også til Martin Lund [direktør for RHP, red.], da jeg var til ansættelsessamtale her, at »det kommer jeg til at fortsætte med. Jeg kommer til at være meget ude i klinikken.« Fordi det giver simpelthen energi,

[1] Jf. også *MMANYT* nr. 10 (2019), s. 4f.

og det kan jeg mærke. Og det har jeg heldigvis fået lov til. Og det har jo været sat ind i min kalender, så det har jeg holdt fast i og været meget ude. Og jeg synes, der sker jo simpelthen så mange fede ting i psykiatrien, så man bliver jo glad hver gang – også over hvad der kan lade sig gøre. Så jeg håber også, at jeg har været med til at sige »ja« til mange ting og sige »lad os prøve det. Lad os gøre det og se, hvad der sker.««

»Også igen i forhold til alt det her med recovery og brugerinvolvering. Der er Region Hovedstadens Psykiatri jo også forgangshospital for patientinddragelse. Det står i stillingsopslagene, og det er jo især også din fortjeneste, at det er blevet det.«

»Jeg håber, jeg har sat et lille aftryk på det i hvert fald. Men som sagt er vi et fællesskab, så det er ikke noget, jeg har gjort alene.«

»Det har i hvert fald betydet meget ikke kun for mig personligt, men også, ved jeg, f.eks. ude på Psykiatrisk Center Amager. Og det var i kraft af din medvirken, at Maskine Maskine Amager fik mulighed for at låne lokalerne oppe på Skt. Elisabeth.«

»Jeg kan også godt huske, da vi var oppe for at kigge på dem første gang og så, at det kunne nok godt blive til noget. Også noget af det, jeg håber, jeg har været med til at skubbe på, har været samarbejdet med kommunen. Eller kommuner*ne*, for vi har jo 29 kommuner under Region Hovedstaden, så det er ikke nogen helt let dans. Men det er jo megavigtigt, for vi lever og bor i kommuner alle sammen. Så dét at være i behandlingspsykiatrien er jo bare en lillebitte del af et helt liv. Og der skal være sammenhæng hele vejen rundt. Så det nytter ikke, hvis vi performer rigtig godt i behandlingspsykiatrien, og der så ikke er nogen til at løfte opgaven i den anden ende. Det kan jo også være en praktiserende læge selvfølgelig, som jo også er tæt på borgerne. Så det håber jeg også, man vil holde fanen højt på – samarbejdet med de kommunale aktører. Jeg ser sundhed som mangefacetteret og ikke bare et spørgsmål om medicin eller sygdom. Sundhed er jo f.eks. også hvor bor du, og trives du med det, og har du noget meningsfyldt at tage dig til. Så

Anne Hertz på besøg i MMA i sommeren 2020 og her fotograferet sammen med Nikolaj og Søren foran Nikolajs maleri SØVNLØS.

tror jeg, at man kan overkomme meget også helbredsmæssigt og sygdomsmæssigt. Hvis der er nogle andre facetter, som fungerer godt i ens liv.«

»Det er vel det her helhedsorienterede blik på sundhed og det hele menneske?«

»Ja, og det håber jeg jo bare, at vi bliver bedre til i psykiatrien. Det har jeg i hvert fald forsøgt og forsøger stadig. Noget af dét, der ligger på mit bord, og som jeg sad og arbejdede med, lige inden du kom ind af døren, det er at underskrive nogle kontrakter med forskellige kommuner om IPS, altså en model for…«

»Dem kender jeg godt! Det er en stærk indsats! De bor lige uden for døren til MMA oppe på Skt. Elisabeth. De kommer af og til ind til kaffe.«

»Præcis. Og det er hele det her med beskæftigelse og support og uddannelse også i den forbindelse, det er bare rigtig vigtigt for os alle sammen. Både som individer og som samfund. Og lige så vigtige som andre faktorer i, hvad skal vi sige, recovery eller helbredelse og dét at leve sit liv.«

»Ja. Og vi er jo civilsamfundet oppe hos os, og det har Region Hovedstadens Psykiatri jo så været så venlige at hjælpe i gang, vores lille foretagende deroppe. Og som jo altså er civilsamfundet, fordi, som du siger, at behandlingspsykiatrien og også de kommunale indsatser jo kun er bittesmå dele af det hele menneskes hele liv.«

»Og heldigvis!«

»Ja, heldigvis, ikke? Og der er det jo også vi håber, at civilsamfundet har en masse at kunne få sagt omkring f.eks. mental sundhed også i forhold til såkaldt svær psykisk sygdom.«

»Ja, og dét, jeg jo også håber på den bane, det er jo, at også vi i psykiatrien bliver bedre til at give plads til det og også invitere civilsamfundet mere ind. Og når jeg siger plads, så kan det simpelthen også bare være fysisk plads. Fordi nogle gange handler det jo også om at finde rum. Da vi skabte Huset for Psykisk Sundhed i Griffenfeldsgade, der var én af vores kæmpestore udfordringer jo, og det er det stadig, at der simpelthen ikke er kvadratmeter nok til alt det, vi gerne vil lave, og til de ambitioner vi gerne ville indfri sammen med civilsamfundsaktører.«

»Det er helt lavpraktisk...«

»Så det er også noget af det, vi skal tænke mere over i fremtiden: At penge kan gøre noget, og det er også rigtig godt at give nogle tilskud f.eks. Men der er også noget med de fysiske rum, og så er det selvfølgelig noget med ledelsesmæssig opmærksomhed, som jeg også håber, jeg har været med til at bidrage til, og som andre vil tage med videre, ik'? Hvordan man kan støtte dér.«

»Ja… Og nu skal du være direktør for Ergoterapeutforeningen, og Nikolaj og jeg var jo i Odense engang for at tale for deres Faglige Selskab for Psykiatri og Psykosocial Rehabilitering.[2] Der blev holdt en galetale, og det var en rigtig pragtfuld dag.«

»Fedt. Det ville jeg gerne have oplevet.«

[2] Jf. *MMANYT* 19 (2019), s. 1f.

»Der sagde vi også dengang, at vi betragter ergoterapeuterne som vores venner, fordi vi har det til fælles, at vi betragter meningsfuld aktivitet i ens liv som helt central for dét, vi kan kalde recovery eller bedring.«

»Ja.«

»Jeg har stor respekt for ergoterapeuterne, for… det er jo et bredt felt, ik'? De er både i somatikken og psykiatrien og hjælper dér folk med at tage deres liv tilbage. Det er enormt betydningsfuldt.«

Nikolaj Brie Petersen: »Supertanker« *(2018). I kobberramme. I privat eje.*

»Jeg har også meget stor respekt for ergoterapeuterne og det her med, at man på meget kompetent og veluddannet vis kan forbinde krop og sjæl, det kognitive og det fysiske netop i dét, vi kunne kalde hverdagsmestring og hvordan man lever sit liv.«

»Ja.«

»Og det jeg jo så også har fundet ud af, jo mere jeg dykkede ned i ergoterapeuterne nu her, det er, at ergoterapien som fag faktisk udspringer af psykiatrien. Så der er jo et familiefællesskab her, og det er også noget af dét, der glæder mig: At jeg stadigvæk kommer til at være i familie med psykiatrien og tæt på psykiatrien altid. Og dét, jeg også har lært, siden jeg søgte det nye job her, det er, at en ergoterapeut faktisk i løbet af sin grunduddannelse har mere psykiatri på skemaet end en sygeplejerske.«

»Vildt! Det vidste jeg ikke.«

»Så jeg kan godt forstå, at du siger, at ergoterapeuterne er jeres venner også, for de lærer simpelthen meget om psykiatri og ved, hvad der kan hjælpe borgere med psykiske udfordringer. Så det glæder jeg mig til at være en del af, og så kan det godt være, at jeg får et andet kontor og kommer til at sidde et andet sted, men jeg kommer stadigvæk til at arbejde for mennesker med psykiske udfordringer.«

»Tak skal du have for det.«

»Selvfølgelig.«

»Vi har i øvrigt lige lavet en opvaske-video oppe på MMA; bare sådan en video, hvor jeg står og vasker op, og så sidder jeg og snakker med vores rektor Nicoline hen over.«

»Nå. Haha, ja...«

»Jeg har jo personligt altid haft det svært med det her med at komme i gang og aktivere mig selv og få gjort det, jeg gerne ville eller skulle. Min eksekutivfunktion, tror jeg psykiatrien kalder det, er ikke helt fin i kanten.«

»Okay.«

»Jeg har hørt, at de har en afdeling ude på PC Ballerup og vist også på PC Glostrup, som er sådan en rehabiliteringsafdeling, hvor man kan være længe og få lært alle de her ting. Lære at stå op og klæde sig på og… jeg er jo 43 i dag. Nogle gange tænker jeg på, at hvis der havde været sådan et tilbud dér tilbage i sluthalvfemserne, ellers hvis bare jeg havde kunnet få mig selv til at deltage i det eller til at tage imod hjælp i det hele taget, så tror jeg, at tingene måske også havde set helt anderledes ud. Men… det lyder i hvert fald som et fantastisk tilbud, og det er vel også ergoterapi, tænker jeg?«

»Ja, det er det. Jeg var ude at besøge dem på et tidspunkt ude i Ballerup, og det gjorde et virkelig stort indtryk på mig. Det er jo primært unge mennesker, som er på afdelingen. Og det er meget let at se spor over til andre unge mennesker, jeg kender. Altså at se, hvordan man sagtens kan lære af det ophold, og hvordan det virkelig giver den basis, som du også taler om – eller den base for at afprøve nogle ting med sig selv og komme i gang med at gøre nogle ting. Så det var faktisk meget, meget rørende at være på den rehabiliteringsafdeling og dét besøg med de unge mennesker, som er der.«

»Faktisk har MMA snakket med deres afdelingsleder om at de skulle komme på besøg hos os en dag, eller at vi kunne komme ud til dem på besøg, når der er mindre Corona. Det kunne være sjovt…«

»Og så laver de jo altså også nogle spændende ting, vil jeg lige sige, oppe på Psykiatrisk Center Nordsjælland, hvor Jytte Rotbøl er ergoterapeut.«

»Hun inviterede os til Odense dengang!«

»Ja. Og det værksted de har deroppe er altså også en rigtig spændende ting, synes jeg. Så der er mange ting i gang mange steder. Gode ergoterapeuter og alle de andre gode faggrupper. Og det er jo netop dét med denne her tværfaglighed, at vi kan noget forskelligt, som jeg tror på i forhold til indsatser. Vi skal ikke alle sammen være ens. Vi skal ikke alle sammen kunne det samme. Så er det ikke sjovt.«

»Tak skal du have, Anne. Jeg vil i hvert fald gerne på MMAs og mine egne vegne og på recoveryens og brugerdeltagelsen vegne sige tak for indsatsen. Tak skal du have!«

»Jeg vil gerne sige tusind tak også. Og jamen altså tak for at du overhovedet kommer forbi i dag. Og tak for samarbejdet gennem mange år. Jeg tænker ikke, at det er et farvel nu. Jeg tænker, det er et på gensyn. Og så vil det være i nye rammer og andre steder, men rejsen er der stadig; brugerrejsen, om jeg så må sige. er der stadig. Der er mange ting, vi kan og skal gøre og bør gøre og løfte ansvar for, tænker jeg, fremadrettet. Så… det kommer jeg til at være med til. Det er ikke et farvel.«

»Tak for det. Okay, men så vi ses jo.«

»Ja, vi gør.«

God sommerferie!!

MMANYT

Maskine Maskine Amager

Nr. 48, uge 20-23 2021
(S03xE06)

Søren Dixen (red.)
dixen@MMAmager.dk

INDHOLD

SKIFTEDAGE 1
ÅRSMØDET FOR DET FAGLIGE SELSKAB FOR PSYKIATRISKE SYGEPLEJERSKER 2
LÆSEFORENINGEN 3
NORDISK TOPMØDE FOR CIVILSAMFUND 2021 3
MMA-DRONEN 3
PROJEKT RÅKUNSTS 12. UDSTILLING ER MED SØREN BISPER 3
SNAK HOS PEER-PARTNERSKABET 6
IVANS FLAG 6

INFO & KONTAKT

Søren Dixen og Nikolaj Brie Petersen har oprettet Maskine Maskine Amager (MMA), som er de såkaldt svært psykisk syge maskinisters egen recoverycentral i regi af civilsamfundet på Amager. MMA baserer sig på hjælpsomhed og er organiseret som en almennyttig fond. Vi bor og samarbejder med Psykiatrisk Center Amager og Københavns Kommune på det gamle Skt. Elisabeth hospital, Hans Bogbinders Allé 3, opgang 1, 2. th., 2300 København S. *MMANYT* er et nyhedsbrev for MMA, og det var bestyrelsesmedlem Marianne Haahr Lunds gode idé. Det udkommer ca. hver anden fredag pr. mail og på LinkedIn. *MMANYT*s logo er kreeret af næstformand og strategisk konsulent Albert Konstantin Felix Alexander Barrit Tingsted-Jensen. Hvis du vil afmelde dit abonnement på *MMANYT*, så skriv »nej tak« til redaktionen. MMA er åben mandag og tirsdag 9-19 samt onsdag og torsdag 9-16. Se www.MMAmager.dk for info. Visitation til gruppe- og holdting samt besøg sker gennem Marie på *weber@MMAmager.dk* eller 2157 6731. Visitation til rengøring, egne projekter osv. sker gennem Søren på *dixen@MMAmager.dk* eller 2025 9869.

VELKOMMEN TILBAGE TIL *MMANYT* + SKIFTEDAGE

Der har været utrolig mange tekniske problemer med at få udsendt *MMANYT* på det sidste, for nyhedsrevets redaktion er jo ikke længere udviklingskonsulent på PCA og har dermed mistet den mailkonto, hvorfra den plejede at udsende det. Nu skal den have lidt mere fri i et stykke tid og forhåbentlig også kunne tage sig bedre af sin have og af MMA end hidtil. Til gengæld er MMAs gode veninde, Maja Tørnes, samtidig vendt tilbage til F-ACT på Hans Bogbinders Allé (jf. *MMANYT* #42), hvor hun i de næste tre måneder vil være i Team 6, før hun derefter vender tilbage til Team 2. Og samtidig er en anden af MMAs gode veninder, Helena-akutsygeplejerske fra B1,

hvis mor strikker huer til os hver jul (Jf. *MMANYT* #24, 45), kommet i praktik i Team 2, og hun er allerede startet. Så det er jo vildt, som vi trækker her på HBA. Kom alle godtfolk, hvis I savner det fede sted at arbejde i psyggen. Vi er nemlig i gang med at bygge den fede psyg på f…… Amager. Og her er efter et par måneders venten de manglende *MMANYT*'er. Håber, I har haft en god ferie!

ÅRSMØDET FOR DET FAGLIGE SELSKAB FOR PSYKIATRISKE SYGEPLEJERSKER

Den 7. og 8. juni var Maskine Maskine Amager inviteret til Kolding for at tale på årsmødet for Det Faglige Selskab for Psykiatriske Sygeplejersker, og det var jo en herlig mulighed for at få hilst på selskabet igen efter sidste gang, som var den femte Horatio Festival for psykiatriske sygeplejersker den 9.–12. maj 2019 ude i Sydhavnen (jf. *MMANYT* #7&8). Siden da har alle store selskaber været lukket ned af Corona, så alle havde vist set frem til at komme ud og mødes igen. Årets møde handlede om at have patienten i centrum og om karrieremuligheder for psykiatriske sygeplejersker. Special- og afdelingssygeplejerske for PCAs Botilbudsteam, Christina Tuxen, havde fået fri til at tage med på vegne af PCA, så hende og Søren kørte om morgenen den 7. juni til Kolding. Hotel Koldingfjord er et fornemt sted, og Søren havde hverken været i Kolding eller boet på hotel i mange, mange år. Mandag aften var der festmiddag, og tirsdag morgen gav maskinen så sin galetale, der i dagens anledning hed: »Hvad nu hvis det var patienterne selv, som ansatte sygeplejersken til deres eget sted?« Det er et projekt, som MMA arbejder på at lave. Så udover at trække konturerne op ad vores fremtidige retning og bidrage med maskinens perspektiv på det her med at sætte patienten i centrum og på karrieremuligheder for psykiatriske sygeplejersker, var talen også blevet bestilt til at skulle provokere, så det gjorde den forhåbentlig også. Hele årsmødet blev live-streamet, fordi det var udsolgt, og Sørens snak blev vist også optaget. Der vil snarest komme en lille MMA road movie ud af det, når vi får den lavet. Tak til alle for turen, og tak til Tuxen for at ville tage med til Kolding. Det var smadderhyggeligt.

NORDISK TOPMØDE FOR CIVILSAMFUND 2021

Onsdag den 9. juni dukkede Maskinen op til det nordiske topmøde for civilsamfund, men det var ikke så svært, for det var virtuelt. Her i Danmark var mødet arrangeret af Social- og Indenrigsministeriet i egenskab af den danske regerings formandskab for Nordisk Råd i 2021 sammen med Frivilligrådet, Center for Frivilligt Socialt Arbejde (CFSA) og Tænketanken Mandag Morgen (MM). Repræsentanter for civilsamfundsorganisationer over hele landet mødtes nu for at udveksle erfaringer og italesætte, hvad netop civilsamfundet har at byde ind med i forhold til at hjælpe mennesker, som har brug for hjælp. Folk blev inddelt i arbejdsgrupper, som skulle svare på tre spørgsmål, og så blev folks meninger opsamlet i plenum og efterfølgende skrevet ned. Maskinen var i arbejdsgruppe med direktøren for Mødrehjælpen Ninna Thomsen, generaldirektøren for Røde Kors Anders Ladekarl og stifter og formand for Brugernes Akademi Anja Bloch, og Anja og hendes projekt minder meget om maskinen, så det var fedt at møde hende, og det kan være, hun vil komme ud på besøg en dag. De tre spørgsmål, vi skulle besvare, var: (1) Hvad er jeres tre primære styrkepositioner som civilsamfund, der arbejder med socialt udsatte voksne og unge på tærsklen til voksenlivet, i forhold til at fremme social sammenhængskraft og bæredygtighed? (2) Hvad er de tre mest betydningsfulde barrierer, der hindrer jer i at udfylde jeres fulde potentiale i forhold til at fremme den sociale sammenhængskraft og bæredygtighed? (3) Hvordan kan tværnordisk civilsamfundssamarbejde bidrage til at styrke jeres bidrag til den sociale sammenhængskraft og bæredygtighed? Der er blevet afholdt lignende møder i de andre nordiske lande, hvor deres civilsamfundsprojekter også har besvaret spørgsmålene. Og så vil der komme en opsamling til efteråret, som I vil høre nærmere om.

MMA-DRONEN

MMAs VR-chef har skaffet og repareret en lille drone, så vi nu har en MMA-drone. Den er helt vildt sød og sjov at flyve med, og den vil uden tvivl blive nyttig. Ved at klikke på billedet, kan I se en video af den.

LÆSEFORENINGEN

Også den 9. juni begyndte Læseforeningen så at komme i MMA. I husker måske nok (jf. *MMANYT* #28, 39), at Læseforeningen og MMA ville lave et samarbejde, hvor der skulle læses litteratur her i MMA. Det blev så udskudt 2 gange pga. Corona, men nu kører. Der var vel omkring 10 stykker

samlet til læsning onsdag formiddag, og Læseforeningen bliver ved med at komme her. Det sker frem over hver onsdag kl. 11 til 12 i Slyngelstuen, og det er fedt, Shawn er sød og god til at finde tekster, som så bliver læst højt, og så snakker vi om dem. Kom glade alle til huse. Her læses!

PROJEKT RÅKUNSTS 12. UDSTILLING ER MED SØREN BISPER

Den 18. juni 2021 kl. 15 er der fernisering på den 12. Projekt Råkunst-udstilling ude på Digevej, og denne gang er det maskinist Søren Bisper, der udstiller. Søren skriver selv om sin udstilling:

»Udstillingen kredser om den kreative proces, som foregår på Peters atelier på de lukkede afdeling på Digevej. Jeg har igennem 25 år gentagne gange været indlagt med psykoser, som gør at jeg opfatter verden anderledes end »almindelige« mennesker. Men gennem mit arbejde med kunst som udtryk for en kreativ proces har jeg kunnet komme ud med meget af det, jeg indeholder som syg.

I en indlæggelse bliver jeg først brudt ned og stærkt medicineret. På Atelieret får jeg derimod lov til at lade mit indre komme til udtryk. I den tid, hvor Peter har været tilknyttet Digevej, har jeg gennemlevet forskellige faser af mit liv som psykisk syg. Atelieret har kvalificeret mit udtryk – og det i det hele taget at komme til udtryk er befriende og helbredende. Det er som et frirum – samtidigt med at det er en stiltiende accept af min sygdomstilstand.

Som eksempel på den kunstneriske proces, jeg gennemgår som indlagt, har jeg en billedserie, der sætter fokus på det opbyggelige og det nedbrydende i systemets behandling af psykisk syge patienter. Jeg har konstrueret bygninger af tomme plastikkopper, som bliver brugt i hobetal på afdelingerne. Det er udtryk for, at jeg er positivt indstillet overfor min behandling, og selv er med til - i vid udstrækning - at »helbrede« mig selv. Hospitalet er rammen.

Peter præsenterer mig med materialer og teknikker, som så bliver til mit udtryk for den opfattelse, jeg har af mig selv og min situation. Det er et rent og umiddelbart udtryk, som kommer direkte på papir eller pap. De udstillede værker er blevet til i perioden fra 2017 til 2021, hvor Peter har fungeret som en slags kurator ved at udvælge billeder eller serier af billeder som er repræsentative for perioden.

Amager, den 24 marts 2021
Søren Bækmark Bisper«

[NB.: Arrangementet vil være omfattet af de for Psykiatrisk Center Amager gældende Covid-19 regler for sociale arrangementer. Det betyder, at der max. må være 50 til stede, at der skal bæres mundbind eller visir, at der skal holdes afstand, og at der skal fremvises gyldigt Corona-pas eller et negativt testsvar for at komme med.]

EUROPEAN OUTSIDER ART ASSOCIATION

Udtryk for opbygning og nedbrydning.

Af Søren Bisper

Fernisering den 18. juni 2021

Psykiatrisk Center Amager, Digevej 110, 2300 København S

Psykiatrisk Center Amagers

Projekt Råkunst

REGION H

Psykiatri

SNAK HOS PEER-PARTNERSKABET

Og så dukkede MMA også op inde hos Peer-partnerskabet på Strøget. Peer-partnerskabet er et samarbejde mellem SIND og Det sociale Netværk. Det ledes af Klavs Serup Rasmussen og arbejder for »at peer-støtte, bliver et fast tilbud til [såkaldt] psykisk sårbare i udsatte situationer.« (Skønt det da må komme an på kvaliteten af den peer-støtte, og hvor de-institutionaliseret den kan forblive). Men Peer-partnerskabet udvikler »peer-gruppeforløb og nye former for partnerskaber i samarbejde med kommuner og andre relevante aktører, herunder boligforeninger.« Så maskinen var altså forbi en times tid for især at snakke om, hvad man som peer gør med mennesker, som let bliver vrede, eller som måske er en smule maniske. Og det kommer jo til alle tider først og fremmest an på, hvem vedkommende er, hvem man selv er, og hvad rammen er. Resten derefter er praksis, som det ikke nytter at sige så meget om, men som i stedet skal praktiseres ind under huden på én. Tak for invitationen til Peer-partnerskabet. Det var hyggeligt at komme forbi. Den bedste vind til jer.

IVANS FLAG

Multikunstner Ivan var syet disse gode flag til MMA. De kan bruges til både bøn og fest, hvilket vel også i sin enkleste enkelthed i forvejen allerede er det samme. Tusind tak for at komme, Ivan.

God sommerferie!!

MMANYT

Maskine Maskine Amager

Nr. 49, uge 24-27 2021
(S03xE07)

Søren Dixen (red.)
dixen@MMAmager.dk

INDHOLD

STILLE SOMMER 1
EM I FODBOLD 2
FINT UDVIKLINGSKATALOG FRA SUS 2
INDTRYK AF SØREN BISPERS RÅKUNST-UDSTILLING 3
TALE PÅ SPS 4
TALE FOR ROSA-ENHEDEN PÅ MUSHOLM 4
WEBER FIK SIN PROJEKTLEDERUDDANNELSE 6
MMAs HAS PRÆSENTERER: HISTORIEN OM DEN UTROLIGE CLIFFORD BEERS 6

INFO & KONTAKT

Søren Dixen og Nikolaj Brie Petersen har oprettet Maskine Maskine Amager (MMA), som er de såkaldt svært psykisk syge maskinisters egen recoverycentral i regi af civilsamfundet på Amager. MMA baserer sig på hjælpsomhed og er organiseret som en almennyttig fond. Vi bor og samarbejder med Psykiatrisk Center Amager og Københavns Kommune på det gamle Skt. Elisabeth hospital, Hans Bogbinders Allé 3, opgang 1, 2. th., 2300 København S. *MMANYT* er et nyhedsbrev for MMA, og det var bestyrelsesmedlem Marianne Haahr Lunds gode idé. Det udkommer ca. hver anden fredag pr. mail og på LinkedIn. *MMANYT*s logo er kreeret af næstformand og strategisk konsulent Albert Konstantin Felix Alexander Barrit Tingsted-Jensen. Hvis du vil afmelde dit abonnement på *MMANYT*, så skriv »nej tak« til redaktionen. MMA er åben mandag og tirsdag 9-19 samt onsdag og torsdag 9-16. Se www.MMAmager.dk for info. Visitation til gruppe- og holdting samt besøg sker gennem Marie på *weber@MMAmager.dk* eller 2157 6731. Visitation til rengøring, egne projekter osv. sker gennem Søren på *dixen@MMAmager.dk* eller 2025 9869.

STILLE SOMMER

Der har i juni måned ikke været så meget liv i maskinen, som der plejer at være. I slutningen af maj kom der op til 30 maskinister om dagen, men så åbnede samfundet op igen, og det blev varmt osv. Flere er på ferie, og nogle har det dårligt, så nu trækker vi os nogle dage kun op på 15. På den ene side er det skidt, fordi Maskinen kun lever i kraft af den (gode) energi og det liv, som folk kommer og lægger heroppe. På den anden side er det godt, at folk også laver noget, der ikke har med psykiatrien at gøre. Der er i hvert fald tre-fire stykker, som er kommet i arbejde forskellige steder og derfor ikke kan komme på MMA mere, og det er jo en suveræn ting, skønt

det påvirker maskinens stabilitet og planer for fremtiden m.m., men sådan er vilkårene. Samtidig må vi huske på, at vi er en maskine for maskinisters skabelse af et godt liv for de andre og dem selv. Vi er ikke et servicetilbud for folk, der bare vil serviceres. Vi lever af, hvad folk giver, og ikke hvad de tager. Så folk skal ville give noget, ellers bliver det simpelthen for hårdt. Men mange giver heldigvis en masse. Ja, faktisk er det utroligt, hvor meget folk har at give, når de får mulighederne for det og føler sig velkomne i dem. Og det er jo dét, der er pointen: Patienterne kan godt selv.

EM I FODBOLD

Europamesterskaberne i fodbold er begyndt, og Danmark er med. EM er ikke noget, vi rigtig ser i MMA, for de gamle TV-installationer virker ikke, og vi har ikke fået sat noget op i forhold til at streame det over nettet til storskærm. Så nogle bliver også hjemme for at se det, men opbakningen herfra til landsholdet fejler bestemt ikke noget. Her er det vores alles Kisoko på 73, som går forrest. »MMA is our temple,« som hun siger. Kisoko er fantastisk sød, og der hviler en mægtig zen over den måde, hun tager opvasken for alle sine døtre og sønner på. Her kan alle vi andre virkelig lære noget. Tusind tak for at gå forrest i forhold til så mange ting, Mother! Vi håber på og krydser fingre for Danmark sammen med dig! Kom så!

FINT UDVIKLINGSKATALOG FRA SUS

Den 21. juni udkom to fine hæfter udarbejdet af Socialt Udviklingscenter SUS for Rådet for Socialt Udsatte, nemlig et udviklingskatalog om deltagelse, som MMA jo selv er et eksempel på og siden sin begyndelse – bl.a. gennem *MMANYT* – også har forsøgt at pushe til andre i teori og praksis. Udviklingskataloget består af dels en casesamling og et litteraturstudie (altså to hæfter). Casesamlingen præsenterer en række brugerdeltagelsesprojekter, og litteraturstudiet opstiller på let overskuelig vis en typografi for graden af brugerinvolvering i sociale indsatser. Det er superrart at få sådan en gennemgang smidt lige i hånden, så tak for det! Litteraturstudiet konkluderer:

»Forskningen på området – omend den er begrænset – peger imidlertid på, at borger-inddragende processer på socialområdet oftest opstår ud fra et politisk niveau, og at borgernes rolle typisk ligger tættere på den passive informant end på en, der har indflydelse og kontrol fra start til slut (Müller & Pihl-Thingvad 2020; Voorberg et al. 2014). Inddragelse sker typisk ved, at socialarbejderen får viden fra borgeren, som anvendes til at udvikle en indsats for – og ikke med – borgeren. Det sker kun sjældent, at borgeren bliver inviteret ind i det rum, hvor den viden, han eller hun sidder inde med, omdannes til praksis (Espersen et al. 2018).«[1]

Litteraturstudie

Casesamling

Vi må antage, at det så sker endnu sjældnere, at de såkaldt svært psykisk syge borgere laver deres eget rum, hvor de så inviterer Systemet med indenfor som medskabere. Det er derfor også lidt skuffende, at SUS ikke er kommet ud forbi, men det kan de jo bare gøre, hvis de vil. Og *MMANYT* er heller ikke nævnt i deres litteraturopsamling, men den tager *MMANYT* helt på sin egen kappe, for vi kunne jo selv bare have gjort mere for at blive hørt mere. Så sådan er det. Måske kommer der en opdateret version, eller vi laver vores egen. Til gengæld er det pragtfuldt, at Brugernes Akademi er omtalt med en fin reportage. Anja fra Brugernes Akademi sad Maskinen jo tilfældigvis i arbejdsgruppe med til det Nordiske topmøde for civilsamfund (jf. *MMANYT* #48), og det er fantastisk godt gået af hende og dem. Maskine Maskine Amager har længe ledt efter foretagender, som ligner os selv, og nu lader det til, at vi har fundet i hvert fald ét. Tak for at I er der, og tak til Socialt Udviklingscenter SUS og rådet for socialt udsatte for at lave dette arbejde!

INDTRYK AF SØREN BISPERS RÅKUNST-UDSTILLING

Søren Bispers udstilling på Digevej, som er den 12. i rækken af Projekt Råkunst-udstillinger, er (som sædvanlig) blevet indbydende kurateret af Peter Bjørn Franceschi, og det blev en stærk fernisering. Der kom trods diverse Corona-restriktioner op imod 20 mennesker, og lige her på Projekt Råkunsts Facebook-side kan I se Søren præsentere sine værker. I kan også klikke på billedet til højre og blive suget direkte over til videoen. Tillykke til Bispen og Projekt Råkunst for at bringe dette ind i psykiatrien og gøre det tilgængeligt for os alle. Det projekt var sgu i sin tid en god idé. Udstillingen hænger på Digevej til en gang i efteråret, og I inspireres hermed alle til at droppe forbi og se den.

[1] Haugegaard, Simon Hjortnæs; Freja Cicilia Røskva Klemmensen Kirk og Jørgen Anker. *Veje til deltagelse for borgere i socialt udsatte positioner. Et litteraturstudie om de teoretiske diskussioner på feltet.* (København: Socialt Udviklingscenter SUS, 2021), s. 17.

TALE PÅ SPS

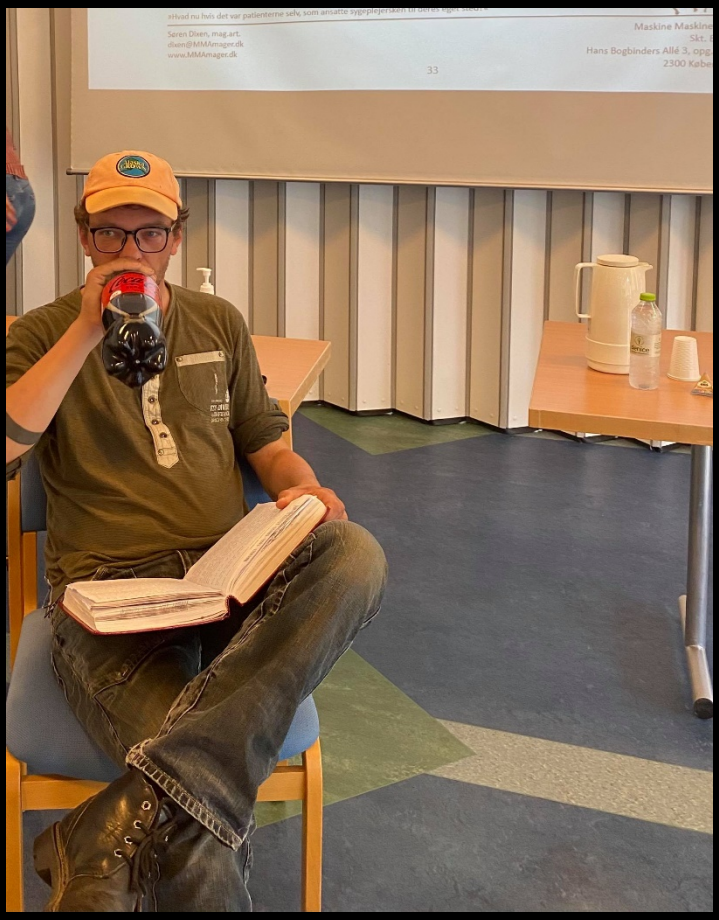

Tirsdag den 22. juni var maskinen et smut forbi Specialuddannelsen for Psykiatriske Sygeplejersker på Sct. Hans. Der forelå en gammel aftale med uddannelsens koordinator, den søde Ina, om at de netop-færdiguddannede specialsygeplejer-sker skulle snakke lidt om den famøse galetale til specialsygeplejerskernes dimission fra 2020. Men efter imidlertid at have hørt maskinens snak i Kolding et par uger før, bestilte Ina i stedet en genopførelse af denne tale med efter-følgende diskussion, og så blev det sådan i stedet. Og det passede jo nok også bedre, og det var mere konkret for alle. Det var som altid en hyggelig dag, og herfra skal lyde et stort tillykke til at alle de netop-færdiguddannede specialuddannede sygeplejersker. Tusind tak for at I i sin tid valgte psykiatrien, og at I er så indstillede på at lytte til patienterne også.

TALE FOR ROSA-ENHEDEN PÅ MUSHOLM

Den 24. juni slog Maskinen et smut forbi Musholm, som ligger ud til vandet ved Korsør. Det er et feriecenter oprettet af Muskelsvindsfonden, som har tænkt tilgængelighed ind i alle dets facetter. Det var Region Sjællands RoSa-enhed, der havde arrangeret en konference med titlen »Psyke og natur, kultur, ånd«, og det var vildt spændende, for det er sgu da sjældent, at man i psykiatrien støder på en konference med de fokuspunkter. Nå, men Maskinen snakkede lidt om *Betydningen af kreativ praksis for recoveryprocesser*. Talen blev optaget, og MMAfilm vil sikkert lave en lille film ud af den, og RoSa-enheden vil måske også lave noget af det til podcasts. Nu må vi se, hvad det bliver til. Der var blandt de næsten 100 tilhørere fra hele region Sjælland alle mulige faggrupper repræsenteret, og Maskinen er blevet inviteret til Oringe! Tusind tak til RoSa for invitationen.

Program

Konferencen 'Psyke og natur, kultur og ånd', RoSa Enheden

24. jun. 2021

08:00 - 08:30 **Ankomst og morgenmad**

08:30 - 08:50 **Velkomst og dagens program v. Benjamin L. Kjersgaard og Esben S. Tønder fra RoSa Enheden**

08:50 - 09:20

Natur og kunst som udtryk og vendepunkter i en recovery-proces v. peermedarbejder Michelle S. Christensen

En personlig fortælling om en recovery-proces, hvor kunst og natur har været vigtige faktorer. Der skulle en lastbiltur verden rundt for at genvinde håbet og give nye perspektiver på verden, naturen, kunsten og på mennesker. Det skal også handle om kunstens særlige rolle som udtryksform, når det indre var i kaos.

09:20 - 09:35 **Pause**

09:35 - 10:35

Ånd, natur og kultur i historien og psykiatrien, v. filosof Anders Dræby

Mennesket har gennem civilisationens historie søgt sammenhæng og formål i tilværelsen gennem forbindelse til ånden, naturen og kulturen. Oplægget giver et fugleperspektiv på en tiltagende uforbundethed til disse verdner, som bliver særligt tydelig i forhold til psykiske vanskeligheder. Men måske er det også netop gennem forbindelse til ånden, naturen og kulturen, at vi har mulighed for at skabe bedre liv?

10:35 - 10:50 **Pause**

10:50 - 11:40

Kunstens betydning i recovery-processer v. udviklingskonsulent Søren Dixen

Hvordan er sammenhængen mellem kunstnerisk praksis og recovery-processer? Det skal vi blive klogere på i et oplæg, der dels bygger på personlige recovery-erfaringer, dels på konkrete erfaringer med at skabe produktive rammer for kunstnerisk udfoldelse på brugernes vilkår.

11:40 - 13:10 **Frokost og gåtur til stranden**

13:10 - 14:10

Naturens helbredende kræfter v. naturvejleder Simon Høegmark

Hvad er naturens betydning for vores fysiske og psykiske sundhed? I dette oplæg skal det handle om, at det at forbinde os til naturen på ny, og mærke de fænomener og stemninger, naturen tilbyder os, kan være med til at styrke vores trivsel og livskvalitet og desuden give adgang til mere åndelige dimensioner.

14:10 - 14:30 **Pause (kaffe og kage)**

14:30 - 15:25

Hvorfor har åndsdimensionen betydning for mennesker med psykisk lidelse, og hvordan får den plads i et naturvidenskabeligt behandlingssystem? v. sygehuspræst Thomas Gudbergsen

Åndsdimensionen kan fylde meget hos patienter og borgere, men hvilke betingelser har den i den moderne psykiatri? Kan åndelighed og naturvidenskab gå (h)ånd i (h)ånd? Med udgangspunkt i mødet med patienter skal det bl.a. handle om konstruktiv og destruktiv åndelighed og om en lyttende tilgang som en vej til at understøtte mere bæredygtige selvforhold.

15:25 - 15:30 **Tak for i dag!**

WEBER FIK SIN PROJEKTLEDERUDDANNELSE

MMA-projektleder Marie Weber-Andersen gennemførte den 25. juni RHPs projektleder-uddannelse, og hun bestod sin eksamen med rigtig god feedback. Mange gange tillykke med det, Marie, skal hermed lyde til dig fra MMA og os alle. Vi glæder os til at få glæde af dét, du har lært, og her er så et billede af den smukke buket, som Marie på dagen fik af sin yngste datter Kaiza:

MMAs HAS PRÆSENTERER: HISTORIEN OM DEN UTROLIGE CLIFFORD BEERS

»Den bedste måde at finde sig selv på er ved at fortabe sig i tjenesten af andre.«
Mahatma Gandhi

Til U.J.

Nu skal du bare høre en vild historie! Som læserne af *MMANYT* måske kan huske, fortalte Maskine Maskine Amagers Historisk-Akademiske Selskab (MMAs HAS) sidste gang (jf. *MMANYT* #46) historien hos Anton Boisen (1876-1961), som var patient og siden endte med at bidrage kraftigt til psykiatrien og dens bedrede forhold. Denne gang er MMAs HAS på banen med

den utrolige historie om den utrolige Clifford Beers, men faktisk burde rækkefølgen have været lige omvendt. For selv om Boisen ligesom Beers var født i 1876, blev Beers dog patient langt tidligere end Boisen, ligesom han blev indigneret og talte imod og satte sit aftryk til inspiration og efterfølgelse længe før Boisen satte sit. Faktisk mener vi, at Boisen ligesom alle andre selv var dybt inspireret af Beers, hvilket vi også håber på at kunne vise senere i denne fortælling. Men nu skal I altså bare høre her. Det er i sandhed en utrolig historie om en utrolig mand. Og husk, at hvis du har en historisk-akademisk interesse inden for brugeraktivisme og peer-arbejde, så kom og vær med til at grave historier som disse frem, så andre kan få glæde af dem. Meget ofte vil det være sådan, at de ikke før er blevet fortalt i en dansk kontekst. Men nu skal I bare høre her:

Clifford Whittingham Beers blev som nævnt født i 1876 og ind i familie, som tilhørte middelklassen i New Haven, U.S.A. Hans forældre, Ida Cooke and Robert Beers, fik seks børn. Ét af dem døde som spæd, og senere fik Cliffords næstældste og mest elskelige bror epilepsi og endte med at dø i sine kramper. Da var der kun Clifford og tre brødre tilbage, og de endte alle fire med langt senere at dø på sindssygeanstalter; to af dem pga. selvmord.[2] Og så kan det godt være, at patienterne og deres pårørende ofte står lidt stejlt over for hinanden – ikke bare internt i familierne, men også organisatorisk set, hvor patienterne kan være trætte af, at f.eks. Danmarks i hvert fald tre største interesseorganisationer for mental sundhed administreres af pårørende og ikke af patienterne selv. Men lad os her først og fremmest omfavne Cliffords stakkels forældre med så megen omsorg, som vi kan mønstre. At få seks børn, som det alle gik på denne måde, må være forfærdeligt ud over enhver grænse, men heldigvis døde Cliffords forældre så tidligt, at de ikke selv lagde så mange af dem i graven.

Nå, men op igennem sin barndom var Clifford ganske som de andre børn. Han var dygtig og følsom. Han havde en naturlig interesse for handel og iværksætteri. Han lærte sig at spille guitar, og han holdt meget af tennis. Han var stædig og allerede fra barnsben en arg modstander af uretfærdighed, som fremprovokerer i ham en djærv kampånd. I 1894 blev han student og startede så på Yale Scientific School. Samtidig blev hans næstældste bror syg med epilepsi. Clifford var tæt på denne bror og skulle ofte passe ham, og fra da af begyndte Clifford selv at være nervøs for også at blive ramt af epilepsien. Og dette udviklede sig til noget mere end en almindelig nervøsitet. Clifford bliver bange for, at hans indre uro skal slå ud i en fysisk krampe, og i skolen begynder han at opleve, at hans indre nervøsitet ved recitationer bliver til en fysisk paralyse, som forhindrer ham i at recitere, så han må fritages, og i stedet studerer han ofte hjemme. Som han selv senere skrev, blev de år på universitetet, som ellers normalt er det unge menneskes mest ubekymrede og lykkelige, ikke just dét for ham. I 1897 dimitterer han og tager først et job på et kontor for skatteopkrævning i hans hjemby New Haven. Efter et år sikrer han sig et job i New York, og efter otte måneder bytter han dette job ud med et andet inden for livsforsikringsbranchen. Selvom han var af almindelig højde og bygning og indvendigt nervøs grænsende til det neurotiske, var han på grund af en særlig charme og vitalitet i sig alligevel en

[2] Dain, N.: *Clifford W. Beers: Advocate for the Insane* (Pittsburgh, PA: University of Pittsburgh Press; 1980), s. 6.

attraktiv mand, som alle var sikre på nok skulle gøre det fremragende inden for hvilket som helst erhverv, og Clifford var opsat på at tjene penge. Men alt dette skulle snart ændre sig, for i marts 1900 begynder hans nervøse tilstand at ændre sig til det værre. Han begynder at tro, at han også har epilepsi, og han begynder at tænke, at han så lige så godt kan gøre en ende på det hele nu, før han krampen får ram på ham også. Det hele kulminerer den 23. juni 1900, da han, mens resten af familien sad og spise aftensmad, sprang ud fra sit vindue fra tredje etage ret ovenover, så de så ham falde. Han landede direkte på hælene, hvilket gjorde, at han ikke døde, mens hans underben blev knuste. Han var da 23 år.

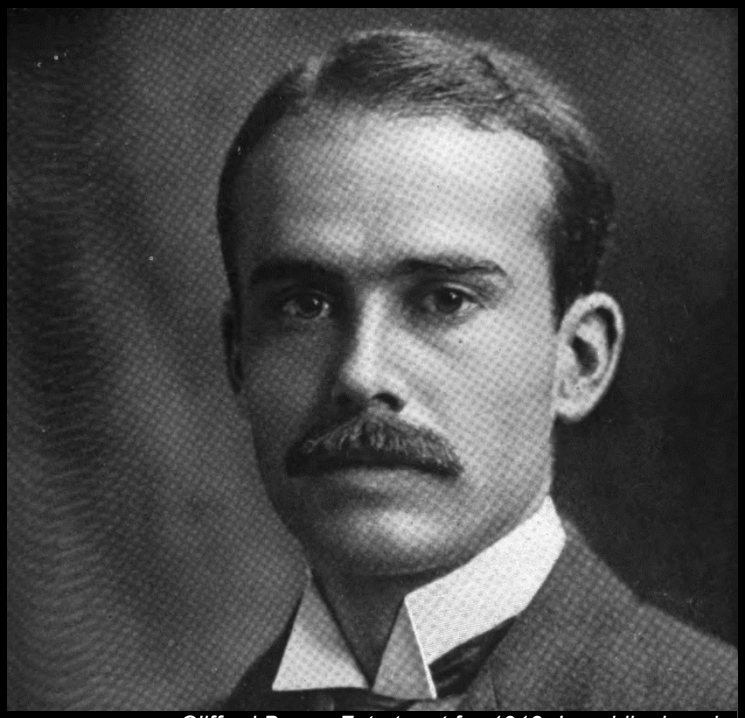

Clifford Beers. Foto taget før 1913. In public domain.

Clifford tilbringer den første måned herefter i en enestue på en almindelig hospitalsafdeling, hvor man først og fremmest koncentrerer sig om at sætte hans knuste underben sammen igen, men han er også ekstremt paranoid og hallucinerende på alle sanser. Han forestiller sig, at de sønderrevne lig, han ser for sig, produceres af politiet og så vises for ham på hans værelse af den nyligt opfundne cinematograf. Al mad smager anderledes, så han tror, det er forgiftet. Han tror, han er skyldig i alt, og hele verden er fyldt med tegn. Så hvis han f.eks. den ene dag spiser et stykke brød, der er lidt brændt, betyder det, at han tilstår dødelig ildpåsættelse, imens det næste dag vil betyde noget andet. Han lugter svovl og tror, at det er Satan, der kommer efter ham. Han mærker vindtræk fra steder, hvor det ikke burde kunne komme fra, og der må derfor være sprækker i murværket til brug for overvågningen. Han ser sin egen håndskrift på sengetøjet, og skønt han ikke selv kan tyde den, er han sikker på, at sygeplejerskerne og hans besøgende kan. Velkendte materialer føles anderledes, så hans sengetøj føles som silke, hvilket så igen må være noget, politiet har fundet på, men han kan ikke begribe hvorfor, »and my very inability to arrive at a satisfactory conclusion stimulated my brain to the assembling of disturbing thoughts in an almost endless train. Thus does a perverted sense grow by what it feeds on«.[3] Han tror, der lurer en detektiv under sengen om natten, og mest af alt kan han ikke holde op med at beundre

[3] Beers, Clifford W.: *A Mind the Found Itself. An Autobiography* (New York: Longmans, Green and Co., 1908), s. 31.

den instans, som så gennemført har planlagt og sat alt dette i scene for at straffe ham og få ham til at gå til bekendelse. Fordi han tier stille og ligger stille, forstår man ikke, hvor sindssyg han er, og efter en måned bliver han så udskrevet til eget hjem. Det er i slutningen af juli år 1900. Clifford fortæller i den forbindelse sin bror, George, at der derhjemme ikke skal ansættes nogle af de sygeplejersker, som har tilset ham på hospitalet, og broderen lover at lade være. Men fordi broderen ikke har kunnet finde så mange sygeplejersker, har han alligevel ansat én, som tidligere har tilset Clifford på hospitalet i én time som vikar. Og det skulle han ikke have gjort: »My brother's mistake was grave«, skriver Clifford, »for the unintentional breaking of that promise broke the only remaining thread that bound me to the world«.[4] Så han giver simpelthen slip på verden og falder dybere ned i sit private egensind. Og Cliffords note til den situation er interessant, for han siger: »It is now clear to my judgement that the most trifling promise, direct or implied, made under such circumstances, should, if possible, be carried out to the letter. […] Suspicion cannot be overcome by being fed upon untruth itself, and suspicion is the condition of most unbalanced minds«.[5] Dette bør jævnligt ihukommes af plejepersonale på døgnafsnit, for det er jo derfor, at så mange patienter bliver så trætte af den der »Jeg vender tilbage til dig lige om 5 minutter«, hvis vedkommende så ikke også dukker op. Og dét kan så starte alskens ballade. Og Beers fortsætter: »It should never be taken for granted that a perverted mind cannot detect a perverted moral act. To gain the shattered confidence of suspicious insane persons, their treatment should be consistently honest and kind«.[6]

Nå, men fordi at én af sygeplejerskerne fra hospitalet også er der, tror Clifford stadig, at han er under politiovervågning af bl.a. denne sygeplejerske. Hans næste klart logiske trin er at mistænke også broderen for slet ikke at være en bror, men en ond dobbeltgænger eller detektiv, som så blot spiller hans bror. Og hvis broderen er dét, så må/kan det også gælde for alle andre familiemedlemmer, venner og bekendte, og Clifford træffer i den forbindelse den mest logiske og naturlige konsekvens heraf, nemlig aldrig nogensinde at ville tale til nogen af dem igen. I de næste to år lever han uden at tale til nogen. Efter en måned hjemme er hans fysiske tilstand bedret en smule, mens hans psykiske er kun blevet værre, og familien indlægger ham derfor på et privat sanatorium. Man forklarer ham ærligt og oprigtigt, hvorfor han skal flyttes, men han tror selvfølgelig ikke på dem og tror snarere, at han skal køres af sted for at blive henrettet. Da han kommer til hospitalet, skal han skrive under på, at han er frivilligt indlagt og vil adlyde hospitalets regler og sanktioner. Det er naturligvis problematisk, fordi han på ingen måde har været i stand til at tage vare på sig selv, men hvad kunne han ellers have gjort? Broderen Sam er samtidig lige død af sin epilepsi i en hospitalsseng andetsteds, så familien – og det vil sige broderen George, der indsættes som Cliffords værge – må som sagt lade Clifford indlægge på en privat sanatorium, hvor han til sine indre pinsler nu kan tilføjes også reelle pinsler udefra. At familien valgte et dyrt privat sanatorium frem for et offentligt kan skyldes, at de havde håbet på en hurtig recovery, og

[4] Op. cit., s. 29.
[5] Op. cit., s. 28.
[6] ibid.

at Cliffords tilstand kunne holdes hemmelig for omverdenen. Hans gavmilde onkel Samuel Merwin hjalp til med betalingen, men døde før Clifford kunne få sagt tak, og Clifford endte med at dedikere sin verdensberømte selvbiografi til sin onkels minde.

På privathospitalet Stamford Hall får Clifford to plejere; én til om dagen og én til natten. De har fungeret som faste vagter gør i dag, men med udvidede beføjelser. Da Clifford stadig ikke kunne gå, havde de bl.a. til opgave at holde ham fra at forsøge. Da han efter en månedstid er blevet stærkere, og benene er blevet bedre, har han kun én vagt, som så sover i rummet sammen med ham, hvilket også har været det billigste for familien. Det betyder dog så, at han om natten må fikseres med en muffe for at forhindre ham i at rejse sig og forsøge selvmord igen. En muffe på en psykiatrisk anstalt dengang var ligesom en muffe mod vinterkulden, men med den forskel, at den samtidig fastspændte patientens hænder inde i sig. Desværre forklares bevæggrundene for muffen ikke direkte for Clifford, så i månedsvis forstår han ikke, hvorfor han skal have den på, og han beskriver det som det mest ydmygende i sit liv. Herefter bruger de også muffen på ham som straf, når han ikke vil spise de små piller med sukkerglasering. Efter et par måneder begynder hans plejer at intervenere over for hospitalsledelsen og ender med at sige op i indignation. Han overtaler da Cliffords familie til at lade Clifford udskrive til hans pleje i sit private hjem. Det er i marts 1901. Clifford bor hos plejeren i tre måneder og oplever nogen bedring, men arrangementet holder ikke i længden, og i stedet vil man have ham indlagt igen. Plejeren forsøger at forhindre det, men Cliffords tilstand er ikke i stand til at overbevise nogen om det modsatte, så den 11. juni 1901 – hvilket vil sige omtrent et år efter sit selvmordsforsøg – bliver Clifford Beers igen tvangsindlagt, men stadigvæk på et privathospital ved navn The Hartford Retreat. Det har tidligere havde været banebrydende inden for den humane 'moral treatment', men nu er det ligesom alle andre steder sunket temmelig meget i standard. Til at begynde med er Clifford glad for stedet og sit ophold dér, og han har det udmærket. Rutinen gør ham godt i starten, men efterhånden begynder den at kede ham. Han kan gå ture i parken og sidde under træerne, men det er ikke tilstrækkeligt. Han begynder at læse igen, men de 50 år gamle tidsskrifter er ikke nok, så han begynder at stjæle bøger fra en medpatient, som har fået lov til at have sine egne bøger. Fordi han stadig tror, at han med det samme vil blive sendt i retten og dernæst til skafottet, så snart han er klar til det, modvirker han

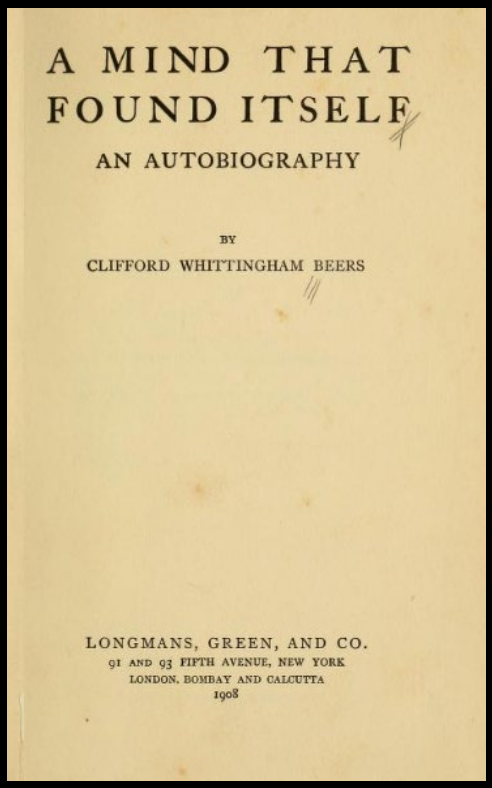
A MIND THAT FOUND ITSELF

AN AUTOBIOGRAPHY

BY

CLIFFORD WHITTINGHAM BEERS

LONGMANS, GREEN, AND CO.
91 AND 93 FIFTH AVENUE, NEW YORK
LONDON, BOMBAY AND CALCUTTA
1908

Clifford Whittingham Beers' selvbiografi A Mind that Found Itself fra 1908. *Du kan klikke på billedet og læse den gratis på archive.org, hvor den er i public domain.*

sin egen bedring. Idet han er så ung, og fordi personalet gør, hvad de kan, kan den fysiske bedring ikke undgå at indtræffe, men han er stadig paranoid og vrangforestillet, og han taler stadigvæk ikke. Hver gang den alarm ringer, som fortæller plejerne, at de skal indfinde sig på kontoret, tror Clifford, at den betyder, at han nu skal føres bort. Dermed begynder hans tanker om selvmord også at blive mere konkrete, eftersom han frem for at blive slået ihjel foran familie, venner og Yale-brødre hellere vil tage sig selv af dage og dermed berøve de andre deres sejr. Så han prøver at låne et medicinsk atlas af en læge, men forhindres. Han prøver at få fat i knive fra spisesalen, men forhindres. Da han en dag ser en syl ligge glemt i græsset, tror han, at den er blevet plantet der med vilje, og han samler den derfor ikke op, hvad han ellers ville have gjort, og han takker således også sine paranoide vrangforestillinger for at være i live i dag.

Efter et års tid på Hartford sker så dét, at Clifford inspireres til at interagere mere med medpatienterne. Det betyder igen, at han begynder at blive mere udadvendt, og at han tilmed får en ven blandt patienterne, som har mere udgang end ham selv. Han får denne mand til at være sin egen privatdetektiv, der så på sin udgang kan undersøge, om Cliffords forestillinger om sin familie er rette eller på vrangen. Gennem sin medpatient blødgøres Cliffords paranoide forestillinger, så da broderen George en dag kommer på besøg, betragter Clifford ham selvfølgelig stadig som en dobbeltgænger, men er i alligevel i tvivl. Besøget gør, at han efterfølgende skriver et brev til sin bror og får medpatienten til at sende det. Og vi trykker her det brev i sin helhed, fordi det er så fantastisk karakteristisk. Og det er ikke så meget idéerne og mistroen om dobbeltgængeren i det, som det er hele dets tone og holdning. Brevet[7] lød:

August 29, 1902.

Dear George:

On last Wednesday morning a person who claimed to be George M. Beers of New Haven, Ct., clerk in the Director's Office of the Sheffield Scientific School and a brother of mine, called to see me.

Perhaps what he said was true, but after the events of the last two years I find myself inclined to doubt the truth of everything that is told me. He said that he would come and see me again sometime next week, and I am sending you this letter in order that you may bring it with you as a passport, provided you *are* the one who was here on Wednesday.

If you did not call as stated please say nothing about this letter to anyone, and when your double arrives, I'll tell him what I think of him. Would send other messages, but while things seem as they do at present it is impossible. Have had some one else address envelope for fear letter might be held up on the way.

Yours,

Clifford W. B.

[7] Op. cit., s. 76f.

George modtager brevet dagen efter, det er blevet sendt, og han kommer så på besøg den samme dag. Og han har brevet med. Da Clifford får øje på det i broderens hånd, vender han mirakuløst og øjeblikkeligt tilbage til rationaliteten. Med ét indser han, hvad som er sket i de sidste to år, og hvad det har været. Det er recovery på ét sekund, og det var heldigt, for desillusionen, hvis dét ikke var sket, mener Clifford selv ville have slået ham ihjel. Men nu kommer han altså tilbage. Hans »mind had found itself,« som han kalder det og sin selvbiografi. Det var den 30. august 1902. Men faktisk er det ikke hele sandheden. For hans sind har nu ikke kun fundet sig selv, men også noget andet, som ikke har været der før, og som måske heller ikke hører til i det. For ikke nok med at han kan huske alt fra de 798 dages sygdomsforløb. Han kan nu også huske ting fra sin barndom og ungdom, som han ellers ikke havde haft nogen erindring om. Han finder sig pludselig i stand til at kunne og gøre ting, som han aldrig havde troet, at han skulle kunne eller gøre. Men han skriver om oplevelsen: »No man can be born again, but I believe I came as near it as ever a man did. To leave behind what was in reality a Hell, and, in less than one second, have this good green earth revealed in more glory than most men ever see it in, was a compensating privilege which makes me feel that my suffering was distinctly worth while«.[8]

Så hvis man tror, at dette betyder enden på Cliffords lidelser, tager man fejl. For efter ikke at have talt i to år, begynder han nu også at tale igen. I starten er det svært, men med øvelsen går det nemmere, og snart begynder han at tale og tale og tale. Overblussende af glæde over indsigten i sit eget vanvid bevæger han sig nu ind i en overopstemt tilstand. Fra at have været depressiv og paranoid i to år bliver han nu desværre manisk. I flere uger sover han ikke mere end to eller tre timer hver nat. I stedet begynder han at deltage i gudstjenesten og ser i verden diverse beskeder og tegn fra Himlen direkte til ham selv. Han indser, at han vil vie resten af sit liv til at arbejde for og hjælpe de såkaldt svært psykisk syge mennesker, som ingen andre hjælper, og det er jo også en banebrydende idé, men han begynder så også at skrive og skrive og skrive. Meterlange breve og dokumenter. Han begynder at undersøge hospitalets forhold og vil tage kontrol over den afdeling, han er indlagt på. Han udsteder ordrer og kommanderer personalet til at gøre deres arbejde, som han selv synes, det skal gøres. Men patientens pludselige omvending fra passiv underdanighed til militant reformator er for meget for personalet. Så længe han blot var rolig og paranoid og ikke talte, blev han behandlet relativt godt og af og til også med omsorg. Men idet hans fornuft nu er vendt tilbage (og så eksploderet igen), og han er begyndt at tale – og dermed også svare personalet igen – bliver han ikke længere behandlet med venlighed. Han begynder at lave en detaljeret undersøgelse af institutionen og dens forhold, og af samme grund længes han også efter at blive overflyttet til afdelingen for de voldelige, så han kan få et førstehåndskendskab til, hvordan den er. Da han begynder at true lægen, lykkes det ham at blive overflyttet dertil. Det sker den 13. september 1902. Han er der kun et par uger, hvor han godt nok får smadret et par ting, men han bliver altså ret hurtigt sendt tilbage til sin gamle afdeling. Her generer plejernes dorskhed ham dog så meget, at han bevidst og hele tiden provokerer dem, og

[8] Op. cit., s. 81.

efter at have provokeret og truet personalet så meget og ikke mindst leet af deres mangel på intellekt og almindelig pli, bliver han den 18. oktober 1902 igen overflyttet til afdelingen for voldelige indsatte, og nu har man mistet tålmodigheden med ham. Han puttes i en isolationscelle, som er et lille nøgent rum med kun en stålbriks. Alle materialer tages fra ham, så han ikke har mulighed for at stimulere sin overophedede hjerne og komme af med dens energi gennem skrivning og tegning. Da man har overset en blyantsstump, skriver han på de bare vægge. Da det lykkes ham at smadre cellelampen med sin sko, kommer de med spændetrøjen. De binder den så stramt på ham, at han dårligt kan trække vejret, og hans arme og fingre skævvrides i så høj en grad, at han sammenligner det med tortur. Han ligger i spændetrøjen i 15 timer, hvorunder han når at blive hysterisk og skrigende af smerte. Han bønfalder plejerne om at løsne den, men de finder nydelse i at lade være. De næste tre uger i træk får han spændetrøjen på hver nat i en gummicelle og engang imellem også om dagen. Det værste ved gummicellen, siger han, er den manglende ventilation, der gør urenheden med ekskrementer endnu værre end ellers, og det er i denne forbindelse, at han noterer sig, at hvis patienternes forslag til forbedringer af forholdene blev efterfulgt, ville alle sindssygehospitaler snart blive mønsterinstitutioner. Men det er de altså endnu ikke blevet, så de tvangsmader ham med medicin. De tilbageholder hans breve, og de lader ikke hans bror og værge besøge ham. De udsætter ham for stump vold og begraver hans mange klager i den sædvanlige bunke, og alle disse forurettelser er naturligvis blot med til at gøre ham endnu mere sur og trodsig. Alle forurettelserne betragter han ikke blot onde, hævngerrige og uetiske, men også som traumatiserende, og han bliver indædt modstander af fiksering.

Da George hører om, hvad hans lillebror gennemlever på privathospitalet, får han ham overført til et statshospital i Connecticut, hvilket også er billigere, og der er en smuk udsigt over floden og dalene.[9] Det sker den 8. november 1902. De første tre uger går det godt. Clifford bliver venligt behandlet, og han får redskaber, så han igen kan skrive og tegne. Han er stadig optaget af sin mission om at reformere behandlingen af de psykisk syge, så han ønsker også stadig at undersøge alle forhold, og han må opleve, hvordan patienter bliver behandlet på statsafdelingerne for de voldelige. At han mangler spænding og drama og noget at lave, og at familien ikke vil tage ham hjem til Thanksgiving bliver hans undskyldning til at barrikadere sig på sin stue og slå ét af personalerne, da de endelig trænger ind til ham. Og så bliver han også overført til afdelingen for de voldelige eller udadreagerende, som vi kalder dem i dag. Han bliver smidt i en isolationscelle i tyrebåsen, hvor de værste manikere kan rave og skrige, som deres hjerter lyster, og larmen er derfor ekstrem. De hans tøj fra ham, selvom cellen er uopvarmet, og det er vinter. Der er ingen møbler, så han må sove på stengulvet, og så er der jo ingen rigtig ventilation, så stanken af ekskrementer er til at begynde med ulidelig, men man vænner sig til den. Og her får Clifford så at se alt det, han ville. Patienterne, som er både fysisk og psykisk hjælpeløse over for overmagten, bliver tæsket, kvalt, nedgjort og ladt alene, og nogle af dem bliver på denne måde myrdet. Patienterne får besked på at opføre sig gentlemen, men det er jo

[9] Op. cit., s. 143.

svært uden tøj i kulden, og når man får bank og udsultes og må være foruden fornuftigt selskab. Da Clifford efter nogle uger selv falder lidt til ro, straffes han for at forsvare sine medpatienter. Hen under jul kommer han ud af isolationen får sit tøj og sine skriveredskaber tilbage, og i marts 1903 overføres han igen til en roligere afdeling. Han skriver han med det samme et brev til guvernøren fyldt med anklagerne om overgreb, og dette brev tager guvernøren alvorligt. Han iværksætter ikke nogen formel undersøgelse af dets påstande, men det har den konsekvens, at hospitalet, hvor Beers er anbragt, får nys om hans relation til guvernøren og bliver bange. Straks efter fyres også en række af de mest brutale plejere, men uden at det dog omtales som en konsekvens af brevet. Udeblivelsen af den formelle undersøgelse får Beers til at indse, at han ikke vil kunne reformere noget som helst, før han får sin frihed og rationalitet tilbage. Han begynder derfor at opføre sig eksemplarisk, og gennem april, maj og juni får han flere og flere privilegier og friheder tilbage, og i juli får han »udgang uden følge«. I løbet af sommeren får han ofte besøg af familie og venner, og han får også lov til at besøge sin familie og overnatte. 3 år og næsten 3 måneder efter sit selvmordsforsøg bliver han udskrevet i en »nogenlunde tilfredsstillende recovery«. Det er den 10. september 1903. Og nu begynder hans arbejde så.

Den første måned bliver han hjemme og får ofte besøg af gamle venner og bekendte. Ingen af dem nævner noget om hans treårige sygdom, før han selv bringer det på banen i samtale, og Beers har oplevelsen af, at det helt klart er hans insisteren på ikke at tabubelægge sin fortid og gemme den væk, men at tale om den ærligt og oprigtigt, imens han samtidig ser frem mod en lysere fremtid, der gør, at han bevarer sin sindsro og ligevægt og vinder sin omgangskreds tilbage. Og dengang var psykisk sygdom altså noget mere tabubelagt, end det er i dag. Selvfølgelig er det næsten umuligt for ham at finde arbejde med ansvar, for, som han selv siger, findes der i menneskene en iboende frygt for sindssygdom, der gør, at man mistror enhver, som har været det. Men måske, siger han også, forstærkes denne mistillid til den tidligere sindssyge af den mistillid, som den tidligere sindssyg også har til sig selv. Hans råd til de, som overlever sammenbrud og indespærring er, at de efterfølgende betragter deres fravær fra livet som forårsaget af noget, der ikke har med sindssygdom at gøre, for det har i hvert fald virket for ham. I slutningen af oktober 1903 tager han til New York. Han overvejer at studere kunst, men hans glæde ved handel og entrepreneurship vender tilbage og får overtaget, og han bliver genansat ved det firma, hvor han også arbejdede seks år tidligere, og det hænger måske sammen med, at chefen dér også har oplevet psykiske problemer. Jobbet består i at rejse rundt i landet og sælge byggekontrakter til især banker og investeringsfirmaer, og Clifford er god til det, men han kan heller ikke glemme sin plan om at revolutionere synet på og behandlingen af de psykisk syge.

I november 1904 oplever han et mindre tilbagefald til overopstemthed og storhedsvisioner. Det er på dette tidspunkt, at han læser Victor Hugos *Les misérables* og ikke blot røres dybt af forfatterens bøn for den lidende menneskehed, men også får den tanke, at han selv vil skrive en bog, som vækker sympati for de lidende hos så mange mennesker, som Victor Hugos bog også gjorde. Han besøger de to hospitaler, hvor han har været indlagt og forelægger sine planer for hospitalsledelsen, ligesom han også gør det over for præsidenten af Yale

Universitetet. De råder ham alle til ikke at gå videre med hans idéer, for de fornemmer nok, at han i sin tale om med det samme at kontakte USAs præsident er lidt overlødig. Den første januar 1905 begynder han at skrive, men familien fornemmer nok, at den er gal igen. Og så får hans bror ham overtalt til at lade sig indlægge frivilligt, som det morsomt nok stadigvæk hedder, når det ellers ville være sket med tvang. Det bliver på det private hospital, hvor han i sin tid gik fra at være deprimeret til manisk. Fordi han får hospitalet til at indvillige i at give ham individuel behandling, så de efterkommer hans ønsker, formår han at få det bedste ud af situationen. Han ved, at han må observere sig selv og noterer alle sine tanker og gøremål ned i en dagbog. Han koncentrerer ALT SIT FOKUS på at skrive, og han skriver til hans fingerspidser og derefter hele hånden blive følelsesløs af at holde på pennen. Det er sådan, man skal gøre det, hvis man kan. I jo højere grad man behandler den syge som et normalt menneske, i jo højere grad vil han eller hun også bevise at være et. I jo højere grad man som tilbageholdt patient stadigvæk har noget at sige, i jo højere grad vil man også indse og leve op til sine forpligtelser. »[W]hether an elated patient shall become a madman – and potential enemy – or a fairly obedient and interesting friend depends in the majority of cases, upon the capacity and attitude of the persons in charge of him.«[10] Som han skriver.

I februar 1905 bliver han udskrevet og genoptager sit arbejde med at lukke kontrakter med bankfolk, imens han fortsat øver sig på at skrive ved at forfatte kompositioner til venner og fortælle sin historie til alle, som på hans rejser vækker hans tillid. I slutningen af august 1906 påbegynder han sin selvbiografi. Han går op på en stenografiskole og dikterer sin historie til en stenograf. Fordi han dikterer den, bliver den springende og fuld af digressioner, men på denne måde får han nedskrevet en masse materiale, som han så kan pudse på bagefter. Han er undervejs urolig for, om han igen skal blive for opstemt, men beslutter sig for at tage chancen, og efter fem uger er det første skriv færdigt. I oktober tager han en måned fri for at gøre det til et læsbart manuskript hos sine forældre i New Haven i det selv samme værelse på tredje sal, som han i juni år 1900 var sprunget ud af vinduet fra. Herefter sender han manus til William James.

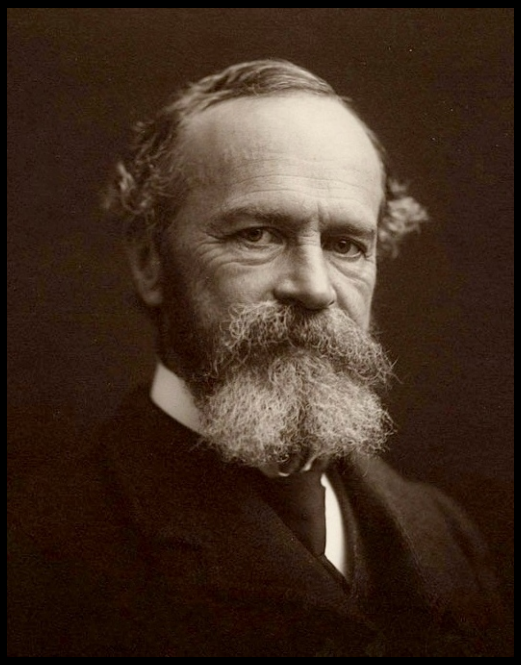

William James i 1903. In public domain.

William James, som også blev omtalt i *MMANYT* #46, s. 10n. i forbindelse med Anton Boisen, var på dét tidspunkt professor i psykologi og filosofi ved Harvard og én af sin tids største åndsskikkelser, efter han i 1902 havde reformeret

[10] Op. cit., s. 280.

også religionsvidenskaben med sin *The Varieties of Religious Experience*. Samtidig var det velkendt, at James selv havde været i psykisk krise og »sjælesyg«, indtil han blev tredive. Han havde nemlig skrevet om det i sin verdenskendte læreborg, *The Principles of Psychology* (1890), hvis sidste del om den menneskelige vilje var skrevet oven på og i forlængelse af hans egne erfaringer. James var meget begejstret for manuskriptet og mente ikke, at en sådan beretning med dét indhold nogensinde før var blevet skrevet, og han frarådede Clifford at skrive det igennem igen. Clifford får dog alligevel manuskriptet gennemlæst af en ven, der hjælper ham med at gøre det mere læsbart og direkte. Hernæst kontakter han Adolf Meyer, som blev den første ledende overlæge i psykiatri ved Johns Hopkins Medical School og senere præsident for The American Psychiatric Association. Meyer var også imponeret over bogen og hjalp tilsvarende med at rette de passager i den, som enten var for kritiske imod genkendelige læger og lægestanden, eller som var blevet til under for megen vanvid og derfor ikke kunne være helt sande. Og så er bogen klar til tryk. William James, som man ikke siger nej til, skriver en introduktion af Clifford til det ærværdige forlag Longmans, Green and Co, og så udkommer hans selvbiografi i 1907 i USA og i 1908 i England. Den bliver en øjeblikkelig succes, og alle snakker om den. Selvom f.eks. også Spencer Perceval i 1838 havde udgivet en hård bog om sine indlæggelser (jf. *MMANYT* #44), så har man aldrig før læst en beretning som Cliffords. Dels fordi det er en god historie, som er fremragende fortalt, og dels fordi den indeholder nogle fantastiske beskrivelser af psykotisk oplevelse og samtidig en klinisk opmærksomhed og videnskabelig sans for detaljen. Og tonen i den er harm, og det gør den påtrængende. Akkurat som de, der senere overlevede KZ-lejrene og oplevede et moralsk imperativ i dem selv til at bære vidnesbyrd om det, da skriver Beers ikke sin bog for blot at skrive en bog. Han skriver den, fordi han føler det som sin pligt at vidne for de, der ikke kan tale for dem selv. Og akkurat som overleverne spørger han: »For what purpose was my life spared?«[11] Og hans svar bliver som disses: For at kunne vidne. Og det er netop dette: At bogen også er vidnesbyrd, som gør, at det skrevne har den kraft i sig, som det har. Så hans bog bliver læst af både læg som lærd, af patienter, pårørende, personaler, politikere og af pressen. Den gjorde et dybt indtryk på sine læsere og gjorde dem indignerede. Den blev oversat til flere andre sprog end engelsk, og den er blevet ved med at udkomme i store oplag, ligesom den udkommer den dag i dag. Nå ja, og så husker I måske nok, at vi sagde (jf. *MMANYT* #46), at også Anton Boisen var inspireret af Beers' bog, uden Boisen dog selv nævner dette. Men som MMAs HAS også skrev om Boisen, hævdede denne flittigt, at psykiatrien skulle betragte og læse enhver patient som »a human document«, og den første linje i Beers' bog lyder netop: »This story is derived from as human a document as ever existed«.[12] Er det grund nok til at påvise en inspiration? Måske ikke, så her nøjes vi med at antyde den. Det var et kendt begreb på den tid.

Men dette – at han gennemlevede alt dette, men rejste sig fra det og skrev den bog – er ikke engang det vildeste ved denne historie om den utrolige Clifford Beers. Det vildeste er, hvad der skete umiddelbart bagefter, og som også er grunden til, at *A Mind that Found Itself* er blevet

[11] Op. cit., s. 1.
[12] ibid.

sammenlignet både med Thomas Paine's *Common Sense* (1776), der hjalp den amerikanske uafhængighed på vej, og med Harriet Beecher Stowe's *Uncle Tom's Cabin* (1852), der hjalp afskaffelsen af det amerikanske slaveri på vej. For ligesom disse to bøger afstedkom også Beers' selvbiografi en dybtgående social reform. Og ud over den opmærksomhed bogen fik, skyldtes det især, at Clifford i 1908 brugte den som springbræt til – sammen med William James, Adolf Meyer og Thomas R. Lounsbury, som i 35 år var professor i engelsk sprog og litteratur ved Yale University – at grundlægge The Connecticut Society for Mental Hygiene. Også mange, mange andre ledende figurer blev medlemmer eller værger for selskabet. Det var Meyer, som fandt på navnet. Og dette selskab, som Beers allerede havde optegnet konturerne af i sin selvbiografi (skrevet i en overopstemt tilstand), skulle være en organisation, som bedrev såkaldt »advocacy« i forhold til de såkaldt svært psykisk syge mennesker. Organisationen skulle operere på både lokale og internationale niveauer, og den skulle kæmpe for at uddanne verden om recovery, og at man kan »komme sig over« eller »rejse sig fra« også såkaldt svær psykisk sygdom, akkurat som Beers selv havde gjort det. Herudover ville den forbedre forholdene for indlagte patienter, og den ville også forebygge psykisk sygdom, tilbagefald og indlæggelser i civilbefolkningen som sådan. Selvklart skulle den være en ven af både patienterne og af dem, der tager sig af patienterne, for hvis en forandring ikke er god for den ene part, er den heller ikke god for den anden. Men ellers var hele setup'et omkring denne organisation jo den største udfordring, for der fandtes ingen tidligere eksempler, de kunne modellere sig over. Og det var rigtig svært at finde velvillige mæcener. Selv med så store personligheder involveret, var der altid pengeproblemer. The Connecticut Society for Mental Hygiene begyndte at udarbejde en model for hvordan man på enkeltstatsniveau afstedkom reform. Enkeltstaternes medlemsselskaber skulle stå for

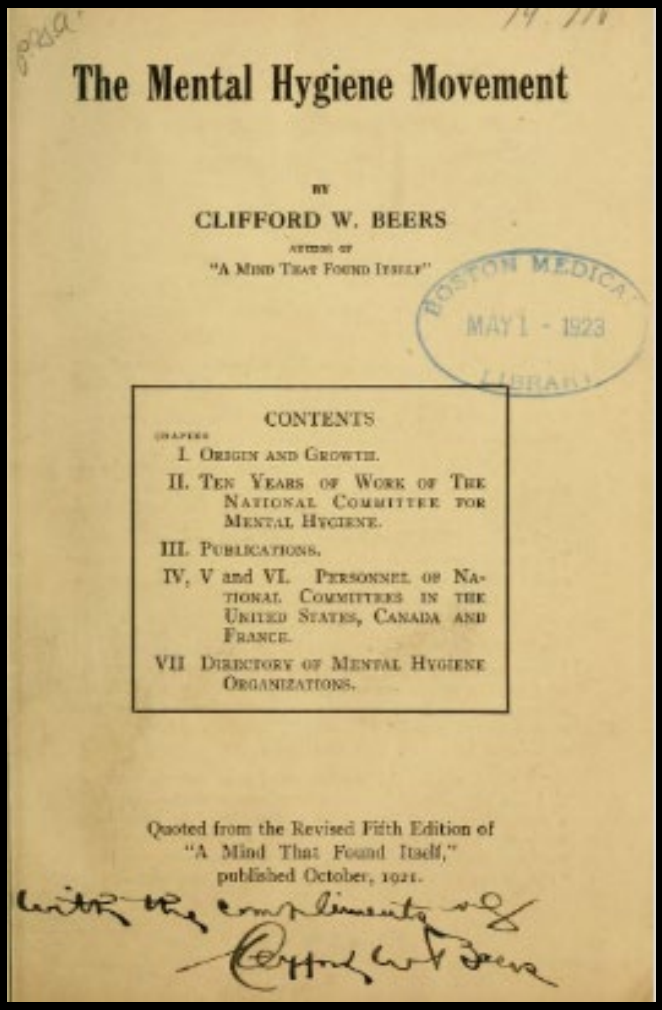

The Mental Hygiene Movement

BY

CLIFFORD W. BEERS

AUTHOR OF

"A MIND THAT FOUND ITSELF"

BOSTON MEDICAL LIBRARY MAY 1 - 1923

CONTENTS

CHAPTER

I. ORIGIN AND GROWTH.

II. TEN YEARS OF WORK OF THE NATIONAL COMMITTEE FOR MENTAL HYGIENE.

III. PUBLICATIONS.

IV, V and VI. PERSONNEL OF NATIONAL COMMITTEES IN THE UNITED STATES, CANADA AND FRANCE.

VII DIRECTORY OF MENTAL HYGIENE ORGANIZATIONS.

Quoted from the Revised Fifth Edition of "A Mind That Found Itself," published October, 1921.

Clifford W. Beers' egen optegnelse over starten på The Mental Hygiene Movement fra 1921, som også blev inkorporeret i senere udgaver af hans A Mind that Found Itself. *Du kan læse hele bogen gratis på archive.org ved at klikke på billedet herover.*

vækkelse og funding i deres lokalområde og implementere kampagnen i samarbejde med de eksisterende hospitaler og lægeuddannelser. Året efter i 1909 udvidede selskabet sig og tog navneændring til the National Committee for Mental Hygiene, som så udbredte planen til hele U.S.A. Der var masser af forviklinger. Folk blev uvenner over både de strategiske og symbolske aspekter. Adolf Meyer trak sig, og William James døde i 1910. Samtidig havde Cliffords bror, George fået psykiske problemer, og hans lillebror, Carl, havde udviklet kataton skizofreni og var blevet indlagt. I 1912 giftede Clifford Beers sig med Clara Louise Jepson, som han havde lært at kendt gennem sit arbejde. Fordi de var bange for den såkaldte psykiske sygdoms arvelighed – og måske med god grund med tanke på Cliffords søskende – bestemte parret sig for ikke at få børn.[13] Året efter, i 1913, grundlagdes The Clifford Beers Clinic i New Haven, og det var den første ambulante klinik i U.S.A., og den eksisterer stadig og er vokset siden. Efterfølgende er der selvsagt kommet mange flere ambulante klinikker – ikke blot i U.S.A., men i alle i lande verden.

Så det gik jo alt sammen alligevel. Yale gjorde Beers til æresdoktor, og i anledning af 25. års jubilæet i 1933 blev han præsenteret for et hyldestskrift, hvori hundrede af ledende figurer inden for mental sundhed havde skrevet til ham. Tvangen og afstraffelserne var omtrent blevet afskaffet på hospitalerne, og de nye insulin- og ECT-behandlinger sørgede samtidig for, at der kom langt flere recoverede patienter, som også var interesserede i at kæmpe for deres sag. I 1950 gik The International Committee for Mental Hygiene sammen med The Mental Health Foundation and the Psychiatric Foundation og tog navneforandring til the National Mental Health Association, som endnu senere i 2006 igen blev omdøbt til Mental Health America. Det er denne organisation, som i dag er den største interesseorganisation for mental sundhed i USA, der ved sin ambition om at forebygge såkaldt psykisk sygdom i civilbefolkningen var (med)ansvarlige for den såkaldte de-institutionalisering, der især efter Anden Verdenskrig flyttede patienterne ud fra de store asyler til levede liv i civilsamfundet og dén ambulante behandling, som de også selv var foregangsmænd for. Det bliver ofte glemt, eller også ved folk det bare ikke. Og så har Beers også fået nedlagt en mindeplade på The Extra Mile — Points of Light Volunteer Pathway, som er en del af fortovet i midten af Washington D.C., som hylder de personer, der gik de ekstra meter og gav noget mere end normalt af dem selv for det fælles bedste.

I slutningen af 1930'erne blev det sværere for at The National Committee at trække penge ind, og der var interne problemer blandt de bærende medlemmer. Selvom Beers nu var godt over 60 år, påtog han sig det enorme arbejde med at holde foretagendet levende, og det tog på ham. Han begyndte igen at blive paranoid og deprimeret på grænsen til det katatone, ligesom han havde været, da han i sit tid sprang ud af vinduet og efterfølgende blev indlagt. I sommeren 1939 bliver han indlagt igen. Hans hustru og kollegerne fra the National Committee er dobbeltgængere, bilder han sig ind, og snart skal han selv straffes for frygtelige forbrydelser. Og så begynder han at besvime af og til. Det er under et besvimelsesanfald, at han falder og slår hovedet og får

[13] Vicary, E.Z.: "Clifford Whittington Beers," *American National Biography, vol. 2* (New York, NY: Oxford University Press, 1999), 475f.

kramper i sin arm. Han udvikler lungebetændelse og dør et par dage efter som 67-årig den 9. juli 1943, og han dør som en knækket mand. Dels på grund af sine vrangforestillinger, men også fordi at trods de store ting han fik gjort, var problemerne omkring såkaldt psykisk sygdom ikke løst endnu, ligesom de stadigvæk ikke er. Dertil er hele sagen for kompleks, og der er for mange modstridende interesser både internt i forhold til tilstandene, deres behandling og de berørte mennesker og eksternt i forhold til det samfund, som de vokser i, til at de måske bliver det.

Men i de sidste dele af sin bog øser den utrolige Clifford Beers gavmildt af sine egne erfaringer og indsigter, og de er nok eviggyldige. Alle som tror, at de ting, man i dag fremfører om recovery, nedbringelse af tvang, individualiseret pleje og så videre, er fænomener, som hører vores tid til, må tro om. De er nu i hvert fald over 110 år gamle, og MMAs HAS vil blive ved med at fremføre dette, indtil diverse forskeres slet skjulte stolthed over at have »opfundet« dem her i vores tid er manet i jorden. Der er heller ikke på denne front noget nyt under solen. »[C]hances of recovery never cease to exist,« skriver Beers f.eks. og fortsætter: »Apparently hopeless cases which recover after ten, fifteen, or twenty years of absolute insanity are by no means rare, as can be proved by a study of hospital records«.[14] Og han skriver:

> The manifestations of insanity vary with the original temperaments of those afflicted. Collective treatment is now the rule; but not until individual treatment prevails will the ratio of recoveries begin to move toward that inspiring figure which due progress in the care of the insane must eventually show. For the moment each patient receives the care which is his rightful portion, all abuses complained of will be doomed. Such care will kill cruelty at its source.[15]

Men det mest fundamentale behov, skriver han, »is the need of a changed spiritual attitude towards the insane. They are still human: they love and hate, and have a sense of humor. The worst are usually responsive to kindness. In not a few cases their gratitude is livelier than that of normal men and women.«[16] Og han skriver: »An insane person should be treated as sane in all the ways that are possible. It is a mistaken delicacy of feeling which impels doctors and others in charge to avoid any direct reference to a patient's insanity in the presence of the patient himself«.[17] »Physicians throughout the country engaged in work among the insane may profitably take this observation to heart, - and »heart« I use advisedly, for it is the quality of heart rather than the quantity of mind that cures or makes happy the insane«.[18] Og så er der også dette gode råd til de pårørende, som han kalder Den gyldne Regel, der aldrig er blevet overgået: »Go to see them, with as much of the light of sanity as you possess; treat them sanely, write them sane letters; keep them informed about the home-circle; let not your devotion flag, nor accept any repulse. There is a sure reward – sometime – somewhere«.[19]

[14] Op. cit., s. 248 n1.
[15] Op. cit., s. 247.
[16] Op. cit., s. 250.
[17] Op. cit., s. 43.
[18] Op. cit., s. 91.
[19] Op. cit., s. 58.

Til en paneldebat spurgte en læge engang formanden for MMAs bestyrelse: »Hvorfor skal vi overhovedet have professionelle patienter [ansat] i psykiatrien?« Standarten for ridderlighed og høflighed forbyder MMAs Historisk-Akademiske Selskab at gengive formandens flabede svar her, som måske ikke var helt dumt, men derfor også desto mere uelegant og uklart. Bedre havde det været at fortælle den læge om Clifford Beers, og at hele den moderne psykiatri med deinstitutionalisering, ambulant psykiatri og recovery, som også den læge jo selv repræsenterede og tjente, faktisk blev udtænkt og grundlagt af en patient. Og at lægens spørgsmål ved den paneldebat vel derfor også var overflødigt. Men det betyder så også, at også alle recoverymentorerne og peer-arbejderne bør blive lidt ydmyge i forhold til deres egen indsats, for de har en tung arv at løfte.

Og her ville MMAs HAS så egentlig have afsluttet sin fortælling om Clifford Beers, hvis ikke det havde været for forsinkelsen af *MMANYT* på grund af de føromtalte tekniske vanskeligheder. For denne forsinkelse medførte nemlig, at HASset nåede at få øje på nedenstående opslag i Facebook-gruppen »Dialog om psykiatrisk sygepleje«. Mon ikke den utrolige Clifford Beers' utrolige historie også kunne være interessant i forhold til dette oplæg om selektiv mutisme? Det er i hvert fald et spændende emne. Og hermed takker MMAs HAS af for denne gang. Vi håber, I har haft en dejlig sommer alle sammen.

MMANYT

Maskine Maskine Amager

Nr. 50, uge 28-31 2021
(S03xE08)

Søren Dixen (red.)
dixen@MMAmager.dk

INDHOLD

DET HALVTREDSINDSTYVENDE *MMANYT* 1
SÅ' DER ROAD MOVIE 2
TALEN FRA MUSHOLM ER FRIGIVET 3
MARIANNs LOPPEMARKED 3
NY MINDSTEMASKINIST: SOLDAT LOUISE HOLM HAR FØDT EN SØN 4
MMAs SOMMERFEST 4
MMANYT PRÆSENTERER: MØLLER 5
PANEGYRISK OMTALE AF KASPER OG TIMM 6
LUFTSKIB OVER SKT. ELISABETH 7
SIGNE STOPPER 7
BREAKING: WE'RE HIRING! 7

INFO & KONTAKT

Søren Dixen og Nikolaj Brie Petersen har oprettet Maskine Maskine Amager (MMA), som er de såkaldt svært psykisk syge maskinisters egen recoverycentral i regi af civilsamfundet på Amager. MMA baserer sig på hjælpsomhed og er organiseret som en almennyttig fond. Vi bor og samarbejder med Psykiatrisk Center Amager og Københavns Kommune på det gamle Skt. Elisabeth hospital, Hans Bogbinders Allé 3, opgang 1, 2. th., 2300 København S. *MMANYT* er et nyhedsbrev for MMA, og det var bestyrelsesmedlem Marianne Haahr Lunds gode idé. Det udkommer ca. hver anden fredag pr. mail og på LinkedIn. *MMANYT*s logo er kreeret af næstformand og strategisk konsulent Albert Konstantin Felix Alexander Barrit Tingsted-Jensen. Hvis du vil afmelde dit abonnement på *MMANYT*, så skriv »nej tak« til redaktionen. MMA er åben mandag og tirsdag 9-19 samt onsdag og torsdag 9-16. Se www.MMAmager.dk for info. Visitation til gruppe- og holdting samt besøg sker gennem Marie på *weber@MMAmager.dk* eller 2157 6731. Visitation til rengøring, egne projekter osv. sker gennem Søren på *dixen@MMAmager.dk* eller 2025 9869.

DET HALVTREDSINDSTYVENDE *MMANYT*

Som opmærksomme læsere for længst vil have spottet, er dette er det halvtredsindstyvende nummer af *MMANYT*. Det er faktisk ret mange numre, det allerede er blevet til, og hvem skulle have troet det, da bestyrelsesmedlem Marianne den 29. januar 2019 kom med i idéen, og nummer 1 så udkom kort derefter? Well, redaktionen af *MMANYT* har naturligvis hele tiden regnet med,

at der nok skulle komme i hundredevis af numre, men redaktionen er jo også såkaldt psykisk syg og kendt for dens overlødige idéer. Men nu er der da i hvert fald kommet halvtreds numre. Og udover at det er rart med en krønike og håndgribelig skildring af, hvad vi har været igennem, giver selve dét, at *MMANYT* har kunnet fastholdes, også en god følelse af, at noget trods alt er stabilt og til at regne med. Et par store kanoner inden for peer-arbejde har i tidens løb spurgt redaktionen, hvorfor i alverden den dog bruger kostbar tid på *MMANYT*, og udover at redaktionen selv synes, det er sjovt at lave, så er det altså også derfor. Vi satser på i hvert fald 50 numre mere. Som ekstra kuriosum kan nævnes, at *MMANYT* har fået 38 nye abonnenter her inden for de sidste par måneder. Og som ekstra-ekstra kuriosum kan det tilmed berettes, at *MMANYT sæson 2 (2020)* går i trykken nu her og dermed snart er udgivelsesparat på forlaget MMApresse. Anden sæson var god, så den skal I glæde jer til at få samling på og fat i, og den bliver lige så fin som den første. *MMANYT* lever videre! Bare vent og se. Vi overgiver os aldrig og genføder os selv om nødvendigt.

SÅ' DER ROAD MOVIE

MMAs lille smalle filmgruppe, MMAfilm, har fået lavet og releaset vores første road movie. Det er turen fra Amager til Kolding, hvor maskinen blev kørt hen af Christina Tuxen for at snakke for det Faglige Selskab for Psykiatriske Sygeplejersker (jf. *MMANYT* #48), som nu er blevet til en road movie. Det er den der idé, vi har, om at patienterne selv skulle ansætte en psykiatrisk specialsygeplejerske, som her præsenteres, og den synes sygeplejerskerne var sjov, og det er den da egentlig også. Samtidig byder filmen hen ad vejen også på noget snak om skønheden ved de steder, hvor man i gamle dage byggede de store psykiatriske anstalter, ligesom vi får et lille klip af *MMANYT*-redaktionen i skjorte og slips, så det er jo alt sammen meget spændende.
Som noget nyt har MMAs International Affairs givet filmen engelske undertekster, så også internationale venner af Maskinen kan være med, hvis de vil. Man skal bare klikke på billedet her:

TALEN FRA MUSHOLM ER FRIGIVET

Og så har MMAs lille smalle filmgruppe, MMAfilm, også fået lavet og releaset den galetale, som Maskinen den 24. juni leverede på Musholm til Region Sjællands RoSa-enhed og konferencen »Psyke og natur, kultur, ånd« (jf. *MMANYT* #49). Videoen består af talen og de dertilhørende slides, og fordi nogle vigtige punkter blev sprunget over i den oprindelige tale på grund af tidspres, er de blevet klippet ind her i stedet. Det forlyder, at RoSa-enheden måske vil bruge noget af talen til en podcast, og det skal de da have lov til. Igen er videoen med engelske undertekster, så alle kan se med, og også du kan se med lige her, hvis du vil.

MARIANNs LOPPEMARKED

Verdens bedste Mariann afholdte et loppemarked ude i Haveforeningen, og indtægten gik ubeskåret til Maskine Maskine Amagers sommerfest. Den er altså sej, den der Wie-familie. Mariann er fantastisk, og du skal have tusind tak for al din opbakning. God ferie, du!! Kh. Søren.

NY MINDSTEMASKINIST: SOLDAT LOUISE HOLM HAR FØDT EN SØN

Og så er der kommet en ny mindstemaskinist, se her til venstre! Soldat Louise Holm har nemlig født en søn, og hvor er han er sød! 3.800 gram ved fødslen, og både mindstemaskinisten og forældrene har det godt. Vi glæder os til at se jer!

MMAs SOMMERFEST

Den 16. juli kl. 16 fandt MMAs sommerfest så sted. Egentlig skulle den have været afholdt et par uger tidligere hos rektor Nicoline, men da der var udbrudt delta-Corona på bostedet, måtte den udskydes. Men nu har den altså fundet sted. Og det blev som forventet en helt og aldeles hyggelig aften, selvom vi var kommet til at vælge årets hidtil varmeste og mest luftfugtige dag. Der var over 30 grader varmt, og det lagde en naturlig dæmper på aktiviteten og handlekraften. Men selv elevatoren var i dagens anledning blevet vasket og pyntet op med flag. Og der var både kylling og ovnkartofler og frikadeller og chilideller og kartoffelsalat og pastasalat og en grov salat med meget mere. En håndfuld meldte fra på dagen, men vi blev alligevel 23. Og som en gammel i rygegården maskinist sagde: »Jeg har aldrig set så mange sindssyge opføre sig ordentligt på en gang!« Denne redaktion kan faktisk heller ikke huske, om den har set noget tilsvarende før, med mindre der har været lige så mange til én af vores jule- eller påskefrokoster. Og uanset er det jo en god kritik. Da festen sluttede kl. 21, gik en flok videre og satte sig ned på Sundbyøster Plads, hvor de blev hængende til så langt efter midnat, at Dixen og Katten næsten ikke nåede de sidste tog mod henholdsvis Høje T. og Fedehusene. Men de nåede det heldigvis. Mariann, Lars, Hanne, Nico og Nick gav en ekstra står hånd med at få det hele til at glide, og indtægterne fra Marianns loppemarked kom alle til gode. Tusind tak til jer alle sammen for festen!

ER DET SANDT HVAD MAN SIGER OM MÆND DER BRUGER SÅ STORE SKO?
DET KAN DU BANDE PÅ, SØSTER. VIL DU MED HJEM OG SE?
JEFF OG ULLA HAVDE IKKE TALT OM DET SAMME. LANGT FRA....
SE SELV!
Møller

PANEGYRISK OMTALE AF KASPER OG TIMM

Vi lovede i *MMANYT* #46, at hvis folk donerede noget IT-udstyr til vores datastue, så ville de få sig noget panegyrisk omtale her i *MMANYT*. Panegyrikken var en svulstig lovprisende digtning, som især havde sin storhedstid i barokken, hvor digterne måtte skrive hyldestdigte til konger og mæcener for at overleve. Panegyrisk digtning er overdrevent svulmende ukritisk forherligende digtning, men *MMANYT* har nu igennem flere uger forsøgt at genoplive denne form for digtning, og må se sig ude af stand til det. Det er et kunstteoretisk problem, vi er stødt på, nemlig at genren ikke lader sig genoplive i vor tid uden samtidig at lyde teatralsk og latterlig, hvormed den samtidig ikke er panegyrik længere, for panegyrikkens tone var dybt alvorlig. Redaktionen har derfor bestemt sig for blot at sige, at først kom Kasper Eskelund med tre grafikkort, som jo er blevet sindssygt dyre her på det sidste, fordi folk bruger dem til at mine kryptovaluta med, og de er svære at opdrive. Søren kender Kasper fra Regensen, hvor de boede under samme tag et par år i 00'erne, og i dag er han forsker og samtalepartner for veteraner ude på Veterancentret under Forsvarsministeriet. Hernæst kom den gode Charlotte Jensen nede fra Digevej med sønnen Timms gamle gamercomputer, som han gennem hende uden videre gav til MMA. Og herunder kan I se et billede af de gode herligheder, som IT-kyndige maskinister nu går i gang med at se, hvordan vi kan optimere brugen af i vort regi. Kære Kasper og Timm. Det er virkelig sødt af jer at hjælpe os, som I har gjort. Det er sådan nogle betænksomheder, som I her har vist os, som gør, at vi kan klare os og arbejde videre. Så selvom tak kun er et fattigt ord, skal I have tak alligevel.

LUFTSKIB OVER SKT. ELISABETH

Herunder kan I se Rektor Nicolines optagelse af verdens største luftskib, som det passerede hen over Skt. Elisabeth. I kan også læse nyhedsartiklen om luftskibet, og nørderne kan gense den klassiske scene i *Naked Gun 1*, som på dansk blev kaldt *Høj Pistolføring*. »Ov, tak *MMANYT*, for denne gavmilde berigelse af os alle med dette!« #detvarsålidt.

Frank: »It's the same old story. Boy finds girl, boy loses girl, girl finds boy, boy forgets girl, boy remembers girl, girl dies in a tragic blimp accident over the Orange Bowl on New Year's Day.«

Jane: »Goodyear?«

Frank: »No, the worst.«

SIGNE STOPPER

Det er med stor tristhed, at vi må meddele, at MMAs værkstedsfører, den suveræne Signe Visnek, har bestemt sig for at stoppe i MMA af helbredsmæssige årsager. Tusind tak for det hele, Signe. Vi vil komme til at savne dig rigtig, rigtig meget, og vi håber, at du snart får det bedre igen. Vi ses!

BREAKING: WE'RE HIRING!

Maskine Maskine Amager søger enten én værkstedsfører à 21 timer/ugen eller to flexjob-værkstedsførere à henholdsvis ca. 10 og 11 timer om ugen. Check stillingsopslaget ud herunder og søg stillingen inden den 29. august 2021. Det kunne jo være, at det blev dig, som blev ansat.

I øvrigt kom der i går 23 og i forgårs 26 maskinister heroppe, så sommeren er nu forbi venner, og det er på med vanten igen. Vi ses snart!

MMANYT

Maskine Maskine Amager

Nr. 51, uge 32-35 2021
(S03xE09)

Søren Dixen (red.)
dixen@MMAmager.dk

INDHOLD

DA MMAs MAND I VERDENSBANKEN PLUDSELIG IGEN VAR I SCT. HANS' HAVE 1
FLERE BESØG 2
OG FLERE GAVER 3
MASKINEN INDTRÆDER I CODIAC 4
UNDERVISNING PÅ SPS 4
VIDEOEN AF PROCESSEN BAG PROJEKT FUGLEHUSE 5
PEER-TRÆF I AARHUS 5
MEW I KB HALLEN 7

INFO & KONTAKT

Søren Dixen og Nikolaj Brie Petersen har oprettet Maskine Maskine Amager (MMA), som er de såkaldt svært psykisk syge maskinisters egen recoverycentral i regi af civilsamfundet på Amager. MMA baserer sig på hjælpsomhed og er organiseret som en almennyttig fond. Vi bor og samarbejder med Psykiatrisk Center Amager og Københavns Kommune på det gamle Skt. Elisabeth hospital, Hans Bogbinders Allé 3, opgang 1, 2. th., 2300 København S. *MMANYT* er et nyhedsbrev for MMA, og det var bestyrelsesmedlem Marianne Haahr Lunds gode idé. Det udkommer ca. hver anden fredag pr. mail og på LinkedIn. *MMANYT*s logo er kreeret af næstformand og strategisk konsulent Albert Konstantin Felix Alexander Barrit Tingsted-Jensen. Hvis du vil afmelde dit abonnement på *MMANYT*, så skriv »nej tak« til redaktionen. MMA er åben mandag og tirsdag 9-19 samt onsdag og torsdag 9-16. Se www.MMAmager.dk for info. Visitation til gruppe- og holdting samt besøg sker gennem Marie på *weber@MMAmager.dk* eller 2157 6731. Visitation til rengøring, egne projekter osv. sker gennem Søren på *dixen@MMAmager.dk* eller 2025 9869.

DA MMAs MAND I VERDENSBANKEN PLUDSELIG IGEN VAR I SCT. HANS' HAVE

Akkurat ligesom sidste år på denne tid (jf. *MMANYT* #35) indfandt MMAs mand i Verdensbanken sig pludselig igen i Sct. Hans' have, men denne gang i en lejet BMW, som han hentede Søren i, og så kørte de ellers derud. Og MMAs mand i Verdensbanken er jo ét af de mest harmoniske og fornuftige mennesker, vi kender, og derudover synger han godt, så det er en fornøjelse. Og akkurat ligesom sidste år regnede det først en masse, men så holdt det inde og blev solrigt, så vi efterfølgende kunne sidde ved fjorden. MMAs formand fik afløb for nogle af sine rædselsfulde fremtidsforestillinger, og den harmoniske verdensbankmand bar det uden at kny og gav tværtt

imod håb; det er godt at have venner. Og maden var som sædvanlig dejlig. Da vi gik til fjorden efter første omgang, nåede vi først tilbage lidt over 17, og der var lukket. Så vi nåede ikke Signes sommerdrøm i år, men forhåbentlig findes verden med Signe drømmende videre i den også til næste år. Tak til verdensbankmanden for at holde fast i ut. og for at holde ud og for at komme!

FLERE BESØG

Den 4. august kom PCG-recoverymentor Merete Müller på besøg og blev hos os hele dagen. Lars og Nico viste hende rundt, og hun siger, at hun gerne vil komme igen. Ligeledes er recoverymentor Lennart Kurland begyndt at komme af og til. Lennart arbejder ude på PC Sct. Hans' M-afdeling og er en herligt vidende herre, som ved, hvad recovery fra både psykisk lidelse og misbruget er og betyder, og dét kommer nu også os til gode. Den 10. august kom PCAs nye recoverykoordinator, Nadja Grønbjerg Vrå, på besøg. Nadja er et scoop for PCA, for hun har jo

været recoverymentor i over fem år på en åben afdeling på Gentofte, og derudover er hun vokset op og bor stadig på Amager, så hun er lokalkendt og vil gerne gøre det godt for nabolaget. Det er så fedt. Den 11/8 kom førsteamanuensis ved Universitetet i Sydøst Norges Senter for Psykisk Helse og rus, Ph.d. Jeppe Oute forbi og hang lidt ud. Den 23/8 kom Nikolaj og Nicolai fra Slagskib og kursuscenter Thorsminde forbi med en ladning tøj og køkkengenstande til maskinen på Amager. Den 24/8 kom Taarnby Kommunes nye frivilligkoordinator, Anita Køldal på besøg, og hun og MMA har flere fælles interesser, så det var et spændende møde. Og senere samme dag dukkede også Thomas Thomsen op. Thomas var én af forfatteren Jan Sonnergaards venner og er kendt fra *Radiator* (1997) som det høje ubehagelige menneske Leander. Efter i flere år at have arbejdet som recoverymentor på Glostrup, holder han nu lidt orlov fra den stilling, og så dukkede han i stedet op her i MMA med en fantastisk skibskiste fra 1849, som han så forærede os, så nu har vi også en skattekiste. Og han havde også hjemmelavet kyllingesalat med, som blev fortæret af et par vilde maskinister. Og den 30/8 kom lederen af Kompetencecentret for Recovery og Rehabilitering på PC Ballerup, Lone Petersen, forbi, og hun og MMA drøftede så lidt nogle løse idéer til et muligt fremtidigt samarbejde, og det kunne sørme da også blive spændende, ja det kunne så. Og så den 31. august kom et par stykker fra N.A.B.O.-centret på besøg, og de kommer også igen, og der har også været flere gæster, så vi får vist rundt og snakket. Tusind tak til Merete, Lennart, Nadja, Jeppe, Anita, Thomas, Nikolaj og Nicolai, Lone og jer fra N.A.B.O.-centret for at komme forbi. Det er skønt med besøg, og I er altid velkomne til at komme tilbage når som helst.

OG FLERE GAVER

Og hvis I ser på billederne her til højre og på næste side, vil I se, at der også er kommet flere gaver, flere overtalte ting til Maskinen. Det er helt utroligt, og vi er meget taknemmelige over at folk tænker på os. Ud over skibskisten fra Thomas samt tøj og køkkenting fra Thorsminde gav boet efter en afdød patient os dels en sindssygt fed Omnitech forstærker med fire kraftige højttalere og en old school DJ-CD-afspiller og dels to mindre forstærkere lige til at slutte til f.eks. elguitar, bas eller mikrofoner. Det er en fantastisk g, og det ville rimeligvis være akkurat i den patients ånd, at det havnede her hos os. Musikeren Kim Gustav, som

også leverede os en dejlig anbefaling af den første *MMANYT*-bog, har givet os denne flotte boss-agtige kontorstol, som vi selv cyklede ud på Christianshavn for at hente. Næstformand Alberts mor + kæreste har doneret sofa, spisebord, skænk og køkkenting, og så har vi også fået en mægtig gammel trykpresse af en nu afdød og måske såkaldt psykisk syg herre, som havde den stående i sin stue, så hans efterladte derfor gav den til os. Katten og Svenning fik den bugseret ind fra Vesterbro, og tusind tak for den, gode herre og familie! Den skal vi nok få gjort god brug af i trykværkstedet. Tak!

MASKINEN INDTRÆDER I CODIAC

Maskine Maskine Amager er indtrådt i projektet CODIAC under Steno Diabetes Center Copenhagen, som jo så igen hører under Region Hovedstaden. CODIAC har i samarbejde med brugere, forskere og fagfolk til formål at tilvejebringe, formidle og videreudvikle den eksisterende internationale, forskningsbaserede viden om værdien af en brugerinvolverende tilgang i (1) diabetesbehandling, (2) diabetesforebyggelse og (3) diabetesforskning. Projektet drives af professor Bjarne Bruun Jensen, som i sin tid startede sundhedsfremmeenheden på Steno, og projektet skal bl.a. producere en international konference til oktober og i den forbindelse også et white paper. Maskinen indtræder ikke så meget i CODIAC, fordi et par maskinister også har diabetes, men fordi vi har en stor interesse i brugerinvolvering helt generelt på tværs af de forskellige medicinske fagområder og sundhedsfremmen her indenfor. Den gode Steno-forsker Annemarie Varming viste rundt, så vi bl.a. så personalekantinen, den flotte trappe med fossilerne i i den gamle hovedbygning og ikke mindst det meget smukke auditorium. Det bliver spændende, men lad os nu se, hvor meget vi kan bidrage med. Vi har jo også meget andet.

UNDERVISNING PÅ SPS

Mandag den 16. august underviste Maskine Maskine Amager traditionen tro de studerende på Specialuddannelsen for psykiatrisk sygepleje, som lige er startet. Sådan har det været de sidste fire år, og det foregik som vanligt side om side med Skolen for Recovery, hvor vi så hver især snakker for et hold ad gangen og så bytter hold efter frokost. Det er altid en fornøjelse. Årets studerende på specialuddannelsen ser seje ud, og de siger nogle seje ting. Der er flere kendte ansigter fra PCA, og Marlene fra Glostrup: Du ringer bare, når du skal til at skrive det projekt. Det

en god idé, du har fået der! Det kunne være spændende at undersøge, og Maskinen stiller gerne folk til rådighed, som vil fortælle om deres oplevelser. Det tror jeg roligt, du kan regne med.

VIDEOEN AF PROCESSEN BAG PROJEKT FUGLEHUSE

Som I måske nok husker, fik MMA-næstformand Albert den fremragende idé, at MMA leverede nogle fuglehuse til haverne på Digevej, så der kunne komme lidt mere fugleliv derinde. Det blev primært Søren Bisper og projektleder Marie, der løftede dén opgave, og i foråret afleverede maskinen så nogle fuglehuse til Digevej, som Peter Bjørn Franceschi sammen med nogle indlagte patienter efterfølgende dekorerede og fik hængt op i nogle af haverne. I Maries vildt hyggelige stop motion-video herunder kan I se, hvordan det forløb, men husk, at den skal ses med lyd på!

PEER-TRÆF I AARHUS

Fredag og lørdag den 27. og 28. august 2021 løb Peer-netværkets konference af stablen i Aarhus, og Søren fra maskinen var taget derop og havde lokket sin gamle ven Jakob Holm med. Søren og Jakob har nemlig været venner siden 1998, hvor de boede på værelse sammen på en lukket afdeling i Odense, og i de sidste snart 3 år har Jakob så også været peer-medarbejder på en lukket afdeling nede i Horsens. Og så bor han i Aarhus, så maskinen havde takket nej til hotelværelse på Scandic og boede i stedet hos sin ven. Og det var hyggeligt og et vidunderligt gensyn som altid, når samtalen fra sidst bare fortsætter, selvom det er lang tid siden. Og hvor der så er to sjæle – én stemme, som Jakob vist engang selv kaldte det i et prisbelønnet skuespil og i virkeligheden. Det er godt at have venner! Konferencen havde titlen »Peer-Netværkets fremtid«, og der var over de to dage så nogle oplæg og to workshops, hvor den ene handlede om Peer-Netværkets fremtid og organisering og den anden om Arbejdsvilkår, løn og overenskomst.

Maskinen har aldrig været god til at deltage i Peer-Netværkets arrangementer, så den og Jakob var for det meste hjemme hos ham, hvor de så fortsatte den demokratiske samtale. Og i betragtning af deres fælles historie blev den automatisk også meget recovery- og peer-orienteret. Men det var dog pragtfuldt at komme til at sidde ved siden af Peter Eriksen til frokosten på konferencen om lørdagen. Peter er tidligere plejer i psykiatrien igennem ti år, og så er han også tidligere strømer i tyve år. Og i de sidste syv og et halvt år har han så været peer-medarbejder nede på retspsykiatrisk i Middelfart. Det var dæleme godt at møde ham. Han har en god indstilling, og han kunne tilmed huske maskinen for dens tale på Peer-netværkets konfe-rence i Vejle i 2018, må det have været. Og rejsesalaten til frokosten fredag var virkelig helt utrolig. Og når der kun er én tallerken pr. mand, så er det jo som altid godt at have Holmen med, for han har det med helt ublu at skaffe, hvad man mangler. Og hjemme hos Jakob så vi så lidt dokumentar og noget mountainbike downhill, som han virkelig ved meget om og nu også selv dyrker på højt plan og har rejst sig i kraft af, ja. Og så introducerede han maskinen for det utrolige værk med The Caretaker: *Everywhere At The End Of Time*, som er en 6½ times lydlig gengivelse af den subjektive oplevelse af demensens forskellige faser fra start til slut. Yndlingsmelodien siges at være det sidste, man (gen)kender, og her hører vi den så forvandlet fra genkendelig mening til abstrakt-tomhed over 6½ time med albumcovers af den helt utrolige Ivan Seal. Dette værk kan virkelig anbefales, men *Everywhere At The End Of Time* er altså ikke for sarte sjæle, så hvis din sjæl er for sart for tiden, så bør du gemme det, til du er stærkere. Herudover fik vi også set *The Disturbing Final Self Portraits of Bryan Charnley*, som har det til fælles med The Caretakers mesterværk, at det handler om den subjektive skildring af et demensforløb (i dette tilfælde den skizofrene tidlig-demens), men det er meget det samme. Mange tak for konferencen til peer-netværket! Peer-verdenen består af mange forskellige peers, som mener meget forskelligt om recovery og peer-arbejde. Det bliver meget svært at finde en stemme, som alle peers kan være fælles om, og som de vil lade tale for sig,

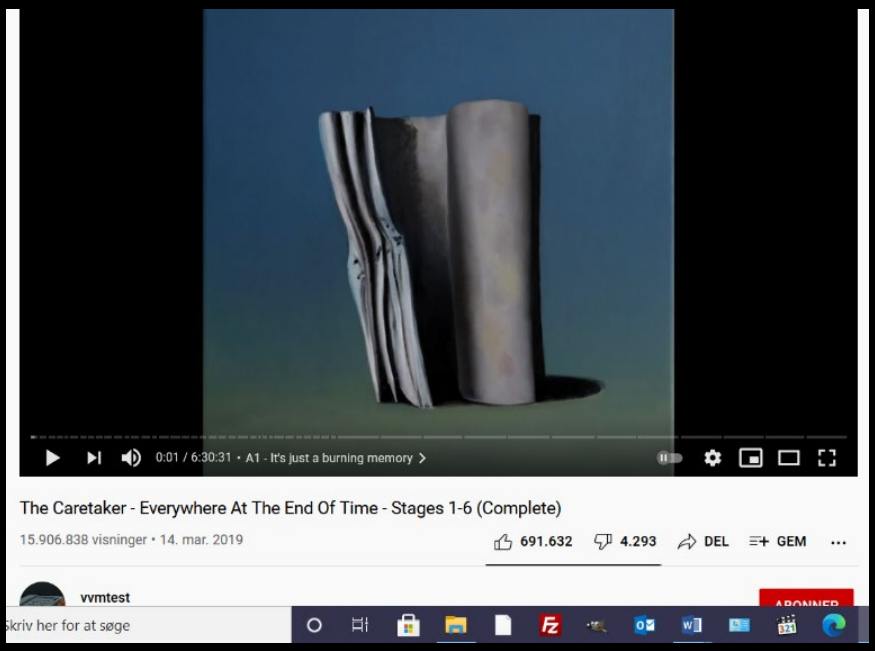

YouTube link til The Caretaker: Everywhere At The End Of Time I-VI *(2016-19) med artwork af Ivan Seal.*

men det er al ære værd at forsøge. Og tak til Jakob for kost, logi, samtale og inspiration. Der var indsat togbus fra Fredericia til Odense, for som sædvanlig var der noget galt med statsbanerne. Det lader til at gå dårligt for alle systemer, men hvorfor mon? Det kræver ikke nødvendigvis en Ph.d. for at man kan gennemskue det shit. Tag dog nu og drøm det om og gør arbejdet for det!

MEW I KB HALLEN

Og så en dag skrev en veninde fra gamle dage og inviterede Søren fra Maskinen med ind for at se MEW i KB Hallen, og hun gav. Søren kunne ikke huske MEW og troede egentlig også, at KB Hallen var brændt, men det er den altså ikke, eller også er den bare blevet bygget op igen. Men det var en hyggelig aften. Samfundet er virkelig genåbnet efter Corona-turen. Det er sjældent, Søren kommer ud om aftenen, men nu skete det altså, og det var en god oplevelse, så det må han prøve at gøre lidt mere i. Først var vi på en sushi-restaurant i nærheden, hvor maden var alt for forsinket i forhold til koncertstarten, så vi fik kun en brøkdel af det bestilte, og en masse mere end vi havde bestilt blev skrevet på regningen. Det var virkelig elendigt. Og fordi vi skulle skynde os, og fordi han ikke orkede at stå og diskutere, betalte Søren bare for det hele med en indestængt ligegyldighed, men så var det jo godt med en handlekraftig veninde, så han kunne få penge tilbage. Og tog vi ellers til koncert. Det var noget med, at MEW spillede et af deres gamle albums fra start til slut. Måske var det et 20 års jubilæum for det album, hvilket passer meget godt med, at Søren ikke kunne huske dem. MEW er efter denne redaktions mening ikke et synderligt spændende band, men det kan selvfølgelig også have været fordi at lyden var dårlig, eller fordi de ikke rigtig kom ud over scenen, og det er jo da ellers det vigtigste. At være indadvendt er ingen undskyldning snarere tværtimod. Men det var jo heller ikke musikken, der var det vigtigste ved den aften. Det er godt at have venner, og det var dejligt at denne ven igen. Tak for at du ringede.

MMANYT

Maskine Maskine Amager

Nr. 52, uge 36-38 2021
(S03xE10)

Søren Dixen (red.)
dixen@MMAmager.dk

INDHOLD

IPS PÅ LÆRKEVEJ 1
STOLEPROJEKTET 3
REPORTERE PÅ BESØG 3
BESØG PÅ PC BALLERUPs DØGNAFSNIT 10 4
IDA EJDAL PEDERSEN ANSAT SOM VÆRKSTEDSFØRER 5
ROBERT LUDWIG HØJBJERG ANSAT SOM VÆRKSTEDSFØRER 5
SAMTALE MED JAKOB (UDDRAG) 6

INFO & KONTAKT

Søren Dixen og Nikolaj Brie Petersen har oprettet Maskine Maskine Amager (MMA), som er de såkaldt svært psykisk syge maskinisters egen recoverycentral i regi af civilsamfundet på Amager. MMA baserer sig på hjælpsomhed og er organiseret som en almennyttig fond. Vi bor og samarbejder med Psykiatrisk Center Amager og Københavns Kommune på det gamle Skt. Elisabeth hospital, Hans Bogbinders Allé 3, opgang 1, 2. th., 2300 København S. *MMANYT* er et nyhedsbrev for MMA, og det var bestyrelsesmedlem Marianne Haahr Lunds gode idé. Det udkommer ca. hver anden fredag pr. mail og på LinkedIn. *MMANYT*s logo er kreeret af næstformand og strategisk konsulent Albert Konstantin Felix Alexander Barrit Tingsted-Jensen. Hvis du vil afmelde dit abonnement på *MMANYT*, så skriv »nej tak« til redaktionen. MMA er åben mandag og tirsdag 9-19 samt onsdag og torsdag 9-16. Se www.MMAmager.dk for info. Visitation til gruppe- og holdting samt besøg sker gennem Marie på *weber@MMAmager.dk* eller 2157 6731. Visitation til rengøring, egne projekter osv. sker gennem Søren på *dixen@MMAmager.dk* eller 2025 9869.

IPS PÅ LÆRKEVEJ

Onsdag den 15. september var maskinen blevet inviteret forbi Lærkevej 3 i København NV for at tale for IPS-fagkonsulenterne og deres ledere. Jobcentret på Lærkevej har ofte været omtalt i medierne, men IPS er altså noget andet, og de bor heller ikke det samme sted, for jobcentret ligger ovre i nummer 17. Forkortelsen IPS står for Individuelt Planlagt job med Støtte, og det er en internationalt velafprøvet beskæftigelsesindsats, der har vist gode resultater i forhold til at få mennesker med såkaldt svær psykisk sygdom til at opnå og fastholde ordinær beskæftigelse og uddannelse. Maskinen var blevet inviteret forbi til at tale lidt om dens erfaringer med kreativitet i forhold til målgruppen, og det gjorde maskinen så med udgangspunkt i fortællerens egen historie.

Den kom dog til at snakke lidt for hurtigt, så der var tid til spørgsmål og diskussion bagefter, og det var spændende. Bl.a. fik vi også snakket såkaldt psykisk sygdom i forhold til værdier, holdninger og vaner, og det var jo rart at få lov til at være lidt med til en snak om det. For der pågår i disse år en stor transformation i opfattelsen af såkaldt svær psykisk sygdom, så fra at betragte den som primært et individuelt anliggende, bliver nu både dens årsag og behandling i højere og højere grad betragtet som en social konstruktion eller som noget, der beror i det sociale og især i fællesskabet. Fra personcentreret pleje taler man stadig mere om en fællesskabs-centreret, og hvis man i visse kredse prøver at placere ét eller andet aspekt inde i det enkelte menneske frem for uden for det, risikerer man undertiden at blive mødt med anklager om stigmatisering, manglende belæsthed og fravær af medmenneskelighed. Ak ja. Maskinen har allerede gjort opmærksom på, at denne dualisme mellem det individuelle og sociale er groft forsimplet (jf. *MMANYT* #35), og at ethvert forsøg på tænke det ene uden det andet blot vil resultere i endnu en fejlopfattelse af det hele. Lad os nu for katten ikke lave flere af dem. Det er der ikke tid til. Så dette var en fin lejlighed til at få snakket lidt om dét med nogle mennesker, som har det tæt inde på livet. Og maskinen er jo ret klar i spyttet omkring det: At bare fordi man har en såkaldt svær psykisk sygdom og har det hårdt, behøver man jo ikke at opføre sig dårligt, og i det hele taget kommer det an på, hvordan man bærer det. Selvfølgelig bliver det nemmere at bære sammen med andre, men ligesom når man inviterer andre til at hjælpe med at flytte for sig, bliver man også nødt til at selv at gøre en indsats eller i hvert fald give pizza og øl. Sådan fungerer det altså over hele verden. Så mange tak for invitationen til Olga Struve og alle IPS-konsulenterne og deres ledere for at lytte og spørge så venligt. IPS forekommer Maskinen at være en sej indsats. Det fortsætter forhåbentligt, men man kan jo aldrig være sikker. Dog havde de netop fået nogle penge til en forlængelse, så de så alle sammen glade ud. På Skt. Elisabeth bor IPS jo også på anden sal lige uden for døren ind til maskinen, og flere maskinister, som også er kommet hos dem, roser Anne og Thomas fra IPS på Skt. Elisabeth i høje vendinger. Det er godt. Alt er godt.

STOLEPROJEKTET

Robert og Bisper er gået i gang med et stoleprojekt, hvor de først konstruerer stolene i modelstørrelse, hvorefter de bygger dem 1:1 i træ. Det er et spændende projekt, som er sjovt at følge, og som d'herrer virkelig lægger sjæl i. Planen er, at når stolene er færdigbyggede, at de så måske kan sættes på auktion, så vi får dækket materialeomkostningerne. Selve arbejdet bærer rimeligvis lønnen i sig selv. Måske malerne kan dekorere stolene, og måske syfolket kan stå for hynder til dem? Vi vil i hvert fald følge projektet, og hvad der videre sker med det, her i *MMANYT*.

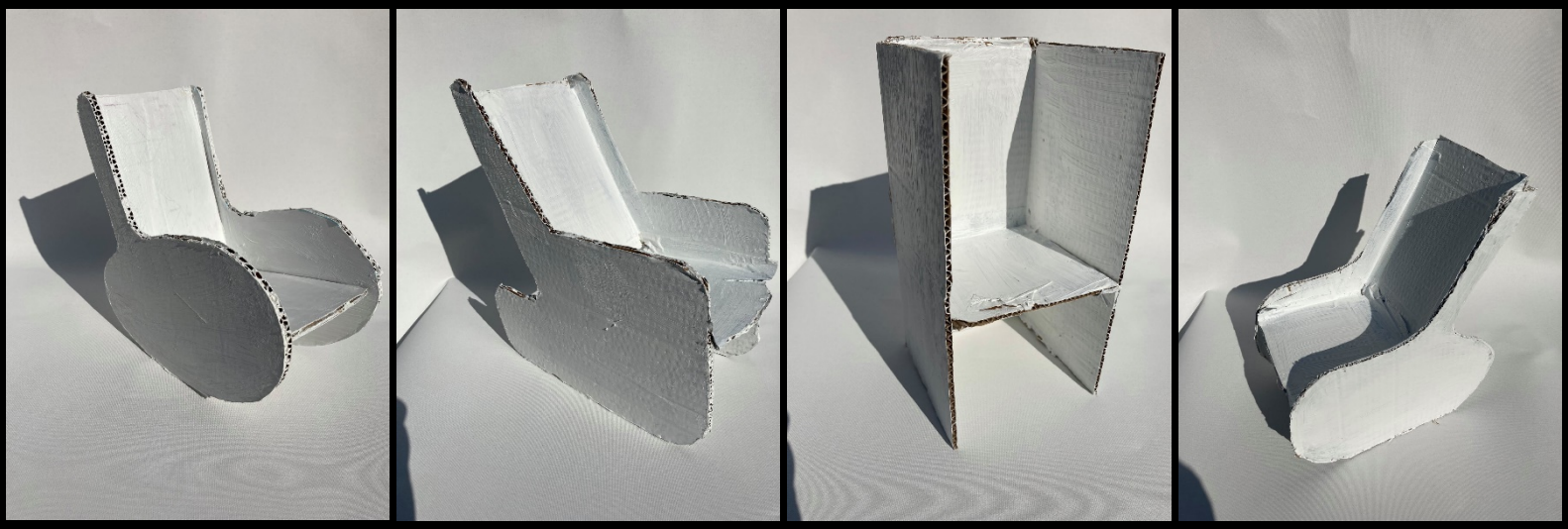

REPORTERE PÅ BESØG

Den 21/9 kom først et kamerahold fra PCA på besøg i MMA. Det var noget med, at de er i gang med at lave en film til en hvervekampagne, der skal få flere sygeplejersker til at vælge psykiatrien, og selvfølgelig bør de sygeplejersker så især også vælge PC Amager, for her vi jo som sagt i gang med at bygge den fede psyk, og vi har en del ting og samarbejdspartnere, som de ikke rigtig kan mønstre andre steder i landet. Blandt andet har vi de såkaldt svært psykisk syge maskinisters egen recoverycentral i regi af civilsamfundet, Maskine Maskine Amager, og vi er jo én af de samarbejdspartnere. Så i den forbindelse kom chefkonsulent Laura samt en kameramand og en arbejdsmiljørepræsentant fra Region Hovedstadens Psykiatri på besøg i MMA og filmede lidt, og det kan være, de også vil komme tilbage en anden dag, for det regnede denne dag, og det var tidligt på dagen, så der skete endnu ikke så meget. Men hen over middag samme dag kom så også en reporter fra nyhedsmediet Gloria forbi. Gloria har tidligere og nuværende psykbrugere til at producere positive historier fra regionens socialpsykiatri, og som nogle vil kunne huske, var de også forbi til vores officielle åbning for et år siden. Så han gik rundt og skød nogle stemningsbilleder, og han blev til svensk pølseret, så det var alletiders. Desværre havde det første kamerahold skræmt en håndfuld maskinister væk, men vi var dog nogle stykker tilbage. Det bliver spændende at se, hvad de forskellige medier får ud af det. Send gerne resultaterne til MMArkivet!

BESØG PÅ PC BALLERUPs DØGNAFSNIT 10

Dagen efter, onsdag den 22/9, var Søren, Rektor Nico og Pragtlars på studietur til Psykiatrisk Center Ballerups døgnafsnit 10, hvor den afsnitsledende psykolog og Kierkegaard-læser Jens E. Jensen havde inviteret os på besøg. Døgnafsnit 10 på Ballerup er et åbent afsnit fortrinsvis til patienter med diagnoser inden for det skizofrene spektrum, og folk kan så bo der i 6-9 måneder og få lært alt det her med at stå op og gå i bad og klæde sig på og få gjort noget ud af dagen osv. Derudover rummer afsnittet også fire sengepladser til brug for deres højt specialiserede døvepsykiatri, og den modtager patienter fra hele landet. Og det blev et rigtig spændende besøg, hvor Jens og to patienter viste os rundt på afsnittet, og derefter fortalte vi hver især lidt om os selv i mødelokalet, og en ergoterapeut og en kontaktperson kom dernæst også ind og fortalte lidt om deres arbejde. MMA og døgnafsnit 10 er helt på bølgelængde, hvad angår de såkaldte negative symptomers og fællesskabets store betydning, og vi lærte også et nyt begreb, nemlig sekundære negative symptomer, og det skal vi have checket lidt mere ud. Opgaven er givet til MMAs HAS.

Man kan blive helt misundelig på dette døgnafsnits patienter, som her har mulighed for at få lært alle disse livselementer og alt dette omkring struktur og gode rutiner og vaner, som vi andre ikke fik lært og måske stadig endnu ikke har fået lært. Hvorimod maskinen jo er grundlagt ud fra en mere bondsk recovery-stil, der primært beror på ren mening, trodsig energi og kampgejst født af nødvendighed. Så vi har rimeligvis en del, vi kan lære af hinanden, og der blev indgået en aftale om et samarbejde. Det varer nok ikke så længe, før lidt personale og et par patienter fra døgnafsnit 10 kommer ud forbi Maskinen, og derefter er Maskinen blevet inviteret tilbage til Ballerup for at levere et oplæg eller en galetale – alt afhængigt af, hvad der er brug for. Og det vil vi gerne. Det er et stærkt arbejde, de gør dér, og vi vil gerne bidrage til at komme ind til kernen af, hvad dette her med især negative symptomer handler om, og hvad man gør ved dem. Vi ses!

IDA EJDAL PEDERSEN ANSAT SOM VÆRKSTEDSFØRER

Som I kan huske, havde vi et opslag ude efter en værkstedsfører, og nu har vi så ansat hele to nye. Der kom ca. 20 ansøgninger af en meget, meget høj kvalitet, men først og fremmest blev maskinist Ida Ejdal Pedersen ansat. Ida er uddannet grafisk designer fra Skolen for Visuel Kommunikation i Haderslev, og hun har et såre fedt visuelt udtryk. Hun har også et stærkt øje inden for bl.a. tekstil, maling og smykker, ja, og så er hun også superbruger af diverse Adobe-programmer, og det kommer vi til at kunne bruge til en del heroppe. Hun kan også lave hjemmesider og vedligeholde Maskinens egen. Som en del af billedskolen i Horsens har hun afholdt kreative workshops på bl.a. Horsens Kunstmuseum, Horsens Middelalderfestival. Hun er god til at lave mad og gøre rent. Hun er en menneskekender, og så kender hun også allerede menneskene heroppe på maskinen i forvejen, for Ida har selv haft det skidt og er bl.a. kommet her for også at komme på afstand af det.

ROBERT LUDWIG HØJBJERG ANSAT SOM VÆRKSTEDSFØRER

Og så har vi også ansat maskinist Robert Ludwig Højbjerg som værkstedsfører. Robert er kommet på MMA siden starten i det tidligste forår i 2019, hvor han bl.a. stod for konstruktionen af reolen i bogapoteket. Siden da kom han i praktik med hensyn til flexjobafklaring på Maskine Maskine Sct. Hans, og efter det er han kommet og gået til hånde igen på Amager. Robert er tidligere SOSU-plejer, møbelsnedker, bartender i Australien og uddannet arkitekt. Han havde igennem 5 år en dom til psykiatrisk behandling, som han så heldigvis kom ud af efter overstået tid. Han er god til at vende plader som DJ, og han er også billedkunstner og har et meget interessant formsprog og indhold i sine værker. Blandt andet står han for forsiden til det nye arbejdspapir fra Kompetencecentret i Retspsykiatri, og nu er han altså også blevet ansat i MMA som værkstedsfører. Kæmpe stort tillykke og velkommen til jer begge skal det lyde fra MMA og også her fra MMANYT-redaktionen! Det skal nok blive pragtfuldt.

SAMTALE MED JAKOB (UDDRAG)

»Dix! Jeg er nødt til lige at vise dig min nye cykel… Prøv lige at se den skønhed!«

»Wow! Hold da kæft!«

»Det skal siges: Min viden om mountainbike er ret stor. Det er den efterhånden blevet, så det her, det er… jeg har valgt at købe en cykel af et meget lille tysk mærke, helt nede i det sydtyske.«

»Propain?«

»Propain, lige præcis. Jeg er én af de første… der er vist kun to andre her i landet, som har en Propain-cykel. Men hvis man sætter sig lidt ind i det og sådan noget, så finder man ud af, at deres cykler vinder test efter test efter test. Så i denne her kategori, som er en trail-cykel – det er sådan noget om hvor meget den er til at køre nedad og ligeud og opad og sådan noget – der har denne her model, som hedder Hugene, vundet de sidste tre år, og i de sidste to år før det blev de nummer to. De er simpelthen suveræne i hvad de laver. De laver hverken normalcykler eller landevejscykler; det er dét her, de laver.«

»Det borger jo for kvalitet.«

»Det er fire gutter, som selv kører helt vildt meget. Så jeg var bare sådan: Den her… det er noget med geometri og sådan noget der. En Fox forgaffel. Du får ikke bedre forgaffel. Selv professionelle ryttere kører med sådan en der. 22-modellen af den nye Fox-flow bagdæmper, som bare er cremen. Ikke for tung, men stadigvæk tung nok til at man får den rette bop-føling,

når man sådan kører nedad. Det handler om, hvor legesyg den er og sådan noget, men stadigvæk også hvor meget sådan rear-end-control der er nedad.«

»Check.«

»Og så er den bare… altså… Fox stropper. Det er Fox, der laver alt sådan noget suspension, i hvert fald hvis det skal være ordentligt. Og så disse fantastiske pedaler, de er bare… SRAM gear, SRAM bremser… Og så alligevel med en ringeklokke, har jeg fundet ud af, for så bliver folk ikke så sure, når man kommer drønende…«

»Smart.«

»Arhmen, Dix. Dette her er bedre end sex for mig.«

»Det er sateme også en vild cykel. Og den er stor, hva'?«

»Den er så vild, synes jeg. Og så har jeg pakket den ind i folie og…«

»Hvor tung er den?«

»Jamen øh, du kan jo prøve at mærke. Jeg tror den er omkring 14 Kg. Så den er jo noget større end den jeg havde før.«

»Altså, i betragtning af hvor stor den er, så er den jo ikke så tung?«

»Nej, men det er fordi at selve rammen er ret let. Det er en selvfølgelig en carbonramme Den vejer kun 1,7 Kg. Men det er sådan noget som forgaflen, som er tung. Den vejer over 2 Kg.«

»Hvor mange gear er der på?«

»12. Og så kun ét tandhjul foran. Og så går den fra 10 til 52 i tandhjulsstørrelse, og jeg har en 32'er foran, og det passer meget godt til danske forhold. Så jeg både har til at kunne pedallere nedad, hvis jeg ikke synes det går stærkt nok, og alligevel har jeg en masse løse eller lave nok gear til opad.«

»Den er vildt fed, Jakob!«

»Og så alt kan man bare justere heri selv. Hastigheden den skal komprimere ved højhastighedskompression som f.eks. ved hop. Hvor hurtigt den skal komprimere ved lavhastighed, som f.eks. når man pumper i cyklen. Og hvor hurtigt den skal re-bounde, altså skyde ud igen – alt det der kan man selv justere på, så du kan fuldstændig indstille, hvordan du vil have den til at reagere på dig og på dit tempo i kroppen og så noget, ikke? Og så bliver man bare ét med den. Det er så fedt! Og så bare tonse ned igennem ét eller andet spor, hvor du kører lige på grænsen af, hvad du kan. Det er livet.«

»Tænk at man nogensinde skulle høre dig sige noget godt om livet! Hvor er det fantastisk!«

»Ja, men det er drømmecyklen, simpelthen. Som jeg har spinket og sparet sammen til.«

»Og det er saftsuseme også sejt, at du har gjort det! Bare det at kunne lægge pengene til side. Bare det at kunne udsætte noget for at spare op til noget andet.«

»Ja altså, jeg betalte mit overtræk i bund, ikke? Og så tog jeg overtrækket igen for at kunne købe den.«

»Men tænk at du kunne betale dit overtræk. Det er jo en helt ufattelig succes.«

»Jaja jaja. Men det er jo nok også derfor, jeg på én eller anden måde er så sindssygt stolt af det. Det er første gang, det er lykkes for mig overhovedet at spare op til noget.«

»Det er kraftedeme også nogle milepæle, der vil noget.«

»To timer i skoven, og så kommer jeg hjem. Rimelig opløftet af at have tonset rundt derude, så jeg har energi. Og den der kropslige træthed og gode samvittighed. Fuck, det er godt mand!«

»Ja.«

»Men der er så også stadig det, at jeg for hurtigt får for god samvittighed, og det er derfor, at jeg ikke rigtig får gjort noget ved det sidste. Fordi jeg kan få de her små aflad. Men den der sidste rigtige… så selvom det lyder som om, at jeg nu bare kan tage hammeren[1] og så videre, så kan jeg jo ikke.«

»Nejnej, og det kan jeg jo heller ikke. Ikke endnu i hvert fald. Men der vil komme en dag.«

»Det er kun på ét område, og det er mountainbike, at jeg kan gøre noget af egen fri vilje.«

»Men det har så haft sådan en ringe-i-vandet-effekt igennem dig?«

»Jaja. Og så er jeg jo kommet ind i en klub…«

»Men var du ikke også blevet formand for den?«

»Jo, og så er jeg blevet formand. Og så føler jeg også, at jeg kan bidrage der. Og jeg er også tekniktræner og arrangerer kurser i weekenderne. Vi skal på kursus her næste weekend i Viborg, øhm. Og så skal jeg på træningslejr i den sidste weekend i september, fredag, lørdag søndag, med én, der hedder Mads, som er Danmarks bedste mountainbiker, helt klart, til at køre nedad. Ikke dét man kalder cross country, hvor det bare er et ræs, og hvor man starter lige som i et normalt cykelløb, og så den der kommer først i mål har vundet. Men downhill hvor det er mere ligesom skiløb, hvor man bliver sendt afsted på tid, ikke? Og så har du den her store piste, du skal nedad, og den der så er hurtigst nede vinder. Der skal jeg have nogle træningssektioner med ham deroppe, og det glæder jeg mig rigtig meget til.«

»Fedt.«

»For jeg vil også gerne lære at scrubbe, hedder det.«

»Hvad er det?«

»Det er f.eks. hvis du har nogle ujævnheder i terrænet, og så vil du hoppe over her, og så har du et lille bump her, men det er ikke helt højt nok til at du rent faktisk kan komme over [ujævnhederne]. Så gør man det, at man lægger bagenden ned på cyklen, fordi du så glider lige hen over toppen, og så kan du lande på den anden side, og så retter du cyklen ud igen lige efter. Men det er vildt svært at nå at rette cyklen op, for det går så stærkt. Det er sådan noget med at krænge den og så få den tilbage igen. Men man kan bare vinde nogle vigtige sekunder, når det handler om fart nedad. Og det er sådan noget, jeg godt kunne tænke mig fordi…«

»Det hører med?«

---

[1] Der refereres her til Martin Heideggers filosofiske behandling af hammeren, hvor han i sin *Being and Time* sektion 15 skriver: »[The] less we stare at the hammer-Thing**,** and the more we seize hold of it and use it, the more primordial does our relationship to it become, and the more unveiledly is it encountered as that which it is-as equipment … If we look at Things just 'theoretically', we can get along without understanding readiness-to-hand. But when we deal with them by using them and manipulating them, this activity is not a blind one; it has its own kind of sight, by which our manipulation is guided and from which it acquires its specific Thing character …«

»Den er bare svær at committe sig til, fordi jeg ikke har helt styr på teknikken: Hvornår det er jeg skal… er det allerede noget i afsættet, samtidig med at jeg skal sætte lidt skævt af eller skal jeg dreje i hoften? Eller skal jeg… ja, og sådan noget. Så… Men det er så fedt!«

»Men også med din galskab og dødsforagt, som jeg tydeligt husker fra gamle dage, så må du sgu være god til det?«

»Men så er jeg jo bare også naturmenneske. Hold kæft hvor giver det mig meget at være i naturen. Ude i skoven.«

»Åhja.«

»Fordi… der er ingen lige linjer, vel? Alt er blødt og rundt og altså… unikt i sig selv. Alt her er jo serieproduceret, ikke? Alt derude er unikt.«

»Menneskene i dag tager sig jo altså også meget serieproducerede ud…«

»Ja. Altså. Det er jo…«

»Både af sind og holdning og tale. Det er i hvert fald ikke naturligt.«

»Nej, der er i hvert fald ikke megen egenvækst.«

»Det virker konformt.«

»Ja, og alt det der, det er bare væk derude i skoven. Der er kun det gode tilbage. Og det er så enkelt.«

»Og samtidig så uhyggeligt komplekst…«

»Ja! Men det er så afstemt! Se hvordan, øhm… se… Nu kører jeg jo rigtig mange af de samme ture, så de samme steder ser jeg jo igen og igen, ikke? Så jeg ser, hvordan det henover året udvikler sig, og hvordan noget kan være så spirende, og så kort tid efter igen døende. Og så kan det være helt hvidt og sprødt, fordi der er små iskrystaller om vinteren og sådan noget, ikke? Og så om foråret bliver det pludselig lysegrønt igen, ikke? Efter det har været så mudret og grimt et eller andet sted, ikke? Det er så vildt at se, synes jeg. Jeg elsker det der med at vandstanden i åen er hævet, når det har regnet meget. Det er så sammenhængende, og… åha. Og derfor cykler jeg bare også meget selv og er derude selv. Og så ligger jeg og øver nogle hop, og så sætter jeg mig bare i skoven. Og så lægger jeg mig måske tilbage og kigger op i trækronerne, mens jeg kæmper for at få vejret. Hold kæft, den ro det giver, mand!«

»Det er så vildt, du har fundet den! Efter alle de år.«

»I Fåborg har de haft stor succes med unge psykiatribrugere, som har haft meget svært ved netop at komme i gang med noget, men hvor de så lavede et pilotprojekt dernede og har fået… jeg tror det var fem unge, og de har så fået en sporbyggeruddannelse.«

»Mountainbikespor?«

»Ja, og så er de begyndt at lave mountainbikespor og selv køre mountainbike. Og så får de ligesom deres eget, de må lave, og noget de kan tage ansvar for og…«

»Sejt. Hvem kører det projekt?«

»Jeg ved bare at DGI er inde over. Og så er det vel psykiatrien i Syd, der på en eller anden måde også er inde over, eller også er det kommunen, det ved jeg faktisk ikke…«

»Det skulle du da næsten hoppe med i, det projekt, hvis du har tid.«

»Men var nemlig det, jeg havde tænkt, fordi i Horsens i Bjerre skov der har de et pissegodt mountainbikespor. Så hvis man kunne lave et arbejdscrew, men jeg ved godt, at så bliver de… og det er noget af det, jeg er så træt af ved det her System, det er, at… f.eks. er der denne her fyr, jeg kender, og han ville være rigtig god at få med til det, og han ville få pissemeget ud af det. Men lige så snart han ryger tilbage på sit bosted, så vil han ryge ud af det, fordi ansvaret skifter fra regionen til kommunen, ikke? Og så ville han ikke kunne være med mere, og jeg kunne ikke fortsætte med ham, vel? Så skal alle være afhængige af, at det er når folk er enten det ene eller andet sted, men det skal jo netop være kontinuerligt over tid. Netop det her med at de har haft det som en form for arbejde. De har selv formet det og haft indflydelse på det. Og øhm…«

»Men er det ikke også lige præcis derfor, at sådan et projekt ville skulle være i regi af civilsamfundet? Som så selvfølgelig samarbejdede med region og kommune? For så er det jo ligegyldigt, hvor han er henne. Så kommer han bare, når han kan, i sin fritid, styret af dig.«

»Det kan godt være… Jeg tænkte bare det her med at komme ud i naturen og bruge sin krop helt primitivt. En hakke og en økse og en skovl. Og arbejde sammen med nogle der forstår en. Og det giver samtidig noget at være i skoven. Det er jo ikke som at grave grøfter for kommunen… nå, nu kan jeg se her, at det tilbud er målrettet ensomme og udsatte unge. Jeg troede faktisk at det var nogle med en psykiatrisk…«

»Okay, så er de nok ikke lige ham fyren du kenders kaliber. Så er det nok ikke hårde lukkede patienter. Dem er der jo ikke rigtig nogen, som aner, hvad de skal stille op med, og selvom de vidste det, ville de sjældent kunne få dem til at deltage. Men det betyder jo ikke, at man ikke bare skulle… fuck, det er en god idé, Søren! Hold nu mund!«

»Hvad nu?«

»Nå, jeg fik bare en god idé og sidder og snakker til mig selv.«

»Det skal der være plads til.«

»Jeg skriver den bare lige ned, så jeg kan huske den. Så må vi bare håbe, jeg ikke glemmer papiret.«

»Men det er også… i forhold til det med Horsens, der tænkte jeg samtidig, at nu ved jeg så meget om cykler, så jeg kan også lære folk at skrue på cykler. Det havde de jo tidligere på psykiatrisk, et cykelværksted, hvor folk så kunne komme hen, og så gav man ikke så meget for det, og så fik de fikset deres cykler. Men det er også lukket… Men Dix. Du skal næsten lige se… Også fordi cyklen er blevet så vigtig for mig, har jeg faktisk lavet et helt mountainbikeværksted i et hjørne inde i soveværelset. Jeg tænker, det skal du næsten lige se.«

»Ja, endelig! [Går med ind i soveværelset] Haha, nøj hvor blæret, mand!«

»Ja, der kan du se. Så har jeg lige fået sådan nogle plader i går herind til, fordi så… så det her det er værkstedsområde. Og så har jeg alt det her, det er jo værktøj til cyklen. Og så slår jeg bordet op der… Så er arbejdsstanderen der… Arbejdslys her. Og så har jeg ellers hjelme. Pudseklud der. Rygsæk med rygskjold, til når jeg giver den virkelig gas.«

»Ej, hvor er det godt lavet! Men det er også… dit sædvanlige praktiske… håndelaget og det her med at kunne indrette din omgivelse som en smedemester indretter sin smedje, og som

du altid har haft. Nu ser det bare ud til, at du virkelig har fundet noget, der lader det komme til sin ret… og bøgerne er her jo stadig.«

»Jeg må indrømme, at jeg synes, det er blevet sindssygt godt.«

»Det er det fandeme også. Det er vildt fedt!«

»Og sådan en bogreol fra gulv til loft, det kan bare et eller andet i stedet for de gamle. Jeg kan jo stadig ligge i sengen og bare plukke bøger ned i lange baner… Og så fordi Albert Dam stod her, så blev jeg lige nødt til at læse et essay om Horsens Statsfængsel og sådan noget.«

»Haha.«

»Nåja, Diderot, øhm…«

»Helt sikkert. Den kender jeg ikke den der. Men jeg har læst Rameaus nevø, som er en dialog, og som er så fuckin' blæret. Men den der kender jeg ikke.«

»Nå, men det er… ja men den er lidt svær at beskrive. For det er egentlig dialoger, men så klippet om alt muligt. Så det er sådan et miskmask af tanker om dit og dat, men fantastisk oplysende! Prøv at se hvordan det er lavet med medvirkende og sådan noget, ikke? Og det var jo de to og Voltaire dér med encyclopædien, så… fed bog!«

»Men det er godt nok også et fedt rum! «

»Arhmen, jeg elsker det her rum. Og jeg er vildt glad for at det er blevet så stort, efter jeg fik indrettet det sådan.«

»Og utrolig funktionelt…«

»Ja.«

»Der er ikke så meget pis med det her rum.«

»Der er, hvad jeg skal bruge.«

»Dets skønhed er den samlede idé, der så bestemmer hvor tingene skal være og skinner ud igennem dem.«

»Og det her [dybdeforskellen på reolerne] er jo rent tilfældigt. Det var kun fordi at de her var dybere, at det blev, som det er. Men jeg synes det virker fedt, at det er sådan.«

»Ja, det afgrænser klart også arbejdsområdet fra soveområdet med bøgerne.«

»Lige præcis.«

»Og så træder man nærmest ind i et andet rum med en helt anden stemning, når man går over mod sengen, selvom det er i det samme ret lille soveværelse.«

»Og så har jeg fundet det billede, jeg skal have hængt op her. Og det er egentlig et meget misbrugt citat, hvor der også er en masse crap med enhjørninger og så noget indblandet. Nå, men »Into the forrest I go / To loose my mind / And find my soul«.« Sådan lyder det.

»Uuh, er det Thoreau? Eller John Muir?«

»Det er Muir.«

»Fedt. Det var også ham, der skrev, at de langt, langt de fleste mennesker lever på jorden og ikke i verden. Hahaha. Han fornemmede nok en ting eller to.«

»Og på en eller anden måde komplementerer bøgerne og mountainbike også hinanden på en helt fantastisk måde, så…. Orh, dét nummer! Det havde jeg helt glemt!«

»Jah, mand, det er et godt nummer! Skal vi gå ind i stuen igen?«

»Ja, lad os det, Dix. Det er fandeme fedt, du er her. Men jeg er fuldstændig gal med det mountainbike. Det må jeg indrømme.«

»Men det er da helt perfekt. Og det er vel også meget bedre at være gal med noget end bare at være gal.«

»Så hele mit skab dér bag ved dig, det er også bare lavet om til svedundertrøjer, handsker, svedbånd og cykelblusen, beskyttelse, cykelbukser, proteindrik og lidt ekstra energi til når jeg cykler, så…«

»Det må være personlig medicin, som Patricia Deegan kalder det. Hun er sådan en af de tidligere recoverypioneer. At medicien og dét, der virker, kan komme inde fra én selv. Der er vitterligt nogle ting, man selv kan gøre… Oh, Neil Young....«

»Oh ja. Han skulle være så fed live.«

»Åh. Jeg kan næsten selv huske det, tror jeg. Det var på Roskilde i ’97 eller ’99.«

»Var det ikke der, de afbrød koncerten?«

»Jeg kan ikke huske det. Jeg tror ikke jeg så det, eller også gjorde jeg, og så er det bare røget væk.«

»Jeg mener, de afbrød koncerten, fordi han var gået over tre timer. Han bliver ved og ved og ved altså.«

»Men det er jo det: Det her med at give mere, end der forventes af én. At finde ud af, at man selv får mere af at give, og at man kan give mere, end man troede, man havde. Det er en frelsende ting i sig selv. Det er en gave både til de andre og til en selv, og det spreder sig som ringe i vandet – bang! Hvad er det for en værdi? Hvor er den fed! Hvad er det, du brænder for? Jeg vil gerne købe ind på den.«

»Ohja… og så den mundharpe.«

»Hvad er det, du kan sidde og se der på dit ur?«

»Det er mit cykelur. Det måler alting. Puls. Blodtryk. Iltniveau i blodet. Muskelsammenspændinger. Hvor meget jeg har bevæget mig og så videre. Du får rigtig meget feedback du kan bruge. Så kan du se, så har jeg f.eks. sådan et billede af, hvordan min dag ser ud fra midnat af i forhold til stress.«

»Okay, stress? Hvordan det?«

»Jamen, det måler den i min krop. Du kan se, min krop er meget stresset her inden jeg går i seng. Det har nok noget med alkoholpåvirkning at gøre. Og så begynder jeg først egentlig at falde til ro omkring længe efter jeg er gået i seng.. Og dér, kan du se, først der begynder jeg så at få det, der egentlig er hvile, og som kroppen skal have. Og så begynder det så igen. Der kan du se, der har vi været ude at gå. Men så kan man simpelthen hoppe ind og registrere, hvordan min krop har det. Og så kan man også begynde at få bevidsthed omkring, hvad som stresser én, og det er faktisk mere og mange gange også nogle andre ting, end man skulle tro.«

»Vildt. Hvordan måler den det?«

»Der sidder sådan nogle lysdioder, der sidder herinde, som går ind og måler – jeg ved ikke hvor mange gange i sekundet. Som skyder laser ind i dine blodårer og sender lyset tilbage. Så måler den det på den måde.«

»Hvad hedder det mærke?«

»Det er et Garmin.«

»Nåh, Garmin… Det er et klassisk mærke inden for GPS-systemer.«

»Ja, men de kæmpestore inden for cykelcomputere og sportsure som det her. Jeg tror faktisk det er et endnu større marked for dem end GPS til biler… Men det kan bare så meget. Jeg kan bare se, at nogle gange så giver det mig bare en bedre forståelse af, hvorfor jeg kan have det meget mærkeligt eller føle mig meget uoplagt. Hvis jeg f.eks. kan se, at jeg bare har ligget og været totalt stresset en hel nat. Selvom jeg egentlig har fået sovet, så har jeg ikke fået hvile.«

»Det er altså spændende det der! Jeg har en veninde, som fik akatisi af for megen antipsykotika. Og så gik hun jo selvfølgelig op og ned ad gangen. Lægen så det som en indikation på at hun havde brug for ekstra antipsykotika for at falde mere hen, men så fik hun sådan et sportsur, bare et lille et, som kunne vise, at hun gik langt over 20 km om dagen på den gang, og så ombestemte lægen sig. Da hun så begyndte at få mindre, holdt det op. Det er fedt at have en dokumentation, som du siger.«

»Ja. I stedet for bare at sige, at det skal medicineres væk, så kan der altså også være andre ting. Og så hvis man fra patientens side begynder at kunne vise noget data, der siger, det er altså sådan, jeg har det, ikke? Og man kan se, at når jeg f.eks. har været ude at cykle og så kommer hjem og sætter mig i sofaen, så går stressen bare helt ned. Og min puls er nede på 50. Det er helt vildt, den ro det kan give.«

»Men samtidig er du vel så også begejstret for at være stresset ude på ruten? Det er en god stress, eller hvad man kan kalde det? Så stress er ikke umiddelbart noget dårligt?«

»Nejnej, slet ikke. Men der er bare mange former for stress. Der er den forstyrrende, og så er der den positive, som kommer, fordi man gør noget aktivt. Og så har det noget at gøre også med, om der er struktur på stress, og om man har bevidsthed omkring hvorfor den er der eller ej. Hvis man har abstinenser, så er man hele tiden stresset. Også selvom man får sovet. Men det siger bare noget om, at man skal tage det alvorligt… Selv bruger jeg det også som motiverende.«

»Jeg har haft lidt at gøre med sådan en specialiseret forskningsindsats, som hedder KAG-bipolar, hvor én af indsatserne så er sådan en app på ens telefon, hvor man hver dag skal besvare nogle spørgsmål om hvordan man har det.«

»Man skal selv forholde sig til sig selv så?«

»Ja, og der har jeg hørt om nogle småproblemer. Bl.a. fra en der kommer oppe i værkstedet, som blev så irriteret på denne her app, fordi den hele tiden spurgte ham, om han havde menstruation i dag, og så begyndte han først at svare ja, og så lod han helt være med at svare. Du ved, denne her patienttrods, man har.«

»Åhja.«

»Jeg sidder bare og tænker, at det måske kunne have været smart, hvis man i stedet for en app så havde sådan et ur. Og så kunne man måske også selv taste nogle data ind i det, men det må da alt andet lige give en helvedes masse flere baggrundsoplysninger til én selv og dem, som behandler en. Et større billede om jeg så må sige, som så kunne korreleres imod ens egenoplevelse. Men det var bare en tanke.«

»Det kunne være ret interessant. De skulle spørge Garmin, om de ikke skulle samarbejde.«

»Så kunne det også have sådan en venlig stemme, som foreslog én, hvad man kunne gøre og så videre. Så kunne man også selv sidde og se, at det hjalp at følge rådet, og at det blev værre af at ignorere det… Nå skal jeg lige pisse.«

»Henter du så også en mere, Dix?«

»Det kan du tro.«

»Er det Youtube?

»Det er downhill. Forberedelserne til et løb, der skal være nu her.

»Shit. Og så på et bjerg? Det er ret stejlt, hva'?

»Nåh, ja men det her er også de professionelle. De kører så sygt. Det er så stejlt, og det går så stærkt. Det der er på deres grænse. Og det er derfor de kører så vildt. For der skal være den her risiko ved det, for ellers får man heller ikke den der forløsning bagefter, den der woouuff,

fuck it – jeg gjorde det, mand… Som er så fed, når der er noget man har prøvet på i lang tid, som så endelig lykkes.«

»Så det skal være op til ens grænse og gerne lidt over vel egentlig? Så man hele tiden…«

»Ja. Ja. Lige præcis. Det er også derfor jeg har det med at jeg bare kører på med nogle kurser her i efteråret. Og så skal jeg gerne have lidt mere muskelmasse hen over vinteren. Så vil jeg også bedre kunne klare at styrte og sådan noget, øhm…«

»Helt sikkert.«

»Men hvis vi skal have noget med noget lidt mere action på... Det er meget snak og analyse i den her video, fordi det også er så ekstremt for dem at køre dér. Som du kan se [i videoen], de fejer med kost for bare at kunne få lidt greb, for ellers er det så løst. Der får du lige en fornemmelse af, hvor stejlt det er, ikke? Og ujævnt og… men det er rent nørderi for mig det her.«

»Men nørderi er vel automatisk den vej ens interesse går i, hvis man tager den alvorligt?«

»Ja.«

»Og hvis man så også kan være praktisk omkring sit nørderi; hvis man kan omsætte det i praksis, så bliver man altså god. Hvad med sådan en cykelsmed, som har arbejdet med cykler i 40 år, og som ved alt om cykler på sin egen praktiske facon. Ville du kalde ham en nørd? Eller er nørder bare noget akademisk uden praktisk…«

»Det ved jeg faktisk ikke, men han er vel også en nørd. Måske?«

»Han ved i hvert fald meget om sit fag og kan leve af det. Sikke en sikkerhed det må give ham! Altid bare at kunne sit shit. Uanset hvor man kommer hen....«

»Prøv lige at se det styrt der!«

»Hold da kæft! Jeg sidder bare og ævler.«

»Det der kunne være gået så galt. Der er så mange klipper omkring. Rammer han lige ind i sådan, ikke? Så er han færdig. Det er der dét, der sker, når man ikke har sin balance rigtigt på cyklen.«

»Ja ja ja.«

»Så bliver han skudt op, og så kommer han forkert ned, og så bliver han skudt op igen på grund af afdæmpningen i cyklen, ikke?«

»Det går virkelig stærkt…«

»Ja. Han kunne have brækket nakken på det der, så… prøv at se: Det er så teknisk det der! Fordi en enkelt ujævnhed, hvor du kommer til at kompresse på cyklen i stedet for at være let på den, så er det, at du bliver slået til alle mulige sider. Prøv at se: Han kører med sådan en forgaffel, som jeg også kører med.«

»Og det er vel ikke engang nok bare at være koncentreret, er det? Man skal vel også være i flow?«

»Du skal være i flow, og din krop skal du være i 100% kontakt med – du skal ikke overveje noget som helst. Du skal bare gøre det, altså. Så det handler så meget om at have det mentale det rette sted.«

»Lige præcis! Det er også altid dét, jeg har holdt af ved bordtennis, fordi det går så stærkt, at hvis man tænker over, hvad man vil gøre, så taber man bolden. Så bliver man fri for tanker.«

»Ja, og det gør man også her. Hvis man begynder at tænke »ej, skal jeg tage den linje i stedet for?«, så er du færdig.«

»Ja, og her er du jo virkelig færdig. I bordtennis taber man bare, men her… det er sateme stejlt, hvar? «

»Ja. Bare se de klipper der! Hvis de ikke kommer helt over med baghjulet, så ryger de forover. Det er en højrisikosport, men det er også derfor det er sjovt.«

»Og det må give god adrenalin. Og flow. Fordi man er tvunget til flow. Flow er nødvendigt. Det er bundet til overlevelsen på en måde, som bordtennis ikke er.«

»Fuldstændigt!«

»Hold kæft det går stærkt!«

»Ja. Og det er jo det. Det kan godt være at jeg kan køre ned af det samme, men jeg kan jo ikke køre ned i det tempo der, slet slet slet ikke. De er simpelthen så suveræne dem der. Men det er også tit, at så er de ude med skader i halve eller hele år og skal have rekonstrueret knæ og skuldre og så videre. Prøv at se det sving: Den der følelse når man komprimerer ind i sådan et sving, det er fandeme lækkert. Se! Han fik ikke sin vægt ned i svinget inden. Så glider man bare henover. Åh ja. Nå, det var den video. Hvad skal vi, Dix?«

»Åh, jeg ved det ikke. Jeg tænker, jeg snart skal hjemad.«

»Okay… He, check titlen på den video dér: *The Doomer Generation: Dealing with an Age of Hopelessness*.«

»Ja, det forstår jeg godt. Åh, det skal jeg næsten fortælle dig: Jeg begik jo den fejl, at… der var en fyr ude fra Digevej, som inviterede mig ind i sådan en Facebook-gruppe, der hed Near-Term Human Extinction. Jeg burde have vidst det. Og så var det bare sådan nogle ret højtuddannede eller også højtpraktisk anlagte meget seriøse folk fra hele verden, som øh…«

»Ja?«

»Lad os bare sige, at de ikke ser noget håb. I forhold til denne her eksponentielle kurve, denne her ishockeystavskurve, der mener de, at vi nu er kommer over det sted på kurven, hvor den begynder at gå nærmest lodret op ad. Så det kommer til at ske nu. Katastrofen kommer nu her, mener de. Altså næste år og så året efter igen vil det være slut og så videre.«

»Åhja.«

»Og så lægger de hele tiden videnskabelige artikler og videodokumentation op af diverse naturkatastrofer, og det blev hele tiden bare ved med at poppe op i mit feed, og det er virkelig the age of hopelessness. Der var intet håb. Og jeg blev så fucking trist af hele tiden at se de ting der, jeg blev så ked af det. Heldigvis fik jeg til sidst meldt mig ud af gruppen. Det var virkelig godt, jeg fik gjort det.«

»Ja, men det er også rigtigt; man skal passe på med hvad man dykker ned i. Det er kun meget sjældent nu til dags, at jeg tillader mig at hoppe ned i kaninhullet. Der er kun mountainbike nu.«

»Men det virker sgu også til at være godt for dig! Du har saftsuseme rejst dig. Jeg gider ikke kaninhuller mere. Jeg har fyldt dem alle sammen op. Man har kun én følelse, så den skal man sgu passe godt på. Og selvom de så skulle have ret i, at der ikke er noget håb, bliver vi nødt til at leve så håbefuldt og venligt som muligt, indtil det sker. Og så må vi tage den derfra.«

»Lad os ryge en smøg.«

»Ja, lad os det. Så går jeg ned mod banegården bagefter.«

»Allerede? Det var sgu da tidligt Dix! «

»Nåmen, jeg må hjemad, og jeg tænker, at så kan du også få lidt ud af dagen.«

»Haha, det får jeg nok ikke. Den står for mig nok bare i at ligge her på sofaen, og så på et tidspunkt skal jeg ned og hente nogle smøger. Men jeg skal simpelthen, for… hvis jeg ikke får droppet al røg inden for det næste halve år, så kommer jeg ikke til at kunne gøre dét, jeg vil næste år med cyklen. Så jeg prøver at kigge på det på den måde.«

»Det lyder klogt.«

»Så det har en større mening.«

»En tungere…«

»Ja.«

»Helt sikkert. Helt sikkert. Jeg ville også gerne stoppe med at ryge, men jeg er åbenbart af en særligt dum æt. Jeg har endnu ikke kunnet gøre det tilstrækkeligt nødvendigt for mig.«

»Det er jo også det. Man falder bare tilbage igen og igen og igen og igen og igen.«

»Ja. Hvis jeg kunne få sådan noget mountainbike ind i mit liv, så tror jeg, det kunne gøre en markant forskel. »Jeg må ændre mit liv, men hvordan skal jeg orke?« Det er den mest sande sætning om negative symptomer, som er skrevet i de sidste halvtreds års nordiske digtning. Den rammer det så hårdt.«

»Men det er også sagt så præcist.«

»Men du har orket…«

»Og dog er der stadig også mange ting, som jeg…«

»Jaja, klart nok…«

»… men det er ikke 100 procents opgivelse længere, måske kun 95, men eh…«

»Åh ja…. Engang var det 100 procents opgivelse, var det ikke? Det var i hvert fald sådan jeg husker dig igennem mange år.«

»Jo jo, og det er jo mountainbike, som for første gang har fået mig til på noget som helst område at kigge fremad. Ellers kiggede jeg altid tilbage. Jeg skulle altid komme over det, der er sket. Så jeg har aldrig haft ressourcer til at vende mig om og rent faktisk kigge fremad.«

»Hahaha, det er hårdt sagt.«

»Så det der med at have planer i sit liv, det der med »hvad vil du med dit liv«, det har jeg aldrig… fordi jeg altid skulle komme mig. Så det er nok det vildeste ved det, synes jeg, det er det der med, at her kigger jeg fremad. Her planlægger jeg og sådan noget. Det har jeg aldrig oplevet før…«

»Sateme flot, Jakob…«

»35.000 har jeg givet for den cykel. Det er første gang i mit liv, jeg nogensinde har kunnet spare op til noget. Men det er jo det: Hvis man ikke har noget fremtidsperspektiv overhovedet i sit liv, så er det bare så svært at ændre det, altså…«

»Ja. Det er det.«

»Men det er bare så fucking privilegeret at have et fremtidsperspektiv, når man har en masse man slås med… Men jeg troede jo også, at når den nye cykel kom, så var jeg helt sikkert færdig med at ryge og sådan noget, men det var jeg jo så ikke alligevel.«

»Jojo klart. Men det er sgu også svært. Det her med at finde en rygrad i sit liv…«

»Men det er jo også selvrespekten. Det er selvrespekten et eller andet sted, ikke? Og når man føler sig som det usleste menneske i verden altid, ikke…«

»… ja, og man bliver tvangsindlagt og får et stjerneskud i røven…«

»… hvor fanden skal den selvrespekt så komme fra, til at man vil hanke op i sig selv? Man er jo alligevel ikke noget værd.«

»Ja.«

»Og det er den følelse, der er så forbandet ét eller andet sted. At man ikke engang tager sig selv alvorligt.«

»Åh ja. Gode mis. Det er virkelig klar tale.«

»Men er det ikke rigtigt?«

»Jo, gu er det rigtigt. Det synes jeg da også. Men det er jo… det skal være en gennemgribende transformation, ikke sandt? I vanviddet siger du og oplever du også mange ting. Og hver for sig er de alle sammen helt vilde ting, men til sammen får det aldrig nogen ende.«

»Nej, netop!«

»Men det her. Det er stærke løjer, Jakob. Det er virkelig et vendepunkt.«

»Men igen: Det bliver bare ikke taget til efterretning i resten af ens liv. Det er dét, der gør det så…«

»Men det gør det jo: Jeg kan jo se at…«

»Ja, lidt…«

»Men det er jo ikke bare lidt. I forhold til da vi var yngre. Det er det fandeme meget. Men det går langsomt…«

»Nåhja, men jeg prøver også at sige til mig selv det her med, at jeg fik ryddet ud i lejligheden; det var en stor sejr, for det var noget, jeg havde gået og tænkt på i 4-5 år, men ikke havde fået taget mig sammen til, sååh…«

»Det er sateme også en god sejr så.«

»Og så lige pludselig tog vanviddet bare ved mig. Så begyndte jeg at flå sofaen ud og skille den ad. Jeg havde ikke ryddet plads eller noget til det, men så stod jeg bare i det kaos der, hvor den var skilt ad, og man ikke kunne sidde i den, og det fyldte hele stuen og. Så begyndte jeg bare at rode endnu mere. Indtil ligesom til sidst, jeg sagde: Fuck mand. Nu kan jeg jo aldrig få det tilbage igen, og så blev jeg nødt til det. «

»Åhja, nødvendigheden… … … …«

»Åh Dix, min gode mand…«

»Ja, jeg skal også til at komme videre… Jeg skal finde et tog, der vil køre mig hjem.«

»Har du fået opladet din telefon?«

»Ja, det tror jeg.«

»Se lige efter. Det er så hårdt, når…«

»Den er god. Den er god… Tak for det Jakob.«

»Det var en fornøjelse. Som altid.«

»Ja, det var det. Det er godt med venner, som ved hvordan det er. Tak skal du have.«

»Ved du hvad: Det er mig der takker. Som altid.«

»Jeg må skride.«

»Ja okay. Kom her. Du skal lige have en…«

»Åh nus…«

»Nusnus. Og så må du komme godt hjem over. Og hils familien.«

»Det skal jeg gøre. Vi ses Jakob. Og tak.«

»Det gør vi, Dix. Og selv tak. Hey.«

»Hey.«

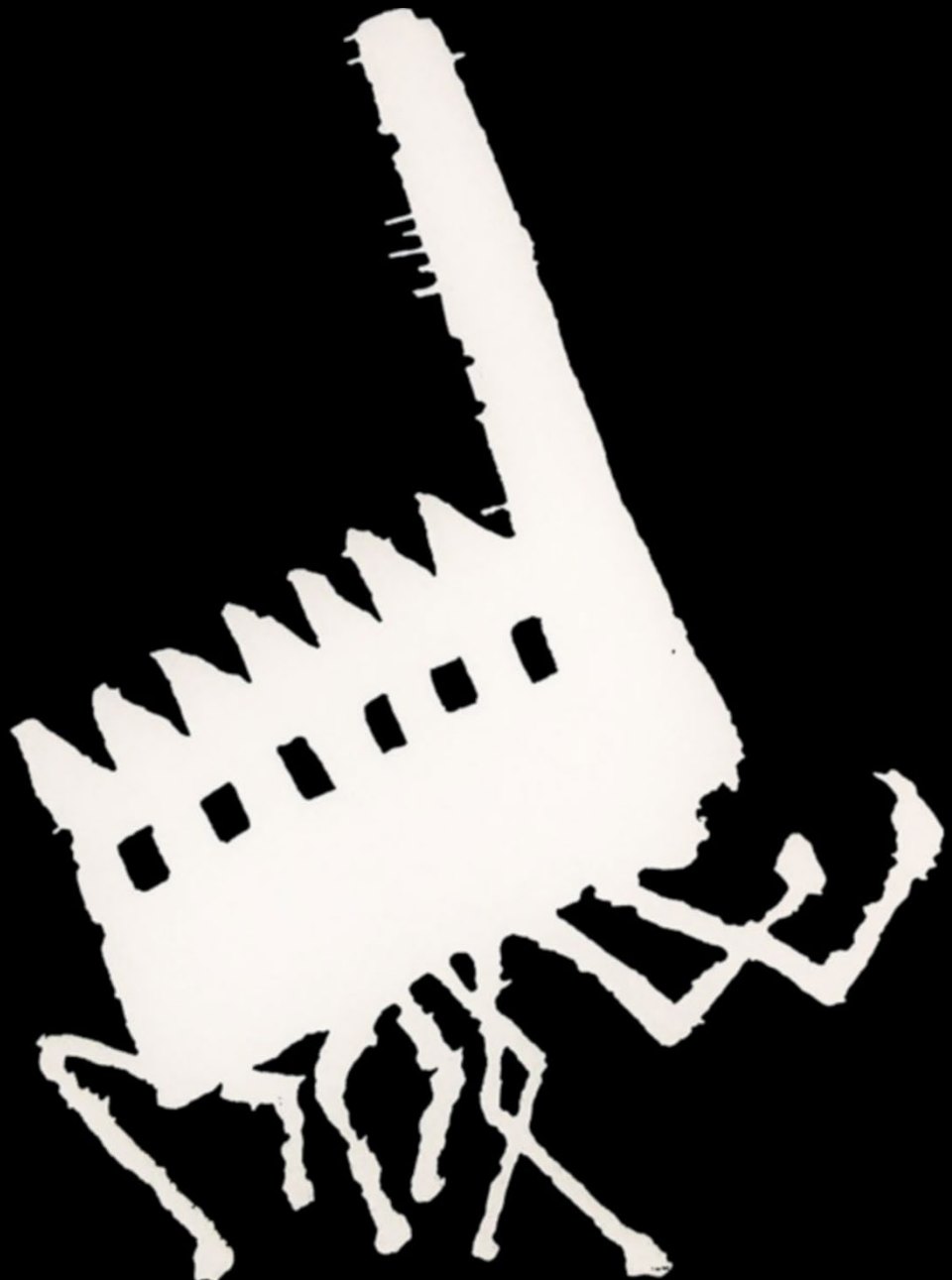

MMANYT

Maskine Maskine Amager

Nr. 53, uge 39&40 2021
(S03xE11)

Søren Dixen (red.)
dixen@MMAmager.dk

INDHOLD

ÅRETS STATUSRAPPORT ER AFLEVERET TIL SST 1
MASKINEN I DEN NYE ROSA-PODCAST 2
LILLE REPORTAGE I GLORIA 2
AFSKEDSRECEPTION FOR PROFESSOR RABEN 3
BESØG FRA BOBLBERG 4
TREDJE NETVÆRKSMØDE FOR SSTs PEER-PROJEKTER 4
DEN RØDE ULV OG SKIBSKISTEN 5
20. ÅRS JUBILÆUM FOR DIGEVEJ 5

INFO & KONTAKT

Søren Dixen og Nikolaj Brie Petersen har oprettet Maskine Maskine Amager (MMA), som er de såkaldt svært psykisk syge maskinisters egen recoverycentral i regi af civilsamfundet på Amager. MMA baserer sig på hjælpsomhed og er organiseret som en almennyttig fond. Vi bor og samarbejder med Psykiatrisk Center Amager og Københavns Kommune på det gamle Skt. Elisabeth hospital, Hans Bogbinders Allé 3, opgang 1, 2. th., 2300 København S. *MMANYT* er et nyhedsbrev for MMA, og det var bestyrelsesmedlem Marianne Haahr Lunds gode idé. Det udkommer ca. hver anden fredag pr. mail og på LinkedIn. *MMANYT*s logo er kreeret af næstformand og strategisk konsulent Albert Konstantin Felix Alexander Barrit Tingsted-Jensen. Hvis du vil afmelde dit abonnement på *MMANYT*, så skriv »nej tak« til redaktionen. MMA er åben mandag og tirsdag 9-19 samt onsdag og torsdag 9-16. Se www.MMAmager.dk for info. Visitation til gruppe- og holdting samt besøg sker gennem Marie på *weber@MMAmager.dk* eller 2157 6731. Visitation til rengøring, egne projekter osv. sker gennem Søren på *dixen@MMAmager.dk* eller 2025 9869.

ÅRETS STATUSRAPPORT ER AFLEVERET TIL SST

Den årlige statusrapport for den satspuljebevilling vi fik sammen med Psykiatrisk Center Amager til projektet 'Aktiviteter for og af brugere i psykiatrien' er blevet afleveret til Sundhedsstyrelsen. Det er den pulje, vi har været i stand til at ansætte Marie og Kristian – og nu lige om lidt også Ida og Robert – i kraft af. Og statusrapporten blev fin. Der har været lidt vanskeligheder med at gennemskue ting omkring moms, men ellers kører projektet i forhold til målsætningen, og Sundhedsstyrelsen vil give besked i løbet af efteråret omkring hvad de synes om statusrapporten.

Psyke og natur, kultur og ånd

De fire podcasts i serien "Psyke og natur, kultur og ånd" samler hovedpointer fra RoSa-konferencen med samme overskrift. Der er bidrag fra filosof Anders Dræby, naturvejleder Simon Høegmark, mag.art. og dramatiker Søren Dixen og sygehuspræst Thomas Gudbergsen.

1) Psyke og natur
(13.19, MP3)
Vi har et grundlæggende behov for at føle os forbundet til naturen, og naturen kan have betydning for vores psykiske velbefindende.

2) Psyke og kultur
(12.59, MP3)
I dette afsnit skal det handle om kreativitetens betydning for recoveryprocesser og om paralleller mellem den kreative proces og recoveryprocessen.

3) Psyke og ånd
(13.39, MP3)
Hvilken betydning har åndsdimensionen for mennesker med psykiske lidelser, og hvordan finder den plads i et overvejende naturvidenskabeligt behandlingssystem?

4) Genforbindelse til natur, kultur og ånd
(14.44, MP3)
Afsnittet handler om sammenhængen mellem manglende forbundethed og psykisk lidelse og om natur, kultur og ånd som vigtige områder at være forbundet til.

MASKINEN I DEN NYE ROSA-PODCAST

Som flere vil huske (*MMANYT* #48, 49) gav Maskine Maskine Amager i juni en galetale på Musholm for Region Sjællands RoSa-enhed. Nu har de lavet en podcast-serie ud nogle af talerne fra den dag, og Maskinens er med. Du kan lytte til RoSas podcast-serie ved at klikke på fortegnelsen her til venstre. Maskinen snakker om »psyke og kultur«.

LILLE REPORTAGE I GLORIA

Som nævnt i sidste nummer var der reportere på besøg i Maskine Maskine Amager. Det førte til følgende stemningsreportage i tidsskriftet *Gloria*s oktobernummer, som også har en spændende artikel om stemmehøring. Klik på billedet herunder og bliv suget over til indslaget med MMA i *Gloria*. Det er på side 30 og 31. Og det er nogle flotte billeder.

Maskine Maskine Amager
MMA

I det gamle Sct. Elisabeth hospital på Hans Bogbinders alle 3, opgang 1, 2. sal, Amager, finder du værestedet Maskine Maskine Amager. Det er et brugerdrevet værested for mennesker, som er svært psykisk syge, som de skriver på deres hjemmeside. Her du kan komme og deltage i et af de mange spændende værkstedstilbud. Du kan blandt andet tage med på en ugentlig cykeltur, eksperimentere og brydte rammen for det kreative udtryk i kunstværkstedet eller bygge alt fra fuglehuse til møbler i snedkerværkstedet. Og så er man ikke bruger i MMA, før er man maskinist.

Gloria

oktober 2021 31

RETTELSE: FUGLEHUS-VIDEOEN NU MED LINK

Og så fik bestyrelsesmedlem Marianne Haahr Lund gjort redaktionen opmærksom på, at Marie og Sørens video af processen bag Projekt Fuglehuse, der blev bragt i sidste nr. af *MMANYT* (jf. #52) ikke virkede. Det var fordi, at der ikke var noget link i billedet, men det er der her, så værs'go:

AFSKEDSRECEPTION FOR PROFESSOR RABEN

Torsdag den 30/9 kl. 13-15 var der afskedsreception for professor dr.med. og klinikchef Raben Rosenberg ude på Psykiatrisk Center Amager på Digevej. Søren dukkede på med en hilsen og en tak fra maskinen, som også gav Raben et gult grafisk MMA-tryk. Barslende Louise Holm gav ham foruden noget vin også et signeret MMA-fuglehus holdt i en smuk marsrød, og det skal vist nok hænge i hans have. På billedet herunder kan man helt ude til venstre se trykket, og fuglehuset titter op af en MMApresse-mulepose. Og på vej hjem ved metroen mødte vi tilfældigvis maskinist Don Pedro Marinero, og han satser på at vende tilbage til maskinen snarest muligt. Det glæder vi os til, for der er jo nok at gøre og blandt andet nogle bælter at knytte. Tak til Raben for det hele!

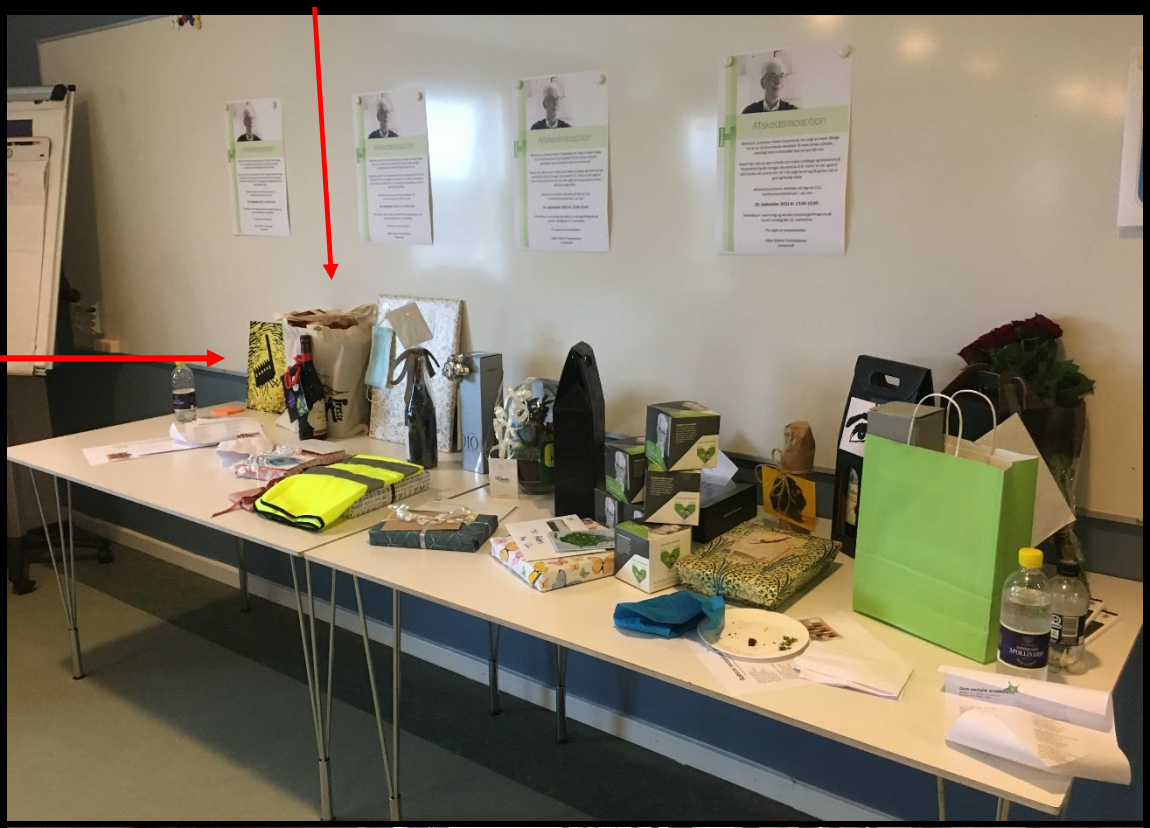

BESØG FRA BOBLBERG

Tirsdag den 5. oktober kom Katja og Alberte forbi vores fællesmøde kl. 14. Det gjorde de for at præsentere Maskinen for Boblberg, som er en digital fællesskabsplatform, hvor man kan finde alt fra nye bekendtskaber, sparrings-partnere og frivillige, til ligesindede, læseklubber, teaterkammerater og rigtig meget andet godt. Det er Taarnby Kommune, som samarbejder med Boblberg om at fremme fællesskaber og mindske ensomhed i kommunen, og nu var de så altså også i maskinen, hvor vi takker for besøget og invitationen til fællesskaber i Tårnby! Sejt!

TREDJE NETVÆRKSMØDE FOR SSTS PEER-PROJEKTER

Fredag den 8. oktober 2021 fandt det tredje netværksmøde for SSTs peer-projekter sted online. Det var projektet 'Udvikling og implementering af peerstøtte' fra Thisted Kommune og projektet 'Tættere på – Peerstøtte i fleksibel opsøgende psykose-behandling i nærmiljøet' af Region Nordjylland, der var gået sammen om at lave dagen. Marie, som nu også har en projektlederuddannelse (jf. *MMANYT* #49) deltog for MMA, og Marie synes, at det, som vi er lykkedes bedst med, er at skabe et stærkt fællesskab med mulighed for at udtrykke sig gennem kreative processer. Vi lykkes mindre godt med at mødes i projekt-gruppen. I stedet for at køre med mange hold, har vi måttet køre med åbne værksteder. Og vi har lært mest af de ubehagelige oplevelser, der har været med udadreagerende og sui-cidale maskinister. Det er godt med det forum.

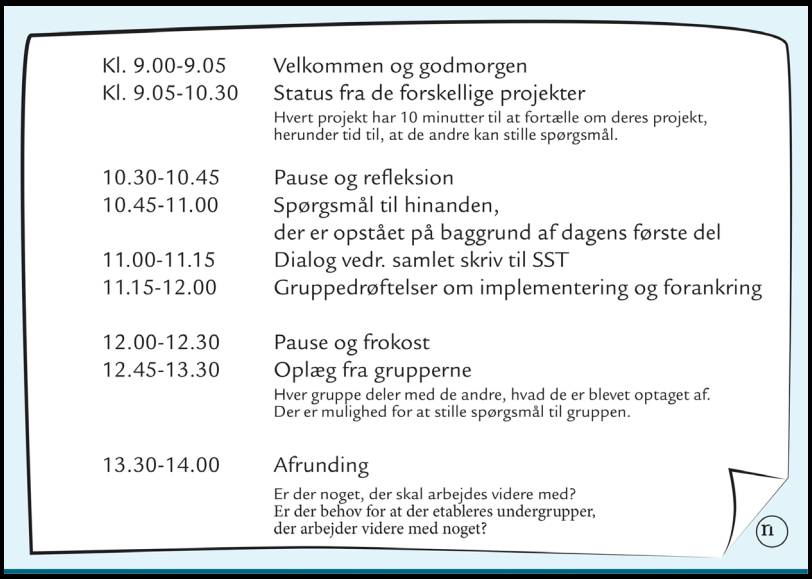

Kl. 9.00-9.05	Velkommen og godmorgen
Kl. 9.05-10.30	Status fra de forskellige projekter Hvert projekt har 10 minutter til at fortælle om deres projekt, herunder tid til, at de andre kan stille spørgsmål.
10.30-10.45	Pause og refleksion
10.45-11.00	Spørgsmål til hinanden, der er opstået på baggrund af dagens første del
11.00-11.15	Dialog vedr. samlet skriv til SST
11.15-12.00	Gruppedrøftelser om implementering og forankring
12.00-12.30	Pause og frokost
12.45-13.30	Oplæg fra grupperne Hver gruppe deler med de andre, hvad de er blevet optaget af. Der er mulighed for at stille spørgsmål til gruppen.
13.30-14.00	Afrunding Er der noget, der skal arbejdes videre med? Er der behov for at der etableres undergrupper, der arbejder videre med noget?

DEN RØDE ULV OG SKIBSKISTEN

Maskine Maskine Amager er vores - de såkaldt svært psykisk syge maskinisters - egen Recoverycentral i regi af civilsamfundet. Vores maskine producerer et overskud af liv, når vi selv lægger liv i den først og tænder op under det. Og det gør vi gerne, for så arbejder den til vor alles bedste.

Her er f.eks. Røde Ulv i gang med sin skibskiste. Den er snart så glat som en barnekind. Bagefter vil både den Røde Ulv og skibskisten indgå i nye livssammenhænge, og det vil blot skabe endnu mere liv til glæde for alle.

I øvrigt er der god lyd på klippet.

20. ÅRS JUBILÆUM FOR DIGEVEJ

Den 8. oktober var der 20. års jubilæumsfest for Psykiatrisk Center Amager på Digevej. Det var i 2001 at de bygninger stod færdige. Metroen stod færdig året efter, og Digevej ligger lige mellem Sundby og Bella Center-stationerne, så det er dejligt let at komme hertil. Denne smukke fredag i efteråret 2021 var der stillet et festtelt op på parkeringspladsen foran indgangen til forhallen og akutmodtagelsen. Der var food trucks og vogne med kaffe, og der var også en isbod, og på en græsstribe helt henne ved rygeburet ved akutmodtagelsen havde MMA slået en lille bod op og bemandet den med Søren og Nicoline. Inde i festteltet var der rullet en rød løber videre ind af indgangen til forhallen, og der var så lavet en lille sceneplads ovre ved flyglet. Der kom Chief 1 og talte og spillede, og Chief var jo en del af de gamle Rockers by Choice, som opstod her på A-

20 års Jubilæumsfest

for Psykiatrisk Center Amager på Digevej

8. oktober 2021 fra klokken 12.30 til 15.30 i foyeren på Digevej 110

Alle patienter, pårørende, medarbejdere og samarbejdspartnere inviteres til en festlig dag

Programmet byder blandt andet på

13.00 Velkomst v/ Centerchef Hallur Thorsteinsson

13.30 Koncert med Chief 1 – den gamle Amagerdreng fra Rockers by Choice og producer af et hav af danske og internationale hits vender tilbage til Amager for en eftermiddag

14.15 Fødselsdagstale og dialog med forfatter Peter Øvig Knudsen, som er aktuel med bogen 'Jeg er hvad jeg husker' – om hans rejse tilbage til hverdagen efter en svær psykotisk depression

15.00 Gospel med Claes Wegener og koret The Conquerors

Derudover vil der gennem eftermiddagen være

Udstilling af billeder og fortællinger fra 20 år med Digevej

Minikoncerter i de intensive afsnit og i ældrepsykiatrien med Thomas Tang fra Håb i Psykiatrien og Jóannes Holm

Foodtrucks med hotdogs (i forskellige varianter), is, kaffe og diverse kolde drikkevarer

Der kræves ingen tilmelding for at deltage

Vi glæder os at fejre dagen sammen med jer alle

REGION H Psykiatri

mager (faktisk oppe ved Tycho Brahes allé, som også er dér, man stiger af bussen, når man skal til MMA på Skt. Elisabeth). Det var nogle gode og stærke ting, han sagde. De rørte flere. Og så var forfatteren Peter Øvig også kommet forbi for at tale om sin egen historie og om sin mors, og det foregik på en lille scene sat op til lejligheden nede foran Nikolaj Brie Petersens Projekt Råkunst-maleri HÅBET (jf. *MMANYT* #5, 42). Og det var en pragtfuld dag, og der kom godt med mennesker. Nogle fantastiske patienter fandt også vej over til vores MMA-bod, hvor det blev til en række pragtfulde samtaler, og en ung kvinde dukkede også op og sang for os, og hold da helt kæft. Hun kan saftsuseme synge! Og hun har fået en personlig invitation til at komme op i MMA en dag og dér sætte gang i alt det, hun kunne have lyst til og brug for at sætte i gang. Maskinist Don Pedro Marinero var på udgang, så han kom også ud og hang ud med os, og så blev der fortalt historier. Til sidst var der koncert med et gospelkor, som PCAs klinikchef også sang med i, og det svingede. Vejret var pragtfuldt. Pølserne var gode. Rektor Nicoline fik samme aften klippet en lille film sammen med indtryk fra dagen, og den kan ses her nederst til højre. 20 år har de bygninger nu ligget der på Digevej, og Diget holder. Tillykke til Psykiatrisk Center Amager på Digevej med den runde dag ønskes I af MMA på Skt. Elisabeth.

MMANYT

Maskine Maskine Amager

Nr. 54, uge 41&42 2021
(S03xE12)

Søren Dixen (red.)
dixen@MMAmager.dk

INDHOLD

MMA MODTAGER 90.000 KRONER FRA §18-MIDLERNE 1
SCOPING REVIEW AF ÅBNE VÆRKSTEDSPRAKSISSER I PSYKIATRIEN 2
NY MINIUDSTILLING VED INFORMATIONEN 2
CODIAC-KONFERENCEN ER PÅ VEJ 3
MASKINIST LAVER DIGTSAMLING 3
TEATERTUR MED LÆSEFORENINGEN 4
SÅ ÅBNES DER FOR FORUDBESTILLINGER PÅ DEN NYE MMANYT-BOG 5
SØREN GÅR PÅ ORLOV 6
PROJEKT RÅKUNST #13: JULIE FINDS »MIDLERTIDIGT OPHÆNGT« 6

INFO & KONTAKT

Søren Dixen og Nikolaj Brie Petersen har oprettet Maskine Maskine Amager (MMA), som er de såkaldt svært psykisk syge maskinisters egen recoverycentral i regi af civilsamfundet på Amager. MMA baserer sig på hjælpsomhed og er organiseret som en almennyttig fond. Vi bor og samarbejder med Psykiatrisk Center Amager og Københavns Kommune på det gamle Skt. Elisabeth hospital, Hans Bogbinders Allé 3, opgang 1, 2. th., 2300 København S. *MMANYT* er et nyhedsbrev for MMA, og det var bestyrelsesmedlem Marianne Haahr Lunds gode idé. Det udkommer ca. hver anden fredag pr. mail og på LinkedIn. *MMANYT*s logo er kreeret af næstformand og strategisk konsulent Albert Konstantin Felix Alexander Barrit Tingsted-Jensen. Hvis du vil afmelde dit abonnement på *MMANYT*, så skriv »nej tak« til redaktionen. MMA er åben mandag og tirsdag 9-19 samt onsdag og torsdag 9-16. Se www.MMAmager.dk for info. Visitation til gruppe- og holdting samt besøg sker gennem Marie på *weber@MMAmager.dk* eller 2157 6731. Visitation til rengøring, egne projekter osv. sker gennem Søren på *dixen@MMAmager.dk* eller 2025 9869.

MMA MODTAGER 90.000 KRONER FRA §18-MIDLERNE

MMA modtager 90.000 kroner fra §18-midlerne til brug for én peermedarbejder 1 dag i ca. 8 timer om ugen i år 2022. Det er mindre end de 250.000, vi havde håbet på til én peer-medarbejder i 22,5 timer om ugen til afløsning af den bevilling fra Social- og psykiatriudvalget, som tidligere har aflønnet denne funktion. MMA må næste år halvere sin nuværende peer-ansættelse, men sådan er det. Det skal vi også nok klare. Mange tak til Københavns Kommune og §18-puljen for støtten!

SCOPING REVIEW AF ÅBNE VÆRKSTEDSPRAKSISSER I PSYKIATRIEN

Og så er der kommet dette gode systematiske scoping review af åbne værkstedspraksisser for kunstterapeutiske interventioner i psykiatrien. Dette her med at anlægge åbne værksteder inde på afdelingerne og skyde det terapeutiske i baggrunden for i stedet at sætte værket og den kreative praksis i centrum er der selvsagt ikke noget nyt i. Det blev praktiseret, og der blev forsket i det allerede med Edward Adamson i 1946 i London og Mary Huntoon i 1947 i Kansas. At det nu flere steder inden for det sidste årti er begyndt at komme på mode igen er rart og opløftende, skønt nogle siger, at det jo går op og ned i psykiatrien, så det kan være, det forsvinder igen. Men der er intet nyt under solen. Mange steder har man også set eksempler på, at kunstterapien glider mere over i social handlen i fællesskaber, men den ligger også til højrebenet. Nu er der blevet lavet dette fine scoping review, der samler op på det hele, og derfor linkes der til det her. Klik på billedet herover til højre og bliv fløjet derover.

NY MINIUDSTILLING VED INFORMATIONEN

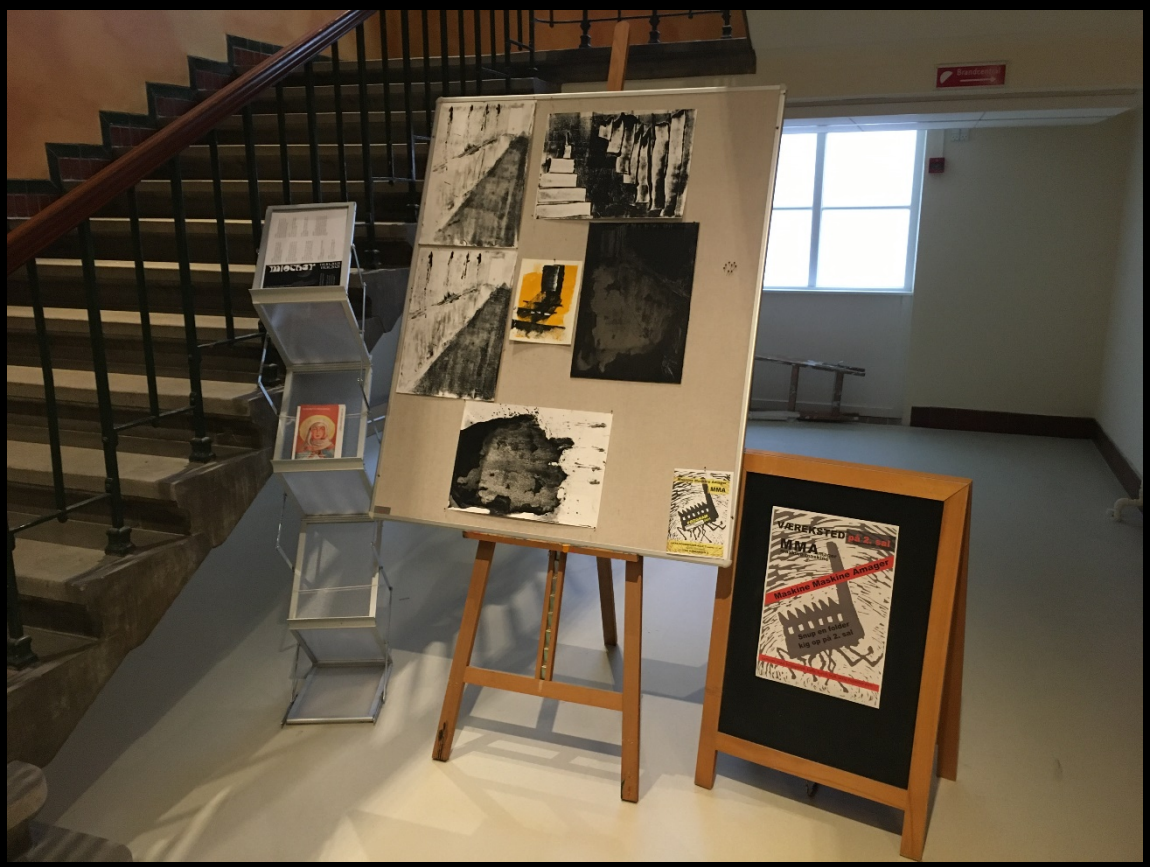

CODIAC-KONFERENCEN ER PÅ VEJ

Den 26. og 27. oktober finder den internationale konference Copenhagen Diabetes Consensus (CODIAC) sted ude på Langelinje Pavillonen. Konferencen er arrangeret af Steno Diabetes Center Copenhagen under Region Hovedstaden, og Maskinen deltager on site igennem de tre sessioner, hvor den er blevet én af de Refleksionister, der løbende skal give udtryk for deres indtryk af de ting, vi præsenteres for dagene igennem. Konferencen bliver streamet til hele verden, og på hjemmesiden vil man kunne se det live, og man kan også gå på opdagelse i programmet og læse mere om hele formålet med konferencen. Jeres tro tjener *MMANYT* vil naturligvis være med og rapportere derudefra i næste nummer, så bliv på denne kanal så længe.

Klik for at hoppe til CODIACs hjemmeside

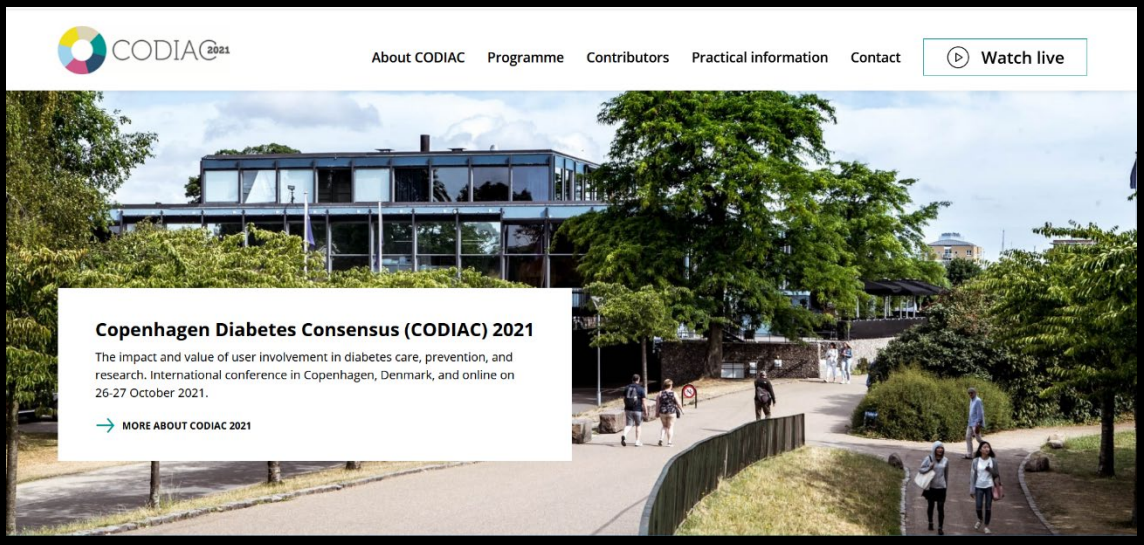

MASKINIST LAVER DIGTSAMLING

En fantastisk maskinist har i denne måned selv lavet og udgivet digtsamlingen *Flik Flak*. Og den er enhver bogsamlers drøm og ethvert ISBN-kontors mareridt. For der er intet forfatternavn på den. Den er ikke tilknyttet noget forlag. Den har intet ISBN-nummer, den har ingen kolofon, og den har ingen sidenummerering. Den er blot et gult betitlet med oliekridt og akryl om 17 digte printet heroppe i MMA og sat sammen med hæfteklammer. Og det er helt formidabelt! Det er

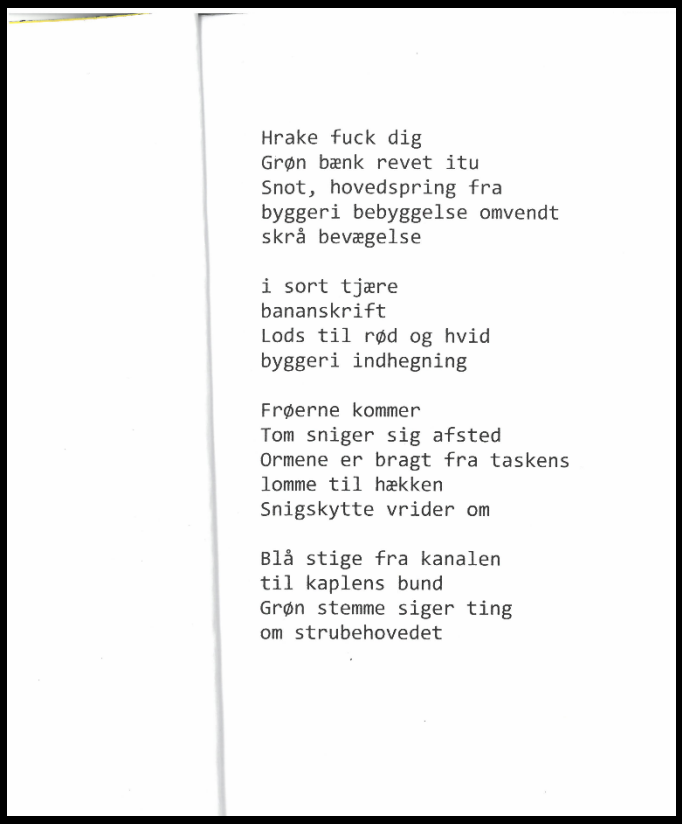

Hrake fuck dig
Grøn bænk revet itu
Snot, hovedspring fra
byggeri bebyggelse omvendt
skrå bevægelse

i sort tjære
bananskrift
Lods til rød og hvid
byggeri indhegning

Frøerne kommer
Tom sniger sig afsted
Ormene er bragt fra taskens
lomme til hækken
Snigskytte vrider om

Blå stige fra kanalen
til kaplens bund
Grøn stemme siger ting
om strubehovedet

lige akkurat så underhåndsagtigt og personligt et gør-det-selv udtryk, at det glæder alle heroppe. Råt, usødet og fra lige ud af posen, så sådan gør man det! Og så er der indholdet: 17 digte, der hver for sig og tilsammen opmaler et dystert, fragmenteret univers. En navnløs sansende driver omkring i byen, sanseindtryk blander sig med sanseindskydelser; det er opløsning på fortsættelse, og det er virkelig godt. Bogen koster en halvtresser, men er dog nok temmelig svær at opdrive. Hvis man kommer herop i MMA, kan man rimeligvis erhverve sig et eksemplar så længe lager haves. Og det kan altså varmt varmt anbefales. Tillykke til denne maskinist med udgivelsen og til Maskinens bogapotek med i al hast at have fået erhvervet sig et eksemplar til vores samling. Og tillykke til dansk litteratur.

TEATERTUR MED LÆSEFORENINGEN

Sidste år ved denne tid gjorde MMANYT sine læsere opmærksom på, at frivilliginitiativer kunne søge staten om midler til oplevelser så som teaterture, så der efter nedlukningen kunne komme gang i oplevelsesøkonomien igen. MMA fik pga. slövsind ikke selv søgt nogen midler, men så er

det godt, at vi har Læseforeningen, som kommer her hos os hver onsdag. For Læseforeningen havde arrangeret en teatertur for Læseholdet, så turen gik til Skuespilshuset. Her spiller nemlig Molières *Den indbildt syge* indtil den 12. november, og selvom han skrev i sidste halvdel af 1600-tallet, er Molière jo stadig sjov. Men det var med teatermenu fra kl. 17:45, og alle var vist enige om, at det var en fucking fantastisk oplevelse. Det er godt at komme hinanden ved på et andet sted og på et andet tidspunkt også, så sådan noget ud af huset skal vi lave mere af. Tak for det, Læseforening, for at sætte det i scene for os og tak til maskinisterne for at gå med til at prøve noget nyt. Det spillede fint.

SÅ ÅBNES DER FOR FORUDBESTILLINGER PÅ DEN NYE MMANYT-BOG

Den 15. november udkommer *MMANYT sæson 2 (2020)* på Maskine Maskine Amagers forlag MMApresse. Der bliver kun trykt 75 eksemplarer af den, og heraf er ti styk reserveret til anmeldelser og ansøgninger. Så hvis man vil have et eksemplar af bogen, og hvis man samtidig vil hjælpe MMA til måske at kunne trykke et oplag mere til bibliotekerne, så er muligheden her nu for at forudbestille det digre værk. Akkurat som sidste år er der tale om en Akkurat som sidste år er der tale om en stor sort A4-hardcover med smudsomslag, men i modsætning til sidste år rummer denne nye udgave foruden MMANYT sæson 2 også en hundrede siders sektion indeholdende værker af maskinister, så bogen i år er på 300 sider. Forudbestil den allerede i dag ved at indbetale 400 kroner til mobilepay 7005BR (the mmall) og skriv dit navn + leveringsadresse i kommentarfeltet. Der er stadig en håndfuld eksemplarer af *MMANYT sæson 1 (2019)* tilbage, så hvis du indbetaler 650 kroner i stedet for 400,- får du også et eksemplar af den med, så længe laver haves. Der er i tidens løb en del, som har skrevet og lagt navn til små anbefalinger af *MMANYT*, men den, der næsten er den fedeste, er anonym og stammer fra et rygebur på lukket afdeling, så den først senere er skrevet frit ned efter hukommelsen. Den lød noget i retning af: »At læse dem [MMANYT] ud i én køre sådan [via bogen] er som at blive ramt af en hammer. Og det fedeste er, at det ikke bare er noget, nogen har fundet

på. Det er bare ting på ting, nyhed på nyhed, der hele tiden udvikler sig ud af hinanden og af den simple kendsgerning, at nogen var flinke nok til at låne nogle tosser et par rum til et værksted.«

SØREN GÅR PÅ ORLOV

Formand for MMAs bestyrelse, Søren Dixen, går på orlov indtil videre året ud. Næstformand Albert Konstantin Felix Alexander Barrit Tingsted-Jensen er konstitueret formand i hans sted. Kristian kat overtager ansvaret for den daglige drift, og så har Martin Bech overtaget de 15 peer-timer, som Søren også har haft mandag og tirsdag. Derudover vil bestyrelsen og fællesskabet sørge for den fortsatte gode ro, lov og orden. Søren løfter stadig et par småopgaver for MMA. Han skriver *MMANYT* året ud, han udgiver *MMANYT* sæson 2 og 3 nu her som bog, han snakker på vegne af maskinen på Christiansborg den 15. november, og han samler den guide til vores best practice, som Social- og Psykiatriudvalget skal have i forlængelse af deres peer-bevilling.

PROJEKT RÅKUNST #13: JULIE FINDS »MIDLERTIDIGT OPHÆNGT«

Fredag den 29.10.21 kl. 14 er der ude på Psykiatrisk Center Amagers Projekt Råkunst fernisering på maskinist Julie Finds udstilling »Midlertidig ophængt. Titler på bøger jeg aldrig får skrevet«. Kom til ferniseringen eller kom ud og kig den en på Digevej en anden dag. Du har til næste år.

Midlertidigt Ophængt

"Titler på bøger jeg aldrig får skrevet"

En udstilling af Julie Find

29.10.21-18.02.22

Fernisering fredag den 29.10 kl. 14

REGION H Psykiatri

MEMBER OF EUROPEAN **OUTSIDER ART** ASSOCIATION 2018

Psykiatrisk Center Amager, Digevej 110, 2300 København S

Psykiatrisk
Center Amagers
Projekt Råkunst

MMANYT

Maskine Maskine Amager

Nr. 55, uge 43&44 2021
(S03xE13)

Søren Dixen (red.)
dixen@MMAmager.dk

INDHOLD

EFTERÅRSFERIEN IHUKOMMET 1
INDTRYK AF CODIAC-KONFERENCEN 2021 2
BERTEL RÜDINGER ER DØD 5
IDAs BABA YAGA 5
MMANYT PRÆSENTERER: CLAIRE P-h 6
NORDISK TOPMØDE FOR CIVILSAMFUNDS HØJNIVEAUSAMTALE 2021 9
IVANs 1-ÅRS MMA-JUBILÆUM 11
OPVARMNING TIL SNAK PÅ CHRISTIANSBORG 11
MIDLERTIDIG LUKNING FOR VARM SERVERING 14
MMANYT MODTAGER OG BRINGER VALGMATERIALE 2021 14

INFO & KONTAKT

Søren Dixen og Nikolaj Brie Petersen har oprettet Maskine Maskine Amager (MMA), som er de såkaldt svært psykisk syge maskinisters egen recoverycentral i regi af civilsamfundet på Amager. MMA baserer sig på hjælpsomhed og er organiseret som en almennyttig fond. Vi bor og samarbejder med Psykiatrisk Center Amager og Københavns Kommune på det gamle Skt. Elisabeth hospital, Hans Bogbinders Allé 3, opgang 1, 2. th., 2300 København S. *MMANYT* er et nyhedsbrev for MMA, og det var bestyrelsesmedlem Marianne Haahr Lunds gode idé. Det udkommer ca. hver anden fredag pr. mail og på LinkedIn. *MMANYT*s logo er kreeret af næstformand og strategisk konsulent Albert Konstantin Felix Alexander Barrit Tingsted-Jensen. Hvis du vil afmelde dit abonnement på *MMANYT*, så skriv »nej tak« til redaktionen. MMA er åben mandag og tirsdag 9-19 samt onsdag og torsdag 9-16. Se www.MMAmager.dk for info. Visitation til gruppe- og holdting samt besøg sker gennem Marie på weber@MMAmager.dk eller 2157 6731. Visitation til rengøring, egne projekter osv. sker gennem Søren på dixen@MMAmager.dk eller 2025 9869.

EFTERÅRSFERIEN IHUKOMMET

I år blev efterårsferien ihukommet, fordi de ansatte (Marie og Kristian) og de frivillige maskinister skulle have ferie, for de har knoklet vildt hårdt i laaang tid, så tvungen pause virkede rigtigt. Derudover er det godt for os alle sammen at skulle undvære MMA lidt, for så kommer man til at savne det, og så begynder man også at glæde sig til at komme tilbage igen. Nu er efterårsferien overstået. Maskine Maskine Amager arbejder videre, *MMANYT* lever, og her er nyhederne…

INDTRYK AF CODIAC-KONFERENCEN 2021

Tirsdag den 26. oktober 2021 startede Copenhagen Diabetes Consensus (CODIAC) 2021. Det var en hybrid-konference arrangeret af Steno Diabetes Center Copenhagen under Region Hovedstaden ude på Langelinje Pavillonen, og den blev så samtidig streamet til hele verden, så også folk fra USA, England, Irland, Tyskland, Skandinavien og Australien interagerede. Og det var smukt arrangeret, og det hele spillede. Inden for i Langelinje Pavillonen var deltagerne delt op i 10 borde, og Søren fra Maskine Maskine Amager var blevet inviteret ind til først at guide ét bord og siden være én af de fire refleksionister – en (også dramaturgisk set) spændende nyopfindelse, som bestod i, at nogle folk, som måske ellers ikke havde så meget at sige, en håndfuld gange blev inviteret til at dele deres umiddelbare refleksioner over det, de havde hørt, og måske også nogle gange over dét, de ikke havde hørt. Det, tror vi, er en opfindelse, som er kommet for at blive. Det gav nogle ret interessante perspektiver på det hele, og det gav ny energi. Nå, men med ankomst til Langelinje ved 8:20-tiden en grå efterårsmorgen har man Den lille Havfrue for sig selv. Denne redaktion kan ikke huske, at den før har været helt så tæt på hende og så helt alene. Det lovede godt. Efter at professor og leder af sundhedsfremmeenheden på Steno, Bjarne Bruun Jensen, og brugerrepræsentant Tina Blichfeldt havde budt velkommen, fulgte tre præsentationer. Først præsenterede forskningsleder og professor Ingrid Willaing den brugerinvolvering, der internationalt set har fundet sted i forhold til diabetes behandling. Dernæst præsenterede seniorforsker Paul Bloch den brugerinvolvering, der internationalt set har fundet sted i forhold til forebyggelse af diabetes, og endelig præsenterede professor Peter Rossing den

brugerinvolvering, der internationalt set har fundet sted i forhold til forskning i diabetes. Af særlig interesse for maskinen var i denne sammenhæng, at forskningen i behandling af diabetes ikke kunne fremvise nogle eksempler på, at brugerne rent faktisk havde ejet deres egen intervention. Det betyder ikke, at der ikke findes eksempler på dette; det betyder bare, at de endnu ikke præsenterer sig i forskningen. Søren mødte de seje diabetes-brugere Jacob, Tine, Claudia, Lotte, Tina og Helle. Herudover var der Maarten de Wit fra Holland; en patient fra rheumatologien, som siden har taget en Ph.D. inden for socialvidenskab og nu applicerer forskning på bruger- eller peer-indsatser. Maarten er et spændende menneske, og der var meget at snakke om med ham. Og så var der også spændende online-indslag med Riva Greenberg og Grainne Flynn, som i henholdsvis USA og Irland arbejder for at empower diabetesfolket til bedre self-management. Og der blev tid igen til at hænge ud med den gode Annemarie Varming og snakke lidt med formanden

for Dansk Selskab for Folkesundhed, Nana Folmann Hempler, som jo også tidligere har været forbi MMA (jf. *MMANYT* #24, s. 19). Senere præsenterede vidensmægleren Lauge resultaterne fra den Group Concept Mapping (GCM), som kortlagde, hvad alle de adspurgte brugere, forskere og behandlere synes er vigtigt i forhold til brugerinvolvering, og hvor ofte de synes det optræder. GCM er en spændende måde at arbejde med en mængdes meninger på, og det kunne være interessant at se hvad der skete, hvis man applicerede det værktøj på psykiatrien og dér f.eks. undersøgte, hvad de adspurgte brugere, forskere og behandlere synes er vigtigt i forhold til recovery, og hvor ofte de synes det optræder. Begrebet og funktionen 'vidensmægler' er også

interessant, Steno er langt fremme på virkelig mange områder, og Maskinen har snakket videre med Lauge om muligheden for at låne GCM til det føromtalte projekt i psykiatrien, men nu må vi se. Og så var der det med disse her reflectionists, som Søren var én ud af fire af, og hvor Maarten og Grainne var to af de andre. Over de to dage kom vi på fire gange, og så var det ellers bare om at sige, hvad man mente. *MMANYT*s udsendte reporter kan glæde vores læsere med at Søren brændte godt igennem begge dage, og at han virkelig fik sagt nogle lige ud af posen ting. David Juel fra Resonans, som dækkede konferencen, tog nedenstående billede fra området nede fra teknikken og tak til David for tilladelse til også at bringe det her. Maskine Maskine Amager er

indtrådt i arbejdsgruppen 'Empowerment by proxy for people in vulnerable positions', der ledes af Ingrid Willaing. Med i gruppen er blandt andet også medrefleksionisten Maarten de Wit, professor og forskningsleder af sundhedsfremmeenheden ved Syddansk Universitet Pernille Tanggaard Andersen, professor i diabetisk medicin ved National University of Ireland i Galway Sean Dinneen og programchefen for sårbare og forebyggelse under Steno Diabetes Center Sjælland Peter Bindslev Iversen. Der er lavet nogle aftaler med en del folk, der i de næste måneder vil komme forbi og checke vores Maskine Maskine ud. *MMANYT* har fået indskrabet sig nogle flere abonnenter, og så er det jo også en stor glæde at have mødt nogle peers fra et helt andet sygdomsområde, som vi alligevel har dette centrale med 'livsomvæltningen' til fælles med. I forhold til alle de peer-indsatser, der fremover vil komme inden for resten af Sundhedsvæsenet, har dansk psykiatri virkelig noget at byde på, såfremt den altså sender de rigtige repræsentanter.

BERTEL RÜDINGER ER DØD

MMANYT har med sorg erfaret, at Bertel Rüdinger er død 47 år gammel. Bertel blev uddannet farmaceut i 2001. Året efter blev han indlagt i psykiatrien. Her fik han vanen tro mange forskellige diagnoser lige fra depression til borderline og/eller skizoid personlighedsforstyrrelse, til bipolar, til skizofren og skizoaffektiv. Han blev medicineret med både gamle og nye antipsykotikaer, gamle og nye antidepressivaer, stemningsstabiliserende lægemidler, benzoer og sovepiller. Senere kæmpede han sig ud af psykiatrien og en førtidspension, og man skal nok selv have gjort det, for at kunne forstille sig, hvor hård den kamp har været, men Bertel tog den og vandt. Han tog også en master i projektledelse og procesforbedring fra RUC og blev administrations- og kvalitetsleder oppe på det højt specialiserede bosted Orion ved Hillerød. På trods af sin baggrund blev han leder og en vigtig inspiration for os andre og et levende bevis på, at det kunne lade sig gøre. I en årrække var han Europas eneste farmaceut ansat i socialpsykiatrien. Han var en flittig og dygtig foredragsholder, og som medicinpædagog med sit dobbeltperspektiv på psykofarmaka har han hjulpet endog rigtig mange mennesker til bedre tilværelser. Han har været bestyrelsesmedlem for DSI Nettet, for Stemmehørernetværket i Danmark og for Dansk Selskab for Psykosocial Rehabilitering, men nu er han uforklarligt borte, og det er alt alt for tidligt, Bertel, for katten. Hvem skal vi andre nu se op til? Hvem skal gøre din forskel? Hvil i fred. Ære været dit minde.

IDAs BABA YAGA

Måske er det i anledning af Halloween, og ellers er det ikke til at sige, hvad det er i anledning af, at Ida har lavet denne fantastiske Baba Yaga. Baba Yaga er jo en slavisk dæmonisk hekseskikkelse, som færdes overalt i slavisk folklore og oftest er portrætteret som et hus eller et skur med kyllingeben på. Baba Yaga siges at være meget klog og stjæle børn, men Ida har ramt hende godt. Huset af pap er forbløffende solidt og festligt, og det er altså virkelig godt lavet, Ida.

***MMANYT* PRÆSENTERER: CLAIRE P-h**

NORDISK TOPMØDE FOR CIVILSAMFUNDS HØJNIVEAUSAMTALE 2021

Onsdag den 3. november fandt nordisk topmøde for civilsamfunds højniveausamtale 2021 sted inde på Ny Kongensgade i København. Det var fortsættelsen af rundbordssamtalen, som blev omtalt i *MMANYT* #48, og igen blev showet gennemført af Tænketanken Mandag Morgen, Altinget og Center For Frivilligt Socialt Arbejde på baggrund af en bevilling fra Nordisk Ministerråd. Den danske regering har jo formandsskabet for Nordisk Råd i disse år. Dagen var delt op i tre. I den første session hørte vi om, hvad det er, civilsamfundet kan, og hvor det støder på udfordringer. I den anden session diskuterede vi samarbejdsflader og -rammer mellem civilsamfundsorganisationer og offentlige myndigheder blandt andet i form af Social Impact Bonds, og vi fik hørt eksempler på både velfungerende og ikke-fungerende partnerskaber, og hvorfor de kan være vanskelige, selvom alle gerne vil. Den tredje og sidste session var viet civilsamfundet og politikerne. Blandt andet kom Danmarks ældre- og socialminister Astrid Krag, præsidenten for Nordisk Råd Bertel Haarder, generalsekretæren for Nordisk Ministerråd samt de danske og finske ministre for nordisk samarbejde, Flemming og Thomas, forbi. Og nu var *MMANYT*s redaktør i sin tid som magister-konferensstuderende i nordisk litteratur jo selv en varm beundrer af skandinavismen, som den især kom til udtryk i første halvdel af 1800-tallet i ønsket om og arbejdet for et direkte rigsfællesskab de nordiske lande imellem. Men det var som sagt i en anden tid for både Norden og ut. redaktion. Historisk set har civilsamfundets arbejde med f.eks. andels- og højskolebevægelserne skabt de nordiske lande, som vi kender dem, og der er stadig mange gode eksempler på velfungerende civilsamfundsprojekter, som løfter tunge samfundsmæssige opgaver. Partnerskaber kan være udfordrende, og bureaukrati er jo altid et problem. Grundfinansiering ville være brugbart. Ikke nødvendigvis projekter, men viden skal deles på tværs af Norden, og Bertel Haarder virker flink og som en sand kender af historien. Og så kender han og taler varmt om skandinavismen. Det var som i et glimt af de gamle dage for både ut. redaktion og Norden ♥, og så heldigvis alligevel ikke helt. Efterfølgende var der suppe og bobler, men det vil vi ikke tale om her. Tak for invitere Maskinen til vores topmøde!

Nordisk Topmøde
for Civilsamfund 2021

Nordisk Topmøde for Civilsamfund 2021

Onsdag d. 3. november 2021 – København, Danmark

12.30 – 15.00 Del 1: Civilsamfundet i mellem

12.30 – 12.40 **Velkomst** v. Jonas Keiding Lindholm, Direktør, Tænketanken Mandag Morgen (DK) og Laura Auken Larsen, Centerchef, Center for Frivilligt Socialt Arbejde (DK)

12.45 – 13.25 **Hvordan kan civilsamfundet øge sin politiske slagkraft?** (live-erfaringsudveksling - engelsk)

- Stian Slotterøy, Generalsekretær, Frivillighet Norge (NO)
- Anne Bjerre, Formand, Frivilligrådet (DK)
- Riitta Särkelä, Næstforperson, SOSTE (FIN)

13.35 – 13.50 **Housing First og de finske erfaringer** (case-interview – engelsk)

- Vibe Klarup, Direktør, Hjem til Alle Alliancen (DK)
- Juha Kaakinen, CEO, Y-Foundation (FIN)

13.50 – 14.05 **Psykisk sårbare – nordisk samarbejde i praksis** (case-interview – skandinavisk)

- Trine Hammershøy, Direktør, Headspace (DK)
- Louise Aronsson, Virksomhedsleder, Tilia (SE)

14.10 – 15.00 **Fælles nordiske udfordringer – hvordan håndterer vi dem?** (debat - skandinavisk)

- Martin Ärnlöv, Generalsekretær, Røde Kors Sverige (SE)
- Anders Ladekarl, Generalsekretær, Røde Kors Danmark (DK)
- Peder Meisner, Generalsekretær, KFUMs Sociale Arbejde (DK)

15.30 – 17.40 Del 2: Civilsamfundet og samarbejdspartnere

15.30 – 15.45 **Interview med Arní Páll Árnason, tidl. islandsk Socialminister (IS)** (skandinavisk)

15.55 – 16.40 **Social Impact Bonds – den nye finansieringsmodel?** (live-erfaringsudveksling – engelsk)

- Hugo Mörse, Managing Director, Leksell Social Ventures (SE)
- Jesper Rønn-Simonsen, Direktør, Dialog mod Vold (DK)
- Lindis Evja, Socialchef, Frelsesarmeen Norge, Island og Færøerne (NO)
- Esko-Pekka Järvinen, Projektleder, Tampere City (FI)

16.50 – 17.40 **Partnerskaber på tværs af sektorer – hvordan lykkes det?** (live-erfaringsudveksling - skandinavisk)

- Christina Tønder Bell, tidl. Landsforperson, Røde Kors Grønland (DK)
- Jonas Wihlstrand, Generalsekretær, Sveriges Stadsmissioner (SE)
- Med flere

18.10 – 20.00 Del 3: Civilsamfundet og politikerne

18.10 – 18.30 **Interview med Danmarks Social- og Ældreminister, Astrid Krag (DK)** (skandinavisk)

18.35 – 19.30 **Paneldebat med samarbejdsministrene** (skandinavisk)

- Thomas Blomqvist, Samarbejdsminister (FIN)
- Flemming Møller Mortensen, Samarbejdsminister (DK)
- Evt. med flere

19.35 – 19.45 **Afslutningstale v. Bertel Haarder, Præsident, Nordisk Råd (DK)** (skandinavisk)

19.50 – 20.00 **De næste skridt** v. Jonas Keiding Lindholm, Direktør, Tænketanken Mandag Morgen (DK) og Laura Auken Larsen, Centerchef, Center for Frivilligt Socialt Arbejde (DK)

20.00 – 21.30 **Netværk, pindemadder og bobler**

IVANs 1-ÅRS MMA-JUBILÆUM

Den 3. november var det præcis ét år siden, at Ivan første gang troppede op i MMA og blev modtaget af Marie og Signe og dernæst lavede en drømmefanger. Lige siden har Ivan været den måske mest trofaste maskinist. Han kommer alle dage, og alle dage er han der fra før åbningen kl. 9 og så bliver han hele dagen. Det forlyder, at han har en konkurrence med Martin kørende om at være den første på stedet, og at Ivan som oftest vinder den konkurrence, men det ved denne redaktion i virkeligheden intet om. Ivan arbejder i tit køkkenet. Han laver flag og drømmefangere, ting i ler og billeder – alt sammen til brug for den fortsatte afhospitalisering af MMA. Han laver kaffe, rydder op og holder orden, og så er han et altid lyttende øre og godt selskab. Han ved, hvad som er rart, og hvad som ikke er, og hvordan her skal være, og det står han op for, så han er blevet en vigtig stemme og drivkraft i hele maskineriet. Ovenstående billede blev taget den 3. november 2020, da han dukkede op første gang og lavede en drømmefanger. Tusind tak for din indsats, Ivan, og for at du kom til at begynde med! MMA holder lige så meget af dig, og vi stoler på dig. Det bliver spændende at se, hvad der sker, og vi glæder os alle til julefrokosten!

OPVARMNING TIL SNAK PÅ CHRISTIANSBORG

På mandag den 15. november taler Søren fra Maskine Maskine Amager i Fællessalen på Christiansborg. Det er MF Trine Torp fra SF og Landsforeningen af nuværende og tidligere psykiatribrugere (LAP), som har inviteret. Søren kommer og taler kl. ca. 13:30 om Maskinen som et eksempel på et peer-ejet initiativ i regi af civilsamfundet; et eksempel på en organisatorisk-praktisk nytænkning af den psykiatriske rehabiliteringsindsats, der, hvis den blev fulgt op og bredt ud, måske kunne gøre også en forskel end nu. Maskinen håbede på at kunne lave et lille forberedende arbejde og således have en gave med til de folkevalgte, men nu viser det sig, at den nok ikke får lavet det, for det var for vildt proportioneret. Men det er i hvert fald en ære at blive inviteret, og vi vil gøre vores bedste for at få talt ikke blot psykiatripatienternes, men vores alle sammens sag, for uanset hvordan det til ethvert tidspunkt måtte se ud, er vi alle forbundet i dette.

LAP og MF Trine Torp inviterer til:

Konference i Fællessalen på Christiansborg mandag den 15. november 2021 kl. 10 - 15.00
ARR.: LAP I SAMARBEJDE MED MF TRINE TORP

Ligestilling, åben dialog, viden - og kærlighed!

Nye behandlingsmetoder, ny og gammel forskning - og vidensbaserede alternativer til den eksisterende psykiatri

Målet for konferencen er at dele viden og metoder samt stifte bekendtskab med eksempler på praktiske erfaringer fra igangværende brugerdrevne initiativer.

Med udsigt til en ny 10-års psykiatriplan sætter LAP – Landsforeningen Af nuværende og tidligere Psykiatribrugere fokus på udvikling og sikring af en brugerindrettet psykiatri for Danmarks psykiatribrugere.

Vi inviterer til en konference, der undersøger viden, nye metoder og inddragelse af brugerens egne erfaringer i psykiatrien.

På konferencen er der oplæg om:

- **Alternativer til den diagnostiske sygdomsforståelse: Åben dialog, ligestilling og kærlighed!**
- **Ny og gammel viden og depressionsforskning**
- **Maskine Maskine Amager: "De såkaldt svært psykisk syge patienters egen recoverycentral i regi af civilsamfundet".**
- **Vendepunkter - en anden type behandling**
- **Magnetstimulation - giver livsglæden tilbage**
- **og meget mere….**

Vi stiller blandt andet spørgsmålet: Hvordan kan vi anvende viden og metoder i en ny eller anderledes form, så psykisk sårbare kan få de rigtige tilbud?

I løbet af dagen er der spændende bidrag fra LAP, Jonas Vennike Ditlevsen, Poul Videbech, Frode Bjerkely, Knud Fischer-Møller, Trine Torp, Søren Dixen, mfl.

Entre: Entré er gratis for alle.
Tilmelding på LAP´s webside: www.lap.dk
Arrangør: LAP – Landsforeningen Af nuværende og tidligere Psykiatribrugere og MF Trine Torp
Medlemmer af LAP kan få dækket deres rejseudgifter til billigste offentlige transport.

LANDSFORENINGEN AF NUVÆRENDE OG TIDLIGERE PSYKIATRIBRUGERE
Store Glasvej 49 · 5000 Odense C
Telefon +45 6619 4511 · lap@lap.dk · www.lap.dk
Sekretariatets telefontid: mandag-torsdag kl. 10.00-14.00

Program:
Indskrivning: 9.00 - 10.00
Velkomst: 10.00 - 10.10

9.30 - 10.00: Ankomst: Kaffe/te
10.00 - 10.10: Velkomst v/LAP Katrine Wiedersøe og MF Trine Torp, psykiatriordfører for SF. Ordstyrere: Nils H. Andersen og Katrine Wiedersøe

10.15 - 11.00: Professor Poul Videbech, Center for Neuropsykiatrisk Depressionsforskning
Psykiatrien er i krise. Hvad skal der til at gøre den rask?
Der er mange tegn på at psykiatrien er i krise. Anvendelsen af tvang er stigende. Mennesker med psykisk sygdom lever væsentligt kortere end andre mennesker. Mange bliver afvist af psykiatrien og antallet at retspsykiatriske patienter er stigende. Der er alt for lidt tid til psykoterapeutisk behandling, selvom vi ved, det er vigtigt. Det er svært at rekruttere personale til psykiatrien og problemerne bider sig selv i halen. Det er nødvendigt at sadle om, både tænke nyt og tilføre resurser.

11.00 - 12.00: Psykolog Jonas Vennike Ditlevsen
Kontekstbaserede alternativer til den psykiatriske sygdomsforståelse af svær psykisk lidelse. I oplægget præsenteres viden fra ind- og udland, der understøtter andre tilgange end den diagnostiske, herunder Trieste-modellen fra Italien, Åben Dialog fra Vestlapland, og Power Threat Meaning Framework fra England. Oplægget er også en kritisk refleksion over, om et hospitalsbaseret og lægefagligt diagnosticerende system i virkeligheden er det bedst tænkelige system til at hjælpe personer i stor psykisk lidelse, smerte og fortabelse.

12.00 - 12.30: Frokost

12.30 - 13.10: LAP Vendepunkter - en anden type behandling; handling v/Knud Fischer-Møller og Inge.
Recovery, empowerment og resultater?

13.10 - 13.50: Nye behandlingsmetoder og patienternes egen recoverycentral
Frode Bjerkely - magnetstimulation giver livsglæden tilbage
Søren Dixen, bestyrelsesformand Maskine Maskine Amager
Maskine Maskine Amager er vores, de såkaldt svært psykisk syge maskinisters, egen recoverycentral i regi af civilsamfundet. Her kommer op til 30 ligesindede om dagen for at drive vores sted og skabe et bedre liv for os selv og hinanden.

13.50 - 14.10: Pause
14.10 - 14.55: Afrundende debatpanel med politikerdeltagelse:
Jonas Vennike Ditlevsen, Knud Fischer-Møller, Søren Dixen, Trine Torp, Frode Bjerkely, Katrine Wiedersøe mfl.

14.55 - 15.00: Afslutning
15.00: Vi forlader salen

MIDLERTIDIG LUKNING FOR VARM SERVERING

Bestyrelsen har midlertidigt lukket for varm servering i MMA, og det er vist en god beslutning. Den skyldes, at vi jo ikke har udsugning i vores køkken, og vi har allerede oplevet at få sprøjten forbi to gange pga. frikadeller. Sprøjten kan ikke aflyses, når alarmen først er gået, og det koster vistnok Digevej en del tusinde kroner hver gang. Så bestyrelsen har midlertidigt lukket for varm servering i MMA. Røde Ulv, som bor lige ovre på den anden side af gaden, har tilbudt os at låne hans køkken, hvis vi skulle få brug for det, men det ville lige skulle koordineres. Vi håber meget på at de håndværkere, der den næste måned i forvejen kommer til at gå rundt heroppe på etagen for at renovere den, også kommer ind til os for at genetablere udsugningen i det gamle industrikøkken, for maden er måske vores største aktivitet og samlingspunkt. Indtil da er det altså det kolde bord, og så må vi se, hvor stort det bliver. Tak til maskinisterne for at tage det i stiv arm.

MMANYT MODTAGER OG BRINGER VALGMATERIALE 2021

Ofte hører vi, at der ikke sker noget for de såkaldt svært psykisk syge mennesker politisk, fordi der ikke er så mange stemmer i os. Dertil er der kun at sige, at det skal vi med tiden nok blive flere om at bestemme. Men nu er der jo først og fremmest valg til kommuner og regionsrådene her lige om lidt den 16. november 2021, og både Maskine Maskine Amager og *MMANYT* er jo apolitiske foretagender. Faktisk er det noget af det værste, når folk begynder at sidde og diskutere politik heroppe, for folk er altid uenige og nedværdigende omkring dem, som mener noget andet end dem selv. Det gælder tilsyneladende alle mennesker, uanset om man så har en såkaldt psykisk sygdom eller ej, at politik får det værste frem i dem, og det ødelægger den ellers så gode stemning, som vi jo lever af heroppe. Og så trækker det faktisk også niveauet ned. For hvis der er én ting, som peer-arbejde kan, så er det at vinde bred tilslutning fra over hele det politiske spektrum. Denne redaktion har efterhånden mødt politikere fra alle partier, og ikke én af dem har syntes, at »brugerinvolvering« og peer-arbejde var en dårlig idé snarere tværtimod. Selvfølgelig har de forskelige politikere og partier så forskellige grunde til at synes om det (så som idealistiske, samfundsøkonomiske, humanistiske grunde), men det er smart, at fænomenet har så mange aspekter, så det også taler til så mange og giver dem så mange grunde til at synes om det. Nå, men fordi at vi synes, at det er så sejt, at en politiker på valg tilsyneladende læser *MMANYT* og betragter os som en relevant kommunikationsplatform og vel derfor har sendt os sin valgflyer, bringer vi den her. Hvis der om fire år er flere, der sender ind, skal vi nok trykke dem også. Det kunne blive et fint omfangsrigt nummer og en hyldest trods alt til det danske demokrati, som er flinkt nok til også at inkludere sådan nogle som de såkaldt svært psykisk syge maskinister. For vi må ikke glemme, uanset hvor dårligt det danske demokrati efterhånden synes at fungere, så er der trods alt andre steder i verden, hvor man stadigvæk tager sådan nogle som os og kyler os ud fra bjerge og klipper. Det er de Konservative på Frederiksberg, som løber med præmien for at være første politiske indslag i *MMANYT*, så hvis du bor på Frederiksberg og vil give dig selv stemme, så er han måske noget for dig. Held og lykke til Karsten og til os alle med vores samfund.

Karsten Skawbo-Jensen

Sidst på Konservatives liste,
først for Frederiksberg!

Brevstem eller stem
på valgdagen,
din personlige stemme tæller!

"Vi har det bedst, og vi *er* bedst, ikke som individualister solidt forankret i den blå luft, men som mennesker i meningsfulde fællesskaber"

Frederiksberg, som vi kender det
grønt, socialt ansvarligt, effektivt og fornuftigt ledet, trygt,
det nære sundhedsvæsen i udvikling

Kære borger på Frederiksberg

Du står bag gardinet i det lille rum. Billeder af politikere i lygtepæle flimrer for dit indre blik. Du griber blyanten, men tøver. Hvor skal krydset sættes? Sæt det gerne ud for mit navn, helt nederst på liste C.

Har du 2 minutter? Så vil jeg her fortælle, hvad jeg står for, og hvem jeg er.

Jeg arbejder for, at vores kommune er grøn, klimasikret, med biodiversitet og vejtræer. Social ansvarlighed er en grundpille. Der skal være trygge livsrammer, også hvis man er udsat, syg på krop eller sjæl eller har særlige behov. Kerneopgaverne skal løftes i institutioner, skoler og ældrepleje. De frivillige skal understøttes. Kommunen skal drives effektivt med respekt for borgernes skattekroner. Og så skal vores oase af en by være smuk – god arkitektur, renhold af pladser og veje, kulturtilbud.

Kommunalvalget 16. november er vigtigt. Skifter flertallet, vil vi fremover blive ledet af de samme partier, som styrer København. Ikke noget ønskescenarie efter min mening. Frederiksberg er noget helt særligt, og det skal det gerne blive ved med at være.

Jeg er et mix af kulturkristendom og idealerne fra oplysningstiden – det ene modererer det andet. Alle mennesker har værdi, og jeg vil gerne balancere hensynene, så vi kan være her alle sammen.

Blandt tidligere poster kan nævnes formand for Socialudvalget og formand for Børn og Ungeudvalget. Og i Region Hovedstaden har jeg været formand for Social- og Psykiatriudvalget og siddet i Forretningsudvalget. Til daglig er jeg folketingsreferent på Christiansborg Jeg redigerer det, der siges i debatterne i Folketingssalen, og sikrer, at der kommer et referat, som hænger sammen og kan forstås. Jeg er cand. phil. i litteraturvidenskab og har fået udgivet skøn- og faglitteratur. Jeg har før været aktiv i patient-ngo'er.

Bliver jeg genvalgt, vil jeg engagere mig i, at vi bruger hospitalsgrunden fornuftigt, f.eks. til varieret boligsammensætning, et nyt plejehjem, et moderne nært sundhedsvæsen, et oldekolle. Det skal ikke ende som Carlsbergbyen. Vi skal passe på med fortætning, som kvæler det grønne. Vi bor allerede tæt.

Jeg bad selv om at stå sidst på den konservative liste. Det var nok lidt friskt, men med sideordnet opstilling er placeringen ikke afgørende. Det er de personlige stemmer derimod. Hver personlig stemmer tæller, både som brevstemme op til valget og på selve valgdagen. Jeg håber, du vil sætte dit kryds ud for mig, nederst på liste C.

Tak for din tid,

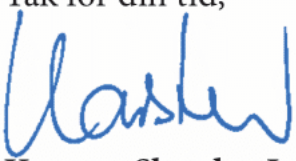

Karsten Skawbo-Jensen
Sidst på Konservatives liste,
***først* for Frederiksberg!**

Trykt på 100% genbrugspapir - 25% er engangskaffebægre fra McDonald's.

MMANYT

Maskine Maskine Amager

Nr. 56, uge 45 2021
(S03xE14)

Søren Dixen (red.)
dixen@MMAmager.dk

INDHOLD

FORTSATTE PROBLEMER MED LEVERINGEN AF *MMANYT* 1
SÅ KOMMER DER ANGIVELIGT MERE CORONA 2
INDVIELSEN AF SDCC PÅ HERLEV 2
FRA DET LILLE KOLDE BORD 6
NYT FRA STOLEPROJEKTET 6
LILLE CLAIRE P-h UDSTILLING I STUE 11 7
IVAN ER NØGLEPERSON FOR NØRKLERIET + NYT SKILT 8
IDA GØR DATASTUEN LYSERE OG LAVER PÆREMARMELADE 8
VOKSEVÆRKSTED 8
MMAnmeldelse: »DET SYGE SIND OG PSYKIATRIEN I LITTERATUREN« 12

INFO & KONTAKT

Søren Dixen og Nikolaj Brie Petersen har oprettet Maskine Maskine Amager (MMA), som er de såkaldt svært psykisk syge maskinisters egen recoverycentral i regi af civilsamfundet på Amager. MMA baserer sig på hjælpsomhed og er organiseret som en almennyttig fond. Vi bor og samarbejder med Psykiatrisk Center Amager og Københavns Kommune på det gamle Skt. Elisabeth hospital, Hans Bogbinders Allé 3, opgang 1, 2. th., 2300 København S. *MMANYT* er et nyhedsbrev for MMA, og det var bestyrelsesmedlem Marianne Haahr Lunds gode idé. Det udkommer ca. hver anden fredag pr. mail og på LinkedIn. *MMANYT*s logo er kreeret af næstformand og strategisk konsulent Albert Konstantin Felix Alexander Barrit Tingsted-Jensen. Hvis du vil afmelde dit abonnement på *MMANYT*, så skriv »nej tak« til redaktionen. MMA er åben mandag og tirsdag 9-19 samt onsdag og torsdag 9-16. Se www.MMAmager.dk for info. Visitation til gruppe- og holdting samt besøg sker gennem Marie på weber@MMAmager.dk eller 2157 6731. Visitation til rengøring, egne projekter osv. sker gennem Søren på dixen@MMAmager.dk eller 2025 9869.

FORTSATTE PROBLEMER MED LEVERINGEN AF *MMANYT*

Der er fortsat problemer med leveringen af *MMANYT*, og redaktionen kan kun beklage dette på det dybeste. Det er som bekendt fordi, vi er gået over til at sende nyhedsbrevet ud via Mailchimp, men *MMANYT* kommer åbenbart kun igennem til mailadresser tilknyttet institutioner og endnu ikke til private konti hos f.eks. gmail, hotmail, yahoo, mail osv. Vi aner ikke hvorfor, så vi ved derfor heller ikke lige hvordan vi skal få problemet løst. *MMANYT* udkommer fortsat også på Maskine

Maskine Amagers LinkedIn-side, men her virker de mange links i nyhedsbrevet ikke, med mindre man har en Premium-profil og dermed kan downloade pdf-filen. Hvis nogen har en idé om, hvordan vi kan få problemet løst, så host gerne op med den. Redaktionen giver i så fald en gave.

SÅ KOMMER DER ANGIVELIGT MERE CORONA

Og så kommer der angiveligt mere af den navnkundige COVID-19, som nu igen er blevet erklæret en samfundskritisk sygdom her i DK. Maskine Maskine Amager var lukket 38 dage i foråret 2020, men har ellers holdt åben i hele Coronatiden og endda uden restriktioner, fordi vi jo også er et værested for såkaldt svært udsatte mennesker, og for sådan nogle steder som vores gælder heldigvis andre regler. Vi overvåger naturligvis situationen og regner med at fortsætte som vanligt. Vi patienter kan sagtens klare alt muligt selv. Det er jo sådan set, hvad det handler om at vise jer.

INDVIELSEN AF SDCC PÅ HERLEV

MMA og *MMANYT* kommer vidt omkring, så da der den 10. november 2021 var indvielse af det nye Steno Diabetes Center Copenhagen (SDCC) ude på Herlev, dukkede vi selvfølelig også op dér, for en god maskine kan ikke holdes nede. Som I forhåbentlig ved, har Novo Nordisk Fondet igennem de seneste år med en meget gavmild bevilling sørget for, at der er kommet Steno Diabetes centre i København, i Region Sjælland, i Odense, i Aarhus og i Nordjylland, og der skal vist også komme ét oppe på enten Færøerne eller i Grønland; *MMANYT* kan ikke lige huske hvor. Men det er godt nok sødt af Novo. Det gamle SDCC i Gentofte skulle have nye rammer, og det har det nu så sandelig også fået i Herlev. Og det nye SDCC er ét ud af denne nye type af »brugerinvolverende« behandlingssteder, hvor patienten er i centrum, og stedet ligner derfor heller ikke et hospital. Det er ikke hvidt i hvidt. Farverne og materialerne er blødere. Interiøret

virker mere venligt. Det kliniske indtryk er borte, og man savner det ikke. Oppe i taghaven talte denne rapporter ganske vist 12 overvågningskameraer, men de vil selvfølgelig ikke forhindre patienten i at tænde sin smøg, og de vil nok gøre ham mere irritabel og mistroisk, mens han gør det, men sådan er det jo. Det er svært at gøre alle tilfredse. Og det nye SDCC er efter denne redaktions opfattelse rigtig vellykket. Og så var der nogle helt utrolige pindemadder efter talerne. De foregik i den store aula, som udgør det meste af grundplanet – et kæmpemæssigt rum, hvor patienterne så kan hænge ud eller dyrke sport eller lære om mad osv., mens de venter på deres prøver og samtaler. I det kæmpestore rum havde man bænket op til flere hundrede mennesker, og så var der taler. Først talte chefen for SDCC, Allan Flyvbjerg, og siden fulgte regionrådsformanden Lars Gaardhøj, tidligere CEO for Novo Nordisk og nu chef for Novo Nordisk Fonden, Lars Rebien Sørensen, og til sidst talte så formanden for Diabetesforeningen, Jørgen Andersen,

Direktør for Novo Nordisk Fondet, Lars Rebien Sørensen, taler.

der selv har diabetes. Tænk hvis man i psykiatriens største interesseorganisation havde en forperson, som selv var sindssyg, men det har nok desværre årtiers lange udsigter. Hernæst klippede nogle diabetesbrugere og en medarbejderrepræsentant de røde bånd, og blandt brugerne var bl.a. Teddy på 7 år og Erik på 83; Erik, som fik diabetes under Anden Verdenskrig, hvor det jo på mange måder var lig med en dødsdom, men nu stod han alligevel her hele 79 år senere. Det er meget imponerende og jo et bevis på, hvor godt det er gået for behandlingen af diabetes. Det er her i år 100 år siden, at insulinen blev opfundet, og det har jo også gjort det en

Steno Diabetes Center Copenhagen

FAKTA

Bygningens grundlæggende ide og vision
Visionen var at skabe en bygning, hvor personen med diabetes er i centrum, og som danner gode rammer for aktivitet, fordybelse og ny viden. Og at skabe et godt og sundt arbejdsmiljø for de ansatte.

Den grundlæggende ide var at invitere naturen indenfor i bygningen og dermed skabe en sundhedsfremmende arkitektur, der indbyder til bevægelse.

Processen
Det er husets brugere (personer med diabetes og de ansatte) som har været med til at forme det endelige projekt.

Dimensioner
Bygningen har et areal på 24.315 m2 og er i to plan med parkeringskælder med 241 parkeringspladser.

Patientgrundlag
Ca. 11.000 personer med diabetes, fordelt på 10.000 voksne og 1000 børn, tilknyttes SDCC. SDCC har kapacitet til at modtage op til 14.000 personer med diabetes.

Organisering og sammenhæng
Bygningen har to indgange, nord og syd, til Diabetesklinikken på etage 1. Etage 2 rummer kontorer til ansatte i administration, klinik, forskning, sundhedsfremmeforskning og uddannelse samt forskningsstuer til forskningsprojekter. På etage 2 er der en gangbro til Akuthuset på Herlev Hospital.

Om Diabetesklinikken
Konsultationsrummene er placeret langs ydervæggene i bygningen. Det giver plads til et stort fællesområde i midten, hvor man kan opholde sig og bevæge sig i inden konsultationen. Fællesområdet er indrettet med forskellige opholdsnicher til afslapning og til arbejde ved PC, cafeområde, videnstorv med inspiration og viden om diabetes, adgang til fire gårdhaver og til taghaven øverst oppe. Taghaven er åben for offentligheden 24/7. Unge og børnefamilier får hver især deres eget opholdsområde.

Landskabet
Både ved den nordlige og den sydlige indgang er der beplantet med hjemmehørende arter, som har gode vækstbetingelser. De er valgt ud fra deres vilde karakter og lave plejeniveau. Det samme gælder taghaven øverst oppe.

hel del nemmere, og det er i hvert fald en luksus. Det er spændende, hvordan SDCC vil fortsætte sin brugerinvolvering – her er endnu ikke nogle peers ansat, selvom peers jo har været ansat i psykiatrien siden 2013, og skønt de også nede på fusionsklinikken i Region Sjælland har peer-medarbejdere. Det kunne være fint, hvis der var nogle her. Og så skal der arbejdes for at Steno holder op med bare at afslutte deres også såkaldt svært psykisk syge patienter, hvis disse patienter udebliver fra deres konsultation uden afbud. Det er klart, at man som læge og ambulatorium ikke kan have behandlingsansvaret for et menneske, som i årevis ikke dukker op til sine aftaler. Men så kunne man i stedet investere lidt mere i relationsarbejdet for at få dem til at komme. Problemet med at afslutte folk, der udebliver uden afbud, er, at det trods alt er en temmelig nødvendig opfølgning, og når man står uden, skal man hele vejen igennem egen læge (eller psykiatrien) igen for at blive genhenvist. Og det er ikke nødvendigvis noget, man bare lige får gjort, hvis man kan lade være med at tænke på det eller indbilde sig selv, at man er fri. Og således kan man komme til at være uden diabetesopfølgning i årevis måske, for så længe man ikke har en behandlingsdom, kan man næsten altid finde lejlighed til at føle sig fri, på nær når synet pludselig bliver en tak dårligere igen. Og så kommer man derhen, men så får man måske ikke kommet næste gang, og så er man ude. Det kan ikke være godt for gruppens i forvejen lave gennemsnitslevetid. Det ville være bedre, hvis vi på én eller anden måde bare blev lagt i i dvale, så man altid stod i systemet og af og til blev ringet til. Så kunne man henvende sig og let komme ind en dag man igen blev rørt lidt af sin situation og ville forsøge at gøre det bedre igen igen igen.

Tillykke til os alle med vores nye Steno!

FRA DET LILLE KOLDE BORD

Som nævnt har vi måttet nedlægge vores varme servering, men det er forhåbentlig kun midlertidigt, for det er ærgerligt og inspirerer til oprør. Nogle mangler virkelig den varme mad, og så kommer de ikke så tit i øjeblikket, men Mariann havde et farsbrød med en dag. Alle løfter og støtter, så det er stadig en fest, men vi håber på bedre køkkenfaciliteter snarest. Det må vi have.

NYT FRA STOLEPROJEKTET

Stoleprojektet melder, at gyngestolen nu er blevet samlet og sat ind i Nørkleriet til betrækning. Fantastisk arbejde af d'herrer Bisper, Rober, Peter og David. Den er blevet vildt, vildt sej. SE!!

LILLE CLAIRE P-h UDSTILLING I STUE 11

På en simpel opslagstavle!! »Hvor du end ser dig om har der været en kanin før dig!!!« ♥

IVAN ER NØGLEPERSON FOR NØRKLERIET + NYT SKILT

Ivan er blevet nøgleperson for Nørkleriet. Han udformer det nu efter egen erfaring. Indtil videre har han sat hylder op til sytråd og læderprodukter, og det hele er i vater. Det er godt for stemningen og os alle, når tingene kommer i orden, og der bliver ryddet op. Selvom det er hårdt, er det vigtigt, at her er pænt og til at være. Det er best practice og godt for vores fælles mentale sundhed. Arbejdet bliver mere overskueligt. Man kan finde de ting, man skal bruge. Tak til Ivan! Og så står Nørkleriet også over for at få et nyt skilt. Det er et skilt, som vist udspringer af arbejdet med de veganske jagttrofæer, men nu er det ved at blive til skilt, og I kan se det herunder til højre.

IDA GØR DATASTUEN LYSERE OG LAVER PÆREMARMELADE

Den nye værkstedsfører Ida mente, at datastuen burde være lysere, så det har hun gjort den. Og så har hun samtidig hængt egne små værker op derinde. Og samtidig har hun også lavet pæremarmelade af de mange overskydende pærer, vi lige pludselig fandt os i besiddelse af. Det er fantastisk!

VOKSEVÆRKSTED

Marie har fundet voks, så folk nu også kan male med strygejern. Voks er et vildt nok materiale, og det var nogle smukke ting, der voksede frem under produktionen. Det synes denne redaktion i hvert fald, og vi trykker et par på de næste sider. Det er redaktionen, der her i *MMANYT* kalder det et vokseværksted. Det hed det selvfølgelig ikke. Det er bare et latterligt usejt ordspil.

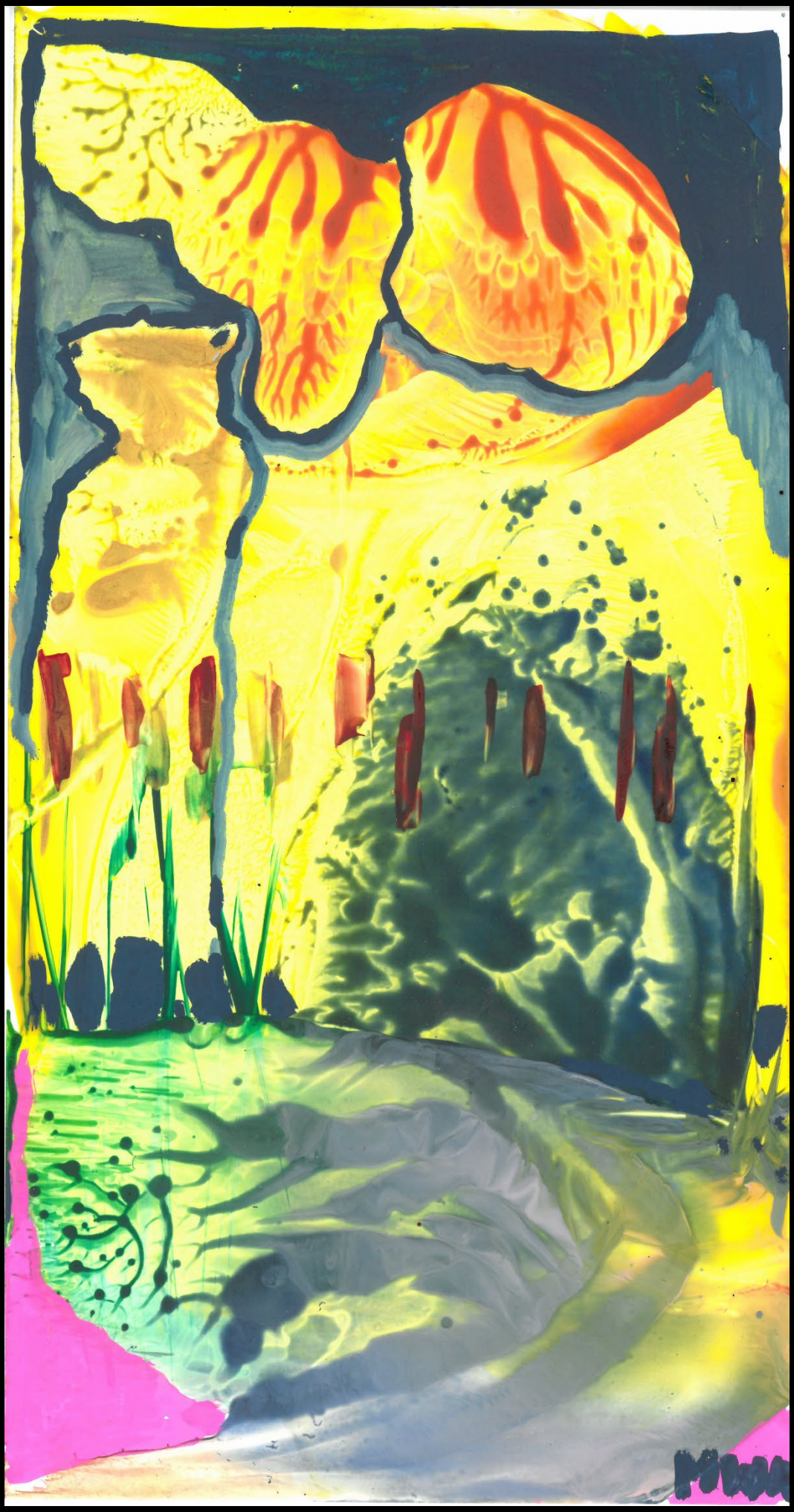

MWA

MMAnmeldelse: »DET SYGE SIND OG PSYKIATRIEN I LITTERATUREN«

For snart tre år siden og lige da vi i sin tid startede Maskine Maskine Amager, gik *Dagbladet Information* i luften med en artikelserie med titlen »Kan kunst helbrede?« Artikelserien blev omtalt en del. Den blev også omtalt i *MMANYT* #3, og indirekte medførte den, at Søren fra Maskine Maskine Amager på Folkemødet 2019 diskuterede med bl.a. Søren Ulrik Thomsen, om kunsten kan helbrede (jf. *MMANYT* #11).[1] Nu her den 5. november i år udgav *Information* så i nærmest forlængelse af sin forrige artikelserie en ny række artikler om det syge sind og psykiatrien i litteraturen, og det er en interessant omgang. Peter Øvig og Søren Ulrik Thomsen, der begge har skrevet om deres såkaldt psykisk syge mødre, diskuterer bl.a. ECT. Vores naboer fra FKMS præsenterer bl.a. deres skrivegrupper. Der er lister over spændende eksempler på det syge sind og psykiatrien i både den udenlandske og nutidsdanske litteratur, men alligevel er det som om, at der for denne MMAnmelder mangler noget, men hvad i alverden kan det være? Lad os gå nogle år tilbage i tiden for at komme sagen nærmere:

For nu ti år siden stod i *Weekendavisen* den 1. juni 2011 noget så pudsigt at læse som en dobbeltanmeldelse med overskriften »Homogeniseret galskab« begået af kritikeren Lars Bukdahl.[2] Og nu kan man selvfølgelig mene om både *Weekendavisen*, Lars Bukdahl og galskab, hvad man vil, og i betragtning af Bukdahl-anmeldelsernes revolte karakter er en dobbelt-anmeldelse fra hans hånd i sig selv intet usædvanligt. Nej, det usædvanlige bestod dels i sammensætningen af de to værker, som blev anmeldt, og dels i dét, som Lars i løbet af sin anmeldelse får sagt om det syge sind og psykiatrien i litteraturen, og som nu også har relevans for vores modtagelse af *Information*s artikelrække om samme emne. For Lars dobbeltanmeldte nemlig norske Beate Grimsruds *En dåre fri* (2010, da. overs. 2011) op imod Casper Schjødt Nielsens *Samlede journaler 1996-2009* (2011). Beate Grimsrud var på dét tidspunkt én af Norges absolut største forfatterpersoner, og hendes *En dåre fri* giver stemme til jeg-fortælleren Eli, som beskriver, hvordan hun som barn begyndte at høre stemmer og senere kom på adskillige lange hospitalsophold i psykiatrien, og hvordan hun siden blev forfatter og nu arbejder med en terapeut om at stabilisere sin hverdag, som selvfølgelig stadigvæk er præget af det hele. Indsatte udklip fra en patientjournal beretter om, hvordan Eli på psykiatrisk vis ses som psykotisk og suicidal, og hvordan hun bliver kaldt skizofren og hårdt medicineret, og ikke blot udklippene af patient-journalen, men hele bogen mere end antyder, at meget af forløbet er selvoplevet af forfatter-personen Beate Grimsrud selv. Altså at det beror på en egenerfaring. Hun blev indstillet af både Norge og Sverige til Nordisk Råds litteraturpris i 2010 for sin bog, som siden også blev oversat til ti sprog. Casper Schjødt Nielsens *Samlede journaler 1996-2009*, som nærværende ut. redaktion jo i sin tid selv udgav, er tidligere er blevet omtalt i *MMANYT* #42, så den vil vi ikke tale om igen.

Men det er også Lars' reaktion på Grimsruds roman, som interesserer os her, og den er ikke positiv for: »Det er svært at forestille sig en mindre galsindig skrift«, skriver han og fortsætter: »Ét er at skrive trist om hverdagen, men at skrive temperamentsløst om rygende galskab, det er

[1] Den berømte overlæge, Johannes Nielsen, mente heller ikke, at kunsten kan helbrede, men »kun« gøre et liv bedre.
[2] Bukdahl, Lars: "Homogeniseret galskab", *Weekendavisen* 1. juni 2011, s. 11.

da et absurd implosivt projekt.« Og så sammenligner han på inspirerende vis med bl.a. gamle Børge Madsens *Jeg er salig* (1933) og Henrik Bjelkes *Saturn* (1974), som jo virkelig også er noget helt andet og tydeligvis også skrevne ud af helt andre (og mere gale?) tilstande. Men det er denne mangel på sygt sind i oprigtig litteratur om det syge sind, som Bukdahl meget rammende kalder »homogeniseret galskab«, og det er et godt begreb, som psykiatrien selvfølgelig aldrig kunne benytte, men som litteraturens berettigelse beror på at kunne anvende: Det er nemlig et aspekt af selve den kritiske dom over hvornår en tekst eller et værk er autentisk og levende eller ej. Hvis man skulle være lidt barsk, kunne man sige, at det er et institutionaliseret og meget lidt galt udvalg, *Information* har trukket frem. Eksemplerne skriver sig alle sammen ud inde fra enten kunst- eller psykiatriinstitutionen eller inde fra dem begge på samme tid. Der gives ikke nogen eksempler, som taler ind stående uden for dem. Hvilket er mærkeligt, for der findes og laves jo hele tiden litteratur rundt omkring i landet, som i form og indhold i langt højere grad giver udtryk for det syge sind og psykiatrien, end hvad *Information* her har fundet frem. Selv *MMANYT* virker i sin overlødige kraftanstrengelse og utilregnelighed og ikke mindst i sine tirader af mere eller mindre lødig faglig/intellektuel herkomst og karakter jo da også noget mere galsindigt end noget nævnt i *Informations* artikelserie, men det er altså den galsindighed, Bukdahl mangler, og det gør vi også.

Hvis *MMANYT* skulle redigere en artikelrække om det syge sind og psykiatrien i litteraturen, så havde vi taget udgangspunkt i de landvindinger, der siden Anden Verdenskrig er blevet gjort inden for forståelsen af vidnesbyrdet i litteraturen, dvs. inden for forståelserne af den såkaldte vidnesbyrdlitteratur eller 'the literature of testimony', som den kaldes på engelsk. Og nu er alle tidens hyppige sammenligninger af det ene eller det andet med nazismen og Holocaust jo naturligvis uacceptable, og psykiatrien kan selvfølgelig heller ikke sammenlignes hermed. Men sagen er, at efter Holocaust fandt vidnesbyrdet for alvor ind i litteraturen, og i studierne heraf ligger meget, som også havde kunnet komme studierne af det syge sind og psykiatrien i litteraturen til gode, for der er mange berøringsflader. Nogle af forfatterne i *Information*s artikelserie berører det selv – Søren Ulrik Thomsen nævner 'sprogløsheden' og Fine Laursen 'vidnesbyrdet' – men forholdet stikker dybere end dette og burde have udgjort grundlaget. Vidnesbyrdet kom ind i litteraturen i bølger. Den første bølge kom efter Første Verdenskrig, den anden under og umiddelbart efter Anden Verdenskrig. Den tredje kom i de første år af 1960'erne. Den fjerde kom i 1970'erne, hvor også den litterære kritik for alvor begyndte at tage livtag med det »nye« fænomen. Den femte kom i starten af 1990'erne, og den sjette kom i det nye årtusinde.[3] Hvis en artikelserie om det syge sind og psykiatrien i litteraturen havde baseret sig på dette forarbejde, havde det samtidig givet vor forståelse disse tre gratis gaver i stedet for ingen:

For det første ville man have kunnet tydeliggøre rammen for, at nuværende og tidligere psykiatribrugere i især U.S.A. forstår sig selv som survivors, dvs. overlevere.[4] De, som overlevede lejrene, var de virkelige overlevere og de første til at forstå sig som overlevere, og det var på

[3] Søren Dixen: *Repræsentationen af det menneskeligt helt katastrofale. Refleksivitet. Uudsigelighed. Vidnesbyrd. Stemme*. (Københavns Universitet: Upubliceret magisterkonferensafhandling, 2009).
[4] Jf. bl.a. Terrence Des Pres, *The Survivor: An Anatomy of Life in the Death Camps* (New York: Oxford University Press, 1976); Christopher Lasch: *The Minimal Self: Psychic Survival in Troubled Times* (New York: W.W. Norton & Co., 1984).

denne baggrund, at de aflagde deres vidnesbyrd og for alvor bragte vidnesbyrdet ind i litteraturen. I slutningen af 1960'erne og i starten af 1970'erne begynde så også de psykiatriske patienter at betragte sig om overlevere i kraft af bl.a. den amerikanske The Psychiatric Survivors Movement, og siden er så alle mulige andre også begyndt at betragte sig som »overlevere«. Blandt andet var der en realityserie, der sendte folk ud på en ø, så de kunne blive survivors, og Destiny's Child udgav i 2001 et berømt popnummer med den titel. I dag kalder man sig overlever, hvis man er blevet mobbet i byen eller har overlevet en dårlig klipning nede hos frisøren, men før meningen forsvandt fra begrebet, var der altså én, og den tilhørte dem, som havde overlevet Holocaust.

For det andet havde man fået den gratis gave, det ville være, lettere at kunne knytte an til den nuværende opblomstring inden for psykiatrien af Trauma-Informed Care (TIC) eller Traume Baseret Tilgang (TBT)[5] og narrativ medicin, som jo på ingen måde er noget nyt. Ser vi bort fra dybdepsykologien, blev den traumatologiske vinkel den altdominerende i receptionen af vidnesbyrdlitteraturen fra og med dennes femte bølge i 1992, og de markante udgivelser står stadig som beviser herfor.[6] Faktisk er det psykiatriens åbning op over for disse fænomeners relevans i forhold til også det syge sind, (bestræbelsen på at omsmelte den medicinske diskurs til en historisk og fordre stemmens genkomst), som herhjemme er 30 år forsinket.

For det tredje ville det have givet et andet udgangspunkt for hele tænkningen og forståelsen af det syge sind og psykiatrien i litteraturen og for fremdragelsen af de litterære eksempler. For hvis der er noget, som står klart i forhold til vidnesbyrdlitteraturen, så er det, som Primo Levi i sin tid formulerede det, at

> [w]e who were favoured by fate tried, with more or less knowledge, to recount not only our destiny but also that of the others, the drowned, as it were. But it was a discourse »on behalf of third parties«, the story of things seen at close hand, not experienced personally. The destruction brought to an end, the completed job, was not narrated by anyone, and no one ever returned to tell about his own death. The drowned, even if they had paper and pen, would not have testified because their death had begun before that of their body. Weeks and months before being snuffed out, they had already lost the ability to observe, to remember, to compare and express themselves. We speak in their stead, by proxy.[7]

Så de eksempler på det syge sind og psykiatrien i litteraturen, som findes, er, vil denne MMAnmelder mene, ligesom vidnesbyrdlitteraturen skrevet »almost exclusively by those who, like myself, did not reach the bottom,« som Primo Levi formulerede det. »Those who did so never came back, or his capacity of observation was paralyzed by suffering and incomprehension.«[8] Det er en erkendelse, som han vendte tilbage til igen og igen, fordi den er så afgørende:

---

[5] Jf. bl.a. Jesper Bak, Jacob Hvidhjelm og Lene Lauge Berring, "Trauma Informed Care – næste skridt mod en positiv psykiatrikultur der forebygger tvang", *Psykiatrisk Sygepleje*, december 2017, 3. udg., 24. årg., s. 33-9.

[6] Jf. bl.a. Shoshana Felman & Dori Laub, *Testimony: Crises of Witnessing in Literature, Psychoanalysis, and History* (New York & London: Routledge, 1992); Dominick LaCapra, *Representing the Holocaust: History, Theory, Trauma* (Ithaca and London: Cornell University Press, 1994); Cathy Caruth, *Unclaimed Experience: Trauma, Narrative, and History* (Baltimore and London: The Johns Hopkins University Press, 1996); Kalí Tal, *Worlds of Hurt: Reading the Literatures of Trauma* (New York: Cambridge University Press, 1996); Ruth Leys, *Trauma: A Genealogy* (Chicago and London: The University of Chicago Press, 2000).

[7] Primo Levi, *The Drowned and the Saved*, trans. Raymond Rosenthal (New York: Vintage International, 1989 [1986]), s. 84.

[8] ibid., s. 17

> I must repeat: we, the survivors, are not the true witnesses. This is an uncomfortable notion of which I have become convinced little by little, reading the memoirs of others and reading mine at a distance of years. We survivors are only an exiguous but also an anomalous minority: we are those who by their prevarications or abilities or good luck did not touch bottom. Those who did so, those who saw the Gorgon, have not returned to tell about it or have returned mute, but they are the »Muslims,« the submerged, the complete witnesses, the ones whose deposition would have a general significance.[9]

Som sagt går det ikke an at sammenligne Holocaust-forbrydelserne med noget andet, men vidnesbyrddiskursen og dens indtog i litteraturen kan godt sammenlignes på tværs af fænomener at vidne om. Og hverken Holocaust eller det syge sind, når eller hvis det virkelig er sygt, optræder i litteraturen, ligesom psykiatrien, når den virkelig bliver hård og psykiatrisk, heller ikke gør det på nær måske som i Casper Schjødt Nielsens *Samlede journaler (1996-2009)*, som *Information* igen ikke nævner. Men som den italienske filosof Agamben skrev[10], findes der i forhold til vidnesbyrdene om Holocaust en lakune i dem, der gør, at dét, der findes i kernen af oplevelserne ikke kan bevidnes, og det samme gør sig gældende i forhold til det syge sind og psykiatrien i litteraturen. Dem, der virkelig ville have noget at fortælle, er her ikke til at fortælle det. De vildeste oplevelser bliver aldrig fortalt, for de tilhører ikke dem, der overlevede, men dem som gik bort eller blev stumme. Hvilket også forklarer, hvorfor det reelle galsind i så høj mangler i den litteratur, som *Information* præsenterer. Og det forklarer, at hvis man som såkaldt overlever skriver noget om de her ting, bør det gøres med bevidstheden om, at det, man skriver om, i virkeligheden er umuligheden af at vidne og sige noget som helst. Især nu hvor det lader til, at sundhedsfagligheden vil lave etiske retningslinjer for de offentlige kunst- og kulturtilbud til såkaldt psykisk syge mennesker[11], da bør de huske på dette, som er den primære etiske retningslinje inden for studiet af vidnesbyrdet af Holocaust, og som måske også bør være det i forhold til det såkaldt syge sind og psykiatrien i litteraturen. Ikke at have noget at sige er den pris, som de såkaldte overlevende, der er privilegerede nok til at kunne udtrykke sig og tage stemme, må finde sig i at betale herfor.

Eller sagt med andre ord: Det er ikke Peter Øvig og Søren Ulrik Thomsens beretninger om deres mødre, der er vigtige; det ville have været de mødres egne, men dem har vi netop ikke. Det er ligesom for et par år siden, da denne MMAnmelder læste svenske Linda Boström Knausgårds *Oktoberbarn* (2019) og blev ked af det. Og det var ikke så meget på grund af den nedtur med efterfølgende ECT-behandlinger, som denne ellers så dygtige og stilistisk sikre forfatterinde oplevede, og som (måske) tilsyneladende helt har ændret hendes litterære stil og gjort hende ude af stand til at finde den igen. Det kunne man kun møde med empati. Nej, denne MMAnmelder blev ked af det, fordi denne privilegerede, berømte og prisvindende forfatterinde i sin bog ikke lod til at have meget til overs for os andre patienter. Hun afskyr sin egen far, som

[9] ibid., s. 83f.
[10] Giorgio Agamben, *Remnants of Auschwitz: The Witness and the Archive*, trans. Daniel Heller-Roazen (New York: Zone Books, 2005 [1999]).
[11] Der refereres til Anita Jensens, Anne Lindhardts, Bent Rosenbaums og Trisse Gejls kronik i *Dagbladet Information* den 17. november 2021, hvor forfatterne mener, at der skal laves kvalitetssikring og etiske retningslinjer for at understøtte alle offentligt udbudte og offentligt finansierede kulturtilbud. Det fremgår samtidig af kronikken, at disse etiske retningslinjer skal udformes af sundhedsfagligheden. Man kan læse kronikken ved at klikke her:

hun præsenterer som en rigtig psykiatrisk patient, hvis anlæg for bipolaritet hun måske har arvet. Hun nedgør ham for hans alt for subjektiverende facon, og hun overvejer uden anger, om hun måske selv har taget livet af ham med sine hårde ord. Herudover spiller de patienter, hun møder på afdelingerne, kun små, instrumentelle roller i bogen. En kysser hun med. En anden skændes hun med. Men de får aldrig lov til at blive mere end den smule, forfatterinden nu grundet omstændighederne har haft med dem at gøre, og de er ellers alle så meget, meget med end det. Og det værste er dér, hvor hun som ganske ung møder ét af de virkelige vidner til det syge sinds og psykiatriens ellers lukkede verden, én af de druknede, nemlig den blinde dame af sten. Linda Boström Knausgård klæder denne dame af for øjnene af sine læsere, så vi alle kan se hende på nær den stakkels, blinde dame selv. I stedet for at vidne for hende, udstiller hun hende, for det synes at ske uden den nødvendige solidaritet og fyldestgørende omsorg, når hun skriver:

> Det var en patient. En äldre kvinna som satt stilla på en stol hela dagarna. Hennes ansiktsfärg. Den grå huden, att hon satt där som ett levande berg och andades. Hennes ögon levde inte. Rörde sig aldrig. Det var en vit, grumlig hinna över dem och alla som såg henne förstod att hon var levande död. De försökte väcka henne med strömmen. […] Vi som såg hennes färd in på avdelningen efter fabriken visste någonting om henne som hon inte visste själv. Hon var stor som en val och fick nästan inte plats på den lilla britsen och det var alltid fyra vårdare som körde henne den långa sträckan in på hennes rum där de med gemensamma krafter rullade över henne på sängen. Hennes kropp under den gula sjukhusfilten. Jag kände en förtvivlan över att de transporterade henne på detta sätt. Där låg hon synlig. Ovetande i djup sömn. Det var inte rätt. Det visste jag.[12]

Se! Denne dame blinde dame af sten, som åbenbart har set Gorgonen; hendes historie ville havde haft reel betydning, men vi får den aldrig at høre. I stedet må vi nøjes med en andenhånds-beretning, hvori vidnet samtidig genudstilles, selvom forfatterinden godt ved, at det var forkert at udstille hende til at begynde med. Men det er netop dét, litteraturen i sin selvforståelse har så svært ved at forstå og acceptere: Nemlig at dét gælder for sandheden om det i sandhed syge sind og psykiatrien, som Elie Wiesel har sagt om sandheden om Holocaust: At den slet ikke kan nedskrives, men kun gives videre fra mund til øre og fra øje til øje.[13] Skriftlighed uegentliggør, og hvis sandheden om det syge sind og psykiatrien overhovedet udspiller sig i ord, er det mundtligt i rygegården. Ellers eksisterer den kun non-verbalt i indforståede blikke og i, ville jeg sige, sigende gerning. Litteraturen er intet og betydningsløs i denne sammenhæng. Ligesom det ægte reelt levende liv aldrig er litteratur, kan Gorgonen og lakunen slet ikke rummes i litteraturen, og litteratur om det syge sind og psykiatrien vil enten ikke være litteratur, eller den vil som litteratur ikke være om det syge sind og psykiatrien. At trække disse fænomener ned i litteraturen uden skelnen er at gøre dem mindre, end de er. Men når forfatteren og litteraten har vænnet sig til tanken og affundet sig med den, bliver den også lettere at bære. Man kan lære at se storheden i den og forholde sig ydmygt til den, og den kan måske endda hjælpe én til at holde op med at (be)skrive for i stedet at komme ud og gøre en praktisk forskel for folk, som virkelig har brug for det. Dét hjælper tofold.

---

[12] Knausgård, Linda Boström: *Oktoberbarn* (Stockholm: Modernista, 2019), s. 44f.
[13] Abrahamson, Irving (red.): *Against Silence. The Voice and Vision of Elie Wiesel* (New York, 1985), s. 30.

MMANYT

Maskine Maskine Amager

Nr. 57, uge 46 2021
(S03xE15)

Søren Dixen (red.)
dixen@MMAmager.dk

INDHOLD

MMANYT-BOGEN BLIVER FORSINKET 1
MASKINIST ØSSUR GIVER KONCERT DEN 24/11 1
MMA PÅ CHRISTIANSBORG 3
MMAnmeldelse: GORM HENRIK RASMUSSENs *STRØM* + BOGRECEPTION 10
MASKINE MASKINE AMAGER UDSKRIVER PRISOPGAVE OM STRUNGE! 14

INFO & KONTAKT

Søren Dixen og Nikolaj Brie Petersen har oprettet Maskine Maskine Amager (MMA), som er de såkaldt svært psykisk syge maskinisters egen recoverycentral i regi af civilsamfundet på Amager. MMA baserer sig på hjælpsomhed og er organiseret som en almennyttig fond. Vi bor og samarbejder med Psykiatrisk Center Amager og Københavns Kommune på det gamle Skt. Elisabeth hospital, Hans Bogbinders Allé 3, opgang 1, 2. th., 2300 København S. *MMANYT* er et nyhedsbrev for MMA, og det var bestyrelsesmedlem Marianne Haahr Lunds gode idé. Det udkommer ca. hver anden fredag pr. mail og på LinkedIn. *MMANYT*s logo er kreeret af næstformand og strategisk konsulent Albert Konstantin Felix Alexander Barrit Tingsted-Jensen. Hvis du vil afmelde dit abonnement på *MMANYT*, så skriv »nej tak« til redaktionen. MMA er åben mandag og tirsdag 9-19 samt onsdag og torsdag 9-16. Se www.MMAmager.dk for info. Visitation til gruppe- og holdting samt besøg sker gennem Marie på *weber@MMAmager.dk* eller 2157 6731. Visitation til rengøring, egne projekter osv. sker gennem Søren på *dixen@MMAmager.dk* eller 2025 9869.

MMANYT-BOGEN BLIVER FORSINKET

Som nogle af jer måske har hørt, er der leveringsmangel på råstoffer i verden. Det rammer også trykkerierne, som ikke har papir nok, og det rammer også *MMANYT*-bogen, som forsinkes til jul.

MASKINIST ØSSUR GIVER KONCERT DEN 24/11

Maskinist Øssur Johannesen giver den 24/11 kl. 20 en livekoncert i Det færøske Hus på Vesterbrogade 17a i selveste København, og det kan denne redaktion godt love, at du ikke vil snyde dig selv for, så tag for Guds skyld ind og se det. Det er Øssurs fødselsdag, og han synger tekster af de færøske digtere Regin Dahl og Alexandur Kristiansen. Det koster en flad halvtresser!

Husk Corona-ting!

ØSSUR JOHANNESEN LIVE KONSERT
SYNGUR REGÍN DAHL ALEXANDUR KRISTIANSEN
VESTERBROGADE 17A
24 NOVEMBUR KL: 20
ENTRE SOKR VELKOMMEN

MMA PÅ CHRISTIANSBORG

Mandag den 15. november inviterede Landsforeningen af nuværende og tidligere psykiatribrugere sammen med MF Trine Torp fra SF til konference i fællessalen på Christiansborg. Titlen på konferencen var »Ligestilling, åben dialog, viden – og kærlighed«, og det var jo en flot titel. Søren fra maskinen var blevet inviteret ind for at fortælle lidt om maskinen og vores måde at gribe tingene an på. Rektor Nico var taget med som godt selskab, og det er også hende, der fik taget de fantastiske billeder af dagen. Tak til Nico for det! Christiansborg er klart den flotteste ramme, maskinen nogensinde er blevet inviteret ind for at tale i. Sikke en ære!

Og egentlig ville Maskinen jo have haft lavet en bog, som den kunne have taget med og give til de folkevalgte. Bogen skulle have rummet ti stemmer (patienter og personaler), som hver især som privatpersoner gav deres bud på, hvad som er galt i psykiatrien, og hvad som skal laves om, og så skulle den have heddet *Mellem vat og beton*. Og Maskinen var da også gået i gang med at indsamle interviews og transskribere dem, men pga. diverse ting fik den ikke bogen gjort færdig, så den må altså blive færdig til en anden god gang, og det skal den jo så nok også blive.

Nå, men det fine program bød på lidt af hvert. Først talte professor Poul Videbech om nogle af psykiatriens mange store udfordringer. Hernæst talte psykolog Jonas Ditlevsen også om nogle af psykiatriens mange store udfordringer, og han gav eksempler på anderledes konstruktioner så som Trieste-modellen, Åben Dialog fra Lapland og Power Threat Meaning Framework fra

England. Der var nogle glimrende små klemmer til frokost, og efter frokosten talte Knud Fischer-Møller fra Vendepunkter, (som vi jo også engang har haft fornøjelsen af at byde inden for i MMAs Historisk-Akademiske Selskab (HAS)), fint om Vendepunkts-forløbet, og hvordan det kan hjælpe. Og dernæst fik Frode Bjerkely fra Risskov LAP-prisen for sit arbejde med magnetstimulation, som man kan læse mere om lige her. Og bagefter det gik Søren fra Maskine Maskine Amager så på.

Søren præsenterede helt nøgternt Maskine Maskine Amager som de såkaldt svært psykisk syge maskinisters egen recoverycentral i regi af civilsamfundet og som et eksempel til efterfølgelse andetsteds, for vi patienter kan jo helt fantastisk meget, hvis vi får muligheden og empowermenten til at gøre det. Desværre var programmet og tidsplanen allerede skredet efter det første oplæg, og det påvirkede resten af dagen. Så Maskinen blev afbrudt ca. 4 minutter før galetalens planlagte afslutning, hvor alt jo ellers føjes sammen og sættes på rette plads i sin afrundede en- og helhed. Det er udelukkende Sørens egen fejl, at han er så høflig-vattet, at han lod sig afbryde, så fik vi ikke de sidste 4 minutter og finalen med. Så det var selvfølgelig ærgerligt. Og så kan det godt være, at formandens høflige vattethed er kontekstbaseret og har årsag i alt dét, han i sit liv er blevet budt af en usympatisk omverden, men det ændrer ikke ved, at han lige dér i dét sekund var ene om at lade sig afbryde, og at han og han alene simpelthen ikke var åndsnærværende og modig nok til bare at tale videre. Så den må formanden tage på sin kappe, og så kan han måske forhåbentlig mande sig mere op en anden gang. I det mindste er det godt, at han i stedet for at hænge sig i det og blive sur og udskældende formår at se det som lærdom, så alt stadig er godt.

Bagefter var der paneldebat, men den var ikke så kraftfuld og festlig, som de plejer at være på Specialuddannelsen for de psykiatriske sygeplejersker. Søren sagde først noget til sidst, og da var det, at han syntes, at der generelt og også her i dag havde været alt for megen snak, og at man med fordel i stedet bare kan gå ud og lave forandringen med det samme. Og hvis man så også vil snakke, så må man jo gøre det imens man også laver noget nyttigt. Så det var jo nok

ikke lige hvad alle andre i salen havde lyst til at høre (endsige tage ham på ordet på), men det må de jo selv om. Det var så som sagt en flotflot kulisse. Og maskinen fik mødt nogle pragtfulde mennesker, herunder Paul Bjergager Nielsen fra LAPs landsledelse, som har været i psykiatrien i 40 år og siger, at han har skrevet brugerdeltagelsens historie i DK under sin sidste indlæggelse og herunder også sin egen historie. MMA vil meget gerne læse begge dele! Og rektor og tillidsrepræsentant Nicoline fik mødt Lars Malling, som tilsyneladende var kommet ned helt fra Hirtshals uden at vide, hvordan han skulle komme hjem igen, men det skal jo nok gå. Nico fik hans nummer, og hvis han ikke lige tager den, når hun ringer, er det fordi, han ikke kan høre telefonen, og så vil han ringe igen, når han ser det. Det kunne være fantastisk at høre hans historie også. Derudover var det spændende at møde LAP og så endda i Rigets næsthøjeste haller, for Hendes Majestæts er trods alt højere. Og derfor gjorde det også desto mere ondt at høre, at nogle LAP-folk betragter recoverymentorer og peer-medarbejdere som forrædere, fordi de har svigtet og forrådt deres medpatienter ved at sælge dem selv (via betalt arbejde) til et kriminelt system (psykiatrien), som i virkeligheden bare skal lukkes og retsforfølges. Det er en

trist anklage. Og nu er Maskine Maskine Amager jo en almennyttig fond i regi af civilsamfundet, så det har ikke noget med os at gøre. Men psykiatrien er dog vores gode samarbejdspartner, og som tidligere recoverymentor måtte MMAs formand (på orlov) måske også have en indvending? Så *MMANYT* fangede ham efter konferencen for at spørge ham, og dét interview kommer her:

MMANYT: »Hey, Søren! *MMANYT* her!«

SD: »Hej *MMANYT*! Fedt at se jer! Fedt I er her!«

MMANYT: »Du har lige været inde og snakke til LAP-konferencen her på Christiansborg og tillykke med det. Godt gået!«

SD: »Tak skal I have. Tusind tak! Det var sjovt. Og sikke smukt der er derinde! Der er…«

MMANYT: »Hvad synes du om, at selveste konferencens ordstyrer i forlængelse af din galetale…«

SD: »…at han afbrød den?«

MMANYT: »Ja, han afbrød den, men umiddelbart derefter gik han jo så også på scenen og sagde – i forlængelse af det, du havde sagt om, at I på MMA selv står for lov, orden og sikkerhed – der gik han på scenen og sagde, at det jo ikke er patienterne, men det psykiatriske system, som er farligt. Hvad mener du om det?«

SD: »Øh… det mener jeg ikke så meget om. Jeg ved ikke, hvem han er, eller hvad han ellers laver. Jeg har ikke set ham oppe på maskinen eller have det overordnede ansvar for andet end tidsstyringen ved denne konference. Men det kunne da være fint at diskutere med ham. Jeg tror, at hvis man tog gennemsnittet af alles meninger om det spørgsmål, så ville det cirka være, at det nok går begge veje. Tryk avler modtryk. Det tror jeg gælder for alle levende systemer.«

MMANYT: »Nu har du jo selv været recoverymentor i flere år…«

SD: »Ja, det er rigtigt. Jeg var i fem år på…«

MMANYT: »… så hvad siger du til, at visse LAP-medlemmer i rygepauserne gav udtryk for, at recoverymentorer og peer-medarbejdere er forrædere, som har solgt deres sjæle og medpatienter til et system, som bare skal nedlægges og retsforfølges?«

SD: »Øh… Det har jeg ikke hørt. Det kan jeg ikke tro, at nogen virkelig mener. Ikke rigtigt.«

MMANYT: »Jeg hørte det lige selv.«

SD: »Okay, øh… Det var sørgeligt. Jeg synes ikke, de er forrædere.«

MMANYT: »Har du lyst til at uddybe det synspunkt?«

SD: »Nej egentlig ikke. Men hvis jeg er skrevet til at uddybe det, så vil jeg gerne sige, at RHP [Region Hovedstadens Psykiatri, red.] efter min mening begik en genistreg, da den i 2013 systematisk begyndte at ansætte også såkaldt svært psykisk syge såkaldt recoverede patienter på dens åbne og lukkede sengeafsnit og ambulatorier. Og så kan det da godt være, at ordningen er svær at implementere, at der er alt muligt om løn og indplacering, og at det har været svært for andre end få mentorer at opnå reel »representativeness« i forhold til de sværest såkaldt syge. Og jeg kan også godt forstå, at nogle i LAP kan føle sig stødte over at skulle repræsenteres af folk, som ikke har været brøkdelen af dét igennem, som de måske selv har været igennem. Men jeg vil stadigvæk sige, at RHP med sin ordning gav mulighed for en massiv indsprøjtning

bevidstgørelse i nogle af deres (tidligere) patienter. Vi fik mulighed for at se det fra den anden side også, og derfra ser det altså bestemt heller ikke morsomt ud, kan jeg godt hilse jer fra de lukkede afdelinger og fortælle jer. Personalet er jo tit bange for at gå på arbejde og være sammen med os. Jeg kunne aldrig finde på at sige, at psykiatrien bare skal nedlægges.«

MMANYT: »Hvorfor ikke?«

SD: »Hvad fuck sker der for alle de spørgsmål? Det plejer *MMANYT* sgu da ikke at belemre folk med. Er I… «

MMANYT: »Bare svar så godt du kan på spørgsmålet: Hvorfor skal psykiatrien ikke blot nedlægges med det samme?«

SD: »Fordi det ville være sindssygt. Hvem skulle tage over? Hvem ville kunne? Nu har jeg været mentor på et lukket døgnafsnit i København i fem år, som regel med vagt lørdag aften. De gange jeg selv har været indlagt på en lukket afdeling, har jeg haft nok i mine egne problemer, og alt ansvar inklusiv ansvaret for mig selv er taget fra mig. Jeg har aldrig kunnet danne mig et overblik over situationen på de afdelinger, jeg var indlagt på, og jeg har ikke mødt andre end lægen og min kontaktperson, for jeg har som regel isoleret mig fra mine medpatienter. Men som recoverymentor har jeg på personaleniveau haft medansvar for en hel intensiv afdelings og patienters velbefindende. Jeg har snakket med alle patienter og personaler og på en måde, som andre patienter og personaler altså ikke før har talt med andre patienter og personaler. Jeg har set hvilke tilstande mennesker kan være i, når de bliver bragt ind gennem slusen, og hvad det gør ved hele afdelingen. Som patient ved jeg det jo godt, men jeg kendte det ikke fra den side. Og dér har jeg ikke bare kunnet trække mig tilbage til min stue og gemme mig, når det går vildest for sig, som jeg kunne som patient. Jeg har selv skullet møde det grænseløse vanvid ansigt til ansigt og konfrontere det og følge med det og holde om det, og i de situationer har jeg haft i hvert fald et personligt ansvar for det. I de første år havde jeg tilmed adgang til patientjournalerne og kunne således også møde det pågældende menneske i dets totalitet, som jo også indbefatter dets historie, fordi historien er enhver identitets temporale dimension, men altså… Når man har oplevet sagen fra begge sider, så bliver det altså noget andet.«

MMANYT: »Så du mener ikke, at man som patient uden personaleerfaring fra fronten kan danne sig et reelt billede af, hvad psykiatrien har brug for?«

SD: »Jeg mener, det må stå klart for enhver, at der skal ske noget med psykiatrien. Det mener alle jo, og mange er også i færd med at drømme den helt om, som digteren Asta Olivia Nordenhof kaldte det i sine samtaler med *Dagbladet Information* for nogle år siden.[1] Mange har været i gang med dét drømmearbejde længe. Men nu siger psykiatrien jo f.eks., at jeg tager alting meget bogstaveligt, og det har den jo ret i. Det er ikke bare fordi jeg er blevet institutionaliseret og oplært af den til at mene og sige dette om mig selv; det er fordi, det rent faktisk er rigtigt, og jeg er selv pissetræt af det. Men netop fordi jeg tager alting så bogstaveligt, så vil jeg også godt spørge de LAP-folk, som bare vil nedlægge psykiatrien: Hvem af jer har medmenneskelighed og nosser nok til i samme sekund at tage over og bære ansvaret? Enhver der foreslår, at psykiatrien bare skal nedlægges, må også personligt forpligte sig til at stå med mig, samme dag det sker, ude på Amager for at holde Diget 24/7 og også ved skumring, tidehverv, nytårsaften og ikke mindst klokken 04:48[2] og i timerne der rundt omkring. Og der vil ikke gælde nogen undskyldninger for ikke at møde op. Og hvis man så er mødt op, vil der heller ikke gælde nogle undskyldninger for ikke at få givet hele mængden af dybt ulykkelige, frustrerede og undertiden radikalt lidende mennesker den absolut bedst tænkelige hjælp og recovery i forhold til deres mål og ønsker. Alle ens undskyldninger og personlige ting og krumspring for ikke at gøre sit arbejde, alle ens tilbøjeligheder til at springe over gærdet, hvor det er lavest; alle disse ting er ligegyldige i forhold til – og de må derfor ofres til fordel for – den overvældende mængde af mennesker, som har brug for din hjælp. Vi ville ikke holde mere end en time, men til gengæld ville vi få at se, om du havde noget at komme med, eller om du bare mener og siger noget for at være smart eller…«

MMANYT: »Det her er tydeligvis noget, som er meget vigtigt for dig, er det ikke rigtigt, Søren? Noget, som berører dig meget? Måske vi bare skulle…«

SD: »Nej sgu da, jeg siger bare, og det burde alle patienter og især LAP da også vide og have empati for: At rigtig rigtig mange mennesker i dette land får det rigtig rigtigt dårligt hele hele tiden. Og nogle gange vil nogle mennesker bare brænde verdenen ned. Og nogle gange oplever et menneske så vilde ting, at der hverken findes ord, nærvær eller beroligende medicin nok i hele verden til at gøre verden god igen. Og nogle gange gør et menneske også så vilde ting, at når de endelig vågner op og indser, hvad de har gjort, så findes der igen hverken ord, nærvær eller beroligende medicin nok i hele verden til at gøre det skete godt igen. Om tiden så virkelig læger alle sår, det tror jeg stadig står til debat. Personligt er jeg ikke så sikker. I aner ikke, hvad jeg har set, og hvem jeg har talt med. Og ikke mindst hvordan.«

MMANYT: »Du virker meget oprevet, Søren. Du lyder ophidset. Tror du ikke hellere…«

SD: »Hvad mener du med, jeg er ophidset? Hvad er I for et fesent *MMANYT?!* Jeg er sgu da ik' en skid ophidset! Jeg synes bare…«

[1] https://www.information.dk/debat/2016/02/asta-olivia-nordenhof-psykiatrien-droemmes-helt-forfra
[2] https://en.wikipedia.org/wiki/4.48_Psychosis

MMANYT: »Jeg tror, vi afbryder interviewet her, Søren. Og så var det måske bedst hvis du bare tog hjem? Tror du ikke, det bedste ville være, hvis du var derhjemme, når du har det sådan?«

SD: »Øh… Jeg tror ikke, jeg hørte… Afbryde interviewet? Og jeg skulle… *tage hjem???*«

MMANYT: »Vi tror det er bedst for dig at tage hjem, Søren. Har du nogle til at følge dig? Du har sikkert også nogle strategier for hvad du skal gøre, når du får det sådan, som du har det nu? Har du ikke? Er det Zyprexa, du bruger? Ved du, om du har nogle af dem derhjemme?«

SD: »Sig mig, hvad fanden sker der?? Hvad i hede hule helvedes navn har I...«

MMANYT: »Nu må du altså ikke blive mere ophidset, Søren, men vi er utrygge. Vi oplever, at du er meget ophidset, så vi vil gerne tilbyde dig vores hjælp. Men det kunne jo også være, at det var bedst for dig med en indlæggelse lidt? Bare indtil du kan ko…«

SD: »Sig mig hvad fuck er I for et *MMANYT*? HVEM ER I?? HVEM HAR SENDT JER???«

MMANYT: »Nu *var* det jo dig selv, der var for vattet til at færdiggøre din tale, da du blev afbrudt, Søren. Har du helt glemt det? … Nå, men det var det altså. Det er dig, som oplever virkeligheden lidt skævt lige i øjeblikket, Søren, men det er også derfor vi gerne vil tilbyde dig vores hjælp til at få lidt ro på. Til tingene falder på plads igen, lyder det ikke godt? Også før du gør eller siger noget, du vil komme til at fortryde.«

SD: »Årh, hold da kæft! Jeg skal edderm… «

MMANYT: »Nej, Søren, nu skal du holde kæft lidt. Så tager vi over her fra… Nu bare rolig.«

Nicoline Bram: »MMA på Christiansborg«

MMAnmeldelse: GORM HENRIK RASMUSSENS *STRØM* + BOGRECEPTION

Fredag den 19. november var der i Forfatterforeningens lokaler reception på Gorm Henrik Rasmussens nye roman *Strøm – et venskab*, som netop er udkommet på Det poetiske Bureau. Romanen fortæller om fortællerens venskab med Michael Strunge, (som i romanen kaldes for Morten Strøm, deraf titlen), og dét navn er ligesom alle romanens andre navne let dechifrérbare omskrivninger af navnene på de rigtige navne i den berømte omgangskreds. *MMANYT*s redaktion var blevet inviteret med til receptionen af Ann og Henrik Noer fra Ribe, som fra forskellige sammenhænge kender både Gorm og ut. redaktion. *MMANYT*s redaktion mødte jo aldrig selv Michael, for den var jo blot otte år og boede i provinsen, da Michael tog sit liv i København. Men ti år senere var den blevet en meget stor beundrer af ham og måske også lige så vilter, hvad Ann og Henrik vidste, for det var i den tid, at ut. redaktion mødte dem. Som recoverymentor på lukket afdeling mødte redaktionen siden to patienter, som i 1980'erne selv var indlagte med Strunge på henholdsvis Nordvang og Rigshospitalet. Og for enhver rigtig patient er 1980'erne selvfølgelig svære at huske i dag, for sådan er det jo, når man har været i det såkaldt syge sind og i psykiatrien så længe: Jo tykkere ens journal bliver, desto mere forsvinder også ens historie fra en selv og bliver gradvist sværere at give stemme. Men skudsmålet fra patienterne lyder, at Michael var gavmild med smøgerne og hylende morsom, og så fås der faktisk ikke bedre skudsmål fra patienterne. Smøgerne er jo de fleste manna her, og det er også altid rart, når nogen kan løfte stemningen for de andre og tage sig af dem. Forfatteren Gorm Henrik Rasmussen er for en tidligere bog blevet kaldt »tilbageblikkets mester« af selveste Erik Skyum, der til en offentlig forelæsning på KUA i 2009 jo gav ut. redaktion de tre bedste flasker rødvin, selvsamme redaktion nogensinde har smagt + et sødt kort med hans RESPEKT. Så også på den måde hang tingene sammen. Det skulle nok blive en dejlig aften, og det blev det sørme også.

Først forsøgte T.S. Høeg & kumpaner på gammeldags pånk-manér at fyre op under selskabet med fem numre fra de gode gamle dage. Og nu har poststrukturalismen siden 1960'erne jo forsøgt at udradere og latterliggøre alle tanker om samhørigheden imellem forfatterperson og tekst, imellem skaberen og det skabte[3], men forfatterpersonens intention og forholdet mellem vedkommende og vedkommendes ord vil altid stadig og i praksis spille en afgørende rolle ikke blot for udvælgelsen og arrangementet af ordene, men også som accent og antrit og som ånd og aura for alle elementer i det skrevne eller fremførte, og dét uanset hvad nogen ellers siger. Dét, der

[3] Jf. bl.a. Wimsatt, W.K. jr. & M.C. Beardsley: »The Intentional Fallacy« *Sewanee Review*, vol. 54, 1946, s. 468-88; Wimsatt, W. K. Jr. »The Intentional Fallacy« *The Verbal Icon: Studies in the Meaning of Poetry*. (Kentucky: University of Kentucky Press, 1954), s. 3-18; Foucault, M. "What is an Author?" (1969), Bouchard, D.F. (red.), *Language, Counter-memory, Practice: Selected Essays and Interviews by Michel Foucault* (Ithaca, N.Y.: Cornell University Press, 1980); Roland, B. »The Death of the Author«, *Aspen Magazine*, nr. 5–6, 1967.

var svært i forhold til T.S. Høegs og kumpanernes fremførelse, var netop intentionen og dermed deres forhold til det fremførte, for de sulter jo ikke længere og er ikke længere desperate, og så er det altså svært at være pånk. Men det var spændende at høre. Bagefter var der så en pause, før Gorm Henrik Rasmussen læste afsnittet »Mortens monolog« fra sin roman. Det kan I se et billede af på næste side. Bagefter købte Henrik Noer en af bøgerne til MMAs Bogapotek, og Gorm signerede den med sit poesi og venskab. Derefter blev MMANYT-redaktionen kørt til Valby, hvor en gammel ven også havde en bogreception, og det var alt i alt en rar og dejlig aften.

Men hvad så med Gorms roman? Og hvad med Michael Strunge?
Rasmussens roman udmærker sig ved netop at være fortalt af ven, som på én og samme tid står lidt indenfor og lidt udenfor og måske netop derfor formår at holde dette på én og samme tid undrende og beundrende perspektiv, denne på én og samme tid uforstående, indfølende, ydmyge og kærlige tone og holdning. *Strøm* er som et vidnesbyrd om vidnet, der ikke kan vidne for sig selv (jf. *MMANYT* #56). Bevares, Michael efterlod sig en masse bøger, men de er efter denne MMAnmelders opfattelse endnu aldrig blevet læst og forstået efter fortjeneste. Selvfølgelig har der været de små og udmærkede artikler, og der har været bl.a. teologen Knud Munks tørre *Michael Strunge: en biografi* (2001), som trods teologisk specialviden aldrig synes at lodde bekymringens dybde. Og heller ikke Peter Rewers *Michael Strunge – digtning og virkelighed* (2015) kommer trods sine egne fordele og strenge at spille på ind til kernen. Om Michael sprang

ud af det vindue med eller uden vilje er stadig dét, som alle spekulerer på, men han vender ikke selv tilbage for at kunne fortælle os det. Rasmussens *Strøm* er i den forbindelse så god en rettesnor som nogle af de andre, men denne MMAnmelder synes også, at den er bedre end de andre. Ikke blot på grund af dens tone og holdning, men også fordi at *Strøm* i modsætning til de andre bl.a. rummer nogle spændende beskrivelser af midtfirsernes psykiatri, idet fortælleren

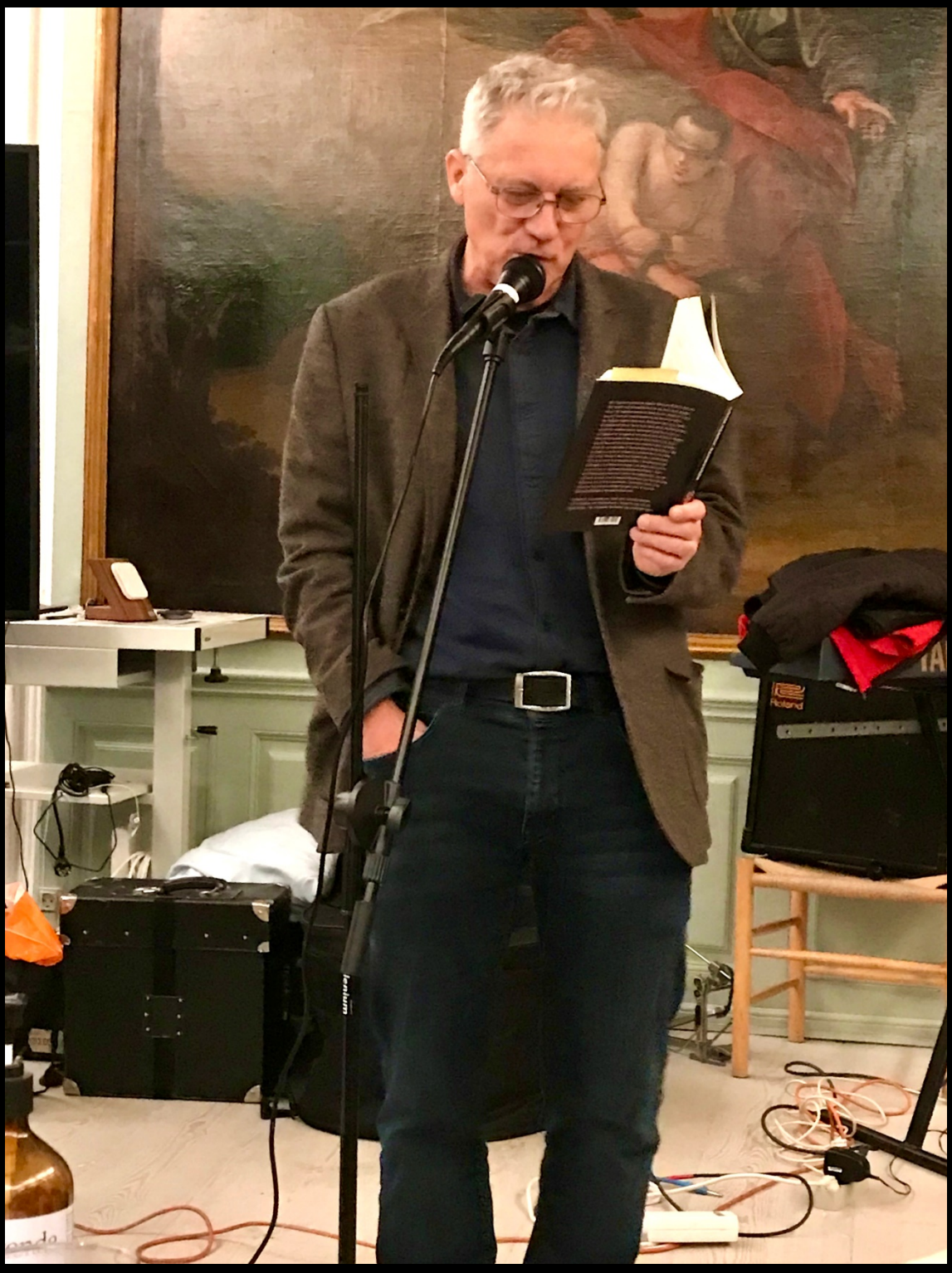

Gorm Henrik Rasmussen læser afsnittet »Mortens monolog« op fra sin Strøm – et venskab *(2021) i forfatterforeningen.*
Foto: Henrik Noer

besøger sin ven på Nordvangs lukkede og åbne afdelinger og nu kort beskriver, hvordan der dengang så ud. Og det er næsten lige så fremmed for os i dag, som vanviddet er for det såkaldt almindelige menneske. Det er svært a forholde sig til. Selvfølgelig boede patienterne dengang på dobbelt- og firemandsstuer, så »Morten« kan ikke skrive på sin skrivemaskine på stuen, for han ikke kan koncentrere sig, når de tre andre er i rummet, og han skriver i stedet i hånden i kinabøger. »Jeg taler om mine medpatienter. De er ellers nogle flinke gutter,« siger han ifølge fortælleren, og her taler jo én, som ved, hvad han taler om og har hjertet på det rette sted, hvilket er det samme. Men til gengæld har han og hans medpatienter altså »masser af aktiviteter. For dem der orker den slags«. De kan spille badminton, og de har »værkstederne, hvor de væver eller laver keramik«.[4] Og så er der gartneriet, for »en del af Nordvang, […] var langt større end hospitalsområdet, cirka tyve tønder land med marker og drivhuse, hvor patienterne dyrkede grøntsager og blomster.«[5] Ja, sådan var det åbenbart. Det er nu snart fyrre år siden.

Man kan ikke tage noget fra eller lægge noget til et vidnesbyrd; det er en helhed som det er. To steder hen imod slutningen bør kommenteres. Det første er dér, hvor Morten gradvist får det sværere og sværere, og så får han også en ny kæreste, som han flytter sammen med. Det er i april 1984. Vennen skriver: »Hver gang jeg ringer til Morten, får jeg hans unge kæreste i røret. Morten vasker op, meddeler hun. Morten kan ikke komme til telefonen. Morten er i færd med at støvsuge, lyder det med en ligegyldig stemme. Morten laver mad. Morten dit og Morten dat. Søde du. Sæt ham ikke til praktiske opgaver. Vær som Addi. Vær hans omsorgsperson og Florence Nightingale.«[6] Det er et lidt hårdt skrevet. Hvor Florence har sine fordele, hersker der trods alt også en dyb visdom i at udskrive praktisk-nødvendigt arbejde som medicin imod sin dårligdom, hvis man kan. Det er svært som patient at overgive sig til, men kan ikke bebrejde nogen for at prøve. Og så er der det sted, hvor fortælleren siger: »Min ven var ikke maniodepressiv, han havde maniodepressive episoder. Men sygdommen var ikke ham.«[7] Det er et slogan, vi har hørt så ofte, og selvklar er alle mennesker langt, langt meget mere end deres sygdomme. Men er vi virkelig sikre på, hvis vi betragter de forskellige såkaldte psykiske sygdomme som forskellige farver, som så kan tone et menneske med større eller mindre intensitet, er vi da virkelig sikre på, at uanset hvor undseelig den nuance så end kan blive, når man laver sine dagligs ting, at den nogensinde forsvinder helt? Men det er selvfølgelig et kontroversielt spørgsmål og uanset: Ligesom Erik Skyum rammer rigtigt i forhold til rødvin, rammer han også rigtigt i at betragte Gorm Henrik Rasmussen som en mester i tilbageblikket. *Strøm* er en let- og hurtiglæst, dejlig bog, som alligevel giver én et godt indtryk af stemningen, personerne og de ting, der blev sagt undervejs, og det er ikke én man glemmer. »Niemand zeugt für den Zeugen«, skrev den fantastiske Paul Celan, der selv overlevede en rumænsk arbejdslejr, og det er i sin inderste kerne jo sandt. Men Gorm prøver alligevel og ender med at bidrage med et stærkt, stærkt vidnesbyrd for vidnet, og det er meget værdifuldt. MMA og denne MMAnmelder takker ham for hans bog med poesi og venskab.

[4] Rasmussen, Gorm Henrik: *Strøm – et venskab* (København: Det poetiske Bureau, 2021), s. 270.
[5] ibid., s. 302.
[6] ibid., s. 322.
[7] ibid., s. 344.

MASKINE MASKINE AMAGER UDSKRIVER PRISOPGAVE OM STRUNGE!

Maskine Maskine Amager udskriver hermed en prisopgave til besvarelse om den danske digter Michael Strunge. Dette sker i erkendelsen af, at Strunge var en forrygende digter og samtidig én af os patienter, som tydeligvis endnu ikke (trods en del universitært halløj) er blevet læst og forstået ordenligt, og at al hjælp derfor er velkommen.

De tre bedste prisopgaver præmieres med en MMA-medalje og det symbolske beløb à kroner 1000, så det er jo klart ikke for pengenes skyld, at man skal give sig i gang med det. Men de tre bedste besvarelser vil tilmed blive trykt i en MMApresse-tribut til Michael, og den skulle gerne blive fremtidens referenceværk, når folk også i fremtiden går i kast med ham.

Særlig opmærksomhed vil blive viet besvarelser med enten psykiatriske egenoplevelser af Michael eller læsninger i forhold til det i sandhed romantiske ved ham og hans værk.

Så drøm, tænk og skriv godt! Afleveringsfristen er 30.06.22 kl. 12, og manus bedes sendes som pdf-fil til dixen@MMAmager.dk

MMANYT

Maskine Maskine Amager

Nr. 58, uge 47&48 2021
(S03xE16)

Søren Dixen (red.)
dixen@MMAmager.dk

INDHOLD

KATTEN ER BLEVET EN FLEXKAT 1
ØSSURS KONCERT VAR FOR FED 2
BESØG I AARHUS HOS JOHANNE OG JAKOB 2
BESØG AF VORES VENNER FRA BALLERUPS DØGNAFSNIT 10 3
MASKINJULEKLIP 3
NY MINIUDSTILLING VED INFORMATIONEN 7
NY TRYKTEKNIK OPFUNDET 7
MMAs HAS PRÆSENTERER: HISTORIEN OM AA 10

1. OM FROMHED OG VÆKKELSE 10
2. FRANK BUCHMAN 18
3. OXFORD-GRUPPENS PRAKSIS 22
4. BOB OG BILL MØDES 33
5. AAs 12 TRIN 39
6. AAs 12 TRADITIONER 40
7. GENKENDER DU NOGET? 41

INFO & KONTAKT

Søren Dixen og Nikolaj Brie Petersen har oprettet Maskine Maskine Amager (MMA), som er de såkaldt svært psykisk syge maskinisters egen recoverycentral i regi af civilsamfundet på Amager. MMA baserer sig på hjælpsomhed og er organiseret som en almennyttig fond. Vi bor og samarbejder med Psykiatrisk Center Amager og Københavns Kommune på det gamle Skt. Elisabeth hospital, Hans Bogbinders Allé 3, opgang 1, 2. th., 2300 København S. *MMANYT* er et nyhedsbrev for MMA, og det var bestyrelsesmedlem Marianne Haahr Lunds gode idé. Det udkommer ca. hver anden fredag pr. mail og på LinkedIn. *MMANYT*s logo er kreeret af næstformand og strategisk konsulent Albert Konstantin Felix Alexander Barrit Tingsted-Jensen. Hvis du vil afmelde dit abonnement på *MMANYT*, så skriv »nej tak« til redaktionen. MMA er åben mandag og tirsdag 9-19 samt onsdag og torsdag 9-16. Se www.MMAmager.dk for info. Visitation til gruppe- og holdting samt besøg sker gennem Marie på *weber@MMAmager.dk* eller 2157 6731. Visitation til rengøring, egne projekter osv. sker gennem Søren på *dixen@MMAmager.dk* eller 2025 9869.

KATTEN ER BLEVET EN FLEXKAT

Det er *MMANYT* en stor glæde at kunne afsløre, at vores værkstedsfører Kristian Kat er blevet visiteret til flexjob. Det kan altså godt lade sig gøre, selvom man *har* fået en ansættelse. MMA

ved nu vist nogenlunde, hvordan man gør, og vi er glade på dine vegne, flexkat! Det må kunne skabe lidt ekstra luft, og ekstra luft bør være ekstra helbred, og ekstra helbred bør være ekstra energi. Stort tillykke med visitationen ønskes du af os alle sammen!

ØSSURS KONCERT VAR FOR FED

Som vi reklamerede for i sidste *MMANYT*, gav maskinist Øssur Johannesen på sin 51. års fødselsdag den 24/11 en livekoncert oppe på Det færøske Hus på Vesterbrogade, hvor han sang tekster af de færøske digtere Regin Dahl og Alexandur Kristiansen. Øssur havde dagen før lånt den akustiske MMA-guitar, som han så fremførte koncerten på. Der var fint med publikum, og en håndfuld maskinister troppede også op, og det var så sej og alt for fed en koncert, Øssur. Du er vildt cool og helt unik, og her er et klip, som Nico optog på den gode aften. Og tillykke med dagen!

BESØG I AARHUS HOS JOHANNE OG JAKOB

I weekenden i uge 47 kom MMA-Søren forbi Aarhus og besøgte i den forbindelse den pragtfulde Johanne Haahr Uhd og hendes kæreste Jakob, der bor i en rigtig hyggelig værkstedslejlighed på sjette etage i udkanten af midtbyen. Johanne har jo tidligere bl.a. stået for at bringe blomster ind på afdelingerne på det gamle Risskov og det nye Skejby, hun viser sine ting ovre på Drømmefangeriet, og her på det sidste er hun også tilknyttet psykiatriens hus i Aarhus. Hvilket det hus er heldige med, for hun er sej, den gode Johanne, og det er Jakob også; det var godt at møde ham. Der var en stor og rig patienterfaring til stede i den lejlighed den aften, og det var en virkelig spændende samtale. Vi må sørge for at fortsætte den senere og følge op på idéen. Tak til jer begge for snakken og for at Søren måtte komme forbi og besøge jer. Møsmøs.

BESØG AF VORES VENNER FRA BALLERUPS DØGNAFSNIT 10

Mandag den 29. november kom afsnitsledende psykolog Jens og afdelingssygeplejerske Jeanette forbi Maskine Maskine Amager til lidt morgenbrød og en rundvisning. Læsere af *MMANYT* vil måske kunne huske (jf. *MMANYT* #52), at vi i september besøgte og blev fornemt modtaget på døgnafsnit 10 for rehabilitering og døvepsykiatri ude på Psykiatrisk Center Ballerup. Her kan mennesker primært inden for det skizofrene spektrum bo i op til 6-9 måneder og få lært alt det her med at stå op og gå i bad og klæde sig på og få gjort noget ud af dagen osv. Det var et stærkt besøg dengang, hvor MMA mødte en masse gode mennesker, og nu kom Jens og Jeanette så fra Ballerup til Amager for at se, hvordan vi patienter selv har indrettet os og kører hverdagen i vores eget sted. Der er stadig meget, vi kan lære af hinanden. Desværre blev der ikke taget nogen selfie denne gang, men derfor skete det alligevel. Vi kommer ud til jer for at fortælle, døgnafsnit 10, og så ser vi, om vi også kan få gang i lidt andre ting også, nu hvor vi alligevel er i gang. Det kunne blive vildt sjovt og lærerigt for alle. Og hils Gert Hagelskjær fra os!

MASKINJULEKLIP

Den 30. november var der juleklipningsdag på Maskinen, og det var så hyggeligt! Røde Ulv udlånte sit køkken, hvor der så blev lavet 100 æbleskiver, og de blev alle spist. Der blev flettet og lavet hjerter og nisser. Gemakkerne blev pyntet op, og selv elevatoren Randi blev iklædt julen. Der blev sunget en hyggesang til den orlovsramte Søren Dixenmus, og ellers vendte Robert

plader på den gamle rejsegrammofon, for han er jo også tidligere DJ. Nico og Nick havde fundet et juletræ, som Røde Ulv efterfølgende slæbte op. Det er siden blevet pyntet, og det må vi også se at få taget et billede af. Der kom ca. 20 den dag, og stemningen var høj. Her er et foto af elleve af de medvirkende, der pyntede Maskine Maskine Amager op til julen 2021.

Jul
I DANMARK
Numark
PT01 SCRATCH

8
S 2.29.0
BRAND

NY MINIUDSTILLING

Og så er der kommet en ny miniudstilling ved Informationen her på Skt. Elisabeth. Denne gang er det med værker fra produktionen på dagen med bivoks og strygejern (jf. *MMANYT* #56).

NY TRYKTEKNIK OPFUNDET

Og så er der blevet opfundet en rimeligvis helt ny trykteknik i MMAs grafiske trykværksted. Uden at sige for meget om selve processen, kan vi dog godt afsløre, at den får blækket til at løbe sammen i labre mønstre og dermed også danner grobund for nogle ret heftige tryk. Her er to:

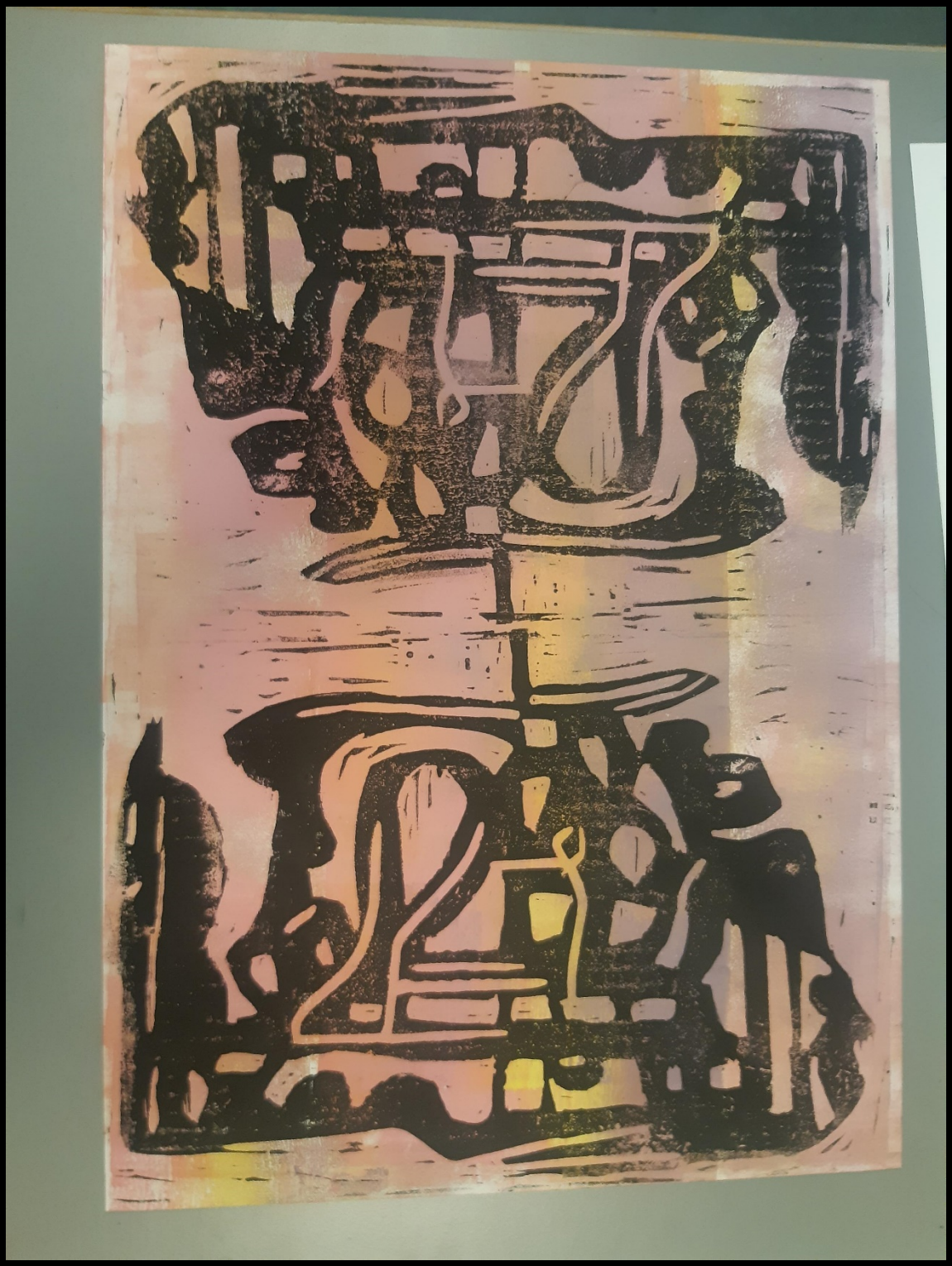

MMAs HAS PRÆSENTERER: HISTORIEN OM AA

Til U. J.

Efter at have fortalt historierne om The Alleged Lunatics' Friend Society og patienterne Anton Boisen og Clifford Beers, er MMAs Historisk-Akademiske Selskab (HAS) nu skrevet til at fortælle historien om de Anonyme Alkoholikere også kendt som AA. For skulle nogen en dag have lyst til at formidle den internationale recoverys og peer2peer-indsats' historie på dansk, da ville AA være en uomgængelig del af den historie, både hvad angår recoveryens og peer-arbejdets teori og praksis. Og for at kunne fortælle denne historie ordentligt er vi nødt til at begynde et sted, men hvor? Tjah. Hvorfor ikke bare gøre det stort og lækkert? Hvorfor ikke begynde helt tilbage i 1300-tallet? Vi er jo de såkaldt sindssyge, så vi kan lige så godt leve op til det. Og nu skal I bare høre:

1. OM FROMHED OG VÆKKELSE

I ca. midten af 1300-tallet blev der skrevet en lille traktat på tysk, som man siden kaldte *Der Franckforter*, og som så Luther i 1500-tallet kaldte *Theologia Deutsch* eller *Theologia Germanica*. Forfatteren, mener man, var en munk i Den tyske Orden eller et medlem af lægmandsbevægelsen Gottesfreunde, men man ved det ikke med sikkerhed. Teksten tilhører den mysticistiske tradition og litteratur og har som sådan rødder tilbage til hermetismen og kulten omkring den legendariske Hermes Trismegistos nogle århundreder før vor tidsregning, ligesom den herigennem uden tvivl også står i forbindelse med langt ældre traditioner helt ned til Zoroaster. Mystikerne og hermetikerne bevarer »den åbne hemmelighed«, som kaldes sådan, fordi den i princippet er åben og tilgængelig for enhver, men fordi så få finder den, er den stadigvæk skjult. Den åbne hemmelighed er opdagelsen og erfaringen af hvordan mennesket transformerer sig selv mod perfektion og sin forening med det Hellige i det dennesidige. Alkymien, som sammen med astrologien og theurgien var én af hermetismens grundpiller, bør ikke så meget forstås som en fysisk-kemisk proces, der forvandler lavt materiale til guld, men som den transformation, der omsmelter selve menneskelivets lave materiale til ædelhed og forener det med Gud i den eftertragtede *unio mystica*. Og det er så også dét, *Theologia Germanica* fortæller om, og omsmeltningen sker først og fremmest igennem menneskets arbejde med synden i sig.

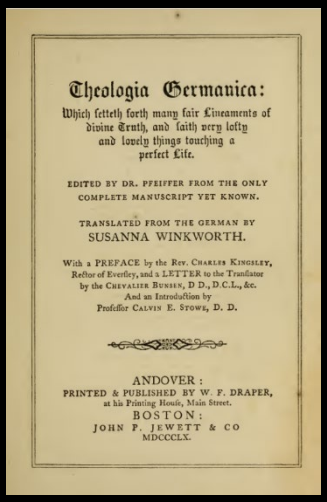
Theologia Germanica:
Which setteth forth many fair Lineaments of divine Truth, and saith very lofty and lovely things touching a perfect Life.

EDITED BY DR. PFEIFFER FROM THE ONLY COMPLETE MANUSCRIPT YET KNOWN.

TRANSLATED FROM THE GERMAN BY SUSANNA WINKWORTH.

With a PREFACE by the Rev. Charles Kingsley, Rector of Eversley, and a LETTER to the Translator by the Chevalier Bunsen, D D., D.C.L., &c. And an Introduction by Professor Calvin E. Stowe, D. D.

ANDOVER:
PRINTED & PUBLISHED BY W. F. DRAPER, at his Printing House, Main Street.
BOSTON:
JOHN P. JEWETT & CO
MDCCCLX.

Herover kan du ved at klikke på billedet læse den engelske Winkworth-oversættelse af Theologia Germanica. *Denne udgave er fra 1860, så derfor ligner 's' typografisk set 'f' (omtrent), men derudover er den superfin.*

For de af *MMANYT*s læsere, som ikke måtte vide, hvad synd er, kan vi fortælle, at det hebræiske ord for synd, חטאה (*hhatah*), betyder »ikke at ramme målet«. I den græske

oversættelse af DgT benyttes betegnelsen *hamartia*, som jo så også betyder »ikke at ramme målet«. I de abrahamiske religioner betragtes mennesket som grundlæggende syndigt, og fra vor børnelærdom kan vi nok stadig huske, hvordan vi blev det. At mennesket ikke rammer målet ses som noget iboende i os, der følger os med ned gennem generationerne, hvorfor vi også kaldes arvesyndige. Vi vil gerne, men vi kan ikke. Korrektivet til ikke at ramme målet er troen på Gud. Paulus siger: »Alt, hvad der ikke er af tro, er synd«[1], og i Romerbrevet står også, at »den retfærdige skal leve af tro.«[2] Kun i troen rammer man målet, og troen er Guds vilje for og igennem én. Men menneskets synd – og det er derfor, at synd essentielt set er selviskhed og egoisme, egeninteressen og egennytten – bliver altså ved med at forpurre det i at tro og gøre Guds vilje. Så det gælder om at lægge synden fra sig, og det vil sige, at det gælder om at lægge sig selv fra sig og ofre sig selv, for det er ens selv, som er problemet. Kun i den levende virksomme tro rammer man målet, og den levende virksomme tro i én er Guds vilje overbragt af Helligånden. For at kunne høre og efterleve Guds vilje, må man lægge sin egen ned. Kuren imod ens synd er at lægge sit selv med alle dets stolt- og forfængeligheder ned for derved at kunne blive opfyldt af Guds vilje i stedet for ens egen. Og det er så også den vej, som *Theologia Germanica* opridser for os. Den er tiltænkt den komplet fortabte synder; den er for mennesket, som har ramt bunden. Hvilket på den tid, hvor man virkelig troede på en evig fortabelse i Helvede, jo så også var en noget mere alvorlig sag, end det er for menneskene i dag. Baseret udelukkende på Biblens sætninger, udlægger denne lille traktat så essensen af dens lære, og den opridser den imitatio christus-praksis (efterlignelsen af Jesu' eksempel), som kan være menneskets vej ud af dets fortabelse. Eller som C.E. Stowe skriver i et af forordene til denne til venstre nævnte udgivelse: »It sets forth the essential principle of the gospel in its naked simplicity, just as it is, and just as it proves itself most acceptable to every soul which feels its need of salvation and finds that salvation in Christ alone. A sense of sin, a conviction of deep depravity, a feeling of utter helplessness, lies at the foundation of all adequate appreciation of the gospel.«[3] Det handler om at tro på Gud i Kristus, afstå fra synd og egeninteresse, forme sig efter Kristi eksempel og lade sin menneskelige vilje erstatte af Guds for på den måde måske også kunne opnå forening med Ham i det dennesidige. Blot som idé er den af et langt større filosofisk og psykologisk dybsind end noget skolastisk system, for da slet ikke at tale om dens transformation fra idé til praksis.

Efter 1300-tallet er der stille omkring Der Franckforter i mange år, indtil den tyske teologiprofessor Martin Luther i 1515 i et klosterbibliotek faldt over en afskrift af dele af manuskriptet. Luther blev så begejstret, at han året efter selv udgav fragmentet under titlen *Theologia Germanica* og i sin fortale skrev han: »Næst efter Biblen og Skt. Augustin er ingen bog faldet mig i hænderne, som har lært mig mere – eller som har fået mig til at ønske at lære mere – om, hvad Gud og Kristus, mennesket og alle ting, som findes, er«.[4] Derudover er Luther også

[1] Romerbrevet 14:23
[2] Romerbrevet 1:17
[3] C.E. Stowe: »Preface«, i: *Theologia Germanica* (Dr. Pfeiffer, ed.), trans. Susanna Winkworth (Boston: John P. Jewtt and co., 1860),s. v-vi.
[4] Luther, Martin: »Preface to 2. Edition« (1517) i: *Theologia Germanica* (Dr. Pfeiffer, ed.), trans. Susanna Winkworth (Boston: John P. Jewtt and co., 1860), s. xix. Oversat til dansk af MMAs HAS.

glad for bogen, fordi den er skrevet på hans modersmål tysk og dermed understøtter hans idé om og hans arbejde for, at teologiske tanker også skal udtrykkes på folks modersmål og ikke kunne på latin og græsk. Luther ville jo have hele folket og ikke kun de lærde og sprogkyndige med; frelsen i Kristus er som bekendt for alle, og den bliver mere levende jo flere som deltager i den. Så den gamle mysticistiske traktat er en gave for ham, og vi må huske på, at Luther jo på dette tidspunkt i forvejen sidder hjemme i Wittenberg og syder af harme over kirkens korruption og dens PR-maskine sanktioneret af paven i Rom. For vi var jo alle katolikker dengang, og i Rom var de ved at bygge Peterskirken, så de havde mangedoblet deres salg af afladsbrev til brug for finansieringen. Afladsbrevene byggede på den idé, at man kunne købe sig til god samvittighed og tilgivelse for de synder, man havde begået. Men Luther var i forvejen træt af idéen om, at man kunne arbejde og lægge et ydre værk i verden for at få frelse, og at man tilmed bare kunne betale i stedet for at arbejde er jo endnu værre. Og som om menneskene og pavedømmet kunne have noget som helst at sige i forhold til Skærsilden og den enkeltes fortabelse! Luther fandt tanken absurd og stødende, og den havde heller intet belæg i Bibelen, men var endnu et udtryk for menneskelig korruption, hykleri og falskhed, egennytte og synd. Så han insisterede på, at troen udelukkende skulle tage udgangspunkt i *Bibelen* (sola scriptura), og at den eneste vej til syndsforladelse var ens personlige tro på Gud (sola fide). Begge tanker er naturlige udløbere af *Theologia Germanica*, for her er mystikerens mål jo Kristi eksempel, som det kun beskrives i gospelen, og midlet er den personligt-inderlige hengivenhed til Hans eksempel, som ikke kan købes for noget som helst af nogen, men som udelukkende står for det enkelte menneskes egen regning. Alt kulminerer for Luther i disse få år, som jo så ender med, at han også i 1517 skriver sine 95 teser om syndens og afladets egentlige væsen og sender dem til kirken. Det var året efter hans udgivelse af *Theologia Germanica*. Da teserne med årene opnåede folkelig opbakning, (fordi han rent faktisk talte og skrev på folkets sprog, og den nyligt opfundne trykpresse havde distribueret hans teser), blev han dømt fredløs og ekskommunikeret af kirken. Luther stod på modigt på sit og blev beskyttet af Frederik den Viise, så han overlevede. Men således blev Reformationen i den vesterlandske kristne kirke en realitet, da de Nord-europæiske lande i årene herefter på baggrund af disse teser udskilte sig fra de sydlige lande og katolicismen for i stedet at blive protestanter. Ligesom vi også blev det her i Danmark og har været det siden. Og den lille mysticistiske traktat på det jævne sprog var altså den måske primære inspiration til det.

Cranach den ældres portræt af Martin Luther (1529).
Det berømte maleri er i public domain.

Nu mener mange jo og herunder også MMAs HAS, at Reformationen og fokuseringen på menneskets indre (tros)liv var et udtryk for – og siden propellerede – de enorme landvindinger, der i de følgende år frembragte kulminationen af menneskelig individualisme. Her opnåedes højdepunktet inden for det vestlige maleris portrætkunst, og her udførte de store renæssancemennesker og individualister som Spinoza, Leibniz, Newton, Hobbes, Galilei, Brahe, Kepler, Shakespeare og Bacon deres skelsættende arbejder. For ikke at tale om Descartes, der hævdede, at mennesket var til i kraft i sin fornuft, hvormed det samtidig kunne erkende Gud. Således medførte indaddrejningen af mennesket og dets øgede opmærksomhed på dets personlige og individuelle (tros)liv også øget sekularisering, et øget fokus på rationalitet og menneskelig autonomi og en samtidig udforskning og udbytning af den ydre, fysiske natur. Med årene begyndte flere alvorsfulde ånder at føle, at deres protestantiske medmennesker tog for let på deres tro og gjorde for lidt ud af at udvikle deres personlige trosliv. Ligesom de jo som protestanter heller ikke lagde nogle ydre trosarbejder længere. Og bekendelsen var også blevet afskaffet, så der voksede i 1600-tallet en følelse frem af, at man begyndte at blive kristne mere af navn end af gavn, og at derfor også immoraliteten, hykleriet og synden igen formerede sig i blandt menneskene. Så mange savnede den alvorsfulde praksis med bekendelsen, fromhedsdyrkelsen, og at man som menneske samtidig også skulle gøre et ydre arbejde for i højere grad at ramme målet. Og samtidig var man stadig imod den skolastiske lære og undervisningsform, som universiteterne brugte til at uddanne teologerne og præsterne med; man fandt den for akademisk, tør, intellektuel og fjern fra folket, så man mente ikke, at den virkelig kunne indvække nogen nogen levende tro. Jakob Böhme, den kristne mystiker, skrev imod det; Böhme, der som mystiker var optaget af syndens, ondskabens og frelsens natur, og han var forstandig i den hermetiske og alkymistiske lære om omsmeltningen af ånden til fuldbringelse. Og også Johann Arndt skrev imod det; Arndt, som i sit værk var optaget af Kristi liv i den troende. Arndt kendte også *Theologia Germanica* og idéen om imitationen af Jesu' vej og eksempel; han havde endda selv udgivet den igen efter Luther. Så som i en ny reformation for revitaliseringen af den personligt-indre stærkt-levende og fromme tro rejste sig fra slutningen af 1600-tallet og op igennem 1700-tallet pietismen i især Tyskland,

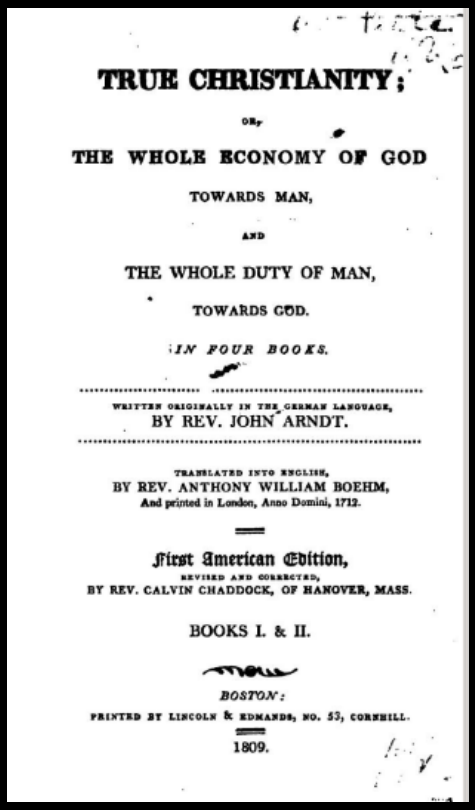

TRUE CHRISTIANITY;

OR,

THE WHOLE ECONOMY OF GOD

TOWARDS MAN,

AND

THE WHOLE DUTY OF MAN,

TOWARDS GOD.

IN FOUR BOOKS.

WRITTEN ORIGINALLY IN THE GERMAN LANGUAGE,
BY REV. JOHN ARNDT.

TRANSLATED INTO ENGLISH,
BY REV. ANTHONY WILLIAM BOEHM,
And printed in London, Anno Domini, 1712.

First American Edition,
REVISED AND CORRECTED,
BY REV. CALVIN CHADDOCK, OF HANOVER, MASS.

BOOKS I. & II.

BOSTON:
PRINTED BY LINCOLN & EDMANDS, NO. 53, CORNHILL.
1809.

Ved at klikke på titelbladet herover kan du læse den engelske oversættelse af de to første af Johann Arndts i alt fire bøger om dét, han kalder den sande kristendom.

Skandinavien og Baltikum og evangelikalismen i England og hendes kolonier Amerika og siden Australien og New Zealand. Pietisme betyder 'fromhed', mens betegnesen evangelikalisme selvsagt har sit udspring i ordet evangelium. De er fælles om fire centrale anskuelser, som må betragtes som videreudfoldelser af de anskuelser, som allerede ligger i *Theologia Germanica* og hos Luther:

For det første praktiserer de begge en sola scriptura tekstnær loyalitet over for evangelierne. For det andet er de transkonfessionelle i den forstand, at de taler til mennesker i mange forskellige grupperinger på tværs af de forskellige konfessioner inden for kristendommen; de betoner forening og undgår konflikt i religiøse diskussioner. For det tredje er både pietismen og evangelikalismen imod skolastikken og den autoritære akademiske bogkristendom, og de forsøger i stedet at engagere og mobilisere det jævne folk, almuen, og lære den om Gud gennem bibellæsning og bibelstudiegrupper. Alle skal med, for de vidste, at forsamlingsfællesskaber styrker troen og ånden til stede. Uskolede sognebørn og medlemmer af menigheden gøres ansvarlige for så mange af kirkens funktioner og processer som muligt; sjælesørgeriet var ikke længere kun præstens opgave; det var alle i fællesskabets opgave, og sådan modvirkede man også, at den kristne tro blot forblev en intellektuel og abstrakt praksis for de lærde. Og for det fjerde, som så også er det allermest centrale, hævder både pietismen og evangelikalismen intensiveringen af sola fide-princippet, hvor spørgsmålet om ens frelse beror på ens egen indre praktisk-individualiserede, levende, personlige og inderlige fromhed og tro, som skal leves og føles, opleves og demonstreres i den troendes hjerte og liv også, fordi der foruden en ydre Kristus også findes en indre. Enhvert menneske er et tempel for Ordets helligholdelse og virkeliggørelse. Pietismens og evangelikalismen intensiveringen af sola fide-princippet består i, at den kristne nu må vækkes og selv opleve at blive vakt for derved at kunne siges at være en egentlig kristen og troende. Og præster og teologer kan heller ikke være præster og teologer uden at have erfaret af deres egen vækkelse. Og vækkelseserfaringen er menneskets omsmeltning eller sjæletransformation af sig i sig selv; det er regenerationen af den menneskelige ånd og et nyt liv i den, som oplever den. Dette er den anden fødsel eller den reelle dåb i og ved Helligånden, som forekommer, når mennesket oprigtigt indser, bekender og angrer sine synder og sin syndige natur, accepterer Jesus Christus som sin Herre og Frelser og hermed træder i et personligt forhold til og får en egenerfaring med Ham. Dermed bliver man genfødt og døbt i Helligånden, og man bliver vakt, og hermed vil man også indse, at man fremover må leve i fromhed og askese, at man vedblivende må arbejde for at perfektionere sig selv i Kristi billede, og at man må bære Ordet videre; man må gøre et nyt Gudsarbejde igennem sig ved at vække andre.[5] Dette er denne anden fødsel, som John Wesley, der skabte Methodist-kirken, kaldte, »that great change which God works in the soul when he brings it into life, when he raises it from the death of sin to the life of righteousness«.[6] Man må ofre sig og dernæst må man dele ud af det lys, man har fået.

[5] Af samme grund vil de kirkelige grupperinger, der udspringer af pietismen og evangelikalismen, ofte alle også have et missionerende præg.
[6] John Wesley. *The works of the Reverend John Wesley*, vol. 2, (Methodist Episcopal Church, 1831), s. 194.

Nå, men som konsekvens af pietismen og evangelikalismen skyller i løbet af 1700-tallet de store vækkelsesbevægelser ind over den vestlige verden, og de virker. Mennesker i hundredetusindtal vækkes, og bevægelserne fortsætter med at vinde sjæle for sig langt op i 1800-tallet og sågar også i 1900-tallet, ligesom nye vækkelses- og karismatiskkristne bevægelser hele tiden opstår. Således er også vækkelsesbevægelsen The Higher Life Movement fra Keswick i England, som vi senere skal høre nærmere om, én af disse nyopsprungne bevægelser. Men før vi kommer til den, er der et andet fænomen, som må nævnes, og det er Romantikken, som vokser frem i slutningen af 1700-tallet og begyndelsen af 1800-tallet og kommer til at præge alt lige fra filosofi, kunst og litteratur til børneopdragelse, havedesign og boligindretning. Det er et omstridt punkt, men MMAs HAS vil mene, at Romantikken netop voksede ud af den pietistiske og evangelikaliske inderlighed, og at den bærer denne inderlighed i sig som sit fundament. Og fordi denne inderlighed nu også finder sted uden for kirken, udvikler den sig på måder, som kirken ikke kan påvirke. Men fordi den er så altomfattende og indgribende, genpåvirker den samtidig alle de kirkelige retninger med sine opdagelser og erobringer. Som i en parallel til pietismens og evangelikalismens helligholdelse af sola scriptura, har Romantikken indlejret i sig en særlig historisk dimension, som nøder romantikeren til at hævde fortiden, da menneskenes deltagelse i livet og dem selv var mere oprindelige, og til at søge tilbage til kilderne for at se, hvad der virkelig står, for at genoplive deres ånd i det nutidige. Men ellers handler det først og fremmest for Romantikken, som det gør for pietismen og evangelikalismen, om det personligt inderlige og følelsen. Det er det personlige forhold, det gælder. Selv den asketiske praksis, hvor mænd nægter sædens udtømning for at intensivere indadvendingen og følelsen i sig, overtages nu af visse af de romantiske digtere, som ønsker at komme nærmere og føle mere og gøre deres kærlighedsdigte endnu mere følelsesfulde. For ligesom det i pietismen og evangelikalismen ikke længere er nok bare at føre et kristent liv af navn og gavn, så man nu også må have en egenerfaring af vækkelse, således er det nu heller ikke længere nok for f.eks. det romantiske digt eller maleri blot at være som et spejl af verden og menneskene. Nej, det romantiske værk som f.eks. digtet og maleriet skal nu i stedet være som en lampe, der for verden og menneskene

A. Henriksen, E.A. Nielsen & K. Wentzel. *Ideologihistorie I. Organismetænkningen i dansk litteratur 1770-1870. (*København: Tabula, 1976).

medfører oplysning, transcendens, vækkelse og åndfuldhed. Og samtidig er den romantiske kunstner nu som den kristeligt vakte: Mennesket, som via sin transcendens, oplysthed, vakthed og åndfuldhed indgår dybest i den mystiske foreningen med det guddommelige i det dennesidige og som derfor også står højest inden for den åndelige og bevidsthedsmæssige erkendelse og sander verden, som den virkeligst er. Begrebet 'inspiration' bliver nøgleordet. Og naturligvis betyder 'inspiration' i sin etymologi jo at få blæst ånd og dermed liv ind i sig og blive levende, og ordene 'respiration' og 'spiritus' kommer af den samme rod. Men inspirationen – med alle dens underfænomener som anelsen, drømmen, fantasien, indbildningskraften osv. – bliver nøglefænomenet, fordi den er den dimension af livet, som mennesket transcenderer, oplyses, vækkes og bliver åndfuld ved og i kraft af. Af og til personificeres den som de(n) græske Muse(r). De engelske digtere Wordsworth og Coleridge forsøger at fusionere videnskab og religion i den eftertragtede *harmonia philosophica* ved at grundlægge en helt ny erkendelse- og videnskabsteori baseret på inspirationsfænomenet. For som Matthew Arnold skrev: »De mest noble sjæle af hvilken som helst afstamning, hedningen Empedokles såvel som den kristne Paulus, har insisteret på nødvendigheden af inspirationen, af en levende følelse for at gøre moralske handlinger perfekte.«[7] Inspirationen identificeres med Helligånden og Kristus som åbne hemmelighed, den i verden altid tilstedeværende oprindelighed, skaberkraften og det kreativt-

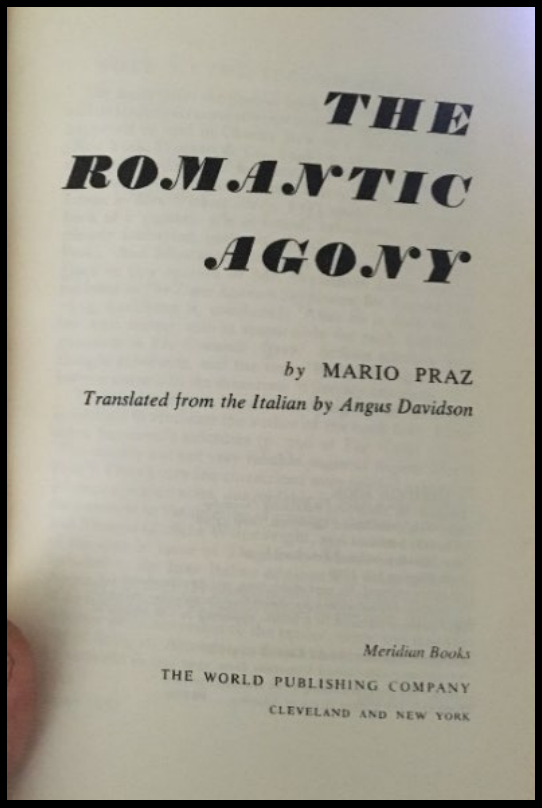

M. Praz: The Romantic Agony, trans. A. Davidson (New York: Meridian Books, 1968 [1933]).

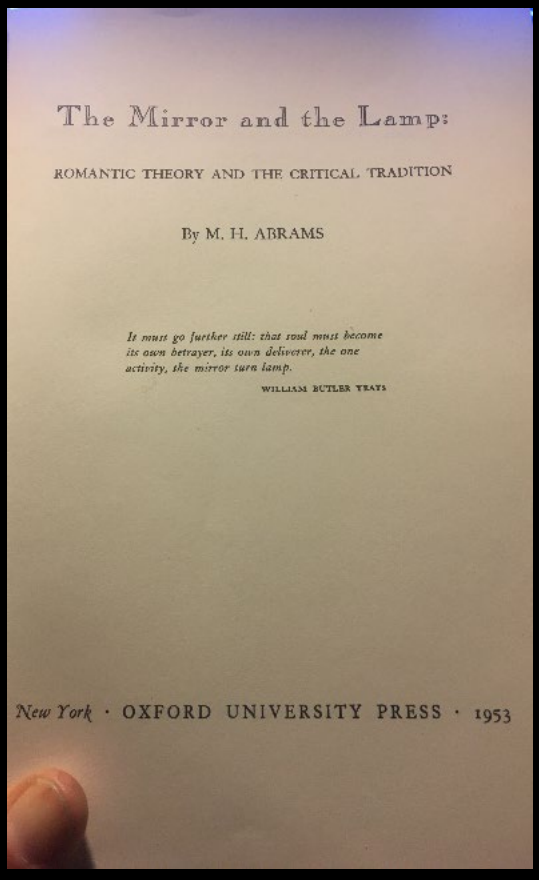

M.H. Abrams: *The Mirror and the Lamp: Romantic Theory and the Critical Tradition.* (New York: Oxford University Press, 1953).

[7] Matthew Arnold: "Marcus Aurelius," i: *Lectures and Essays in Criticism*, edited by R. H. Super (University of Michigan Press, 1962), s. 134.

transformative princip, som ikke kun konstant aktualiserer og erobrer ny virkelighed frem for os, men som også kan forbinde os til selve urgrunden i livets rod og indvie os i foreningen med det guddommelige. Danmarks egen Oehlenschläger skriver i 1805 om *Jesu Christi gientagne liv i den aarlige natur*. Hele Romantikkens optagethed af barnet og det barnlige (ligesom af geniet og det geniale) skyldes jo simpelthen, at barnet er tættere på sin oprindelse og livets grund end den voksne og derfor også høster uafladeligt og konstant regenerativt heraf. Barnet har endnu ikke så stor en afstand og så tykt et filter og så stort besvær med at være inspireret. Der udvikles under Romantikken også en ny forståelse af retorik og hvad det vil sige at kunne inspirere andre. Så når også vores egen Grundtvig rangerer det talte ord højere end det skrevne, og når han i det hele taget taler om Det levende Ord, ja så er det igen denne inspirations- og vækkelsesidé, der ligger bag også her. Ligesom det jo også er, når B.S. Ingemann skriver, og vi synger: »Fra Himlen Herrens Ånd nedfór / jeg glædes vil og sjunge: / Nu har Guds kraft på jorden ord, / og ordet flammetunge.« Enhver kan se, hvordan disse opdagelser som nævnt vil geninfluere de kirkelige vækkelsesbevægelser, som f.eks. grundtvigianismen jo selv er én af. Romantikken er som et knust spejl af den pietistiske og evangelikaliske forståelse; det vil sige, at den fremviser alt det samme, men fragmenteret og uddybet i alle detaljer og uden at være sammenføjede i en sand helhed. Og således er synden selvfølgelig heller ikke forsvundet i romantikken; den gengives blot primært som erotisk-sanselig egennydelse, ligesom Mario Praz i sit klassiske studium af den romantiske pinsel har vist os det. Og det er intet tilfælde, at bekendelsen som litterær form i Romantikken nåede sit historiske højdepunkt i forfattere som Jean-Jacques Rousseau, Thomas De Quincey, Alfred de Musset, Charles Lamb og James Hogg.[8] For, som Alfred de Musset skrev, »ligesom en ræv, der er gået i saksen, frier jeg mig ved at afbide den fod, der sidder i klemme«[9], og det er jo den psykologisk-menneskelige effekt, som bekendelsen siges at have haft ikke kun siden 1300-tallet, men også to tusind år længere tilbage

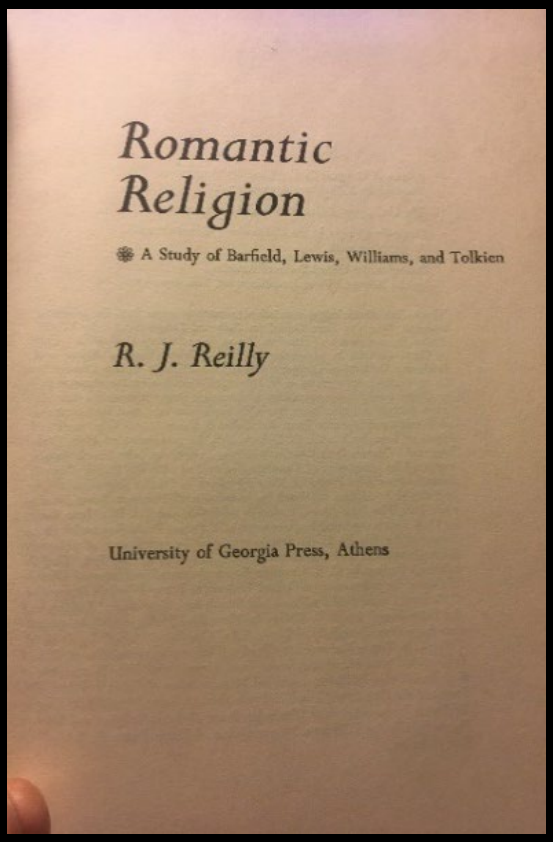

R.J. Reilly. *Romantic Religion: A Study of Barfield, Lewis, Williams, and Tolkien* (Athens: University of Georgia Press, 1971).

[8] Levin, Susan M.: *The Romantic Art of Confession* (Columbia: Camden House, 1998).
[9] Musset, Alfred de: *Bekendelser af et barn af århundredet*, trans. Gustav Esmann (København: Gyldendal, 1968 [1835]), s. 7.

end det. Og så er der jo dét med den egentlige vækkelseserfaring og indvielsen i unio mystica. Foreningen af det menneskelige og det guddommelige er for Romantikken heller ikke blot metafor og retorik, selvom de ofte begræder, at oplevelsen kun varer kort og så længe, Musen er tilstede. Men unionen er den livsomvæltende realitet i praxis, og efter at have oplevet den, er det menneskets romantiske pligt at arbejde hen imod dette syn, som om det blev hos ham, skønt det forsvinder. Guddommeliggørelsen af mennesket er ensbetydende med forståelsen af, at menneskeheden er én, så alle mennesker eksisterer i hinanden, ligesom Kristus eksisterer i dem alle, fordi de alle eksisterer i Kristus. Alt hænger sammen og korresponderer på livets multiple planer, og i dens organismetænkning udlægger Romantikken sin forståelse af altets organiske sammenhæng og indbyrdes forbindelser. Denne oplevelse, om den så blot er anet, bør og skal ændre den oplevendes liv. Fordi denne særlige nåde er skænket vedkommende, bliver det vedkommende pligt at leve op til de kristne idealer. Litteraten R. J. Reilley, som har undersøgt den romantiske religion i nymoderne romantiske værker, kommenterer på denne pligt til at bringe og give videre, at »All of the things and the activities of the world are the matter to which *caritas* should be the form. After the vision come the duties; but the duties are only made possible by the vision.« For ikke at være fake skal synet og transformationen samtidig være »an infusion of caritas, the return through love to the true vision of the world«, der samtidig fordrer »the living of the life in *caritas*, the seeing of all things in *caritas*.« [10,11] Synet, nåden og transformationen af mennesket er samtidig en pligt til at bringe det videre i næstekærlighedens praktiske gerning. Også her er den anden fødsel ensbetydende med at man må videregive det lys, man har fået.

Én af de internationalt set ret berømte vækkelses- og karismatiskkristne bevægelser var ved starten af det 20. århundrede The Higher Life Movement, som havde sin største bastion i Keswick i England, og hvor Ordet også sagdes at være mere i live end så mange andre steder. Det var selvsagt derfra, bevægelsen fik sit ry. Og efter denne lille lange begyndelse på vores historie, er vi nu kommet til Frank Buchman, hvis oplevelser, arbejde og inspirationskraft vi hermed også vil have lidt bedre chance for at forstå.

2. FRANK BUCHMAN

Frank Buchman (1878-1961), som var jævnaldrene med både Beers og Boisen, drak ikke selv alkohol, men hans far var alkoholsælger og restauratør. I 1902, samme år som William James udgav sin *Varieties of Religious Experience* (jf. *MMANYT* 46:3; *MMANYT* 49:15f.; *MMANYT* 58:18), blev Frank ordineret præst. Han var da 24 og især inspireret af den britiske vækkelses- og karismatiskkristne bevægelse Higher Life Movement, og det betyder jo så, at han var inspireret af hele den tradition op fra *Theologia Germanica*, vi netop har ridset op i det foregående. Det var faktisk derfor, vi opridsede den. Og det er også derfor, at der kunne ske og nu sker det følgende:

[10] Reilly, R. J.: *Romantic Religion: A Study of Barfield, Lewis, Williams, and Tolkien* (Athens: University of Georgia Press, 1971), s. 176.

[11] Jf. også hvad Søren Dixen siger om sygeplejens historie og om sygeplejefagets inderside i hans *Galetale til de psykiatriske specialsygeplejerskers dimission den 18. juni 2020* fra tidspunktet 22:15 og frem i videoen lige her: https://www.youtube.com/watch?v=lKhRwFa0ecA

Efter sin ordination modtog Frank et beskedent lille kald til en forstad i Philadelphia, hvor han – velvidende at det er ofring og deling, vækkelsen og Caritas, det gælder – prøvede at opbygge et hospice inspireret af Friedrich von Bodelschwinghs koloni for de såkaldt svært psykiske syge og åndssvage i Bielefeld i Tyskland. Det gik ikke så godt, og da der efter fem år opstod store uenigheder med de seks mænd i bestyrelsen, sagde Buchman op. Deprimeret rejste han til Keswick i England for at besøge The Higher Life Movement, hvor han håbede på at komme til at tale med den berømte prædikant F.B. Meyer, der sagdes at tale det levende, livgivende, transformerende ord. Men Meyer var fraværende den dag, så Buchman overhørte i stedet en anden prædiken, og så skete det alligevel: Han oplevede at blive vakt. Det var en oplevelse, som han selv kaldte for en livsændring, som alle vækkelser jo er, og han beskrev den selv sådan her:

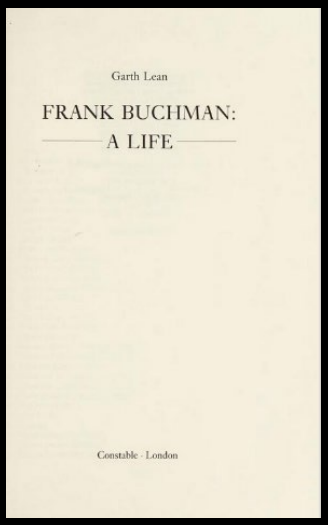

Garth Leans 1985-biografi om Frank Buchman. Lån den her ved at klikke.

> I thought of those six men back in Philadelphia who I felt had wronged me. They probably had, but I'd got so mixed up in the wrong that I was the seventh wrong man.... I began to see myself as God saw me, which was a very different picture than the one I had of myself. I don't know how you explain it, I can only tell you I sat there and realized how my sin, my pride, my selfishness and my ill-will, had eclipsed me from God in Christ.... I was the center of my own life. That big 'I' had to be crossed out. I saw my resentments against those men standing out like tombstones in my heart. I asked God to change me and He told me to put things right with them. It produced in me a vibrant feeling, as though a strong current of life had suddenly been poured into me and afterwards a dazed sense of a great spiritual shaking-up.[12]

Det var egenerfaringen af denne anden fødsel og livsomvæltning, som Buchman kom til at basere resten af sit livs virke på. Og som vi kan se, består den af de to elementer, som vi her lidt kluntet kalder henholdsvis ofring og deling. Ofringen er hans erkendelse af, at det er jeg'et med dets patetiske egeninteresse og stoltheden, der hidtil har fyldt for meget i ham og derfor må ofres, så Guds vilje i stedet kan operere i ham som hans egen. Og delingen (eller i hvert fald kimen til delingen) er her den praksis, hvorigennem han deler og bekender sine synder og forsøger at gøre skaden god igen over for de, man har gjort ondt. At det kun er kimen til deling er fordi, at han ikke nævner noget udbredelsen af heling til andre, men det kommer. Her ligger det bare i kim.

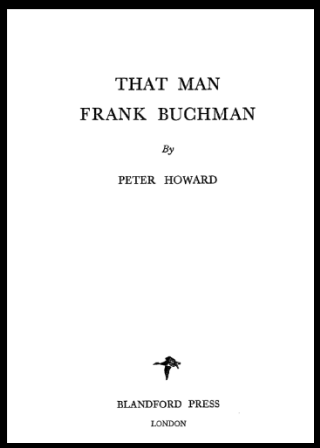

Peter Howards 1946-biografi om Frank Buchman. Klik for at læse.

Året efter sin oplevelse, i 1909, tog Buchman arbejde på Penn State University for Young Men's Christian Association (YMCA), for

[12] Buchman citeret i Garth Lean: *Frank Buchman – A Life* (London: Constable, 1985), s. 30f.

den schweiziske YMCA-organisation var på det tidspunkt en magtfaktor i amerikansk studie- og ungeliv. Her i Danmark og Norden blev den kaldt KFUM, og det var den, som også Boisen meldte sig som sekretær for under Første Verdenskrig. Nå, men Buchman har været en uforlignelig prædikant og vinder af sjæle. Han kunne opflamme menneskene til at lave deres sindelag og liv om ved hjælp af ofring og deling. På helt utrolig vis fordoblede han YMCA-deltagerantallet på Penn State, så hele 75% af de studerende nu indgik i fællesskabet, og universitetspræster fra nær og fjern beundrede hans succes. Én af dem overværede en samling på Penn og skrev efterfølgende: »It was… the most remarkable event of its kind I ever witnessed.... One after another, prominent fraternity men ... stood up before their fellows and confessed that they had been living poor, low-grade lives and from henceforth meant to be good.«[13] Buchman var dog ikke tilfreds med universitetslivet, og især var han træt af de unges fortsatte alkoholindtag. Han mente ikke, at deres vækkelser til de bedre liv stak helt dybt nok i dem. I 1916 brød han derfor op og rejste til Indien for at missionere. Her blev han bl.a. venner med Mahatma Gandhi og den berømte polyhistor og vinder af Nobelprisen i litteratur i 1913, Rabindranath Tagore. I 1918 fortsatte han til Kina for at udbrede kristendommen dér, og her lærte han Sun Yat-sen at kende, faderen til det moderne Kina. Og det var så i Kina, at Buchman grundlagde the First Century Christian Fellowship, som så begynder at holde deres første såkaldte husfester her. Navnet First Century Christian Fellowship hentyder rimeligvis til det første århundredes kristne, der endnu levede i et tæt fællesskab, hvor alt var fælles, og hvor Jesu' ånd endnu var levende blandt dem. Derfor betragtes disse urkristne sædvanligvis også som ikke blot den første, men også som den højeste kristne familie i historien. The First Century Christian Fellowships husfester var uformelle sammen-komster, hvor mennesker kom og talte hudløst ærligt med hinanden om deres udfordringer, fristelser og nederlag med hensyn til dét at være mennesker, og på den måde hjalp de hinanden til at lave deres liv om til nogle mere moralske og bedre. Og pludselig begyndte der at komme masser af mennesker til disse husfester, som det også var sket på Penn State University. Men Frank blev igen ærgerlig over hvor overfladisk de vakte efter hans mening var, så han tog tilbage til Vesten. Han var blevet træt af ansættelser og bestemte sig for at leve i Guds vold via donationer. Han slap the First Century Christian Fellowship fri, så fællesskaber opstod alle mulige steder, og mange af dem rejste rundt i verden for ved deres

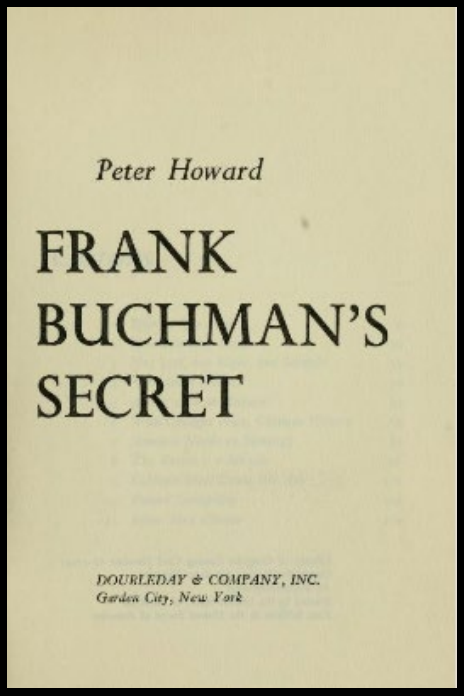

Endnu et Peter Howard-studium af Frank Buchman. Denne gang af hans metode. Klik for at låne.

[13] ibid., s. 38

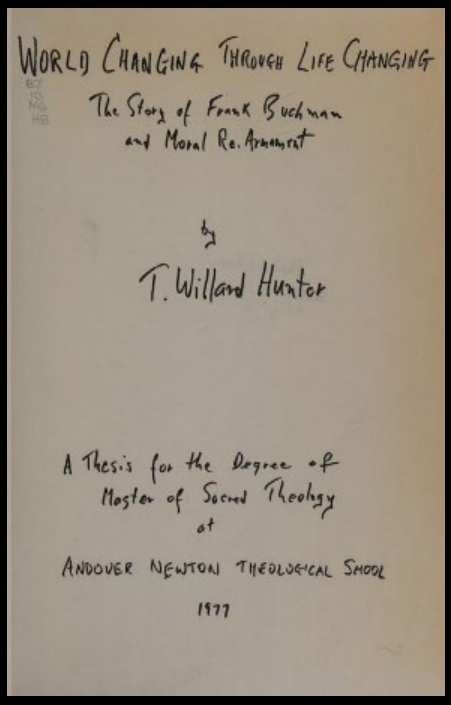
WORLD CHANGING THROUGH LIFE CHANGING
The Story of Frank Buchman and Moral Re-Armament
by
T. Willard Hunter
A Thesis for the Degree of Master of Sacred Theology at
ANDOVER NEWTON THEOLOGICAL SCHOOL
1977

Thomas Willard Hunters 1977-teologispeciale om Frank Buchman og afløseren for the Oxford-group, the Moral Re Armament Movement. Klik for at låne.

eksempel at inspirere andre til at følge det. Det var under en tur i Sydafrika i 1928, at en ansat dér ved jernbanen satte et skilt på den passagervogn, hvori en First Century Christian Fellowship-gruppe fra Oxford skulle sidde. Siden da var det dét navn, Oxford-gruppen, der kom til at hænge ved og som bevægelsen for alvor blev kendt under. I England tog husfesterne fart. I 1930 om sommeren blev den første Internationale husfest afholdt på Oxford. Året efter kom der 700 til festen. I 1933 dukkede 5000 gæster op, hvoraf de 1000 var fra præstestanden, og de hele tolv af dem var biskopper. Festen fylde seks kollegier og varede i syv dage. I årene derefter kom op til 10.000 gæster fra mellem 40 til 50 forskellige lande til disse husfester, og Oxford-gruppen var blevet et verdensfænomen. I 1934 rejste Frank Buchman til Tyskland for at prøve at vække og omvende Adolf Hitler, men dét lykkedes som bekendt ikke. I 1935 var han i Norge, hvor hele landet ifølge avisen *Tidens Tegn* på et par måneder begyndte at tale om Gud. Gamle skel og stridigheder mellem de forskellige kristne fraktioner blev opløst. Tromsøs biskop Berggrav sagde »what is now happening in Norway is the biggest spiritual movement since the reformation«[14], og biskoppen i Trondheim, Arne Fjellbu, sagde i 1945: »I wish to state publicly that the foundations of the united resistance of Norwegian Churchmen to Nazism were laid by the Oxford Group's work«.[15] I 1935 var Buchman også i Danmark, hvor han gjorde et tilsvarende indtryk. Københavns biskop, Fuglsang-Damgaard, sagde, at Oxford-gruppen »has opened my eyes to that gift of God which is called Christian fellowship, and which I have experienced in this Group to which I now belong«[16], og i 1954 sagde han: »The visit of Frank Buchman to Denmark in 1935 was an historic experience in the story of the Danish Church. It will be written in letters of gold in the history of the Church and the nation«.[17] Det skete som bekendt ikke helt så vildt som det, men lidt har også ret. I det mindste blev Oxford-gruppens besøg i Danmark skildret (pr. omtale) i det ellevte afsnit af TV-serien *Matador*, som vel er det nærmeste vi i postmoderne tid kommer en fælles guldrandet historie om vor nation og kirke. I *Matador* omtales Oxford-gruppen som lidt latterlig pr. association, fordi det er Korsbæks sykreds med bl.a. Fru konsulinde Holm, Fru højesteretssagfører Skjold-Hansen og Fru bankdirektør Maude Varnæs, som alle begejstrede skal til dens møde, imens bl.a. dr. Hansen og Frk. Elisabeth

[14] ibid., s. 225.
[15] ibid., s. 232.
[16] Buchman, F.: *Remaking the World* (London: Blandford Press, 1961), s. 78.
[17] Lean 1985, s. 227.

Friis synes, den er noget pjat.[18] Så ikke alle har altså skrevet om Oxford-gruppens indtog i Danmark med guldbogstaver. Til gengæld har manuskriptforfatteren på det pågældende afsnit (Jens Louis Petersen) lavet en fejl, idet Oxford-gruppen konsekvent omtales som Oxford-bevægelsen, der jo selvfølgelig var noget helt andet, nemlig en højkirkelig bevægelse inden for anglikanismen, som fandt sted et århundrede tidligere og havde sit centrum i kardinalen John Henry Newmans skrifter. Men i det mindste rummer samme afsnit uafhængigt heraf også (som det eneste afsnit) en eksplicitering af Oberts Hachels alkoholprobem, så måske Jens Louis Petersen på trods af sin fejl alligevel har vidst mere, end man umiddelbart skulle tro? Konfronteret med Anden Verdenskrig omtransformerede Oxford-gruppen sig i 1938 til organisationen Moral Re-armament, som på dansk blev kaldt Moralsk Oprustning, og som gjorde endnu mere ud af det transkonfessionelle element, idet de søgte at få de alle de enkelte lande i verden til at foretage nogle livsomvæltninger og afvæbne sig. Og senere i 1960'erne omtransformerede Moral Re-armament sig så til organisationen Initiatives of Change, men lad os blive hængende lidt ved Oxford-gruppen og se nærmere på dens levende praksis. For det er trods alt dén, vores historie om AA skal udgå videre fra.

3. OXFORD-GRUPPENS PRAKSIS

Oxford-gruppens levende praksis var som sagt den samme som Buchmans, og Buchman havde fået sin dels fra sin egenerfaring af at blive vakt og dels som nævnt fra The Higher Life Movemement. Og som sagt var The Higher Life Movement blot en udløber af hele den tradition fra og med *Theologia Germanica*, som vi hidtil har ridset konturerne op af. Det er ofring og deling. »That big 'I' had to be crossed out,« som Buchman selv beskrev det.[19] Ideelt set skal det være, som Jesus bad i Gethsemane have: »»Fader, hvis du vil, så tag dette bæger fra mig. Dog, ske ikke min vilje, men din.« Da viste en engel fra himlen sig for ham og styrkede ham.«[20] Ikke min, men din vilje ske. Dette er målet, og ofringen og delingen er midlet. I 1908 havde Buchman ikke set nogen engel i Keswick, men han havde dog mærket »a vibrant feeling, as though a strong current of life had suddenly been poured into me and afterwards a dazed sense of a great spiritual shaking-up.«[21] At blive vakt og omvendt sker ved at man erkender og indrømmer sin syndighed, at man oplever Guds dømmende og tilgivende holdning til synden og synderen, at man gør bod for sin synd, og at man hernæst gør Guds vilje ved at hjælpe andre til at gøre det samme. Ligesom for *Theologica Germania* handler det om »the recoverableness of a man at his worst«[22], og den foreskrevne redningsgerning er med uddybelser og omformuleringer den stort set samme.

---

[18] Men *Matador* stiller jo helt generelt altid religion og religiøs tro i et lidet flatterende skær gennem blandt andre Faster Anna, Provst Meyer og også Mads Skjern himself. Det er svært i serien at få øje på nogen som helst positiv skildring af religionens tradition og kræfter på nær den grundtvigianske fru grisehandler Katrine Larsen, og dette er lidt en bias og forudindtagethed i Matador-holdningen forårsaget af dramatiker og instruktør. Dér, hvor ånden virkelig har været levende, og hvor der altså virkelig har været liv til stede, har det altså heller aldrig nogensinde set sådan og især så kedeligt og livløst og ufølsomt og umenneskeligt ud. Det er ikke blot en karikatur, men en latterliggørelse.
[19] ibid., s. 30.
[20] Luk. 22: 42-43.
[21] Lean 1985, s. 31.
[22] H.A. Walter: *Soul-Surgery: Some Thoughts on Incisive Personal Work* (Calcutta: Association Press, 1919), s. 74.

Oxford-gruppens fundamentale og helt overordnede levende praktiske metode og medicin var den personlige evangelisme – eller sådan kaldte H.A. Walter den i hvert fald, og foruden selv at være en del af gruppen, var han jo helt generelt også et menneske, som man burde lytte lidt til.[23] Og når vi beretter om den personlige evangelisme her, vil vi se, hvor meget den også har betydet for og har til fælles med dét, der fulgte efter. Men dét, der altså fandt sted på Penn State University og bagefter til Oxford-gruppens mange husfester, var personlig evangelisme, og det var ikke Faster Anna-agtigt; disse relationsarbejdere har virkelig været nogle hårde bananer. Helt konkret var det den løftende samtale mellem to eller flere venner, og dens forbillede var naturligvis Jesus, som også selv begyndte med den enkelte, det konkrete menneske. Mesterens eksempel viser, hvordan han skyede forsamlingerne for i stedet at falde ind i samtale med den enkelte kvinde ved brønden, hvordan han samlede disciplene omkring sig én efter én og talte med dem i små grupper på to eller tre. Så dette var også Oxford-gruppens rationale og udspring. At holde forelæsninger og keynotes for samlinger på flere hundrede er på ingen måde så hjælpsomt for noget som at tale med den enkelte. Mængden bør undgås. »The most important and productive method of all is that of relating men one by one through reasonable and vital faith to Jesus Christ,« citerer Walter Mott for at have skrevet. »By 'reasonable faith' is meant a faith for which men can give reasons which will stand. By 'vital faith' is meant a faith which actually transforms life. This individual work for individuals was the method most employed by Christ Himself, and has ever been given a large place in the activities of the most helpful spiritual workers. It is the crowning work, the most highly multiplying work, the most enduring work.«[24] Alle ville altid gerne have, at de andre mennesker i verden skal

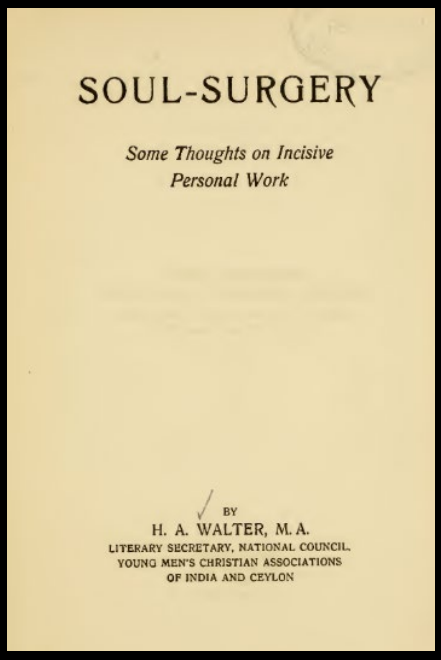
SOUL-SURGERY

Some Thoughts on Incisive Personal Work

BY
H. A. WALTER, M.A.
LITERARY SECRETARY, NATIONAL COUNCIL,
YOUNG MEN'S CHRISTIAN ASSOCIATIONS
OF INDIA AND CEYLON

H.A. Walters Soul-Surgery: Some Thoughts on Incisive Personal Work *(1919) blev én af Oxford-gruppens fundamentale tekster. Klik for at læse.*

[23] Howard Arnold Walter blev født i 1883 og uddannet fra Princeton og præst fra Hartford. Han tjente først ved Asylum Hill, der var blevet grundlagt som læringsanstalt for døvstumme. Senere blev det også en forfatterkoloni, hvor bl.a. Mark Twain skrev nogle af sine store bøger. Siden tjente Walter i Japan og Indien. Han døde som 35 årig i 1918 af den spanske syge. I 1906 skrev han et digt til sin mor, som siden blev verdensberømt og lavet til hymne. Han kaldte det »My creed«. Dets to første vers, som blev også er trykt som indledning til *Soul-surgery*, lyder sådan her:

I would be true, for there are those who trust me;
I would be pure, for there are those who care;
I would be strong, for there is much to suffer;
I would be brave, for there is much to dare.

I would be friend of all — the foe — the friendless;
I would be giving, and forget the gift;
I would be humble, for I know my weakness;
I would look up, and laugh — and love — and lift.«

[24] Walter 1921, s. 22.

ændre sig, at de andre grupperinger skal ændre sig, og at de andre lande skal ændre sig. I vore dage lobbyes der intenst for, at ingen dårligdom og intet ansvar skal placeres inde i den enkelte, men for Oxford-gruppen måtte man altid først og fremmest starte med sig selv. Og det gælder både »hjælperen« og »den, som hjælpes«, for ellers er der heller ikke tale om gensidighed.

Walter siger, at den personlige evangelisme baserer sig på de fem C'er, grundpillerne, som er henholdsvis Confidence (tillid), Confession (bekendelse), Conviction (overbevisning), Conversion (omvendelse) og Conservation (bevarelse). Det er disse fem grundpiller, som MMAs HAS tidligere i denne fortælling for lethedens skyld har summeret i betegnelserne ofring og deling, men her optræder de altså i deres udvidede forstand. Og naturligvis er de ikke skarpt afgrænsede elementer, der følger hinanden lineært; der er ingen skarpe grænser uden for naturvidenskaben, så de fem 'C' finder som oftest sted samtidig og er dimensioner af og i hinanden. Og for nogen er så det ene eller det andet element det sværeste. Og selvom alle elementerne for os alle er enormt svære, så er det ikke ensbetydende med, at nogle mennesker ikke vil finde dem alle sammen så naturlige og lette som at drikke som vand. De praktiske fænomener ofring og deling findes i alle de fem 'C'er', ligesom ofringen findes i delingen og i delingen ofringen. At inddele dem er en kunstiggørelse af dem, javist, men inddelingen hjælper overblikket, og vi omtaler dem her i detaljer, fordi de også er spændende for vores videre fortælling.

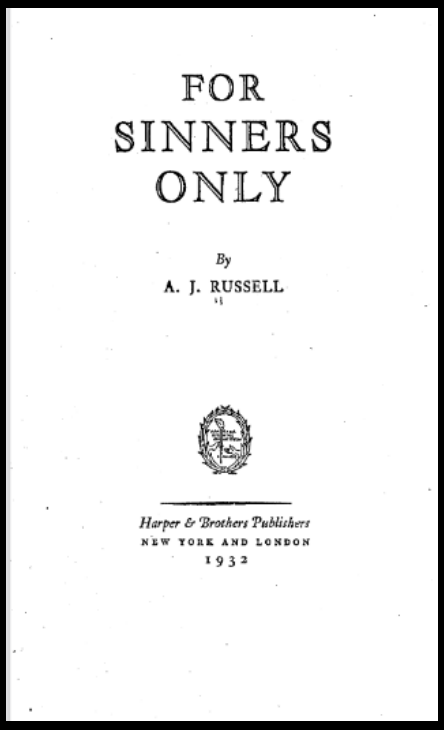
FOR
SINNERS
ONLY

By
A. J. RUSSELL

Harper & Brothers Publishers
NEW YORK AND LONDON
1932

A.J. Russells For Sinners Only (New York and London: Harper & Brothers, 1932), som i sin tid blev en slags bibel for Oxford-gruppen.

Det første 'C', Confidence (tillid), betød, at den, som havde brug for hjælp, skal kunne stole på den andens fortrolighed og på at hans hemmeligheder ikke ville blive røbet. Og nu betragtes såkaldt psykisk dårligdom og misbrug jo gerne som lidt for store grader af egensindighed[25]. Det er egensindigheden, som bringer folk i suppedasen, og den egensindige værger sig samtidig gerne for dels at lave sig om og dels for at at etablere kontakt til andre uden for sig selv. Det er derfor, at tilliden til det andet menneske altid er det første skridt. Og denne tillid kommer så an på kvaliteten af relationen og resonansen imellem dem, der er sammen. Denne kvalitet skal være som venskabets. Den skal gå hinsides alle faglige og professionelle bånd og række fra menneske til menneske og fra hjerte til hjerte. Tilliden opstår ikke i envejskommunikation, men kun i det ligeværdige gensidighedsforhold, hvor begge parter har brug for hinanden, og hvor begge parter giver og tager imod, eller som Walter skriver:

[25] Jf. Dixen, S.: *Galetale til Ergoterapeuternes Faglige Selskab for Psykiatri og Psykosocial Rehabilitering* (København: Rapunsel Press, 2021), s. 12ff.

> It is generally understood that if the preacher's message is to strike home to the hearts of his hearers, it must proceed from his own heart. That which comes from the heart reaches the heart, as the French proverb says. If preaching is »truth through personality,« as Beecher defined it, it must come charged with the authoritative power of personal experience. There must be an abandoning of self-giving. But what has not been clearly seen is that the personal evangelist, like the pulpit evangelist, must also give *himself*, his treasured experiences of the soul, with similar abandon, if he would woo the confidence which must precede true friendship and service.[26]

At give ud af sin egen dårligdom vil selvklart være svært for enhver især professionel, der skal hjælpe. Man har det med at ville beskytte og ikke udlevere sig selv i det forfængelige håb om, at man som ophøjet autoritet vil være bedre i stand til at gøre, hvad der skal gøres. Men, som Walter skriver: »With most of us this abandon, this willingness to be »a fool for Christ's sake«, is probably lacking to some extent, simply because we do not *care* enough. Our »passion for souls« is theological and abstract, rather than personal and concrete.«[27] Hvor mange læger og sundhedspersonaler i psykiatrien kunne noget tilsvarende ikke også siges om? At deres lidenskab for sjælene kun var faglig og abstrakt frem for personlig og konkret? Og i alt, der de sidste 30 år er blevet lavet af forskning om relationsarbejde og resonans, er dette primære anliggende næppe blev formuleret lige så præcist som i den følgende passage: »One of the chief secrets of the success of the Salvation Army [Frelsens hær, red.] has been the element of deep personal love involved. As the founder himself, General Booth, has written: »The first vital step in saving outcasts consists in making them feel that some decent human being cares enough for them to take an interest in the question whether they are to rise or sink.««[28] »To care« er måske først og fremmest at turde ydmyge sig.[29]

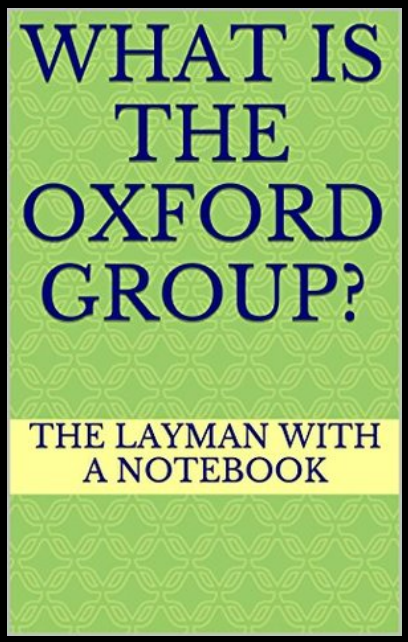

Her linkes til et Kindle-genoptryk af The Layman With a Notebooks sjældne What is the Oxford Group? *(Oxford: Oxford University Press, 1933).*

Det andet 'C', Confession (bekendelse), betød, at den, som havde brug for hjælp, blev nødt til at lægge kortene på bordet og indrømme sin tilværelses sande tilstand. Især er det fra disse personlige bekendelser og vidnesbyrd delt i gensidighed, at den personlige evangelisme henter sit navn. Og selvsagt fortaber bekendelsens rødder sig i de historiske tåger, men altid siges den at have haft en emancipatorisk effekt. Men

[26] ibid., s. 59f.
[27] ibid., s. 60
[28] ibid., s. 61.
[29] Jf. også Kirkegaard, S.: "Andet afsnit, kap. 1, A, §2", *Synspunktet for min Forfatter-Virksomhed* (København: C.A. Reitzel, 1859), s. 20:
»Men al sand Hjælpen begynder med en Ydmygelse; Hjælperen maa først ydmyge sig under Den, han vil hjælpe og herved forstaae, at det at hjælpe er ikke det at herske, men det at tjene, at det at hjælpe ikke er at være den Herskesygeste men den Taalmodigste, at det at hjælpe er Villighed til indtil videre at finde sig i at have Uret, og i ikke at forstaae hvad den Anden forstaaer.«

hvor den katolske kirke har sin skriftestol, som er et instrument, hvori man bekender sine synder for præsten uden at afsløre sin identitet, dvs. anonymt og måske derfor også mere ærligt, ja så er bekendelsen i Oxford-gruppen omvendt knyttet til det frelsende venskab, ligesom den skriftendes identitet er det og derfor fuldt ud kendt. Så man kan ikke løbe fra det, man siger, eller undgå at se det blive hørt som et personligt udtryk for én. I bekendelsen kastes der ideelt set lys over og ind i alle rummene i den pågældendes sjæl. Selv selve mørkekammeret skal fremkaldes. Den ultimative confession er resultatet af den ultimative confidence. Også hjertets hjerte må åbne sig, så der kan blive luftet ud og rum for ærlighed om sider. Mennesket skal turde sige det værste om sig selv, så også det værste, der er at sige om det menneske, kan komme ud i det åbne og blive tilgivet. Og selvsagt er der for Oxford-gruppen tale om en gensidighedsproces. Når anonymiteten først er ophævet, må den, som tager imod bekendelsen, også selv være rede til at bekende: »Be ready to confess your own shortcomings honestly and humbly«, skriver Walters. »Nothing will more surely obviate an appearance of self-righteousness in the spiritual physician than his own confession of where he too fell before the onslaughts of temptation, and found in the power and presence of Christ salvation and security. And often nothing else will break through the barrier of pride behind which the patient is shielding his sin.«[30] Man må måske indtage en holdning svarende til den, som også den amerikanske digter Frederick Lawarence Knowles gav udtryk for i slutningen af sit smukke digt »The Discipline of Failure« (!), som en MMAs HAS-prospect nu har lavet en omend nødtørftig oversættelse af, (som dog i det mindste holder sit metrum), og som vi hermed bringer i håbet om, at originalen bliver desto lettere at forstå:

Thus believing, I have come to love you.	Sådan elsker jeg jer alle sammen.
All who climb with me from self to freedom.	Vi, som klatrer op fra os til frihed.
Let me kiss thy lips. O fallen brother!	Lad mig kysse dig. Åh faldne broder!
Let my arms enfold thee, fallen sister!	Lad mig kramme dig, min faldne søster!
Let me trust and love you back to honour,	Lad mig elske dig til ny at ære.
Let me draw you to the Great Forgiveness,	Lad mig få dig nær Den Store Frelse.
Not as one above who stoops to save you,	Ik' som én, som redder dig fra oven
Not as one who stands aside with counsel,	eller giver råd fra sidelinjen.
Nay, as he who says, I, too, was wounded,	Men som én, som også selv blev såret,
With the stones, the briers – I, too, was poisoned	– sten og torne også mig forgifted.
With the flowers that sting, but now, arisen	Atter oprejst med den blomst, der stak mig,
I am struggling up the path beside you;	kæmper jeg mig opad ved din side.
Rise! and let us face these heights together.[31]	Stå! og lad os klare bjerget sammen.

Måske det var dén indstilling og ånd, som peer-arbejdet skulle have op i sig? Måske alt andet blot er egennytte og retorik?

[30] Walter 1921, s. 88.
[31] Knowles, F.L.: "The Discipline of Failure," *Love Triumphant* (Boston: Dana Estes & Co., 1904), s. 92f.

Det tredje 'C', Conviction (overbevisning), betød, at den, som havde brug for hjælp, blev nødt til blive overbevist om sine synders og sit skörlevneds alvor og dermed om sit behov for at blive fri for det shit. For mange og især egensindige mennesker er det svært at fatte tillid til andre, og at bekende sine inderste pinagtigheder, selvom det er over for sine venner, kan være endnu sværere. Men tilmed at føle alvoren af sine synder og sit skorlevned er for mange endnu sværere end at bekende det. Det er svært at give ting mening og reel tyngde i sit liv. Og ens tilværelse kan for mange – nærmest uanset hvor dårlig ens tilværelse så end bliver – forblive arresteret i en ulidelig lethed, fordi man ikke formår at give den den tilstrækkelige alvor og tyngde (jf. bl.a. *MMANYT* 44:16). Men det er altså dette tredje 'C', Conviction (overbevisning), som også diverse nutidige misbrugsbehandlingsprogrammer (omend de nok er ubevidste om det) taler ind i, når de eksempelvis siger, at man først skal »være klar« og »motiveret«, at man først »skal være blevet træt af sin måde at leve på«, eller at man først skal »have ramt sin personlige bund« og så videre. Alle disse fraser er forskellige tarvelige udtryk for conviction, og at meningen i én opnår tyngde og bliver tung, for kun derved bliver man i stand til også reelt at indse ting og lave sit liv om for helt at leve det på en bedre måde fremadrettet. For Oxford-gruppen sker det ved at det enkelte menneske kommer til at se sig selv som Gud ser det – altså fra et punkt langt uden for og over sig selv, ja ser sig selv fra evighedens perspektiv.[32] Kun derved, forlyder det, indser man retteligen sig selv, og kun derved bliver man i stand til at lave sig om i overensstemmelse med den, som man virkelig er og burde være og derfor blive. Men hvis det er så svært at skabe tyngde i sig, hvordan kan man så hjælpe? For Oxford-gruppen hjælper det at huske på, at menneskene først bliver bevidste om mørket i lysets tilstedeværelse. Så man kan hjælpe ved at gå foran og allerhelst forrest og dér lyse med et bedre eksempel. Engagement, entusiasme og kampgejst inspirerer andre til engagement, entusiasme og kampgejst. Oxford-gruppen ville også sige, at det hjælper at gå i forbøn og bede for det andet menneske, så det måske inspireres til også af sig selv at bede for sig selv. Og så kommer overbevisningen og tyngden ifølge Walter især, når mennesket indser sine synders og sit skørlevneds henholdsvis bindende, blindende, dødbringende og smittende kraft.[33] Den bindende kraft er, at synd og skörlevned trækker mere og mere synd og skörlevned med sig, så mennesket til sidst bliver ude

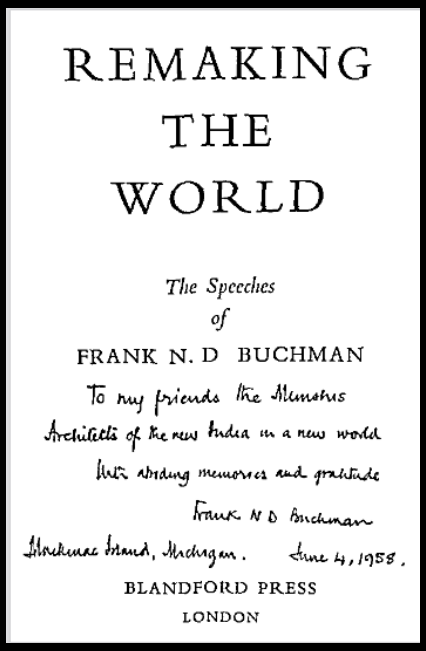
REMAKING
THE
WORLD

The Speeches
of
FRANK N. D BUCHMAN

To my friends the Memoirs
Architects of the new India in a new world
With abiding memories and gratitude
Frank N D Buchman
Stockbridge Island, Michigan. June 4, 1958.

BLANDFORD PRESS
LONDON

Klik for at låne Frank Buchmans Remaking the World: The Speeches of Frank N. D. Buchman *(London: Blandford Press, 1961).*

[32] For yderligere argumentation for – og eksegese udi – dette perspektiv, se f.eks. Reinhold Niebuhr: *The Nature and Destiny of Man: A Christian Interpretation. Vol. 1: Human Nature* (London: Nisbet & Co., 1941).
[33] Walter 1921, s. 102ff.

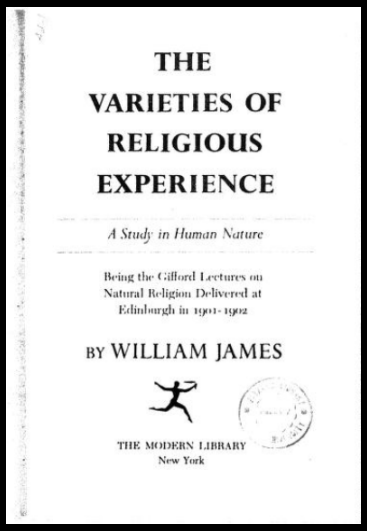

Klik herover for at læse William James' The Varieties of Religious Experience: A Study in Human Nature *(New York: Harpers & Brothers, 1902).*

af stand til at stoppe med at synde og leve skört; så mennesket til sidst ender med at blive mindre og slavebundet end dét, det gør. Så fra f.eks. at være fri til drikke for måske at føle sig en smule mere fri, ja så ender man med ikke at være fri nok til at kunne holde op igen, og det samme gælder ifølge traditionen al synd og skörlevned. At jo mere man ikke rammer målet, jo mere og i jo større grad vil man fortsat ramme forbi det, og således vil ens tanke blive til ens handling, og ens handling vil blive til ens vane, og ens vane vil blive til ens karakter, og ens karakter vil blive til ens skæbne.[34] Værgings- og undvigelsesadfæren kommer til at fylde det hele og med den løgnen og bedraget og selvbedraget, den uendelige række af den brudte løfter over for andre og en selv, den bundløse skuffelse over og skam ved sig selv og endelig den klippefast tro bevist af historien på, at dette er hvad man er, og at intet eller man selv uanset hvad nogensinde kunne blive anderledes. Det er dette, som menes med syndens bindende kraft. Med dens næste kraft, dens blindende kraft, menes, at synd og skörlevned gør mennesket nærsynet, snæversynet og i sidste ende blindt indadtil og blindt for alt andet end sig selv. Den blindende kraft gør mennesket endnu mere ude af stand til at se og forholde sig til virkeligheden, som den virkelig er, så det i stedet bliver endnu mere fokuseret i sig selv, end det allerede er. Syndens og skörlevneds dødbringende kraft siges at være, at et sådan liv heri dræber det indre liv i mennesket og den menneskelige følelse inden i det, eller det gør i hvert fald den følelse stump og dermed dets menneske afstumpet. Og syndens og skörlevneds smittende kraft synes at være, at et sådant liv også påvirker og smitter ens omgivelser, ens venner, familie og i sidste hele samfundet, som farves og antager form af det dårlige eksempel, man er. Og dette skulle være syndens og skörlevneds henholdsvis bindende, blindende, dødbringende og smittende kraft. Og det er især når et menneske hjælpes til at se dette i sig selv fra evighedens perspektiv, at sand conviction (overbevisning), som vi også her har kaldt tung mening, opstår og finder sted og bliver levende og transformerer.

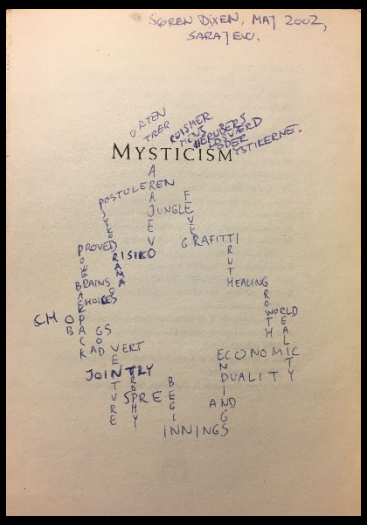

Klik her for at læse Evelyn Underhills legendariske Mysticism: A Study of the Nature and Development of Man's Spiritual Consciousness *(London: Meuthen, 1911).*

[34] Når den store indianer, Chief, i filmen Gøgereden fortæller om sin far, er denne far et godt billede på syndens bindende kraft. Således fortæller Chief Jack Nicholsons karakter, Randall McMurphy: »The last time I've seen my father he was blind in the cedars from drinking. And every time he put the bottle to his mouth... he don't suck out of it. It sucks out of him until he'd shrunk so... wrinkled and yellow, even the dogs don't know him.«

Så det fjerde 'C', Conversion (omvendelse), er naturligt nok den reelle vækkelseserfaring, som vi allerede har talt lidt om, og som Buchman selv beskrev sin oplevelse af, og hvordan den betød, at den, som har brug for hjælp, må lægge sit ego ned og overgive det til Gud, for kun på den måde at blive sit sande jeg som instrument for Hans vilje. Det er som sagt dét, som det har handlet om helt nede fra *Theologica Germania* og endnu længere tilbage. Og derudover er det svært at skrive noget mere og mere præcist om, for det åndelige kan hverken forstås og leves med intellektet, og vi har derfor heller intet rationelt sprog for det. Walter citerer Saunders for at have skrevet: »The basis of conversion is the awakening of a new self, and the vital element in this new birth is the dawning of a new affection which henceforth dominates the heart. Conversion is, in fact, as we have said, a 'falling in love', a saying 'Yes' to the 'Divine Lover.'« Og videre: »It is this passion for the Unseen and the Eternal which above all else can change the heart, and strengthen the will, and illuminate the mind. Conversion is the birth of Love.« Det er den samme vækkelseserfaring fra synderen, som har lydt helt nede fra 1300-tallet af; det er hvor Gud i ens indre opleves som faktum og gør ny og god igen. Vi kan ikke gøre så meget mere ud af det her. Der er masser af erfaringer og konsekvenser heraf af finde i f.eks. Evelyn Underhills *Mysticism: A Study of the Nature and Development of Man's Spiritual Consciousness* (1911), som denne ut. redaktion på skæbnesvanger vis en dag i 2002 fandt et genoptryk af på et bogmarked i Sarajevo af alle steder. Og hos både William James og hans kollega fra Harvard, Royce, som begge gerne talte i også mere psykologiske termer, findes der masser af italesættelse, og Conversion, omvendelsen og vækkelsen identificeres her med den voldsomme oplysning af både ens samvittighed og ideal-jeg, som så fører til en fuldstændig styrtning og omkalfatring af ens ego i formationen af et nyt og mere oplyst, bæredygtigt. Tænk engang: Den amerikanske teolog Fosdick skrev

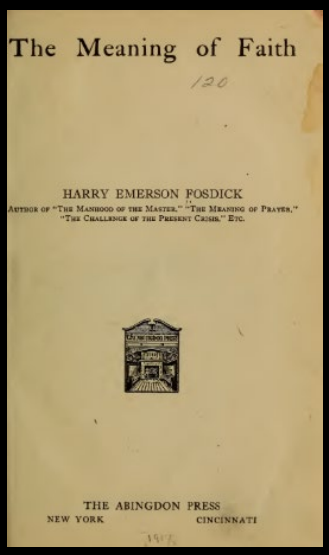
The Meaning of Faith

120

HARRY EMERSON FOSDICK

Author of "The Manhood of the Master," "The Meaning of Prayer," "The Challenge of the Present Crisis," Etc.

THE ABINGDON PRESS

NEW YORK CINCINNATI

Klik herover for at læse H.E. Fosdicks elegante The Meaning of Faith *(New York: The Abingdon Press, 1917).*

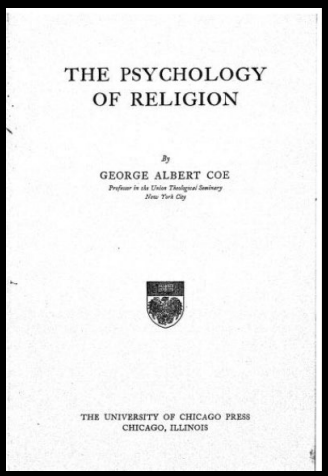
THE PSYCHOLOGY OF RELIGION

By

GEORGE ALBERT COE

Professor in the Union Theological Seminary New York City

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

CHICAGO, ILLINOIS

Klik herover for at læse George Albert Coes The Psychology of Religion *(Chicago: University of Chicago Press, 1916).*

> Religion begins when the God outwardly argued is inwardly experienced. Religion begins when we cease using the tricky and unstable aeroplane of speculation to seek Him among the clouds, and retreat into the fertile places of our own spirits, where the living water rises, as Jesus said. God outside of us is a theory; God inside of us becomes a fact. God outside of us is in hypothesis; God inside of us is an experience. God the Father is the possibility of salvation; God the Spirit is actuality of life,

> joy, peace, and saving power. God the transcendent may do for philosophy, but he is not enough for religion.[35]

Og vil I tænke jer: Professor G. A. Coe skrev:

> Granted that his training has prepared him for the crisis, and that conversion puts him under the control of existing social standards and ideas of God, the fact remains that conversion makes these things real to the convert. Heretofore he has 'knowledge about' them; now he has 'acquaintance with' them. The world or God has meaning for him, and makes response nozv. He is no mere repetition of the past, for the individual is a new and unique one, and this experience as his is as fresh as the creation morn itself.[36]

Og ellers er de autobiografiske vidnesbyrd jo de bedste, hvor vi finder de mest inspirerede beskrivelser af vækkelseserfaringen, og dem er der heldigvis masser af. Vi kan kun anbefale alle at dykke ned i dem for yderligere læsning.

Og endelig betød det femte 'C', Conservation (bevarelse), fortsættelsen af livsomvæltningens praksis, den bestandige inspiration og daglige genfødsel af sig selv i Kristus eller blot i omvæltningens fokuspunkt. Og denne bevarelse og fortsættelse har både et individuelt og et socialt aspekt, kunne vi kalde dem, skønt det ikke er en præcis dikotomi. Men dét, vi altså for lethedens skyld vil kalde bevarelsens individuelle praksis består af forskellige teknikker, hvor én selvfølgelig er gennem bøn og helst morgenbøn. Hele tiden må man arbejde for at lytte til Guds vilje for én, nu hvor man ved, hvordan den lyder. Det et livslangt studium. En anden teknik er gennem askese. En tredje er gennem stilletid, som også blev kaldt hjerte-til-hjerte-tid eller 1:1-med-Gud-tid. Stilletid foregår ved, at man går for sig selv og finder ro gennem meditation (eller bøn) og så skriver man alt det ned, som kommer til en som svar på dét, man har på hjerte og søger svar på. Derved bliver man med træningen også mere åben overfor at lytte til Guds svar til én, og senere diskuterer man så sin oplevelse med andre gruppedeltagere, som vil hjælpe én til at indse, om det svar, man har fundet, nu virkelig også lever op til de fire idealer (absolut-ærlighed, absolut-renhed, absolut-uselviskhed og absolut-kærlighed), som Oxford-gruppens deltagere tog som rettesnore for Guds vilje, og som de derfor stræbte efter at leve i overensstemmelse med. (Selvom det selvfølgelig aldrig er lykkedes helt for nogen, men arbejdet og ens bevarede vakthed bærer lønnen i sig selv). Dette er noget af dét, man kunne kalde den især individuelle bevarelse. Det, vi kunne kalde den især sociale bevarelse består i, at man må bringe hvad man har lært til andre mennesker, at man må vække de andre mennesker og derved hjælpe dem. Mange ville i dag kaldet det 'at missionere' og omgive fænomenet med automatisk afsky, men Oxford-gruppen betragter det som helt fundamentalt og uundgåeligt i forhold til alt, som hidtil er blevet sagt om de

[35] Fosdick, H. E.: *The Meaning of Faith* (New York: Abingdon Press, 1917), s. 283.
[36] Coe, G. A.: *The psychology of religion* (Chicago: University of Chicago Press, 1916), s. 315.

andre fire 'C'er'. Og det er ikke bare fordi at ens egen åndelige vakthed ville blive ensom og sær af ikke at dele sig med andre. Og det er heller ikke bare en tør pligt man har, nej det er en del af selve vækkelsen. Det er en del af selve medicinen. Det er ens fald og ofring af sig selv, som bevares nu i tjenesten af de andre, og man kan fortsat være vakt og rask. Eller det er, som vi hørte om det i forbindelse med romantikken, den konsekvens man må tage af det syn, man har haft. Og det syn, man har haft, er erfaringen af, at alt dybest set hænger sammen, og det er dermed »the original infusion of caritas, the return through love to the true vision of the world«, der samtidig fordrer »the living of the life in *caritas*, the seeing of all things in *caritas*.« [37] Man må nødvendigvis hjælpe. Og at hjælpe den anden er samtidig at hjælpe sig selv; det er deri, medicinen består. Og det vil jeg gerne fortælle jer: Der er intet andet, der kan hamle op. Også selvom man ikke kan mærke noget, kan man fornemme, at dette dog må være, hvad det drejer sig om, og uanset er det bedre end at sidde derhjemme. Og så bliver man langsomt i stand til mere og mere, jo mere og mere man prøver, og man får det bedre og bedre, selvom det måske stadig føles som om intet sker. Ja. Men det er altid nemmere at tage en andens opvask end sin egen. Men det var jo så i denne forbindelse, at man tilmed skulle forstå Oxford-gruppens også internationale ambition om at skabe fred iblandt verdens lande, som de naturligvis og med største selvfølgelighed og ret betragtede som selvstændige personligheder, altså landene, som så også skulle ofre og afvæbne sig selv og i stedet opruste moralsk, men det ligger uden for denne fortællings område at fortælle mere om dem.

Var Oxford-gruppen en religion? På den ene side kan den ikke betragtes som en religion, for den havde hverken kirker eller templer. Den hørte ikke til noget fysisk sted, men opstod hvor folk mødtes. Den havde ingen nye teologiske læresætninger. Den havde intet hierarki. Den havde ingen institutionelle traditioner eller forpligtelser at tage hensyn til. Den havde hverken ansatte eller lønninger. Den havde hverken medlemskab eller kontingent, faste møder, symboler eller ritualer. Den var bare et fællesskab af mennesker, som kom fra alle mulige steder i livet, men som hver især havde dét tilfælles, at de havde bestemt sig for at leve et åndeligt liv og blive bedre mennesker, end de var. Eller som Russell skrev: »You can't join; you can't resign; you are either in or out by the quality of the life you live.« [38] Deres fællesskab betragtede de ikke som en »organisation«, men som en »organisme« [39], og set på denne måde kan Oxford-gruppen på ingen måde kaldes en religion.

Men på den anden side havde og kunne Oxford-gruppen akkurat dét, som er kernen i alle religioner, og derfor kunne den også dét, som alle religioner kan, når de er sande og levende. Ikke nok med at de præsenterer for den troende et glimt af universets moralske love og dermed også den individuelle troendes egen vej, så evner de også via inspiration og forbilledlighed at opflamme og transformere mennesket til at leve et mere moralsk og bedre liv for dem selv og for andre. De inspirerer og opflammer den troende til at efterleve universets moralske love og følge

[37] Reilly 1971, s. 176.
[38] Russell, A. J.: *For Sinners Only* (New York and London: Harper and Brothers, 1932), s. 1.
[39] ibid., s. 133.

sin vej. Hvor kunsten i sit kunstsprog kun taler til nogle mennesker, og hvor videnskaben i sit videnskabelige sprog kun taler til nogle mennesker, og hvor filosofien i sit akademiske filosofsprog kun taler til nogle mennesker, så taler religionen og alle store religiøse ledere til alle mennesker, fordi de taler det jævne menneskes sprog. Og hvis så ikke alle mennesker alligevel føler sig talt til af religionen og alle store religiøse ledere, er det snarere fordi, at de enten har nok i deres kunst, videnskab eller filosofi, eller fordi de ikke bryder sig om at høre og tage dét på sig, som religionen har at sige. Men således taler Oxford-gruppen ligesom den religiøse tradition op fra *Theologia Germanica*, som vi netop har opridset, også det jævne menneskes jævne sprog og er således i princippet tilgængelig for alle. At de i så høj en grad betjente sig af kristne dyder og en kristen praksis gør dem ikke til kristne per se, for de var som sagt transkonfessionelle i den forstand, at de også benyttede sig af dyder og praksisser, som udsprang fra andre religioner end kristendommen. Det blev ikke længere nødvendigvis Kristus, det drejede sig om at finde sin frelse igennem, men »blot« noget højere end én selv eller Gud, som man forestiller sig ham. De rettede sig imod det anlæg for anelsen og forfølgelsen af universets moralske lov, som er iboende i et hvert menneske på tværs af tid og rum, for som også Kǒng Fūzǐ sagde: »En moralsk lov, som er udenfor mennesket, er ikke en moralsk lov.« Og som Kristus tilsvarende sagde: »Guds rige er i jer.«[40] Og i sin kommentar til Daniels bog sagde Martin Luther, som vi jo allerede har mødt: »En Gud er simpelthen dét, hvorpå det menneskelige hjerte *hviler* med fortrøstningsfuldhed, tro, håb og kærlighed. Hvis denne hvile er rigtig, så er Guden tilsvarende rigtig; hvis denne hvile er forkert, så er Guden tilsvarende illusorisk.«[41] Oxford-gruppen kaldte mennesket til anelsen af en guddommelig orden i universet; de inspirerede mennesket til at overgive sig til og efterleve dét, som den tyske romantiker Fichte kaldte for »gudstanken i universet«. De spreder vækkelsen ud til folket efter Goethes devise, da han sagde om »fromhed«, hvilket vil sige troen på Gud som udlagt af religionen, »ikke er et mål i og for sig selv, men kun et middel – gennem sindets og sjælens komplette og perfekte ro, som det indgyder – til at nå det højeste stade af kultur og menneskelig perfektion.«[42] Og det er så inspirationen, som får menneskene til at gøre brug af fromheden som middel, og det er dét, som Oxford-gruppen kunne og oversætte til vækkelse i det profane, og det er dét, som gør, at skønt Oxford-gruppen på den ene side ikke kan sige at have været en religion, så kan den på den anden side simultant hermed også godt siges at have været det alligevel.

Og nu hvor vi langt, langt om længe endelig er nået til de Anonyme Alkoholikere (AA), så vil nogle sikkert spørge, hvorfor vi i forhold til alt det netop opridsede kun fortæller så lidt om AA, som vi her vil komme til at fortælle. Men det er jo fordi, at historien om AA allerede er blevet fortalt mange gange før og også i en dansk kontekst. Vi har her valgt at lægge vægt på forhistorien,

[40] Luk. 17:21
[41] Martin Luther: »Vorrede über den Propheten Daniel (1530)«, *Vorreden zur Bibel*, udgivet af Heinrich Bornkamm (Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 1989), s. 111-24.
[42] "Frömmigkeit ist kein Zweck, sondern ein Mittel, um durch die reinste Gemütsruhe zur höchsten Kultur zu gelangen." Johann Wolfgang von Goethe: "Maximen und Reflextionen," i: Sämtliche Werke, Band 13 (Leipzig: Insel Verlag, s. 588

fordi den ikke er blevet fortalt før. Men nu er vi altså kommet til AA, for nu tager fortællingen følgende drejning:

4. BOB OG BILL MØDES

Dr. Bob (1879–1950) havde efter egen mening levet et miserabelt liv. Han kom fra et velstillet og fromt hjem i et kristent lokalsamfund. Som barn og ung blev han kommanderet med i kirke hver søndag og om aftenen, og det fik ham til at beslutte sig for aldrig at vende tilbage, når han selv var blevet gammel nok til at bestemme. Efter gymnasiet gik han fire år på et af landets bedste universiteter, og her begyndte han at drikke som 17-årig. I de fire år på universitetet og i de tre næste år i arbejde drak han så meget, som han havde råd til, og han havde aldrig nogen helbredsmæssige følgevirkninger af det. Da han så begyndte på lægestudiet, intensiverede han sin druk, så nu fik han også abstinenser, når han ikke drak. Han begyndte at få problemer med at deltage i undervisningen, og han må tage væk, og hans far må komme for at tale ham til fornuft. Lige lidt hjælper det. Først da universitetet ikke vil lade ham bestå, og da han efter sin eksamen får to år i en eftertragtet kandidatstilling og er fuldt optaget af at arbejde, lykkes det ham ikke at drikke i den tid. Men da han så efterfølgende åbner sin egen praksis i storbyen og i øvrigt kæmper med mavesmerter, begynder han igen. I 1920 blev hele U.S.A. underlagt et spiritusforbud, så alkoholikere var kriminelle. Samtidig havde man længe betragtet alkoholisme som en moralsk brist i mennesket, og lægestanden anså alkoholisme for at være kronisk og dødelig. Nogle alkoholikere fik hjælp på statshospitaler eller gennem religiøse grupperinger som f.eks. Frelsens Hær, som kørte nogle hjælpeprogrammer. Andre blev indespærrede på asyler. De, som havde penge, kunne gå til en psykiater, og denne ville så oftest ty til renselseskure, hvor den lidende blev fodret med giftige salte og planteekstrakter som belladonna for at uddrive den dæmoniske trang ved opkastning. I nogle år lod dr. Bob sig indlægge på sanatorier og på hospitaler til afrusning og misbrugsbehandling, men de hjælper ham ikke. Under spiritusforbuddet begynder han på nervepiller, men det lykkes ham også at skaffe sig det nødvendige alkohol, og sådan kan han opretholde sit skinliv over for sin hustru og patienterne i sin praksis. I år 10 år lever han på denne måde, men i starten af 1930'erne møder han så en gruppe mennesker, som betager ham pga. en åndelighed, der giver dem styrke. Det var en lokal Oxford-gruppe i byen Akron i Ohio. I 2½ år kommer han hos dem og prøver at aflure

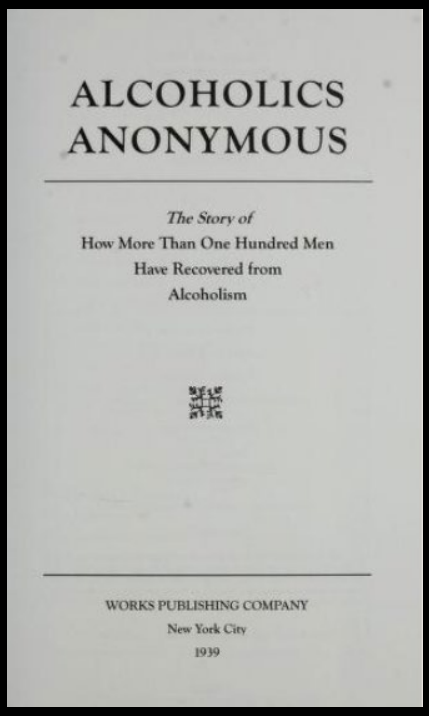
ALCOHOLICS ANONYMOUS

The Story of
How More Than One Hundred Men
Have Recovered from
Alcoholism

WORKS PUBLISHING COMPANY
New York City
1939

Alcoholics Anonymous: The Story of How More Than One Hundred Men Have Recovered from Alcoholism *(New York: Works Publishing, 1939).*

dem deres hemmelighed, men han drikker stadig dagligt. Lige indtil den lørdag i 1934, hvor en kvinde fra gruppen ringer og inviterer ham til at møde én af hendes venner ved navn Bill W., og det blev så vendepunktet.

Bill W. (1895–1971) hed i virkeligheden William Griffith Wilson. Bills farfar havde været en alkoholiker, som betydningsfuldt nok stoppede med at drikke efter at have haft en mystisk-religiøs omvendelse under indflydelse af en dødbringende dosis natskygge. Deres forældre havde forladt Bill og hans søster, så de måtte opdrages af deres mormor og morfar, men Bill blev en oprørsk ung mand, der ikke brød sig om skolen og sine lektier. I slutningen af sine teenageår blev han for kaptajn for skolens fodboldhold og skoleorkestrets førsteviolinist, men han led også af depression og panikangst. Han måtte afbryde sine universitetsstudier og kom i hæren under Første Verdenskrig, og det var her han begyndte at drikke »livets vand«, som han kaldte han sin alkohol, for den gjorde ham fri af den hæmmende generthed og gav ham nye kræfter. Han giftede sig i 1918, og efter krigen boede han først med sin hustru i New York og var børsmægler. Dernæst fik han succes med at rejse rundt i landet for at evaluere firmaer for forsikrings-selskaber. Der var masser af fest og farver, men gradvist ødelagde drukken hans forretning og rygte. Efter at have drukket i 15 år og måske fordi spiritusforbuddet nu stod til at falde, lod Bill W. sig i 1933 indlægge nogle gange på en klinik til afrusning og afvænning. Han læser William James (jf. *MMANYT* 46:3; *MMANYT* 49:15f.; *MMANYT* 58:18), der både skrev om menneskepsykologiens principper og om den mysticistiske vej og omvendelsen. Så Bill W. er også ad den vej blev indviet i hele den tradition, vi netop har skitseret, og Bills idéer og dermed også AA fremkomst og fundament beror herpå. F.eks. har han uden tvivl fundet inspiration i f.eks. S.H. Hadleys vidnesbyrd, som James i sin *Varieties of Religious Experience* gengiver i sit kapitel om omvendelse, for Hadley fortalte:

Ovre på AAs danske side kan I læse den danske oversættelse af Den Store Bogs fjerde udgave. Det er helt gratis, og måske finder du noget, som netop du kan bruge. Klik på bogen herover! Anonyme Alkoholikere

> I listened to the testimony of twenty-five or thirty persons, every one of whom had been saved from rum, and I made up my mind that I would be saved or die right there. When the invitation was given, I knelt down with a crowd of drunkards, Jerry made the first prayer. Then Mrs. M'Auley prayed fervently for us. Oh, what a conflict was going on for my poor soul! A blessed whisper said, 'Come'; the devil said, 'Be careful.' I halted but a moment, and then, with a breaking heart, I said, 'Dear Jesus, can you help me?' Never with mortal tongue can I describe

> that moment. Although up to that moment my soul had been filled with indescribable gloom, I felt the glorious brightness of the noonday sun shine into my heart. I felt I was a free man. Oh, the precious feeling of safety, of freedom, of resting on Jesus! I felt that Christ with all his brightness and power had come into my life; that, indeed, old things had passed away and all things had become new.
>
> From that moment till now I have never wanted a drink of whiskey, and I have never seen money enough to make me take one. I promised God that night that if he would take away the appetite for strong drink, I would work for him all pay life. He has done his part, and I have been trying to do mine.[43]

Det er på én af sine indlæggelser, at Bill W. møder en læge, som han føler kan hjælpe ham; Silkworth hed denne læge. Og det var Silkworth som en dag fortalte Bill W., at alkoholismen er en sygdom; at den er ligesom en allergi, og at det menneske, som er allergisk over for alkohol, ikke kan tåle det, fordi allergien samtidig får det menneske til at slå ud i en evig trang til en jagt på alkohol og den næste og første drink igen. Så adfæren til sidst ikke er til for det menneske at stoppe, fordi den har vokset sig større end hans vilje og derfor allerede har så godt som ødelagt det menneske. Og det resonerer godt med Bill W.s egenoplevelse, men det hjælper ham ikke til at stoppe med at drikke. Også selvom han i løbet af sine indlæggelser får at vide, at han snart enten vil dø af druk eller blive spærret inde pga. alkoholpsykose, så får heller ikke dét ham til at stoppe med at drikke. Han er i kraft af syndens bindende kraft blevet hvad man kalder et absolut håbløst tilfælde. Men i november 1934 skete der så det, at Bill W. mødte en gammel drukkammerat, som nu holdt sig ædru ved hjælp af møder i den kristne evangeliske Oxford-gruppe i byen Akron i Ohio. Bill W. begynder at interessere sig for Oxford-gruppen, men kan ikke forlige sig med tanken om en Gud. Hans drukkammerat beder ham da vælge sin egen opfattelse af Gud, og det rammer ham, men vi har jo allerede set, hvordan det ligger implicit i hele den transkonfessionelle opsætning. Bill lader sig indlægge på sanatoriet til endnu en afrusning, og det er her under en behandling med Belladonna, at han omsider bryder sammen og ydmygt tilbyder sig til Gud og hensynsløst ser sine synder i øjnene og får sin hvide lys-oplevelse. Ligesom for Buchman skete det, at han så sig selv fra evighedens perspektiv og råbte: out, »I'll do anything! Anything at all! If there be a God, let Him show Himself!«[44] Da oplever han sin vækkelses hvide lys, og han ender med at beskrive det hele på denne måde:

> Der tilbød jeg mig selv ydmygt til Gud, sådan som jeg opfattede ham dengang, og bad ham gøre med mig, som han ønskede. Jeg overgav mig betingelsesløst til hans omsorg og vejledning. For første gang indrømmede jeg, at i mig selv var jeg intet, at uden ham var jeg fortabt. Jeg så hensynsløst mine synder i øjnene og blev villig til at lade min nyopfundne ven fjerne dem, revl og krat.[45]

[43] William James: *The Varieties of Religious Experience: A Study in Human Nature* (New York: Random House, 1902), s. 199.
[44] Anonymous Alcoholics 1984, s. 121.
[45] Anonyme Alkoholikere: *Den Store Bog*, trans. AA, 4. udgave (København: Anonyme Alkoholikere, 2019), s. 31.

Og Bill W. drikker aldrig nogensinde alkohol igen. Han tilslutter sig Oxford-gruppen og prøver at hjælpe andre alkoholikere, men uden succes. Så spørger han Silkworth til råds, og det er i sig selv lidt interessant, at han spørger lægen frem for Oxford-gruppens lærere til råds, men det gjorde han altså. Og Silkworth rådede Bill til i sine samtaler med alkoholikerne først at ramme dem så hårdt som muligt med detaljerede beskrivelser af sin egenerfaring beskrevet som en medicinsk sygdom. Om den besættende trang til at drikke og den fysiske, psykiske og sociale deroute det medfører. Dette ville nedbryde deres ego, mente lægen, og så først herefter skulle han så fortælle dem om den etiske og åndelige redningskrans, som de altid havde mulighed for at træffe beslutning om at tage imod. Da Bill efter en mislykket forretningstur til Akron i Ohio selv igen får drikketrang, ringer han til den lokale Oxford-gruppe og beder dem hjælpe ham med at finde en alkoholiker, som han kan tale med og måske omvende til ædruelighed. Kun derved, føler Bill, at han også kan hjælpe sig selv, og dette efter dette Historisk-Akademiske Selskabs mening en meget central oplevelse. Og lige netop da er det, at én af de andre Oxford-deltager ringer og tilbyder Bill W., at han taler med dr. Bob.

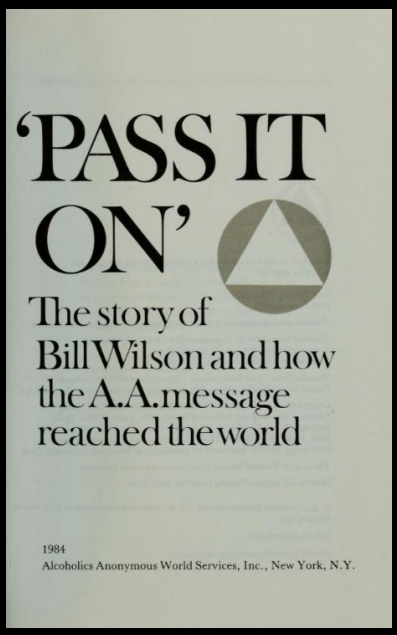

Klik her for at låne: Anonymous Alcoholics: Pass it on: The Story of Bill Wilson and how the A.A.message reached the World *(New York: Alcoholics Anonymous World Service, 1984).*

Og dr. Bob havde egentlig kun afset 15 minutter til mødet med Bill W., men de to mænd ender med at tale i seks timer. For ifølge dr. Bob sagde Bill »noget om alkoholisme, som uden tvivl var brugbart. *Men der var noget, der var endnu vigtigere. Han var den første, jeg havde talt med om alkoholisme, som ud fra egen erfaring vidste, hvad han talte om. Med andre ord talte vi samme sprog.*«[46] Efter deres samtale holdt Dr. Bob øjeblikkeligt op med at drikke, men det holdt kun i tre uger. På en tur til Atlantic City for at deltage i en lægekonference drak han al den whisky de havde i toget, og han købte også adskillige flasker med tilbage til hotellet. Han skipper konferencen og drikker i stedet. Han kan ikke huske, hvordan han kommer fra Atlantic City, men hans venner sender bud efter Bill W. Bill tager sig af ham og administrerer ham alkohol for at dulme abstinenserne. Om morgenen giver han ham også en bajer, så dr. Bob ikke skal ryste på hænderne under operationen på sin første patient. Den var ikke gået i dag med nutidens kvalitets- og forbedringskultur, men mon ikke patienten overlevede? Historien melder i hvert fald ikke noget om, hvorvidt han eller hun døde. Og mon ikke også nogle af lægerne i dag har deres ting kørende for at kunne holde sig kørende? Men den bajer var ikke desto mindre det sidste alkohol, som dr. Bob nogensinde drak. Det var den 10. juni 1935, og den dato regnes derfor også som de Anonyme Alkoholikeres grundlæggelsesdag.

[46] Anonyme Alkoholikere 2019, s. 175 (vores kursivering).

Og herefter gik det stærkt. Det gik meget stærkt. I efteråret 1935 opstod endnu en AA-gruppe i New York. I 1937 blev den første kvinde en anonym alkoholiker. I 1939 kom en tredje gruppe til i Cleveland. Det var disse tre grupper, som fik omvendt de første 100 alkoholikere til de 100 afholdsmænd, hvis personlige fortællinger kom til at udgøre den første version af AAs store bog, som også kom i 1939, og som ud over de personlige fortællinger også bragte AAs berømte 12 trin, der er AAs primære arbejdsredskab, og som vi også skal se nærmere på lige om lidt. Rockefeller, som dengang var én af verdens rigeste mænd, promoverede AA, og aviserne begyndte at bringe portrætter af dem. Der opstod mange nye AA-grupper, og i 1939 har de 2000 deltagere. I 1941 er der 6000 deltagere og mange flere grupper. I 1945 kom den første afro-amerikanske gruppe til, og AA spreder sig til andre lande også. Det var på dette tidspunkt omkring 1950, at Bill formulerede de 12 traditioner, som indgik i AAs store bog fra dens anden udgave, og de sørgede for at standardisere og stabilisere fællesskaberne. I 1950, hvor den første inter-nationale AA-kongres blev afholdt i Cleveland, fandtes der rundt regnet 100.000 i AA-hjulpne afholdsmænd over hele verden. I 1953 blev Narcotics Anonymous grundlagt på AAs principper, og siden da er der så også kommet flere 12 trins-programmer, for sådan kaldes de gerne. Så lad os derfor også her til sidst kigge lidt nærmere på disse 12 trin i lyset af dét, vi tidligere har set. Akkurat ligesom Luther var inspireret, da han i sin tid skrev sine 95 teser, har Bill W. tilsvarende været det da han skrev disse 12 trin. For heri opsummerer han ikke blot hele den vækkelsespraksis, som vi har set overleve op fra *Theologia Germanica* og til i dag, nej han operationaliserer og manualiserer også den praksis og opridser den på en så letfattelig og klar måde, at alle kan forstå dem, skønt det så måske endnu ikke er med Conviction. I de 12 trin er fokus snævret ind, så hvor religionerne tidligere var målrettet alle menneskets synder bredt set, så handler det nu specifikt om alkoholen. Og i sin bekæmpelse af sin alkoholen vil mennesket så måske også indse sin mere overordnede syndfuldhed og komme til at lave denne om også. Men at starte ét konkret sted er altså en rigtig god idé.

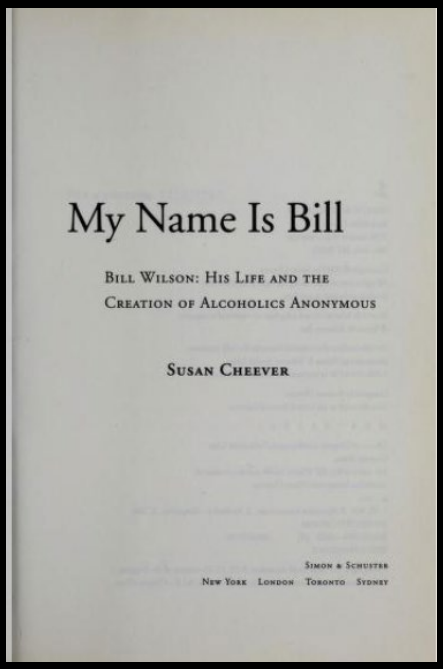

Klik her for at låne Susan Cheevers My Name Is Bill. Bill Wilson: His Life and the Creation of Alcoholics Anonymous *(New York: Simon & Schuster, 2004).*

Og så går det ellers derudaf over de 12 trin. I det første trin møder vi oplevelsen af syndens og skörlevneds bindende kraft, som nu har vokset sig så stor, at problemet er blevet større end mennesket. I trin 2 og 3 møder vi så den højere kraft, som man skal ofre sig selv til, og at denne højere kraft nu ikke kun er den kristne Gud hidrører, som vi så det, fra pietismens og evangelikalismens og senere Oxford-gruppens transkonfessionalitet, som bevirker, at

bevægelserne kan tale til og appliceres på og skabe forsoning imellem multiple trosretninger. Det var også grunden til, at Oxford-gruppen rejste rundt i verden og forfulgte deres internationale ambition om at skabe fred blandt verdens lande ved at betragte disse som selvstændige organismer og personligheder, som så også havde brug for livsomvæltning. Således kan den kristne Gud også »erstattes« med en anden »Magt større end os selv«, hvordan det enkelte mennesket så end forstår denne. Det eneste, der kræves, er, at denne større Magt så også er en reel Magt og dermed virksom, ligesom dens ord skal være levende, så det kan skabe Conviction. Trin 4 til 10 er blandinger af menneskets personlige arbejde med Confession, Conviction og Conversion, akkurat som vi også så Frank Buchman udføre det efter sin vækkelse i Keswick. Trin 11 er det især individuelle aspekt af Conservation, men trin 12 er bevarelsens især sociale aspekt. Og således de enkelte trin. Det er ofring og deling hele vejen ned igennem. Men det er måske i deres udsigelse, at de samlede 12 trins største genialitet ligger. For nu hvor I læser dem, så bør I også lægge mærke til, hvem som lader til henholdsvis at udtale dem og skulle agere på dem. Alle trinene er udtalt af dette Vi, som er det afholdende fællesskab, og så er det det enkelte individ, som skal agere, imens fællesskabet så støtter det i at agere. Det er en dybt inspireret måde at få formidlet hele idéen og praksissen omkring det kristne fællesskab eller bare gensidighedsfællesskabet (som det udspillede sig på i Oxford-gruppen) som motor på, men uden at udpensle det. På denne måde kommer det til at give sig selv af teksten, ligesom *MMANYT* også tidligere i en anden artikel har gjort opmærksom på:[47] Det individuelle og sociale kan ikke skilles af og må derfor indgå i alt på lige fod, for det individuelle og sociale blot er forskellige positioner på forskellige niveauer, som den samme virkelighed så betragtes fra. Individet er en del af socialiteten, ligesom socialiteten har del i hvert enkelt individ. Derfor beror medicinen, recoveryen og helingen på både individets og socialitetens agens, og derfor virker medicinen, recoveryen og helingen både overfor individets og dets socialitet. Og det er det samme forhold, som også italesættes i AAs 12 traditioner, hvor alle traditionerne omhandler fællesskabets på nær tradition 3 og 12, som vedrører individets forholden sig til dette fællesskab. *MMANYT* har fået AA Danmarks tilladelse til her at genoptrykke deres danske oversættelse af de 12 trin og de 12 traditioner, og vi bringer dem her og endda uden sidetal på, så de lige er til for enhver at printe ud og hænge op på afdelingen eller på kontoret eller i dagligstuen, hvor de kan blive læst og levet:

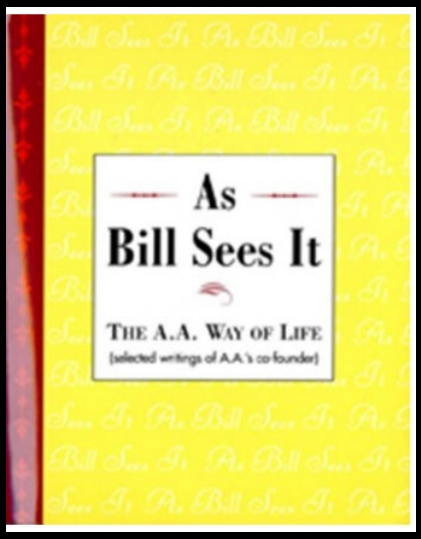

Bill W.: As Bill Sees It: The A.A.s Way of Life *(New York: Alcoholics Anonymous World Service, 1967).*

[47] Dixen, S.: "Dr. William Anthony er død", Søren Dixen (red.): *MMANYT sæson 2 2020* (København: MMApresse, 2021), s. 100f.

AAs 12 TRIN

1. Vi indrømmede, at vi var magtesløse over for alkohol – at vi ikke kunne klare vort liv.

2. Vi kom til at tro, at en Magt større end os selv kunne give os vor sunde fornuft tilbage.

3. Vi besluttede at give vor vilje og vort liv over til Guds omsorg – Gud sådan som vi opfattede Ham.

4. Vi lavede en dybtgående og frygtløs moralsk opgørelse over, hvad vi indeholdt.

5. Vi indrømmede over for Gud, for os selv og for et andet menneske, nøjagtig hvordan det forholdt sig med vore fejl.

6. Vi var helt indstillet på at lade Gud fjerne disse fejl i vores karakter.

7. Vi bad ydmygt Ham om at fjerne vore fejl.

8. Vi lavede en liste over alle de mennesker, vi havde gjort fortræd, og blev villige til at gøre det godt igen over for dem alle.

9. Vi gik direkte til disse mennesker og gjorde det godt igen, hvor det var muligt, undtagen hvor dette ville skade dem eller andre.

10. Vi fortsatte vor personlige opgørelse, og når vi havde fejlet, indrømmede vi det straks.

11. Vi søgte gennem bøn og meditation at forbedre vor bevidste kontakt med Gud, sådan som vi opfattede Ham, idet vi alene bad om at få at vide, hvad der var Hans vilje med os og om styrken til at udføre den.

12. Når vi som følge af disse trin havde oplevet en åndelig opvågnen, forsøgte vi at bringe dette budskab videre til alkoholikere og at efterleve disse principper i alt, hvad vi gjorde.

Gengivet med tilladelse af Anonyme Alkoholikere Danmark

AAs 12 TRADITIONER

1. Vor fælles velfærd bør komme først, personlig helbredelse afhænger af sammenholdet i AA.

2. Når det drejer sig om gruppens anliggender, er der kun én autoritet – en kærlig Gud, sådan som Han måtte udtrykke sig i vor gruppesamvittighed. Vore ledere er kun betroede tjenere, de bestemmer ikke.

3. Den eneste betingelse for at blive medlem af AA er et ønske om at holde op med at drikke.

4. Hver gruppe bør være selvstyrende, undtagen i sager der angår andre grupper eller AA som helhed.

5. Hver gruppe har kun et hovedformål – at bringe budskabet videre til alkoholikeren, som stadig lider.

6. En AA-gruppe bør aldrig støtte, finansiere eller låne AA-navnet ud til noget beslægtet formål eller noget fremmed foretagende, for at problemer med penge, ejendom og prestige ikke skal aflede os fra vort egentlige formål.

7. Enhver AA-gruppe bør klare sig selv økonomisk og afslå bidrag udefra.

8. Anonyme Alkoholikere bør altid forblive ikke-professionelle, men vore servicekontorer kan ansætte kvalificeret personale.

9. AA bør aldrig organiseres, men vi kan nedsætte arbejdsudvalg eller komiteer, der er direkte ansvarlige over for dem, de tjener.

10. Anonyme Alkoholikere tager ikke stilling til spørgsmål uden for Fællesskabet; AA-navnet bør derfor aldrig inddrages i offentlige debatter.

11. Vor udbredelse af kendskabet til AA er i højere grad baseret på tiltrækning end hvervning og reklame; når det gælder presse, radio og TV, bør personlig anonymitet altid bevares.

12. Anonymitet er det åndelige grundlag for alle vore traditioner, der til stadighed minder os om, at principper går forud for personer.

Gengivet med tilladelse af Anonyme Alkoholikere Danmark

7. GENKENDER DU NOGET?

Genkender du noget?

Historien om AA er en nøgle i den historiske udvikling af både recoveryens og peer-arbejdets teori og praksis, og mon ikke alle allerede selv kan se hvorfor? Lad os prøve at sætte den historie, vi lige har læst, i relation til nogle begreber fra vor samtid, vi alle kender i forvejen:

Recovery:

Selv om begrebet »recovery« ofte knyttes sammen med »recovery« fra misbrug og især fra alkohol, så er det selvklart ikke AA, som opfandt begrebet. F.eks. så vi i fortællingen om Clifford Beers' historie (jf. *MMANYT* #49), at han også brugte begrebet i 1908, og før ham brugte lægevidenskaben det jo også selv, som det f.eks. fremgår af Samuel Tukes værker[48], som dog ikke omtales af MMAs HAS, for Tuke var jo ikke selv patient. (Han var tværtimod rundet af den evangelikalisme, som vi har læst om i det forgående). Men udover at AA bidrog voldsomt til begrebets popularisering, og så sørgede de også for at fremhæve dét, som ikke tidligere var blevet fremhævet, nemlig at »recovery« – selvom den så foregår i et fællesskab – betyder den individuelle forandringsproces, hvorigennem mennesket arbejder for at blive vakt eller genfødt til et bedre liv. AA viste, at recovery er den personlige livsomvæltning, og det er præcis den samme tanke, som vi jo så også finder i f.eks. William Anthonys berømte 1993-definition af personlig recovery, som også Region Hovedstadens Psykiatri benytter sig af.[49] Selve tanken om »en dybt personlig, unik forandringsproces«, hvori man ændrer og netop ofrer sine »holdninger, værdier og mål, færdigheder og/eller roller«, så man kan få nogle større og mere givende i stedet, er – skønt sekulariseret og abstraktliggjort – dybest set den samme tanke: Dét, som er det allermest personlige ved ethvert menneske, må man ofre; man lægger dét og dermed sig selv fra sig for at blive opfyldt at noget større og bedre. Det er »ske ikke min vilje, men din« om igen, og det er i selve erstatningsprocessen af ens gamle holdninger, værdier, mål, færdigheder og/eller roller med nogle større og mere givende, at recovery »indebærer udviklingen af ny mening og et nyt formål i ens liv, mens man vokser ud over den psykiske sygdoms katastrofale følger« og bliver i stand til at leve et mere »tilfredsstillende liv præget af håb og aktiv medvirken selv med de begrænsninger, der er forårsaget af sygdom.« Anthonys definition er den sidste arvtager til hele den århundrede gamle helbredelsestradition op fra *Theologica Germania*. Her skyldes dårligdommen hverken økonomiske, sociale, medicinske, historiske forhold eller andre ting i den dur. De betragtes i stedet udelukkende som et individuelt spørgsmål om, hvilken moral og hvilke overbevisninger og værdier, mål og/eller roller man har og lever efter som menneske, og disse kan laves om. At Topor et.al. i 2020 så kom med deres nye version af Anthonys recoverydefinition, hvor recovery nu betragtes som en dybt social proces fremfor en individuel[50], har omtrent samme

[48] Jf. eks. Tuke, Samuel: *Description of the Retreat near York* [1813]. (London: Process Press, 1996).
[49] Anthony, W.A.: »Recovery from Mental Illness: The Guiding Vision of the Mental Health Service System in the 1990s« *Psychosocial Rehabilitation Journal*, 16 (4), 1993, s. 17.
[50] Topor, A., Larsen, I.B. og Bøe, T.D.: »At komme sig – fra personlig udvikling til social forandring«, oversat af Pernille Mørch Jensen (København: Dansk Selskab for Psykosocial Rehabilitering, 2020), s. 4.

betydning og farlighed, som da Derrida med sin filosofi i 1960'erne dekonstruerede hele de sidste 2500 års filosofiske tænkning. Den glemmer helt, hvad recovery historisk set og også i sin hermetiske tradition er grundlagt på, og som hidtil har været kernen i det, nemlig at den enkelte må ofre sig selv. Sikke dog praksis er blevet vendt på hovedet i de sidste bare 50 år! Hvor det tidligere gjaldt for mennesket om at ofre sig selv og afgive al vilje og mægtighed til noget, der var større end det selv, så er mennesket nu centrum for interventionen og ekspert i sit eget liv. Mennesket skal ikke ofre noget som helst og heller ikke hverken tjene og arbejde for de andre mennesker; det er tværtimod rammen omkring mennesket, som skal optimeres efter det menneskes egensindige forgodtbefindende. Og ve den, som foreslår noget menneske, som AA gjorde det, at foretage en dybtgående og frygtløs moralsk opgørelse over, hvad de indeholder. Det ubehag, en sådan opgørelse er forbundet med, kan noget menneske i dag vel dårligt holde til. Nå, men uanset mangler vi stadig at se, om Topor et.al.s definition virker i praksis, og uanset kan man ikke, som vi og AA også i det foregående fik gjort opmærksom på, skille det individuelle og sociale arbejde. Det hele hænger sammen, og individet må altså også arbejde for sin frelse.

Peer-arbejde:

Mange folk tror, at peer-arbejde er noget nyt, eller at det allerhøjest kan spore sine rødder tilbage til borgerrettighedsbevægelserne i 1960'erne, hvor folk fandt sammen i gensidighedsfællesskaber og dér hjalp hinanden med at overkomme de problemer, de var sammen om at have. Historien om AA fortæller os dog noget ganske andet. Dét, som AA lavede i deres fællesskaber – og hele deres idé om at man har en sponsor, som man altid kan ringe til, og som så kan hjælpe én med at holde ånden levende, ligesom man også selv hjælper vedkommende med at holde sin ånd levende; hele AAs idé om deling er essentielt peer-arbejde. Og for AA er peer-arbejdet et langt mere bydende nødvendigt og uomgængeligt aspekt, end det er for peer-arbejde inden for psykiatrien. For for AA er delingen noget man skal. Ikke fordi at det er en sur pligt, man bliver pålagt og så må sørge for at følge. Nej, det er fordi, som vi har set det, at dét at hjælpe andre, betragtes som en del af selve medicinen. Ved at tjene andre sørger man samtidig for, at man fastholder fokus på sin fortsatte ofring af sit eget ego. Ved vende fokus på at hjælpe andre i stedet for sig selv, sørger man for at holde medicinen i sig selv levende og virksom. I 1965 akademiserede og sammenfattede Frank Riessman fænomenet i en artikel[51], hvor han også bruger AA som eksempel, og siden er fænomenet blevet kendt som hjælperprincippet. Det udtrykker i al enkelthed, at man får det bedre af at hjælpe andre, og at den, der bliver hjulpet, så senere måske bliver i stand til selv at hjælpe andre, så vedkommende får det endnu bedre, og så bevægelsen på den måde hele tiden vil føde sig selv videre. Hvis man skulle være lidt hård, kunne man sige, at dét, som vi i dag kalder peer-arbejde, i forhold til tidligere blot er et udvandet fænomen uden egen indre kerne og historie, som så blot lemfældigt og uden at forstå sin betydning efteraber fortidens erkendelser. Det siger noget om peer-arbejderen, hvis vi kan kalde

[51] Riessman, F.: "The 'helper' therapy principle". *Social Work.*10, 2, 1965, s. 27–32.

ham dét, at vedkommende for 100 år siden kun var peer-arbejder i kraft af at kunne bekende alle sine egne synder for den hjælpsøgende og samtidig vidne om og fastholde sin omvendelse og vakthed gennem den fortsatte ofring af sig; ofringen af sig, som er det stik modsatte af nutidens empowerment, selvom AA nok ville kalde den for den reelle empowerment.

Anonymitet:

Og så er det helt store spørgsmål i forhold til moderne peer-arbejde jo selvfølgelig også de anonyme alkoholikeres krav om anonymitet, for det vender jo det hele på hovedet. Vi kan ikke andet end beundre den tolvte og sidste af Bill W.s nedskrevne traditioner, for selvom det selvfølgelig løber ned igennem de andre også, så udsiger den sidste det aller klarest: »Anonymitet er det åndelige grundlag for alle vore traditioner, der til stadighed minder os om, at principper går forud for personer.« Det er en genial tradition. Det er genialt følt og skrevet. Anonymiteten er den måde, hvorpå AA sikrer deres deltagelses fortsatte ofring og recovery af sig selv, ligesom det retfærdiggør dens peers, fordi anonymiteten i samme håndevending fordrer ydmygheden og hjælpen og forhindrer bevægelsen i at blive ødelagt inde fra af egeninteressen og egennytten, selviskheden og synden, som ellers vil træde i stedet for dét, som skal være ubetinget godt og fri for netop selvet for at leve. Det arbejde, der laves for AA, vil være frivilligt, og det vil blive gjort uden at den, der gør det, kan forvente at få nogen personlig anerkendelse for det. Det er bemærkelsesværdigt, for i vores dage ligger det jo nu næsten implicit i peer-arbejdet, at det skal være det modsatte af anonymitet. Så hvor AA f.eks. kun tillader ansatte medarbejdere, hvis det er til af køre deres administration for dem, så ansættes peer-medarbejdere jo nu rask væk, og der kommer flere og flere af dem. Men hermed ophører enhver anonymitet selvsagt også, når man sætter sin underskrift på en ansættelseskontrakt. Og rigtig mange frivillige peers vil jo gerne være ansatte peers. Og rigtig mange både frivillige og ansatte peers drømmer de om at blive den, som skriver den store bog om sine oplevelser, som løser galskabens gåde og/eller måske endda bliver interviewet til TV. Alle anti-stigmatiserings-kampagnerne beror på, at nogle stiller sig frem og ved navns nævnelse fortæller om dem selv, så de kan bryde den såkaldte tavshed og det såkaldte tabu. Det maner til eftertanke, at hele peer-bevægelsen med sine rødder tilbage til borgerrettighedskampene i USA i 1960'erne lige siden har drejet sig om at give menneskene stemme og navn, når der allerede i 1960'erne længe havde fandtes en peer-bevægelse iblandt borgerrettighedsforkæmpernes naboer, som vægtede det helt omvendte, nemlig ikke at have stemme og ikke have navn, som selve deres spirituelle princip og redskab til at opnå frihed. Det er næsten ufatteligt at tænke og se for sig. Og MMA går jo i denne forbindelse på ingen måde fri; *MMANYT* er jo selv nærmest også et persongalleri, og selvom folk her godt kan være anonyme, hvis de vil, så er mange af os andre det jo ikke. Og vi har ikke andet at sige til vores forsvar, end at vi slet ikke havde tænkt over det før nu, men det havde alle dem, der i sin tid opfandt recoverymentorer og peer-medarbejdere her i Danmark, jo så altså heller ikke lige tænkt på, da de gjorde det. Og når flere peers efterfølgende vil prøve at finde et arbejde uden for psykiatrien, så er det altså mange gange ikke så smart, at der på ens CV står, at man har arbejdet

som peer pga. det og det. For uanset at det måske ikke burde være sådan, så er det de færreste arbejdspladser, som betragter såkaldt svær psykisk sygdom og/eller misbrug som en positiv kvalitet hos ansøgeren, så det kan blive svært at finde det nye arbejde. Der havde det også været bedre, om hele ordningen havde bestået af anonyme, ligesom man som sagt havde undgået egoistisk ødelæggelse af dels den individuelle peers helbredelse og dels hele bevægelsen.

Forskning:

Der er blevet bedrevet en omfattende forskning af, hvorvidt AA overhovedet virker. Spørgsmålet og forskningen er kontroversiel, fordi den både viser, at AA hjælper, og at AA ikke hjælper. I virkeligheden er det jo forskningens problem, for orienteret som den er efter sine naturvidenskabelige retningslinjer, beskæftiger den sig jo kvantificerbare data og med dét, som kan måles og vejen. Det vil sige, at det, der forskes på, skal have masse og udstrækning, før man bedrive naturvidenskabelig forskning på det. Men bevidsthedsmæssige eller åndelige fænomener har selvsagt hverken masse eller udstrækning. Selvfølgelig kan man godt lukke 50 mennesker ind i et program og skrive ned, hvor mange som så holder op med at drikke. Men det siger jo intet om kvaliteten af det program, de er blevet lukket ind i, for om ånden virkelig er tilstede i det, eller om ordet i det virkelig er levende og transformerende, det kan man ikke måle på. Man kan heller ikke måle kvaliteten af et menneskes confidence, confession, conviction, conversion og conservation. Det kan godt være, at vi bruger begrebet »tung mening«, men det er jo bare netop fordi, at der ikke findes ord for åndelige fænomener, så vi derfor bliver nødt til at anvende ord fra den materialistiske verden for tilnærmelsesvist at kunne forklare, hvad vi mener. En »tung mening« har ingen fysisk masse og kan derfor heller ikke vejes, og ingen naturvidenskabelig forskning kan med god samvittighed påstå, at den kan. Ingen forskning kan vise, at AA ikke fungerer, og det burde efterhånden stå klart, at hvis der ikke er nogen kvalitet det pågældende menneskes ofring og deling, ja så virker den heller ikke. Forskning, som vi kender den i dag som naturvidenskabelig forskning, har i forhold til disse fænomener absolut intet som helst at sige.

MMAs husorden:

Og som de fleste af jer allerede kender den: På næste side ses et udsnit af MMAs husorden, som den står skrevet som skriften på væggen nede ved glasbranddøren ind til lokalerne, der fører ud mod hovedtrappen. Stærke kræfter vil altid være mulige at vække til live igen, og kræfter må i sandhed være stærke, hvis de har levet igennem 2500 år og op til dag. Og selvom MMA naturligvis ikke præker religiøsitet, så er der stadig meget at hente i ofringens og delingens praksis. Det ville være irrationelt og uden nogen reel god vilje at tro andet.

Og det var så MMAs HAS' fortælling om de Anonyme Alkoholikere. Den blev lidt lang i spyttet, men vi håber, at I kan se, at hvis nogen en dag skulle have lyst til at formidle den internationale recoverys og peer2peer-indsats' historie på dansk, da er netop denne fortælling om de Anonyme Alkoholikere fortalt på netop denne måde en uomgængelig del af historien, både hvad angår recoveryens og peer-arbejdets teori og praksis. Snart skal vi se, hvad den medførte.

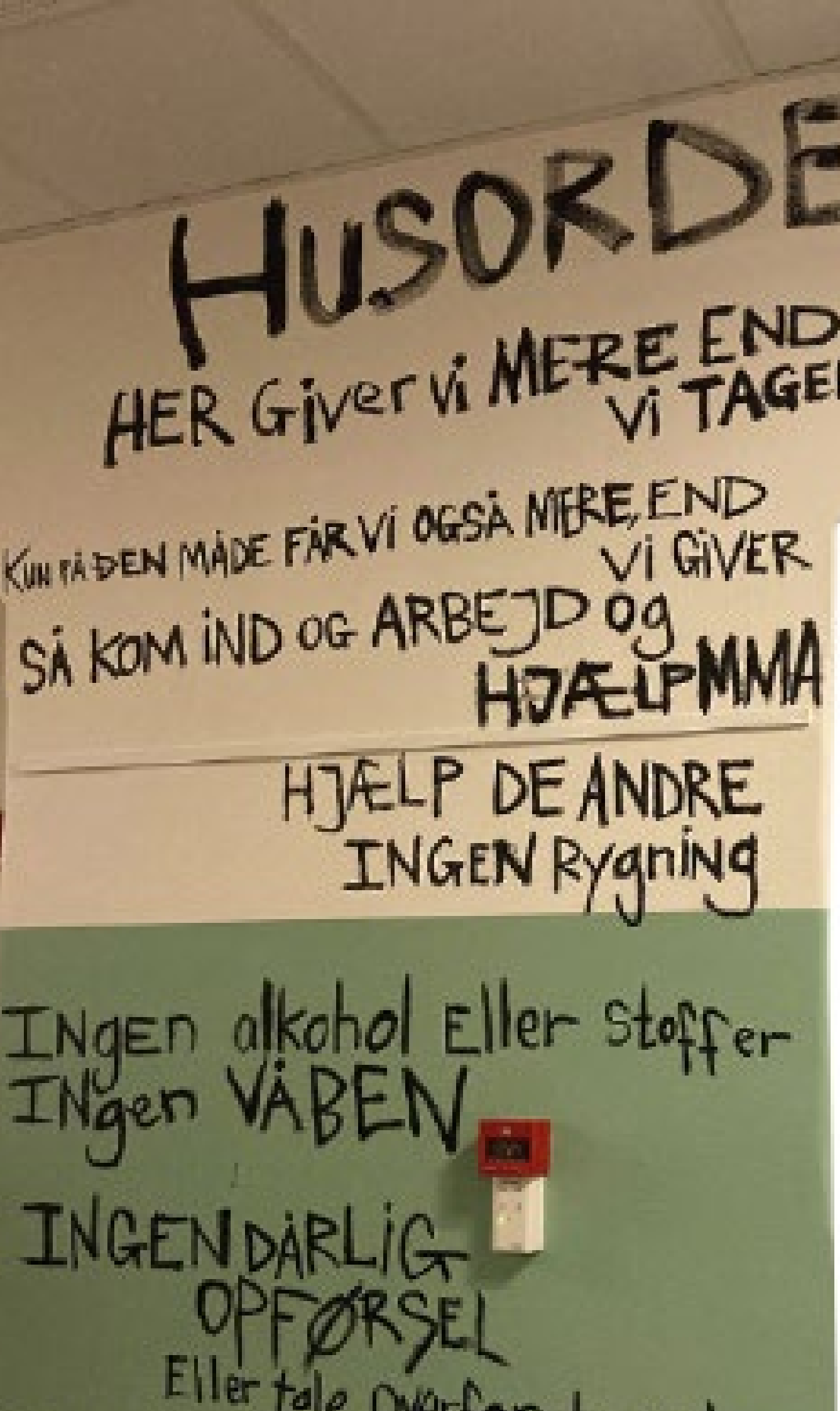

fu
frima
her for
sted. Vi
arbejder
en dag' t
psykken
sådan. H
os og ha
med, så
Som du
kører vi
gruppeti
velkomm
plads på
noget fo
til **Marie**
weber@
eller rin
Herudov
for folk t

MMANYT

Maskine Maskine Amager

Nr. 59, uge 49&50 2021
(S03xE17)

Søren Dixen (red.)
dixen@MMAmager.dk

INDHOLD:

SÅ LIGGER ROAD MOVIEN PÅ HORATIO 1
JULEBESØG AF NINA KILKKU OG BENGT KARLSSON 2
JULEBESØG AF PEER-PARTNERSKABET 3
JULEBESØG AF GRIB KØBENHAVN 3
JULEBESØG AF PETER FRA REGION SJÆLLAND 4
OPFØLGNING PÅ CODIAC-KONFERENCEN 4
NYE ANBEFALINGER TIL CIVILSAMFUNDSSTRATEGI 4
SÅ ER DER KOMMET ET NYT PEER-NYHEDSBREV, *peer-nyt* 5

INFO & KONTAKT

Søren Dixen og Nikolaj Brie Petersen har oprettet Maskine Maskine Amager (MMA), som er de såkaldt svært psykisk syge maskinisters egen recoverycentral i regi af civilsamfundet på Amager. MMA baserer sig på hjælpsomhed og er organiseret som en almennyttig fond. Vi bor og samarbejder med Psykiatrisk Center Amager og Københavns Kommune på det gamle Skt. Elisabeth hospital, Hans Bogbinders Allé 3, opgang 1, 2. th., 2300 København S. *MMANYT* er et nyhedsbrev for MMA, og det var bestyrelsesmedlem Marianne Haahr Lunds gode idé. Det udkommer ca. hver anden fredag pr. mail og på LinkedIn. *MMANYT*s logo er kreeret af næstformand og strategisk konsulent Albert Konstantin Felix Alexander Barrit Tingsted-Jensen. Hvis du vil afmelde dit abonnement på *MMANYT*, så skriv »nej tak« til redaktionen. MMA er åben mandag og tirsdag 9-19 samt onsdag og torsdag 9-16. Se www.MMAmager.dk for info. Visitation til gruppe- og holdting samt besøg sker gennem Marie på *weber@MMAmager.dk* eller 2157 6731. Visitation til rengøring, egne projekter osv. sker gennem Søren på *dixen@MMAmager.dk* eller 2025 9869.

SÅ LIGGER ROAD MOVIEN PÅ HORATIO

Maskine Maskine Amagers Road Movie fra i sommers (jf. *MMANYT* #50) ligger nu på Horatios hjemmeside. Road movien handlede om vores idé med at MMA som de måske første psykiatriske patienter i verden selv ansatte en psykiatrisk maskinsygeplejerske til at understøtte vores recovery og empowerment. Horatio er den europæiske paraplyorganisation for psykiatriske sygeplejersker, så der ligger road movien jo godt. Hvis man var til projektledelse, ville man måske kalde det en milepæl, men maskinen er ikke et projekt, og det er også snarere den, som leder os. Men det er under Horatio-hjemmesidens toolkit-afsnit, og du kan se den derovre ved at klikke lige her:

JULEBESØG AF NINA KILKKU OG BENGT KARLSSON

Mandag den 6/12 var der fornemt besøg i Maskine Maskine Amager af Nina Kilkku og Bengt Karlsson. Nina er præsident for den europæiske sammenslutning af psykiatriske sygeplejersker, Horatio (jf. *MMANYT* #8), og Bengt er professor og leder af Senter for Psykisk Helse og Rus ved Universitetet i Sydøst Norge. Det var MMAs road movie, som Bengt jo selv er nævnt i, og det var dermed vores idé om at patienterne selv skal ansætte en (Hummelvoll-inspireret humanistisk-) psykiatrisk sygeplejerske som vores skjold og lampe, som havde lokket de to til Amager. Og det endte med at blive rigtig hyggeligt. Nina lod til at synes, at initiativet på én gang er »originalt og indlysende«, akkurat som den 3xdobbelte Reumertvindende dramatiker, Jakob Weis, i sin anbefaling af *MMANYT* også syntes, at *MMANYT* på én gang er »originalt og indlysende«. Så det er jo godt, at det angiveligt er den samme ånd og stemme, som taler ud af vores ting. Sådan skulle det jo nemlig også helst gerne være, eftersom en del af den klassiske standard, fra da der stadig fandtes en standard, er, at når man f.eks. åbner en bog eller falder ind til et skuespil, så skal man i første linje via både idé og fænomen gerne kunne mærke, hvem som har lavet dette (jf. *MMANYT* #57, s.10), fordi helhed og signatur skal være indgraverede i hver enkelt del. Men det kræver jo selvfølgelig, at man er opmærksom og også over tid. Men det var et sidespring. Maskinisterne var på deres poster i færd med at betjene maskinen, da de to kom forbi, og minsandten om ikke også special- og afdelingssygeplejerske Christina Tuxen og recoverymentor Eva Hansen kom ind forbi, så vi også var godt repræsenterede med venner af huset. Meyer havde vanen tro givet os vores daglige brød, og kaffen var rigtig lukket kaffe (dvs. stærk som på lukket afdeling), og så var der jo i forvejen pyntet op til jul. Det var rigtig hyggeligt, og Nina og Bengt vil gerne hjælpe. Vi skal vist bare sige til, men det kan jo som såkaldt svært psykisk syg patient være svært at bede om hjælp. Tak for besøget til jer begge. Her er billedet af jer ved opslagstavlen med lidt af vores smykkeproduktion:

JULEBESØG AF PEER-PARTNERSKABET

Som rapporteret i *MMANYT* #42 var chefkonsulent for Det sociale Netværk, Klavs Serup, i december 2020 på julebesøg i maskinen, og i år kom han så sandelig på besøg igen, og denne gang havde han også taget Peer-partnerskabets projektleder, Marie Vester Koch, med. Udveksling og vidensdeling er jo vigtigt i det menneskelige samfund, og *MMANYT* er jo i sig selv også vidensdeling, eftersom det er information om et særligt emne, som deles med andre ganske gratis og dermed udelukkende bliver et spørgsmål om modtagerens gode vilje og afsenderens evne til at nå sin modtager og vække vedkommendes gode vilje, så overlevering overhovedet er mulig. Det var MMAs projektleder, Marie Weber-Andersen, som denne dag tog imod Peer-partnerskabet og gav dem en rundvisning, og her er et billede af de to projektleder-Marie'r foran opslagstavlen med Claires kaniner (jf. *MMANYT* #56). Og så må det være Klavs Serup, som har taget billedet. MMA og Peer-partnerskabet er jo ret forskellige initiativer, men vi har også en hel del til fælles. Lad os lave en workshop sammen en dag, som vi så filmer og engelsktekster og spreder over hele verden, så vi bliver rige og berømte og mere uafhængige. Tak for besøget!

JULEBESØG AF GRIB KØBENHAVN

Onsdag den 9/12 kom Bo fra Grib København forbi, for han kender en person, som vist godt kunne tænke sig at være en del af maskinen, og den person kom så forbi dagen efter. Grib København er jo i forvejen én af Maskinens samarbejdspartnere, så det var dejligt, I kom forbi.

JULEBESØG AF PETER FRA REGION SJÆLLAND

Den 15. december kom Peter Bindslev Iversen forbi MMA. Peter har en ph.d. i sundhedsøkonomi og har tidligere arbejdet for WHO og Lundbeck. Nu er han programchef for sårbare og forebyggelse ved Steno Diabetes Center Sjælland. Han kender tilsyneladende rigtig mange spændende mennesker, og så kan han godt lide vores Maskine. Og så er han også selv et spændende menneske. Og det er faktisk ret utroligt hvor mange spændende mennesker man kan møde, når man driver og arbejder i en maskine. Tusind tak for besøget og god jul til Peter, som vi har aftalt at mødes igen i januar med.

OPFØLGNING PÅ CODIAC-KONFERENCEN

Og så er der ovre på CODIAC-projektets hjemmeside kommet nyt i forhold til nogle af konferencens outputs. For som I måske husker fra *MMANYT* #55, var Copenhagen Diabetes Consensus den internationale konference om brugerinvolvering i forhold til diabetes behandling, forebyggelse og forskning, som fandt sted her for et par måneder siden ude på Langelinje Pavillonen. Nu er nogle af de mange outputs som sagt blevet lagt på hjemmesiden. Det er sejt at man bliver opdateret og kan få det at se på denne måde. Tak for det til CODIAC. Du kan også checke det ud lige herover.

NYE ANBEFALINGER TIL CIVILSAMFUNDSSTRATEGI

Frivilligrådet har stået i spidsen for udviklingen af anbefalinger til en ny civilsamfundsstrategi, og det er interessant for os, for Maskinen er jo en almennyttig fond i regi af civilsamfundet. Hvilket også var derfor, vi i årets løb var til de der nordiske topmøder for civilsamfund, som vi fortalte jer om i henholdsvis *MMANYT* #48 og #55. Ja, faktisk blev rapporten allerede udgivet i august 2021, (men vi har altså først fået læst den nu). Vi anser det som vigtigt, at civilsamfundet, som Danmark jo historisk set altid har nydt afgørende godt af, kommer til at spille en tilsvarende afgørende rolle for vort land i fremtiden. Det skal blandt andet aflaste det pressende offentlige sundhedssystem og også nå nogle mennesker, som det offentlige ikke kan nå og ikke mindst på en anden måde. Og nu har frivilligrådet altså udgivet en frivilligstrategi, der ikke overraskende mener som vi, og

strategien er også allerede blevet præsenteret for regeringen og Folketingets partier. Hvis man skal komme med et enkelt host, så kunne det være, at det undertiden ikke er nok, at interventionen ligger i civilsamfundet. For hvis man nu ser på civilsamfundstilbud til de såkaldt psykisk syge mennesker, så er de jo næsten alle bestyrede af nogle andre end de såkaldt psykisk syge mennesker, der således ikke bestyrer deres egne tilbud, men i stedet i en altid underdrejet magtrelation stadig må nøjes med at lade sig bestyre og servicere af andre. Det ville være godt, hvis flere af de tilgængelige civilsamfundstilbud blev bestyret af dem, som de pågældende civilsamfundstilbud rent faktisk også har til opgave at hjælpe. For såfremt empowerment er en vigtig komponent i forhold til at skabe sig et bedre liv, så må vi altså også finde et godt svar på spørgsmålet om, hvad vores standard for empowerment skal være. Tak til Eva for linket! Desværre, som det fremgår af denne artikel i *Altinget*, blev rapportens anbefaling (og de nordiske topmøders forhåbning) om, at der bliver lavet en ny og sej finansiering af driften i civilsamfundsorganisationerne, ikke hørt af politikerne, i hvert fald ikke i denne omgang. Denne redaktion har ellers hørt, at man i Norge nu giver en lille procentdel af ét eller andet meget stort budget direkte til civilsamfundsorganisationerne, men det kan selvfølgelig være, at denne redaktion har hørt forkert. Det må vi da i hvert fald næsten håbe, for hvis Norge kan, så kan vi selvfølgelig også. Nå, men også denne Maskine vil blive ved med arbejde for det.

SÅ ER DER KOMMET ET NYT PEER-NYHEDSBREV, *peer-nyt*

Peer-bevægelsen i Danmark har fået sig endnu et nyhedsbrev, *peer-nyt*, som i forhold til nærværende *MMANYT* vel nok også er lidt bredere funderet. Det er Peer-netværket Danmark, som udgiver det, og første nummer er kommet her i denne måned. Hvis man klikker på billedet her til venstre, kommer man lige derover. I dette første nummer bydes der på en hilsen fra Peer-netværkets sekretariat og en hilsen fra deres forretningsudvalg. Der er et indslag om de kommende unge-mentorer i Region Hovedstadens Psykiatri, og så er der også en side med peer-jobopslag dækkende hele landet, og det er da rigtig nyttigt og en god idé. Og det er jo altid godt, når der på et givent område kommer flere til at udvikle og skabe nye former for former og budskaber. *MMANYT* glæder sig til at følge med, men må advare om, at sådan et nyhedsbrev hurtigt kan gribe om sig og komme til at fylde også uforholdsmæssigt meget, for det er jo sjovt at lave, og der er så meget at skrive om og forskellige måder at gøre det på. Held og lykke med det hele *peer-nyt*, skal lyde fra os.

MMANYT

Maskine Maskine Amager

Nr. 60, uge 51-53 2021
(S03xE18)

Søren Dixen (red.)
dixen@MMAmager.dk

INDHOLD

1. KALENDERLYSET TÆNDES ... 2
2. JULEGUF FRA PCAs CENTERLEDELSE ... 2
3. ÅRETS JULETRÆ I MMA ... 3
4. MMAs LINKEDIN-SIDE NÅR 750 DE FØLGERE ... 4
5. JULEDEBAT MELLEM DANSK PSYKIATRISK SELSKAB OG MF TRINE TORP (SF) ... 4
6. MMA HAR ÅBENT MELLEM JUL OG NYTÅR ... 5
7. MMAs MAND I VERDENSBANKEN LØSER *MMANYT*s LEVERINGSPROBLEM ... 5
8. 10 ÅR SIDEN *VANVID* ... 8
9. JULEHILSEN FRA DET GRAFISKE TRYKVÆRKSTED ... 18
10. *MMANYT*-BOGEN ER UDKOMMET ... 18
11. JULEHILSEN FRA RECOVERYHYLDEN I BOGAPOTEKET ... 19
12. JULEHILSEN FRA HJØRNET I SLYNGELSTUEN ... 20
13. MMAs JULEFROKOST 2021 ... 22
14. JULEHILSEN FRA LARS VAN DEURS' MODELJERNBANE ... 24
15. JULEHILSEN TIL COPENHAGEN OUTSIDER ART GALLERY ... 24
16. MMA INDKALDER ALLE PATIENTER TIL AT SKRIVE OM UNDGIVEADFÆRD ... 25
17. JULEHILSEN FRA MMAs HAS (HISTORISK-AKADEMISK SELSKAB) ... 25
18. PROLEGOMENON TIL DEN KOMMENDE GALEMØNT ... 26
19. JULEAFTENSDAG HOS RØDE ULV ... 27
20. MASKINE MASKINE SCT. HANS LUKKER OG SLUKKER ... 28
21. SØREN VENDER TILBAGE FRA ORLOV ... 29
22. REDAKTIONEN AF *MMANYT* OVERGÅR TIL SYNNE ÆDER ... 29
23. *MMANYT* PRÆSENTERER: NYTÅRSHALLØJ FRA MØLLER ... 30
24. *MMANYT* ØNSKER JER ALLE EN GLÆDELIG JUL OG ET GODT NYTÅR! ... 31

INFO & KONTAKT

Søren Dixen og Nikolaj Brie Petersen har oprettet Maskine Maskine Amager (MMA), som er de såkaldt svært psykisk syge maskinisters egen recoverycentral i regi af civilsamfundet på Amager. MMA baserer sig på hjælpsomhed og er organiseret som en almennyttig fond. Vi bor og samarbejder med Psykiatrisk Center Amager og Københavns Kommune på det gamle Skt. Elisabeth hospital, Hans Bogbinders Allé 3, opgang 1, 2. th., 2300 København S. *MMANYT* er et nyhedsbrev for MMA, og det var bestyrelsesmedlem Marianne Haahr Lunds gode idé. Det udkommer ca. hver anden fredag pr. mail og på LinkedIn. *MMANYT*s logo er kreeret af næstformand og strategisk konsulent Albert Konstantin Felix Alexander Barrit Tingsted-Jensen. Hvis du vil afmelde dit abonnement på *MMANYT*, så skriv »nej tak« til redaktionen. MMA er åben mandag og tirsdag 9-19 samt onsdag og torsdag 9-16. Se www.MMAmager.dk for info. Visitation til gruppe- og holdting samt besøg sker gennem Marie på *weber@MMAmager.dk* eller 2157 6731. Visitation til rengøring, egne projekter osv. sker gennem Søren på *dixen@MMAmager.dk* eller 2025 9869.

1. KALENDERLYSET TÆNDES

Så tænder vi for tredje år i træk Maskine Maskine Amagers kalenderlys for 2021. Det er en fin tradition, for det er rart at lune sig ved, og så lader vi det brænde ned; ja vi brænder det selvfølgelig bare i begge ender, nu hvor vi er i gang, for det har igen i år været et vildt nok år for Maskinen. Selvfølgelig har der været Corona, men vi har holdt åbent hele tiden, og selvom nogle har været syge, er de ikke blevet smittede eller har spredt smitte heroppe, så vidt vi ved i hvert fald. MMAs Historisk-Akademiske Selskab (HAS) blev stiftet og fejrer nu sit étårsjubilæum. Det er et spændende højpandet initiativ, de har gang i dér, men når jorden er uopdyrket, bliver man jo nødt til at pløje. Der har været en række ubehagelige oplevelser med maskinister, som havde det alt for vildt, men sådan er livet jo også i denne verden. Det er nogle fantastiske maskinister, som er kommet på maskinen for at hjælpe med at drive den. Det er nogle fantastiske samtaler, der har været, og det er nogle fantastiske værker, der er blevet lavet. Og så har vi vist også opbrugt kvoten af ordet »fantastisk« i dette nummer. Det var godt at få brændt af allerede her i starten af lyset. Maskinen talte i årets løb blandt andet på Specialuddannelsen, på Koldingfjord, på Musholm, på Langelinje Pavillonen og på Christiansborg. Der kommer stadig mellem 15 og 25 maskinister om dagen, og en kreds på 200 har været forbi mere end én gang. Og så har vi gang i en masse stærke projekter heroppe, så der er lagt fint i skuffen til næste sæsons *MMANYT*. Bare vent og se, hvad vi har i støbeskeen til jer. Det er ikke for børn, men vi og vores læsere er jo også voksne mennesker og ikke børn længere. Men lad os komme videre med kalenderlyset…

2. JULEGUF FRA PCAs CENTERLEDELSE

Også i år gav Psykiatrisk Center Amager juleguf til deres samarbejdspartner, Maskine Maskine Amager, og her ser vi en del af rovet. Det blev lagt op i skåle til alles glæde. Mange tak til PCA!

3. ÅRETS JULETRÆ I MMA

4. MMAs LINKEDIN-SIDE NÅR DE 750 FØLGERE

Der plejer her bag ét af de første brændemærker på *MMANYT*s kalenderlys at lyde en julehilsen og opdatering fra MMAs LinkedIn-side, så det gør der også her. (Nå, dét har I ikke lagt mærke til? Men det gør der altså. *MMANYT* er »naturligvis« fyldt med tegn og systemer). I år kan MMAs LinkedIn-side med stolthed berette, at den har rundet de 750 følgere. Sidste år ved denne tid var der 500. Stadigvæk er der et stykke vej op til antallet af Region Hovedstadens Psykiatris følgere, og det er med lige dele beundring og misundelse, vi ser, at hvor de sidste år ved denne tid havde 8229 følgere, da vækstede de i november i år til at ramme de 10.000? Hvordan gør de det dog?

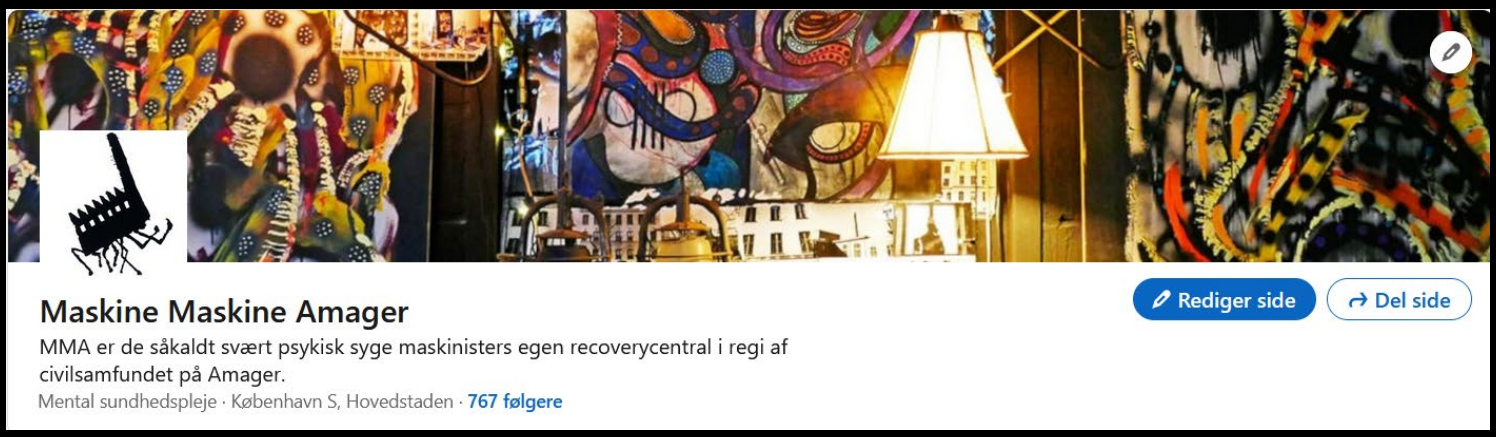

5. JULEDEBAT MELLEM DANSK PSYKIATRISK SELSKAB OG MF TRINE TORP (SF)

Som vi husker, var jeres alle sammens Maskine inde på Christiansborg i november for at fortælle om os selv (jf. *MMANYT* #57), og der har i de sidste par måneders løb også fundet en masse andre debatter sted derinde især foranlediget af Social- og Psykiatriordfører for SF, Trine Torp, der som medlem af Folketinget også er 4. næstformand for dets Præsidium. Efterfølgende har Trine i en folketingsdebat den 3. december 2021 anført noget i retning af, at psykiatriens forståelsesramme og behandlingspraksis ikke er tilstrækkelig, og at der efterspørges en ny. Og dét er jo spændende at høre anført i en folketingsdebat. Efterfølgende lod næstformanden for Dansk Psykiatrisk Selskab (DPS), Lene Høgh, et svar trykke den 10. december i *Altinget*; et svar, hvis overskrift var, at det er bekymrende, at Folketinget diskuterer psykiatri ud fra forkerte forestillinger. I sit svar går Lene Høgh først i rette med Trine Torp, fordi Trine i folketingsdebatten angiveligt er kommet til at sige, at psykiatrien arbejder ud fra en biomedicinsk forståelsesmodel, hvor Lene fremfører, at psykiatrien arbejder ud fra en bio-psyko-social model. Og herefter fortæller Lene så, at det først og fremmest er ressourcer og kompetencer, der mangler. »Og vi har,« som hun siger, »brug for en bred pallette af faggrupper til at sikre kvaliteten af udredning og behandling. Det drejer sig om speciallæger, sygeplejersker, social og sundhedsassistenter, psykologer, specialpsykologer, specialister i psykoterapi – herunder både læger og psykologer, fysioterapeuter, ergoterapeuter, socialpædagoger og socialrådgivere.« Dette svar kan ikke overraske nogen, og at peer-medarbejdere (eller 'professionelle patienter', som en læge engang

også kaldte os) ikke nævnes blandt ressourcerne, kompetencerne og personalet kan selvsagt heller ikke overraske nogen. Lene fremfører, at psykiatrien er ydmyg i forhold til, at der er meget den ikke ved, og den efterspørger derfor også ressourcer og personale til mere forskning og vidensudvikling. Samtidig anbefaler hun, at psykiske sygdomme anerkendes på lige fod med somatiske, »men psykisk sygdom indgår ofte i en mere kompleks kontekst, hvor psykologiske og sociale faktorer spiller ind på en anden måde.« Men næstformanden for DPS's grundholdning er er altså, at psykiatrien og »den bio-psyko-sociale model er truet«, og i denne sammenhæng er det for lægerne specielt alvorligt, at »psykisk sygdom ikke længere anerkendes som sygdom.«

Over for dette indlæg fra DPS lod MF Trine Torp så trykke et svar i *Altinget* den 20. december 2021; et svar med overskriften »SF: Dansk Psykiatrisk Selskab agerer bedrevidende og systembevarende«. Først tager hun fint fat i problematikken omkring den biomedicinske sygdomsmodel. Trine siger heri, at hun som Social- og psykiatriordfører ikke vil basere sin mening på én organisations dagsorden, når der er så mange andre også, og når denne ene organisation fører sig frem som om den tilsyneladende vil udelukke de andre perspektiver. »Alle psykiske tilstande har sikkert både biologiske, psykologiske og sociale sider, mange somatiske sygdomme formodentlig ligeledes,« skriver hun og efterlyser en reel tværfaglighed, og så afslutter hun sit svar på følgende node: »Jeg sidder tilbage med en fornemmelse af, at det skulle være utilstedeligt, hvis man (som politiker) debatterer grundsyn, traditioner, effekt og forhold i psykiatrien. At man helst skal blande sig udenom.« Og hun ender med at spørge:

> Kan jeg som politiker forvente, at DPS vil være med til at investere i reelt tværfaglige indsatser for mennesker med psykiske lidelser? Og vil DPS anerkende andre videnskabelige perspektiver og traditioner på lige fod med de biomedicinske og følgelig acceptere en mere fair fordeling af danske forskningsmidler, så vi underbygger en ægte bio-psyko-social model med forskning i psykosociale faktorer og indsatser? Sidst, men ikke mindst: Vil DPS tillade og inkludere den erfaringsbaserede viden, brugere og pårørende har?

Se, det er jo nogle spændende spørgsmål, og brevvekslingen er guf for *MMANYT*-læserne til jul.

6. MMA HAR ÅBENT MELLEM JUL OG NYTÅR

Maskine Maskine Amager lukker i dag den 22. december efter julefrokosten. Mellem jul og nytår holder vi åbent den 29. og 30. december, og så åbner vi igen i det nye år den 3. januar. Vel mødt!

7. MMAs MAND I VERDENSBANKEN LØSER *MMANYT*s LEVERINGSPROBLEM

Efter udsendelsen af det sidste *MMANYT*, hvori vi beklagede nyhedsbrevets leveringsproblemer og bad jer om at hjælpe, har MMAs mand i Verdensbanken (jf. *MMANYT* #35, 51) tilsyneladende skudt alverdens bankaffærer til side et øjeblik og fået løst vores problem for os på en fuldstændig afvæbnende måde, som skærer lige lukt igennem alle tanketing, man måske ellers havde fået

viklet sig ind i. Og samtidig sender han linket til Dan Turell & Sølvstjernernes gamle nummer »Sølvstjernernes sande synspunkt«, som var det en lignelse for (nok især de sidste par numre af) *MMANYT*. Well. Så meget har denne redaktion da tilladelse til at sige, at alt dét, Sølvstjernerne her siger, da ikke lyder helt urimeligt, men MMA står nok også på en del flere grundlag end de her nævnte. Tusind tak til MMAs mand og ven i Verdensbanken for at arbejde frivilligt for patienterne og for tilsyneladende at løse vores leveringsproblem og ikke mindst for at linke til dette morsomme og sande synspunkt af Sølvstjernerne! Det vil alt sammen vække glæde heroppe! Glædelig jul!

Herover: Linket til Dan Turell og Sølvstjernernes »Sølvstjernernes sande synspunkt« (1971), som vi da gerne vil hjælpe til lidt flere likes ved at linke til det her.

Engel af Cisordinol

8. 10 ÅR SIDEN *VANVID*

I denne december måned er det 10 år siden Søren Dixen vandt Dramatisk Debut 2012, en professionel opsætning og 115.000 kroner for stykket *Vanvid*, og det er en sjov historie, som – fordi den også har med vanvid at gøre – da skal julegenfortælles her:

Det var i efteråret 2011. Søren havde efter mange, mange år fået færdiggjort sin uddannelse, (det var dengang man ikke smed de studerende ud for ikke at møde op), og nu gjorde han så offentlige toiletter rene i den indre by. Og faktisk tilhører den fortjeneste med uddannelsen meget OPUS i Estlandsgade på Vesterbro, som i de første år af det nye årtusinde på Sørens vegne havde sørget for at ringe til studiekontoret, og de havde sørget for, at Søren kom på revalidering med bogrefusion, og at der blev indgået afdragsordninger med bunkerne af regninger, og de havde tilskyndet ham til at skrive kontaktannoncer til kvinder på dating.dk, så han måske dér kunne finde én, som kunne hjælpe med til at hive ham op af suppedasen også uden for psykiatriens åbningstider. Men udover at de sendte breve fra Psykiatrivirksomheden, så man følte sig som en vare, så tolererede OPUS heller ikke samtidigt misbrug, så man blev nødt til at lyve for dem omkring det. Og så gav de ligeså åndssvagt meget antipsykotika som på afdelingerne, så man selv blev nødt til at seponere det og lyve for dem også omkring det og undgå blodprøver. Det var en del af spillet, men heldigvis hører vi, at OPUS er blevet meget bedre til at give meget mindre, så det er jo virkelig godt. Og det var i hvert fald pænt af dem at gøre så meget godt også. Det fik virkelig gjort en forskel trods alt. Så Søren endte med at få sin grad, og den kom ham siden til gode, når han som recoverymentor skulle snakke med sundhedsfagligt personale, som gerne brystede sig af deres uddannelsesniveauer og troede, at de netop i kraft

heraf var noget. Men det er jo aldrig i kraft af dét, at nogen er noget. Men her i 2011 havde Søren altså gjort toiletter rene i et års tid, og det var et pragtfuldt job, som virkelig lærte ham meget.

Blandt andet lærte han at stå op klokken fem og smøre madpakke og komme afsted uanset vejret og diverse undskyldninger, og der var som regel ellers virkelig mange. Han lærte at tage fat og arbejde fysisk hårdt. Han lærte at indgå som del af et ufaglært arbejdssjak af den hårde skuffe, og han lærte at tale med dem i frokostpausen og til personalefesterne. Og han lærte at tjene sine egne penge. Han lærte at beundre de, som havde været der længe og virkelig vidste, hvordan man gjorde, så de kunne gøre det ufatteligt grundigt og holde et ufatteligt tempo samtidig, og de havde altså ikke studeret noget som helst. Det var et hyggeligt arbejde, som man ikke tog med sig hjem, og når man var færdig var man færdig. Han lærte at forlige sig med det organiske. Ikke blot i form af efterladenskaberne i og ud over toiletterne, men også alle de dampende kroppe, der på de kolde vinterdage stimlede sammen om håndtørrerne nede på især dametoilettet. Og så var der ikke mindst alle spejlene. Han lærte at sætte pris på sin fritid, men han var alligevel ikke helt tilfreds. Han mente at have flere kvaliteter i sig, som endnu ikke blev realiseret, og han ville gerne prøve at realisere dem. Men så en fyraften, da han gik hjem over Hovedbanegården, så han en plakat, der sagde, at hvis man skrev et skuespil og sendte det ind til Teater V ude i Valby, som kørte deres Dramatisk Debut-konkurrence, så kunne man vinde 100.000 + en publikumsprisen på 15.000 + en professionel opførsel af sit stykke. Hvilket faktisk gjorde Dramatisk Debut til én af Nordens største litterære priser. Og nu havde Søren jo altid godt kunnet lide at skrive, og toiletterne var ikke helt nok, men der var kun et par til uger til afleveringsfristen. Heldigvis når man gør toiletter rene, er der af og til også tid til at tænke på andre ting imens, og nogle gange kan det

Søren taler med juryformand Jakob Weis på scenen efter sejren.
Privatfoto.

også være nødvendigt. Og så havde Søren også en helt fri fritid at allokere til sagen. Så Søren besluttede sig for at skrive det skuespil og sende det ind, og det skulle vise sig at være en god idé. Han var besværet af, at han aldrig før havde skrevet et skuespil, så han kendte ikke de dramaturgiske regler, og han vidste kun overfladisk, hvordan de burde se ud. Til gengæld var han hjulpet af, at han jo altid havde syntes at høre sine (og undertiden også andres tanker) blive talt

Søren den aften i 2011med de to papchecks på samlet 115.000 kroner. Og sædvanligvis er præmiepenge jo skattefri, men hvis man har ydet et arbejde for at vinde dem, så er de altså ikke længere skattefri, og det bør man virkelig huske på. Privatfoto.

for sig, så det viste sig, at han var naturligt god til at skrive autentiske replikker. For når han skrev dem, havde han allerede jo hørt dem på forhånd og vidste således, om de ville lyde godt. Og så er det jo nemt nok. Og heldigvis kom den samlende idé med det samme. Det skulle være en scenisk koncentration af den aften, hvor Søren med sine venner Casper og Jakob ude på landet havde fejret 10 års jubilæet for deres fælles indlæggelse på en lukket afdeling i Odense. Det skulle være en fest, hvor der ikke var noget at fejre. Så over de næste par uger skrev Søren de 90 sider frit efter hukommelsen og et par noter samt collagerne, som Casper havde lavet den aften, og som havde overlevet. På afleveringsdagen cyklede han ud til Valby med manuskriptet, og så gik han ellers tilbage ned i sine toiletter og ventede. Det var Teater V i Valby, der havde udskrevet konkurrencen, og de havde nedsat en jury bestående af den 3dobbelt-reumertvindende dramatiker Jakob Weis, som også var formand for juryen; medlem af Reumert-juryen og tidl.

rektor for dramatikeruddannelsen i Aarhus Janicke Branth, teateranmelder ved en lang række danske aviser Lise Garsdal, skuespiller Pilou Asbæk, instruktør Mia Lipschitz, skuespiller Viviane Nielsen og teaterleder Pelle Koppel. Men der gik Søren altså og ventede i toiletterne i oktober måned, men så skrev Teater V først og sagde, at hans stykke var blandt de 10 sidste. Og så i november ringede de og sagde, at det var blandt de tre sidste, så det skulle være med i finalen. Og så gik det ellers stærkt. Finalen var en såkaldt reading, hvor skuespillere og instruktører hyres ind for en kort periode for at iscenesætte de tre stykker og spille dem ud fra manuskript. Morten Schaffalitzky spillede Casper. Morten Hemmingsen spillede Jakob. Morten Christensen spillede Søren. Og Julie Grundtvig Wester spillede den unge pige, der uforvarende kommer forbi og falder ned midt i vanviddet. Den Reumertvindende skuespiller Mads M. Nielsen blev hyret ind for at instruere. De øvede én eller to uger, hvor Søren også kom ind for at møde holdet, og så var det ellers tid til finalen. Holmen kom over en dag eller to i forvejen, og så gik det bare i gang igen helt automatisk ligesom i gamle dage. Og Betina kom over. Poul kom over, og Casper og Ulrik kom ind. Til finalen sad Søren med hænderne for øjnene under hele readingen, men da han på et tidspunkt så op, så han, at skuespillerne halvvejs inde i stykket og til publikums store begejstring havde smidt deres manuskripter og nu spillede uden, fordi de allerede da kendte stykket i deres hjerter. Det var en helt vild performance, og Morten Christensens karikerede latter mindede i en næsten alt for uhyggelig grad Søren om hans egen vederstyggelige, så godt var det. Poul beskrev det bagefter som »vanviddet i sin ungdoms solvogn« eller noget i den retning, men det kørte i

Fra venstre: Dramatiker Søren Dixen, skuespiller og instruktør Mads M. Nielsen og skuespiller og jurymedlem Pilou Asbæk. Privatfoto.

hvert fald bare derudaf; det var det glade vanvid. Men måske fordi det nu var skuespillere på en scene og netop ikke kun vanvid mere, endte det med at rydde hele bordet og vinde både førstepræmien på de 100.000 og den professionelle opførelse og også publikumsprisen på 15.000. Så Søren fik to af de der kæmpe papchecks med beløbene på, som man også har set i TV, og dem tog vi så efter finalen toget fra Valby til Hovedbanegården med og slæbte dem med ned i barerne omkring Istedgade. Vanen tro førte Holmen an, og som jeg husker det, var der en hel hale af folk, der fulgte med, men vi ikke havde nogle penge at drikke for, for de der papchecks kunne jo ikke indløses. Så halen blev væk, men folk fik alligevel at drikke. Søren har stadig de papchecks oppe på loftet. De er sjove i patientøjne, fordi der jo netop står på dem, at Søren Dixen for sit "Vanvid" belønnes med henholdsvis 100.000 og 15.000 kroner.

Holmen måtte absolut tatoveres nede i Istedgade. En ære at få lov til. Vodkaflasken kan man ikke se på billedet. Privatfoto.

Nå, men i starten af det nye år, som nu var blevet 2012, gik produktionen så i gang. Jon Lange erstattede Morten Christensen som Søren, for Morten havde et engagement andetsteds. Men ellers var teamet det samme. Søren holdte lidt ferie og fik også en uges fri fra sit rengøringsjob, så han kunne hænge ud med ensemblet og hjælpe dem med til komme ind i rollerne og fange den ånd, som havde været dér omkring bordet til ti-årsjubilæet. Det var også spændende og sjovt

for Søren, for skuespillere er jo et sælsomt folkefærd. Nogle gange tager de en maske eller næse på, eller de maler én af deres tænder sorte, og så er de pludselig blevet en helt anden med en helt anden personlighed og opførsel. Det er ret fascinerende. Instruktøren Mads kom på det tidspunkt sammen med skuespillerinden Cecilie Stenspil, så hun dukkede også op af og til og kom bl.a. og hentede Mads efter den famøse Method Acting-aften, hvor skuespillerne på scenen prøvede at komme et lag dybere ind i teksten og deres roller ved at indtage omtrent den samme mængde alkohol m.m., som manuskriptet oplistede. Og Søren sad den aften bare oppe på stolerækkerne og selvmedicinerede sig som sædvanligt, så han var frisk som en havørn og havde en fed og vildt sjov aften. Men den viste så også, at man bliver nødt til at have oparbejdet en vis tolerance og funktionspromille over for sådant et indtag, hvis ikke det skal falde igennem og blive både nemmere at leve og sværere at huske sine replikker. Jeg mindes, at jeg efterfølgende fulgte Cecilie ud til bilen sammen med en skidt Mads, men det kan være, jeg husker fejl. Og PR-maskinen gik i gang, så der var plakater og klistermærker med vanvid over det hele, der var vanvid over det hele. Det var helt forrygende. Et par aviser kom forbi for at snakke om det kommende stykke og lave portrætter af Danmarks nye dramatikerstjerneskud, bl.a. *Berlingske*, hvor Søren bl.a. får sagt, at han ikke er et såkaldt solsikkebarn, for hans opvækst var ikke præget af materiel fattigdom; han fik det bare dårligt alligevel. Og så får han udtalt, at »[s]tykket er en advarsel imod vanvid,« og han fortsætter: »Jeg kan ikke undgå at føle dyb sorg over, at der hele tiden kommer flere og flere psykiatriske diagnoser. I min verden er det bare et udtryk for, at mennesker får sværere og sværere ved at bære livet.«[1] Og det er jo en udtalelse, som han også sagtens kan stå inde for i dag. Og så var der den dag under det daglige arbejde, da instruktør Mads en dag tog Søren til side og fandt os en cafe, hvor vi kunne sidde. Dér prøvede han at forklare ham, at hvis han fremover spillede sine kort rigtigt, så ville han i fremtiden kunne have

Vanvid i døren på Antikvariat 2B, Dannebrogsgade, Vesterbro.

Vanvid på en lyskasse i midtbyen.

Fan van - bil i Odense med vanvidsklistermærke på kofangeren

[1] Trine Munk-Petersen: »En lysende kugle af vanvid,« *Berlingske Tidende*, den 24. februar 2012, sektion 3, s. 14f.

et fint arbejde, levebrød og liv som dramatiker i Danmark, og det var sødt af ham at gøre og sige det. Det har Søren aldrig fået sagt tak til ham for, og når han nu sidder her og mindes alt dette, så lyder det faktisk som den mail, en vigtig person inden for Region Hovedstadens Psykiatri sendte ham, da MMA i sin tid havde hjemskaffet 2,6 millioner i satspuljemidler: At hvis Søren herefter spillede sine kort rigtigt, så ville han selv kunne vælge, hvad han fremadrettet ville lave inden for forskning, udvikling, undervisning m.m. Men sådan gik det jo heller ikke. Måske problemet er, at Søren ikke er konsensussøgende og simpelthen ikke kan spille sine kort rigtigt, for det er afledt af hans såkaldte sygdomsbillede. Så intet af det blev til mere. Men det var sjovt at være med i.

Vanvid i kæmpestørrelse ved Teater V i Valby

Og til premieren den 26. februar 2012 kom de alle så over igen. Holmen og Casper kom, og Holmen fik sin tatovering nede i Istedgade. Poul og Ellen kom, og Betina og Anita kom og dokumenterede det hele med billeder. Og patienterne mødte alle mulige spændende mennesker og bl.a. Pilou Asbæk, som havde siddet i juryen og elskede stykket. Instruktør-Mads dukkede op med N.A.s bibel, som han oplæste fra, og det er jo rare og sande ting, som står i den. Holmen spurgte Morten Hemmingsens kæreste, om hun dog ikke kunne have lyst til at prøve den rigtige Holm i stedet for Morten Hemmingsen, men Holmen havde ikke sit maniske held med sig den aften, eller også var Morten Hemmingsens kæreste blot for fornuftig til ikke at hoppe med på den galej. Det sjoveste var, da Casper, Jakob og Søren efter premieren gik op og indtog præcis de samme pladser på scenen, som skuespillerne, der havde spillet Casper, Jakob og Søren, havde indtaget og netop forladt, så der opstod en lille fest dér, der varede et par timer, og det var lige som det skulle være. Der blev drukket King-øl og røget smøger på scenen. På et tidspunkt dukkede den pragtfulde scenograf Nicolai Trap op med sprit på flaske, og lige pludselig kom også Mads M. og Morten S., og Anita og Jonas S. var der, og søde Betina Wohlander tog billederne. Alle endte nu med at falde ind sammen med de tre patienter på scenen, og igen dér for et øjeblik strålede vanviddet i sin ungdoms solvogn.

Trailer til Søren Dixens Vanvid*, hvoraf I kan se skuespillerne i deres roller, og hvordan de sad på scenen.*

Deluxe-trailer til Søren Dixens Vanvid*, hvor Julie G. Wester også er med, og hvor der også danses.*

Efter premieren erobrede Casper, Jakob og Søren scenen først og dét på de præcist samme pladser, som skuespillerne netop havde siddet på, og som Casper, Jakob og Søren så også havde siddet på til 10 års-jubilæet for år tilbage. Foto: Betina Wohlander.

Den fantastiske scenograf Nicolai Trap bragte dernæst spiritus i flaske og blev modtaget som en kammerat. Foto: Betina Wohlander.

Fra venstre: Casper S. Nielsen, Mads M. Nielsen, Jakob Holm, Morten Schaffalitzky, Søren Dixen og Anita Wohlander. Poul og Jonas sidder uden for billedet.
Foto: Betina Wohlander.

På vildeste meta-vis og som noget rimeligvis nyt i dansk teaterliv havde skuespillernes forlæg nu overtaget skuespillernes pladser, og ingen kan vist huske, hvordan vi kom hjem. *Jyllands-Posten* og *Berlingske* gav i dagene derefter fire ud af seks stjerner. *Politiken* gav tre ud af seks, men selve anmeldelsen var snarere femstjernet. Arbejderen anmeldte også smukt, og så var der alle de personlige anmeldelser på Kulturkongen, hvoraf flere var de fedeste af alle. Gennemgående for kritikken var, at stykket ikke var strukturelt vellykket, fordi skuespillerne blot sad og snakkede, så der ikke skete alverden. Nogle mente dog, at der i forbindelse med temaet (vanvid) trods alt var en pointe i, at der derfor netop ikke skete noget. Og alle var de enige om, at stykkets kvalitet var dets autenticitet, som gjorde, at karakterne virkede fuldstændig virkelige, så man som publikum følte, at det hele var taget lige ud af hukommelsen, og at man selv var til stede lurende i nabohaven. »Og slutningen er virkelig værd at vente på,« som nu afdøde Henrik Lyding sødt skrev i *Jyllands-Posten*. »Et sammenbrud af de sjældne og bevægende i ny dansk dramatik.«

Vanvid spillede en måned ude på Teater V i Valby. Gamle venner kom flyvende ind for at tage med i teateret og se det. Familien kom og så det. Efterfølgende begyndte folk at ringe. De ville have Søren til at skrive forskellige ting, men det blev aldrig til mere. De, der ville have ham til at skrive noget på bestilling, måtte sande, at han ikke dur til at indordne sig under retningslinjer. Og de, der gav ham frie hænder, endte med at sige, at resultatet var vanvittigt og ikke kunne spilles. Og så mistede Søren tålmodigheden og interessen for dansk teater. Han var i toiletterne i lidt tid, før han så i 2014 blev ansat som recoverymentor i Region Hovedstadens Psykiatri. Nå ja, og Forlaget Drama, som på daværende tidspunkt stort set havde monopol på udgivelsen af teatermanuskripter i Danmark, nægtede at udgive *Vanvid*, fordi stykket efter deres konsulenters mening ikke indeholdte noget drama, men det gjorde det jo netop. Dramaet blev bare skildret og drevet frem af karakternes stemningslejer frem for på plothandlingens niveau, men de ville altså ikke udgive det. Så det endte med, at Søren i anledning af manuskriptets 5 årsdag i 2016 selv udgav manuskriptet på et forlag, han bryggede sammen til lejligheden. Og det var sådan cirka det sidste, man nogensinde hørte til *Vanvid*, på nær at det har været en god historie at fortælle i rygegården engang imellem. For ud over den er sjov og på flere måder helt vild, så skaber den også håb om, at selvom man er langt nede, så kan man alligevel få held med ét eller andet helt usandsynligt, hvis bare man går efter det og sørger for at brænde igennem undervejs. Og så er der hele optakten med rengøringen af de offentlige toiletter, som måske efterfølgende er blevet den vigtigste del af historien, og som han så også sørger for at nævne og betone vigtigheden af i ekstra grad. For det var et godt arbejde. Og det var så historien om *Vanvid*, som i denne måned for 10 år siden vandt Dramatisk Debut. Det blev en lidt lang fortælling, men nu er den blevet fortalt, og det var godt at få ordnet. Nu er boet snart gjort op.

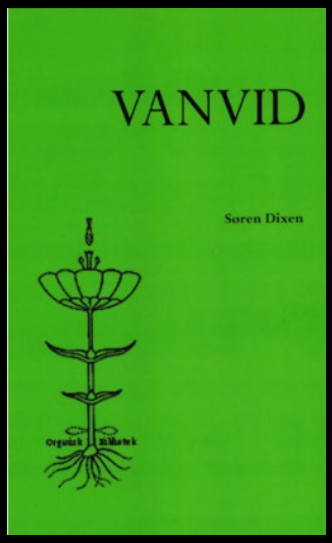

Søren Dixen: Vanvid *(København: Organisk Bibliotek, 2016).*

9. JULEHILSEN FRA DET GRAFISKE TRYKVÆRKSTED

Og så er der kommet denne julehilsen til jer alle fra MMAs grafiske trykværksted. Det står jo lige nu over for at skulle skifte lokale her på MMA, fordi dets nuværende er for småt til de mange, som gerne vil lave grafiske tryk. Som I kan se, er produktionen nu bl.a. også udvidet med tryk på tekstil, og selvfølgelig er der blevet lavet Burzum-shirts. Glædelig jul fra MMAs grafiske trykværksted!!

10. *MMANYT*-BOGEN ER UDKOMMET

Og så udkom *MMANYT sæson 2 2020* endelig efter at have været forsinket en måneds tid pga. leveringsproblemer af papir til trykkeriet. Men den kom altså før jul, og vi synes selv, den ser fin ud. Selvfølgelig har et par småfejl sneget sig ind, men sådan går det jo næsten altid, så det er svært at blive helt foruden. Vi synes den er fin nok. Den er ligesom den gamle, og de ser også fine nok ud på reolen ved siden af hinanden. 308 sider + lidt flere anbefalinger på smudsomslaget end sidst. Der er stadig bøger tilbage, men ikke så mange, så hvis man sender 400 kroner og sin adresse i kommentarfeltet til mobilepay 7005BR (theMMAll), så modtager man den ret hurtigt derefter med posten. Vi mangler endnu at se andre peers lave noget lignende, så bogen vil blive eftertragtet en dag. Få købt dig et eksemplar, og du støtter ved samme lejlighed din yndlings-maskine. Og heromme på næste side kan man se en lille videopræsentation af værket:

Præsentation af MMANYT sæson 2 2020

11. JULEHILSEN FRA RECOVERYHYLDEN I BOGAPOTEKET

Og i anledning af at *MMANYT sæson 2 2020* nu står på den, kan MMAs bogapotek i denne julehilsen afsløre, at den har fået lavet en hylde dedikeret til recovery/peer-udgivelser, og MMApresses få egenproduktioner står også på den. Selvom den stadig er forsvindende, er der allerede nogle ret store perler i denne samling, og med tiden skulle den gerne vokse sig toneangivende. Så hvis I har nogle bøger om recovery eller peer-arbejde, som vi mangler, og som I derfor gerne vil give, så kom endelig forbi med dem, og donors navn vil blive indgraveret.

Julehilsen fra den nye hylde i bogapoteket

12. JULEHILSEN FRA HJØRNET I SLYNGELSTUEN

Og så er der minsandten også kommet en julehilsen fra hjørnet inde i stue 12. der var den første af de tidligere sengestuer, som Nikolaj og Søren indtog i de døende dage af 2018, da de havde fået lov til at låne lokalerne på Skt. Elisabeth. Som det allerførste, han gjorde, malede Nikolaj en maskine og skrev sætningen »Der vil komme en dag« på væggen i hjørnet af den stue. Herefter kom den til at blive kaldt Slyngelstuen, fordi de fleste af os, som sidder herinde i den, jo også er nogle værre slyngler. At »der vil komme en dag« er om noget det samlende håb for os alle i maskinen, ligesom det er inspirationen og fokusset for vores daglige arbejde. Nikolaj satte så sin stol med ulveskindet i hjørnet, og der har den så fået lov til at blive stående, skønt nogle på et tidspunkt forlangte den udskiftet med et mere traditionelt sofaarrangement, men det skete ikke. Hjørnet har alligevel udviklet sig med tiden, og her er et par billeder. Det første er fra *MMANYT* #04, da Åsa havde mindstemaskinisten med op, og Nikolaj sad med hende i sin stol i hjørnet. Dengang var der ikke andet på væggen, men siden er der så kommet flere ting op. Medicinposen med de to skodder i og påskriften ”SAMVÆR”. Der er en af A.S.’s tegninger. Der er værker af David og af Røde Ulv, og så er der den grønne tekst, som vi nedenunder har sat en rød ring om, og som vel også er det mest udfordrende ved hjørnet. For som I kan se det af næste side, udtrykker den, at den dag, der vil komme, også risikerer at blive en helt anden end den, vi drømmer om. Spørgsmålet var derfor, om teksten ville få lov at blive hængende, men det har den selvfølgelig fået lov til. For det var en maskinist og soldat, som lavede den og hængte den op, og så har den jo også en pointe. Vil nogle blive kede af at læse den? Sikkert. Men verden er jo i forvejen fuld af ting, man bliver ked af at læse, og her er vi ikke på et hospital. Nu tager vi bare en snak om det, hvis det skal være.

DER VIL KOMME EN DAG

-hvor ingen er Raske ⇨

ALLE ER SYGE

-hvor intet er naturligt ⇨

ALT ER KUNSTIGT

-hvor ingen er Venlige ⇨

FAMILIEN ER OPLØST

-hvor ALT ER SKJULT ⇨

ALT ER HEMMELIGT

DEN DAG ER DET SLUT

(For Nemesket)

Og hjørnet i Slyngelstuen har jo budt på mange store oplevelser, som alle også er gode historier. Som f.eks. dengang J.S. kom på besøg i maskinen. For J.S. var blevet syg og patient allerede i slutningen af 1960'erne og så indlagt på Sct. Hans, hvor der dengang var rigtig mange patienter på hver stue, hvor ECT-behandlingen var uden bedøvelse, hvor der primært var mænd ansat, og hvor nogle af patientafvaskningerne stadig foregik med haveslange. Og lige siden havde det jo så været et hårdt liv, så da J.S. kom ind i Maskinen, satte han sig med den naturligste autoritet i Nikolajs stol i hjørnet. Og der var ingen, der kunne drømme om at smide ham væk fra den endsige påpege det, for J.S. havde trods alt været og klaret sig igennem langt mere psykiatri i sit liv, end nogle af os andre havde i vores. Han kom et par gange, men siden har det været svært, for det er ikke så nemt for ham at komme herop, MMAs udgående hjælpefunktion har ikke længere ressourcer til udgående arbejde, og J.S. er en meget følsom mand, så det gør for stærkt et indtryk på ham at være her. Men han kom og sad i hjørnet. Dette var hjørnets julehilsen, og god jul J.S.!

13. MMAs JULEFROKOST 2021

Maskine Maskine Amagers traditionelle julefrokost fandt i år sted den 22. december, og det var en onsdag. Ca. 30 havde meldt deres ankomst, og da den nye Corona-variant, Omikron, var løs, og man sagde, at den smittede som mæslinger, var det med nogen nervøsitet, at vi dækkede til folk. Vanen tro endte mange med at blive hjemme, alt imens andre ikke-tilmeldte dukkede op. Så vi endte med at være ca. 30 i løbet af dagen, og det lader efterfølgende til, at ingen er blevet smittede med Corona til julefrokosten, så det er jo herligt. Heldet følger de tossede. Og vi kunne jo ikke have aflyst den julefrokost, for vi er trods alt et værested for såkaldt svært socialt udsatte mennesker. Disse steder er underlagt meget få restriktioner, og det er der jo en god grund til, og sådan bør det også være, men det forpligter så også. Af denne lille video kan I se opdækningen:

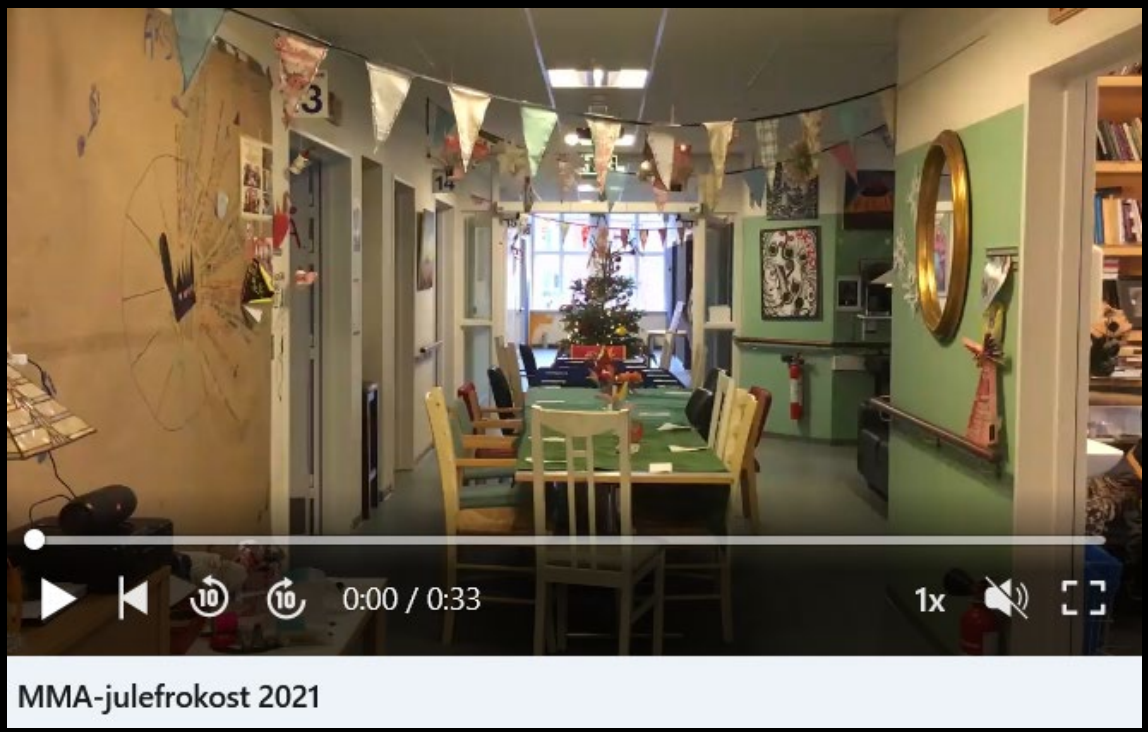

Og MMAs julefrokost i år 2021 blev selvfølgelig knaldhyggelig. Og sildehistorien vil blive fortalt til næste julefrokost også. Historien er, at Peter på egen hånd havde fanget bunkevis af sild, som Nico og Claire så dernæst selv havde marineret. Dermed kunne Maskinen få hjemmefangede og hjemmemarinerede sild til vores julefrokost. Desværre blev Claire så umiddelbart efter marineringen meldt syg med Corona, så alle sildene endte efter mestemiddelsprincippet med at blive smidt ud i tilfældet af, at Coronaen havde vandret ned i arbejdet og overlevet marineringen også og således risikeredes at blive serveret for os andre til julefrokosten. Så sildene og hele det store arbejde blev kasseret, og vi måtte nøjes med at forestille os, hvordan de slid smagte. Heldigvis er vi alle gode til at forestille os ting og sager, så de smagte helt og aldeles pragtfuldt, de sild!! Tusind tak for indsatsen til Peter, Claire og Nico. Angela stod for dagens gode playliste med god julemusik. Robert og Mogens og af og til Katten lavede flæskesteg, sovs og kartofler ovre hos den Røde Ulv, som hjalp til og beværtede, for MMA-køkkenet har jo stadig lukket for den varme servering. Og det blev også pragtfuldt. Og vores tidligere værkstedsfører Signe Visnek kom og spiste med, og der var ingen julemand i år, men Søren fik under risalamanden dog improviseret en lille tale. Efter at have set opdækningsvideoen på LinkedIn sendte afdelings- og specialsygeplejerske følgende billede til *MMANYT*-redaktionen. Det er taget juleaften 2012, da der stadig var geriatrisk afdeling her på Skt. Elisabeth i de lokaler, hvor Maskine Maskine Amager nu har til. Og som man kan se, havde de dengang dækket op på præcist det samme sted. Christina startede i sin tid som sygeplejerske på denne afdeling (jf. *MMANYT* #26), og hun var med til at overføre patienterne til Amager Hospital på Italiensvej, da afdelingen lukkede ned i 2014. Hvorefter MMA jo så altså genåbnede den i julen 2018. Tak for en dejlig julefrokost til jer alle. Tak til Christina Tuxen for billedet fra dengang, da patienterne sidst var heroppe. Næste år holder vi gerne vores egen jul.

14. JULEHILSEN FRA LARS VAN DEURS' MODELJERNBANE

Også i år skal lyde en kæmpe julehilsen fra Lars van Deurs' modeljernbane, og det har jo ellers været et vildt år i Nørre Nederen og Lille Bøvlinge. For som I husker, startede året med, at Lars tog en blodprop i hjertet for os andre, men han kom lynhurtigt tilbage og droppede smøgerne og lagde arbejdet. Som I kan se, sner det i byen, men lige om hjørnet er foråret lige om hjørnet. Tak for julehilsenen til Lars van Deurs' modeljernbane. Vi håber at se dig energisk igen til næste år.

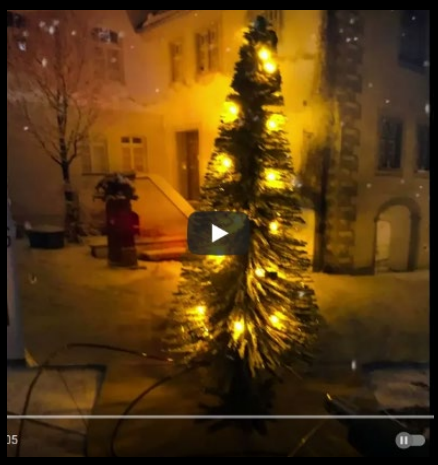

15. JULEHILSEN TIL COPENHAGEN OUTSIDER ART GALLERY

Og så skal der også lyde en julehilsen til Copenhagen Outsider Art Gallery (COAG), som jo ligger oppe ved siden af PCAs psykiatriske ambulatorium på Gl. Kongevej. Maskinisterne Kristian Andersen, Robert Ludwig Højbjerg, Øssur Johannesen og Casper S. Nielsen er alle tilknyttede COAG, og nu her hvor COAG er nået til den femtende udstilling i deres udstillingsrække, har de også Jannik Jensen fra Maskine Maskine Sct. Hans med, og tillykke til Jannik med det. MMA kan kun anbefale jer alle at tage ind i galleriet og se gruppeudstillingen »+15«, som foruden Jannik også udstiller værker af Mia Granhøj (Danmark), Howard Rains (USA) og Fabrizio Molinario (Italien). Udstillingen vises indtil den 15. januar, men som man kan se herunder, holder galleriet lukket indtil 12. januar. Så det er altså lige i udstillingens sidste dage, at man kan så at se den, så det bør I da gøre der. Glædelig jul og godt nytår også til Copenhagen Outsider Art Gallery!

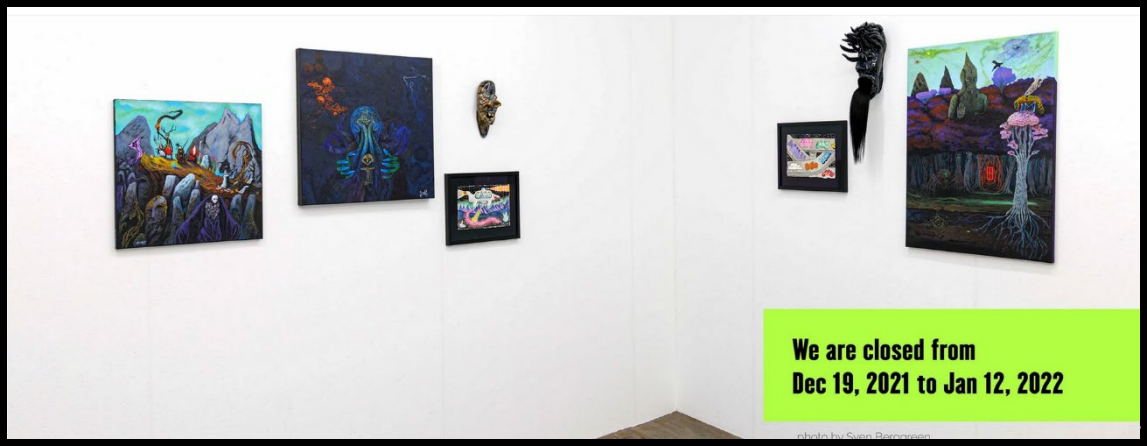

16. MMA INDKALDER ALLE PATIENTER TIL AT SKRIVE OM UNDGIVEADFÆRD

Det bekendtgøres hermed, at Maskine Maskine Amager laver en antologi med beskrivelser af undvigeadfærd, som også kaldes vægringsmekanismer, og som vel kort fortalt er alle de små eller store ting, man gør i sin hverdag for at undgå at gøre dét, som man ellers burde, eller som ville hjælpe én at få gjort.

Vi er ret sikre på, at mange vil kende fænomenet. Det kunne f.eks. være i forhold til at få checket mails, betalt regninger, få ryddet op, få børstet tænder, få gået i bad, få gået til lægen, få dyrket motion, få kommet ud og møde andre og så videre og så videre og så videre og så videre.

Spørgsmålene, der ønskes besvaret, er:

- Hvordan bærer du i dit liv dig konkret ad med at undvige at gøre »det«, og hvilke konkrete konsekvenser har det for dig ikke at få »det« gjort?
- Og hvis det er lykkes dig at holde op med at undvige et eller andet, hvordan fik du så helt konkret gjort det i stedet?
- Og hvis det ikke er lykkedes dig endnu at holde op med at undvige et eller andet, hvad tror du så selv, der konkret skulle til, før du ikke længere undveg det?

Du bestemmer selv udformningen af dit bidrag og om det er mere overordnet, om det er minutiøst redegørende for de enkelte sekunders tanker, valg og handlinger, eller om det sågar er i tegninger og billeder. Du bestemmer selv.

MMApresse udgiver denne antologi om undvigeadfærd, så den vil kunne komme andre til gavn. På denne måde kan vi hjælpe andre mennesker, og derved hjælper vi også os selv.

Så…

… hvis you are experienced…

…. send os dit mest erfarne bidrag **senest 15. marts 2022** på:

dixen@MMAmager.dk

Alle trykte bidrag vil modtage en symbolsk tak i form af en bog + en pakke røde Prince.

17. JULEHILSEN FRA MMAs HAS (HISTORISK-AKADEMISK SELSKAB)

Og så er der minsandten også indløbet en julehilsen fra MMAs Historisk-Akademiske Selskab (HAS), som her til årsskiftet kan fejre sin étårs fødselsdag (jf. *MMANYT* #43). Det er allerede nogle fine portrætter, som MMAs HAS i løbet af det år har lavet af bl.a. The Alleged Lunatics' Friend Society, Anton Boisen, Clifford Beers og her sidst, men bestemt ikke mindst af de

Anonyme Alkoholikere. Mon ikke også næste år byder på flere ting fra dem? HAS'sets julehilsen rummer samtidig en opfordring til alle med historisk-akademisk træning og interesse i recovery og peer-arbejde om at melde sig under fanen. Du kan i så fald blive en del af et unikt fagligt fællesskab og være med til at afdække nogle spændende og måske banebrydende ting. Og med deres julehilsen sender HASset også nedenstående, som man formoder er deres nye bomærke, men det er jo aldrig helt til at vide med dem. I hvert fald lyder et glædelig jul til og fra MMAs HAS!

18. PROLEGOMENON TIL DEN KOMMENDE GALEMØNT

En galemønt… Tænk, hvis nogle rent faktisk var så skøre, at de lavede en ny møntfod og kaldte den for en galemønt. Og tænk, hvis de så rent faktisk begyndte at slå galemønter af læder, og tænk hvis de fandt på at give den galemønt et digitalt udtryk og gjorde den til en kryptovaluta også. En Madcoin… Hvem ville ikke investere i en madcoin? For så kan det jo godt være, at kryptovalutaer er skrøbelige og usikre, men det menneskelige vanvid er trods alt kommet for at blive. Og hvad nu hvis det rent faktisk lykkedes de skøre kugler at lave og booste en kryptovaluta, og de så ligesom alle andre pampere solgte på toppen og scorede 3 milliarder? Hvem ville mon så le? Og mon ikke også det lidt ville ødelægge det hele?

Nå, men omme på næste side kan I i hvert fald se, hvordan de første fysiske eksemplarer ser ud. Det er Maries teknik, hvor de først skæres ud i læder og indgraveres, før de så bagefter hærdes i vand. Det er et sjovt projekt. Gad vidst hvor det ender, og hvor meget sådan en galemønt ender med at være værd.

19. JULEAFTENSDAG HOS RØDE ULV

Juleaftensdag, hvilket vil sige den 24., mødtes en række maskinister ovre hos den Røde Ulv i den lejlighed, som vi i *MMANYT* #39 hørte ham flytte ind i. MMA er jo indtil videre stadig lukket på helligdage, fordi der er alarm på bygningen, men hos Røde Ulv er der ikke alarm, og der var både gaveudveksling og rigtig hyggeligt. Folk fik ønsket hinanden en glædelig jul og udvekslet et par gaver, og der blev også taget disse billeder:

20. MASKINE MASKINE SCT. HANS LUKKER OG SLUKKER

Den første og oprindelige Maskine Maskine, som Nikolaj Brie Petersen grundlagde på Sct. Hans, er her med årets udgang lukket og slukket. Som flere måske vil vide, kørte Nikolaj jo i et helt år en udstilling, der hed STUEREN i Kurhusets lokaler under den gamle hospitalskirke på Sct. Hans. Det var i forbindelse med Sct. Hans' 200-års jubilæum i 2016. I foråret 2017 var så arbejdsgruppen bag Psykiatrisk Center Amagers Projekt Råkunst på studietur ud for at se den udstilling, og det var så dér, at Nikolaj og Søren mødte hinanden for første gang (jf. *MMANYT* #05). Efter at udstillingen så var blevet afviklet, fik Nikolaj lov til at omdanne de lokaler, som udstillingen havde været i, til et maleværksted for indlagte patienter på Sct. Hans og ligesindede fra oplandet omkring Roskilde. Det var været i starten af 2018, og Nikolaj kaldte værkstedet for Maskine Maskine i forlængelse af en psykotisk oplevelse, han engang havde, hvori han så en lille maskine, der som en slags katalysator eller hjælpemotor hjalp den store maskine med god energi, kampgejst og nytænkning såvel som genoplivelse af gammel visdom. Det er og bliver et godt billede på den måde, hvorpå en Maskine Maskine ideelt set samarbejder med det store psykiatrisk system på. Nikolaj var så selv maskinmester, og det var nogle utrolige værker og projekter, der blev skabt derude. De gik foran med alting. Og det var også ude i Maskine Maskine senere i 2018, at Søren og Nikolaj en dag sad og talte om de tomme lokaler oppe på Skt. Elisabeth på Amager. Og det var ved den lejlighed, at de fandt på idéen om at tilbyde RHP at lave endnu en maskine frivilligt oppe i de lokaler. Dernæst fik vi lov til at låne dem, og derudaf sprang jo så Maskine Maskine Amager, så der på den måde nu var to maskiner og samarbejdende søsterværksteder. Det var godt så længe det varede, men det varede jo så

altså ikke. I takt med at den nye retspsykiatriske facilitet UDSIGTEN blevet bygget, blev en del af bygningerne på Sct. Hans solgt fra, og blandt andet blev bygningen, som husede Maskine Maskine solgt fra til Roskilde Kommune. Nikolaj forlod allerede Maskine Maskine Sct. Hans for længe siden; det var vel i begyndelsen af året. Siden da kørte Jannik Jensen den lidt videre, og nu lukker den altså helt. Nu er der kun én Maskine Maskine tilbage. Tak for at starte det hele.

21. SØREN VENDER TILBAGE FRA ORLOV

Søren Dixen vender tilbage som formand for Maskine Maskine Amagers bestyrelse her fra årsskiftet. Tusind tak til næstformand Albert for at lade sig konstituere og holde Maskinen igennem hele efteråret. Søren indtager fra det nye år også stillingen som maskinens peermedarbejder den ene dag om ugen, der er bevilling til. Tak til Martin for at træde til som peer-medarbejder i efteråret.

22. REDAKTIONEN AF *MMANYT* OVERGÅR TIL SYNNE ÆDER

Søren Dixen fratræder her fra det nye år sin stilling som redaktør af *MMANYT*, og redaktionen overgår hermed til frøken Synne Æder. Synne har før prøvet kræfter med skrivearbejde og redaktionelle opgaver, og hun udtaler selv om sit nye ansvar: »Det er med lige dele ydmyghed og stolthed, at jeg påtager mig det redaktionelle ansvar for *MMANYT*, efter Søren har haft det i tre år. Under Søren er *MMANYT* blevet et allerede højtprofileret nyhedsmedie inden for den danske psykiatri, og det er nogle gode spor, som er blevet lagt. Under min redaktion vil *MMANYT* muligvis undergå nogle små justeringer, men eller vil jeg bare føre de lovende takter videre, og det er med spænding og forventningsfuld, at jeg indtræder på min nye post til vor alles bedste.« MMA takker Søren for hans indsats for *MMANYT* gennem dets første tre sæsoner. Tak for det!

23. *MMANYT* PRÆSENTERER: NYTÅRSHALLØJ FRA MØLLER

24. *MMANYT* ØNSKER JER ALLE EN GLÆDELIG JUL OG ET GODT NYTÅR!